

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ
КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ

Лариса ГЕВЛИЧ, Іван ГЕВЛИЧ

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ

Навчальний посібник

Вінниця
2023

УДК 657.6(075.8)

Г 276

*Рекомендовано до друку вченою радою
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 3 від 22 вересня 2023 р.)*

Автори: *Гевлич Л. Л.*, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Гевлич І. Г., канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та бізнес-аналітики Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Рецензенти: *Вахлакова В. В.*, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля;

Головай Н. М., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ Західноукраїнського національного університету.

Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г.

Г 276 Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 234 с.

Навчальний посібник підготовлено відповідно до програми дисципліни «Організація і методика аудиту», включеної до навчального плану підготовки за ОПП «Облік та оподаткування» ОС «Магістр». Містить конспект лекцій, питання та тести для самоконтролю, завдання для самостійної роботи, список використаних посилань.

Рекомендується для здобувачів вищої освіти, викладачів, практиків у сфері обліку та аудиту, укладачів та користувачів фінансової звітності.

УДК 657.6(075.8)

© Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г., 2023

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Тема 1. ОСОБЛИВОСТІ ДИДЖИТАЛ-АУДИТУ	6
1.1. Цифрові технології бізнес-середовища.....	6
1.2. Технології диджитал-аудиту	8
1.3. Проблеми організації цифрового незалежного аудиту в Україні	12
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 1.....	14
Питання для самоконтролю.....	14
Тест-тренінг.....	14
Завдання для самостійної роботи.....	19
Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ, АУДИТУ, ОГЛЯДУ, ІНШОГО НАДАННЯ ВПЕВНЕНОСТІ ТА СУПУТНІХ ПОСЛУГ	21
2.1. Система регламентів аудиторської діяльності	21
2.2. Міжнародні стандарти аудиту.....	22
2.3. Кодекс етики професійного бухгалтера	24
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 2.....	28
Питання для самоконтролю.....	28
Тест-тренінг.....	28
Завдання для самостійної роботи.....	33
Тема 3. МЕТОДИКА АУДИТУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ	36
3.1. Методи оцінки ризиків під час прийняття завдання.....	36
3.2. Стратегія аудиту і суттєвість.....	39
3.3. Ідентифікація і оцінка ризиків	43
3.4. Відповідь на ризики	48
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 3.....	50
Питання для самоконтролю.....	50
Тест-тренінг.....	51
Завдання для самостійної роботи.....	56
Тема 4. АУДИТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	58
4.1. Сутність системи внутрішнього контролю підприємства.....	58
4.2. Аудит СВК підприємства-клієнта	60
4.3. Аудит облікової політики підприємства.....	64
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 4.....	69
Питання для самоконтролю.....	69
Тест-тренінг	70
Завдання для самостійної роботи.....	75

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	78
5.1. Склад фінансової звітності за міжнародними вимогами	78
5.2. Організація та методика аудиту фінансової звітності.....	83
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 5	89
Питання для самоконтролю	89
Тест-тренінг	89
Завдання для самостійної роботи	96
Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ НА ЕТАПАХ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА	99
6.1. Концепція життєвого циклу підприємства.....	99
6.2. Методика аудиту на різних етапах життєвого циклу підприємства.....	102
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 6	112
Питання для самоконтролю	112
Тест-тренінг	113
Завдання для самостійної роботи	118
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	120
ТЕМИ ПРОЄКТІВ ТА ІНСТРУКЦІЇ З ЇХ ВИКОНАННЯ.....	120
КЕЙС 1	122
КЕЙС 2	130
КЕЙС 3	147
КЕЙС 4	172
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	227
ДОДАТОК А. Приклад листа-угоди з аудиту фінансової звітності загального призначення.....	230
ДОДАТОК Б. Фрагмент тесту оцінки аудитором СВК підприємства щодо виробничих запасів	232
ДОДАТОК В Приклад анкети експертної оцінки наказу про облікову політику підприємства.....	233

ВСТУП

Аудит як незалежна перевірка фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення думки про достовірність його інформації є важливим інструментом гарантії якості управлінських рішень бізнес-середовища. Навчальний посібник з дисципліни «Організація і методика аудиту» містить загальні положення аудиторського процесу за міжнародними вимогами, відомості щодо його особливостей за обліковими об'єктами, практичні завдання, питання для самоперевірки, тест-тренінги, рекомендовану літературу та додатки, що забезпечує формування системи знань та навичок організації і методики сучасної аудиторської діяльності, зокрема, диджитал-аудиту.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація і методика аудиту» є формування знань і навичок організації аудиторської діяльності за міжнародними стандартами, зокрема:

- знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг;
- розуміти методику аудиторських процедур за визначеними обліковими об'єктами;
- розробляти рекомендації з удосконалення облікової системи суб'єкта господарювання;
- дотримуватися Кодексу етики професійних бухгалтерів.

Вивчення дисципліни дає змогу сформувати такі програмні результати навчання:

Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.

Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

Тема 1. ОСОБЛИВОСТІ ДИДЖИТАЛ-АУДИТУ

1.1. Цифрові технології бізнес-середовища.

1.2. Технології диджитал-аудиту.

1.3. Проблеми організації цифрового незалежного аудиту в Україні.

1.1. Цифрові технології бізнес-середовища

Термін «цифрова економіка» (digital economy) запропонував у 1995 р. **Дон Тенскотт** (канадський економіст, бізнес-консультант, автор книг, спеціаліст з бізнес-стратегії, організаційних перетворень та ролі технологій у бізнесі та суспільстві), а ввів у наукову дискусію **Ніколас Негронте** (інформатик, викладач, автор книг, засновник медіалабораторії Массачусетського технологічного інституту), презентувавши концепцію цифрової економіки як «перехід від обробки атомів до обробки бітів».

Томас Месенбург (американський статистик і економіст) у 2001 р. виділив такі складники концепції «цифрова економіка»: опорна інфраструктура (апаратне та програмне забезпечення, телекомунікації, мережі тощо); електронний бізнес (бізнес-процеси з використанням комп'ютерної мережі); електронна комерція (передача товарів під час продажу онлайн).

Найбільш поширені визначення поняття диджитал-економіки подані у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Поняття диджитал-економіки у науковій дискусії

Автор / джерело	Визначення
Д. Тапскот	Виробництво, продаж і збут продукції шляхом цифрових комп'ютерних технологій
С. Фейяз	Світові ринки, що базуються на цифрових технологіях та електронній комерції, чим полегшують торгівлю товарами та послугами
Х. Зіммерманн	Економіка, що активно абсорбує і використовує цифрові технології, і є тим драйвером, що покращує стан конкурентоспроможності, інновацій та економічного розвитку
С. Веретюк, В. Пілінський	Підсистема традиційної економіки, в якій переважають знання суб'єктів та нематеріальне виробництво; розглядається з урахуванням потенційних можливостей – як ще не реалізована трансформація всіх сфер економіки завдяки переміщенню всіх інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу
The Economist	Економіка, що здатна надавати високоякісну ІТ-інфраструктуру і мобілізувати можливості ІТ на благо споживачів, бізнесу, держави
Світовий банк	Абсолютно новий уклад економіки, що базується на новітніх знаннях та технологіях, у межах якої формуються нові цифрові навички і можливості суспільства, бізнесу й держави
І. Кравченко	Економіка нового типу, що базується на електронних методах генерування, збереження, обробки та передачі великих об'ємів даних

Риси сучасного етапу економічного розвитку, завдяки яким можна констатувати, що йдеться про цифрову економіку, представлені такими:

- перехід інформаційних даних з аналогових, фізичних і статичних форматів у швидкісні цифрові;
- можливість індивіда контролювати, редагувати особистий професійний контент, направляти інформаційні запити, формувати індивідуальну траєкторію інформаційної діяльності дистанційно в режимі реального часу;
- втрата актуальності вертикальної ієрархічної комунікації, перехід до мережевої структури комунікації та обміну інформацією.

Цифрові технології – це електронні інструменти, пристрої та ресурси, що зберігають, обробляють та генерують великі об’єми інформаційних даних. Технології, продукти та послуги, які широко використовуються у бізнес-середовищі, подані в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Цифрові технології бізнес-середовища

Технологія	Загальна характеристика технології
BioTech	Використання живих організмів і біологічних процесів у виробництві та медицині
NanoTech	Розробка, упаковка, тестування продуктів мікроелектроніки – напівпровідникових пластин, кристалів кремнію, інтегральних мікросхем з високими стандартами контролю якості
RetailTech	Технології для використання в роздрібній торгівлі: 3D-сканування тіла, відстеження споживачів з допомогою штучного інтелекту тощо
FinTech	Технології у сфері фінансових послуг: програмне забезпечення та фінансові послуги з орієнтацією на кінцевого споживача
LegalTech	Вирішення правових проблем шляхом впровадження інформаційних технологій
InsurTech	Інноваційні рішення на страховому ринку, що передбачають принципову зміну процесу укладання контрактів з метою значного покращення якості обслуговування клієнтів
GovTech	ІТ-продукти, розробки та послуги, які створюють платформу для співпраці громадян, електронних петицій і краудсорсингу: розширення можливостей електронної ідентифікації, інфраструктура, освіта, надання медичних послуг, регулювання, адміністрування
BlockChain	Безперервний послідовний ланцюжок блоків, що містять інформацію, як спосіб побудови децентралізованої фінансової системи, точність якої може перевірити кожен, а також метод зберігання та координації бази даних, копію якої має кожен учасник
Digital marketing	Сукупність інструментів просування, під час яких задіяні цифрові канали, не тотожні інтернет-маркетингу: пошукове просування, контекстна, тизерна, медійна, банерна, вірусна реклама, просування в соціальних медіа, створення мобільних додатків тощо
CRM&BPM	Система продажів, що поєднує функціональність системи управління відносинами з клієнтами (CRM) і системи управління бізнес-процесами (BPM)
Grid-технології	Географічно розподілена інфраструктура, яка забезпечує колективний розподілений метод доступу до ресурсів і пов’язаних із ними послуг у межах глобально розподіленої організації

Технологія	Загальна характеристика технології
Digital-страхування	Реалізація цифрової стратегії страхувальника щодо всього бізнесу для створення тісних стосунків між страховиками та клієнтами, зниження ймовірності шахрайства, підвищення безпеки страхових операцій
ePrescription	Електронний рецепт, що реалізується на базі таких процедур: eCapture – формування електронного рецепту лікарем медичного закладу; eTransfer – конфіденційна передача електронного рецепту до аптеки; eDispensation – передача даних із аптеки назад до медичного закладу, підтвердження
TeleHealth	Надання медичних послуг у форматі online, цифрова підтримка лікарів

1.2. Технології диджитал-аудиту

Світові тенденції використання цифрових технологій в обліку і аудиті представлені такими:

1. Вимога *стандарту XBRL (eXtensible Business Reporting Language)* під час підготовки фінансової звітності за міжнародними стандартами.

2. Нові *концепції обробки та передачі статистичної інформації*: RTA (обчислення в режимі реального часу), EDI («хмарні технології» обміну електронними даними), CRM (система управління відносинами з клієнтами на підприємстві), ERP (єдина загальна цифрова система, що обслуговує запити співробітників усіх підрозділів підприємства), SCM (система управління ланцюгами постачання й складської служби на підприємстві) тощо.

3. Застосування інноваційних технологій, описаних у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Цифрові технології в аудиті

Технологія	Характеристика технології	Приклади застосування в аудиті
Хмарні обчислення	Модель надання комп'ютерних ресурсів, як-от обчислювальна потужність, зберігання даних та програмне забезпечення, через інтернет на вимогу, на відміну від традиційного підходу, коли обчислювальні ресурси розташовані на місцевих серверах або комп'ютерах	– зберігання великих обсягів аудиторських даних у доступному середовищі, що забезпечує обробку даних з будь-якого місця; – спільна робота над аудиторськими завданнями, обмін інформацією, інша взаємодія; – аналіз даних та візуалізація; – забезпечення конфіденційності аудиторської інформації; – автоматизація аспектів аудиту, як-от обробка документів, виконання рутинних завдань, генерація звітів; – ефективне ведення документації
Блокчейн	Розподілена система збереження та передачі інформації на основі створення послідовного ланцюжка «блоків», у кожному з яких зберігаються дані та хеші (криптографічні підписи) попередніх блоків. Це робить інформацію недоступною для змін або вилучення	– створення доказової бази даних; – підтвердження аудиторських транзакцій; – відстеження аудиторських процесів; – відновлення документації; – створення автоматизованих аудиторських процесів та віртуальних аудиторських паперів; – підвищення впевненості в аудиті через підтвердження аудиторської діяльності та дотримання аудиторських стандартів

Технологія	Характеристика технології	Приклади застосування в аудиті
	чення без виявлення, а блокчейн – надійним	
Штучний інтелект	Комп'ютерна система з можливостями навчання та вирішення проблем, обробки й аналізу великих масивів інформації в найкоротші терміни	<ul style="list-style-type: none"> – автоматизація рутинних завдань, як-от аналіз даних, перевірка документів, обробка транзакцій; – аналіз великих обсягів даних для виявлення залежностей, шаблонів та аномалій; – прогнозування та виявлення ризиків, проблем, аномалій та зловживань на основі аналізу історичних даних, шаблонів, незвичайних або підозрілих операцій і даних; – автоматична генерація звітів на основі аналізу даних та внесених аудиторських результатів; – аналіз текстової інформації для виявлення ключових відомостей та залежностей; – прогнозування попиту на аудиторські послуги; – покращення навчання аудиторів через створення симуляцій аудиторських ситуацій та надання рекомендацій для покращення навичок
Прогнозна аналітика	Клас методів аналізу даних, що концентрується на прогнозуванні майбутньої поведінки об'єктів та суб'єктів з метою прийняття оптимальних рішень	<ul style="list-style-type: none"> – прогнозування фінансових показників з допомогою статистичних методів та моделей; – виявлення ризиків та аномалій на основі аналізу даних; – оцінка вартості активів, прогнозування попиту на продукцію або послуги, аналіз сезонності та циклічності у фінансових даних; – прогнозування змін у законодавстві або облікових регламентах; – оцінка ефективності бізнес-стратегій, розробка рекомендацій для їх вдосконалення
Машинне навчання	Алгоритми та методи, які дають змогу комп'ютерам навчатися на основі даних, вдосконалюючи свою продуктивність без явного програмування	<ul style="list-style-type: none"> – виявлення аномалій та зловживань; – оптимізація аудиту через вибір найбільш ризикових об'єктів за результатами врахування вказаних факторів; – впізнання, класифікація первинних документів за шаблонами, обробка їх даних; – аналіз історичних даних аудитів для прогнозування можливих ризиків та результатів; – аналіз текстової інформації для виявлення ключових слів, які можуть свідчити про потенційні проблеми; – оптимізація процесів аудиту – відстеження та керування перебігом аудиту, автоматизація завдань перевірки документації, аналізу результатів тощо

Цифрові технології сприяють *зростанню ефективності аудиту*, підвищенню якості тестування, кадровим змінам, уможливають розширення переліку оброблюваної інформації про компанію клієнта (наприклад, нефінансової звітності), гарантуючи достовірність таких даних. Перевірка і аналіз 100 % транзак-

цій дають змогу глибше зрозуміти діяльність компанії, ретельно відслідковуючи тенденції і ризики клієнтів.

Представники Інституту дипломованих бухгалтерів Англії та Уельсу за результатами аналітичного дослідження назвали такі **сфери бізнес-процесів**, які будуть повністю диджиталізовані в найближчому майбутньому:

- нарахування заробітної плати працівників;
- нарахування податків;
- аудит;
- банківські операції.

Водночас диджиталізація аудиту в світових масштабах потребує методичної роботи, зокрема Ради з міжнародних стандартів аудиту та підтвердження достовірності звітності (IAASB) у частині перегляду Міжнародних стандартів аудиту для розуміння впливу цифрових технологій на аудит.

Створюючи умови для значного підвищення якості аудиторських перевірок, диджитал-технології **не применшують ролі людини** в цьому процесі, а переводять її в іншу площину. Так, цифрові технології з допомогою доступу до багатьох даних уможливають деталізацію аудиторських доказів, але не дають змоги робити ключові судження, які залишаються на розсуд професіоналів. Існує також проблема постійної підтримки безпеки даних та забезпечення якості використовуваних диджитал-інструментів, як власних, так і клієнтських. Важлива і доступність вказаних інструментів під час забезпечення узгодженості підходів до групових аудитів.

У розгляді процесу диджиталізації аудиту доцільно звернути увагу на його тісний **взаємозв'язок з бухгалтерським обліком**. Аудиторські фірми, які використовують у своїй діяльності цифрові технології, можуть сприяти цифровізації своїх клієнтів, і навпаки: технологічно передові клієнти можуть спонукати аудиторські фірми до запровадження таких технологій під час надання аудиторських послуг. Кейси впровадження цифрових технологій міжнародними аудиторськими компаніями представлені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Кейси впровадження ІТ-технологій в аудиті

Компанія	Запроваджені технології
Smacc (ФРН), Shoebokedi Wave Accounting (США)	Додатки штучного інтелекту для автоматизації обліку і бухгалтерських завдань
Raedan (UK)	Онлайн-платформа Xero, що інтегрована з Receipt Bank та використовує спеціалізоване машинне навчання для швидкої обробки даних
KPMG з IBM	Системи штучного інтелекту IBM Watson
Deloitte	Технології машинного навчання від компанії Kira Systems для виконання завдань для аудиту клієнтів, програма Argus для складання звітів про ризики за результатами порівняння документів, вибору деталей та розбіж-

Компанія	Запроваджені технології
	ностей, аналізу відмінностей, <i>система штучного інтелекту GRAPA</i> для формулювання стратегій аудиторами
Ernst & Young	<i>Цифрові технології</i> у сфері документообігу, оподаткування, оренди, зокрема, <i>технології штучного інтелекту</i> для автоматизації щоденних завдань, <i>застосування комп'ютерного зору</i> під час інвентаризації в процесі аудиту, системи « <i>blockchainanalyzer</i> » для збору даних про транзакції клієнтів та їх розширеного аналізу
Pricewaterhouse Coopers	<i>Програма штучного інтелекту GL.ai</i> для аналізу аудиторських звітів, роботи з великими масштабами даних, філіал у Китаї створив відділ аудиту за технологією <i>блокчейн</i>

Наразі найбільш розповсюдженими є **хмарні технології**: IaaS (Infrastructure as a Service; з англ. – інфраструктура як послуга), PaaS (Platform as a Service – платформа як послуга) та SaaS (Software as a Service – програмне забезпечення як послуга) від таких провайдерів: «Baltmeta» (Литва), «FreeAgent» (Великобританія), «IntuitQuickbooks» (США), «KashFlow» (США), «Netsapiens» (США), «Netsuite» (США), «SAPBusinessOne» (Німеччина), «Sage 50cPremium» (США), «Wave» (Канада), «Xero» (Нова Зеландія), серед них є компанія-представник України – «GigaCloud».

Враховуючи вищезазначене, можна констатувати, що процес цифровізації облікової та аудиторської діяльності уможливорює формування нових її **напрямів**, а також нових **гравців** цього ринку. До того ж змінюється **структура компетенцій** аудиторів, до чого має бути готова вища школа, та інститути перепідготовки аудиторських кадрів, адже Асоціація присяжних сертифікованих бухгалтерів (ACCA) вже зараз визнала знання цифрових технологій ключовою сферою компетенції професійних бухгалтерів.

Наразі основною прогалиною сучасних бухгалтерів і аудиторів є **недостатні знання** з використання смарт-технологій (включно з хмарними обчисленнями та використанням великих даних), розуміння процесу глобалізації (аутсорсинг бухгалтерських послуг) та постійних змін у нормативно-правовій базі (податкове регулювання, нові форми корпоративної звітності, інтегроване регулювання звітності тощо). Відповідно мають бути змінені програми підвищення кваліфікації діючих аудиторів в усьому світі. Найважливіша інвестиція у майбутнє аудиторських служб – це час, який буде витрачений на навчання потенційних аудиторів сучасним та майбутнім інструментам, який вони використовуватимуть. Але варто пам'ятати, що цифрові компетенції завтрашніх аудиторів значною мірою залежать від навченого покоління фахівців з бухгалтерського обліку, тому важливо, щоб сьогодні вони вже оволоділи сучасними та перспективними цифровими інструментами.

1.3. Проблеми організації цифрового незалежного аудиту в Україні

Попри війну, наразі Україна є однією з країн, яка активно розвиває цифрову економіку: електронну комерцію, онлайн-банкінг та мобільні платежі, сервіси онлайн-освіти, електронне державне управління, зокрема онлайн послуги через застосунок «Дія» тощо. Водночас диджиталізація в Україні є соціальною тенденцією, бо зосереджена на оптимізації соціальних послуг та організації прозорості соціальної допомоги.

За загальної тенденції до цифровізації кожен фаховий напрям має визначити свої завдання, темпи руху, інформаційні технології до поточного і перспективного застосування. Проблеми аудиту визначаються у розрізі певних видів діяльності, якими займається аудитор. Вони змінюються відповідно до очікувань замовників аудиту, контролюючих органів, інших факторів.

Основною проблемою аудиту традиційно є *невиявлення шахрайства* та помилок як суттєвих викривлень інформації фінансової звітності клієнта під час здійснення аудиторської діяльності. Це пов'язано передусім з тим, що облікові та аналітичні процеси у суб'єктів аудиторської діяльності та підприємств, які вони перевіряють, здійснюються в умовах часткової автоматизації, коли потрібно опрацювати велику кількість паперових документів або носіїв з різних баз даних, що зробити складно, якщо облікові процеси не є бездоганно налагодженими. Ця проблема ефективно вирішується саме диджиталізацією аудиторської діяльності. Приклади успішного застосування диджитал-технологій в Україні представлені у табл. 1.5.

Таблиця 1.5 – Кейси впровадження ІТ-технологій в Україні

Технологія	Сутність та застосування
iForma	Онлайн-сервіс підготовки і подання електронної звітності, що забезпечує цілодобовий прийом звітів з їх подальшою перевіркою, переадресуванням і супроводом до відповідних державних установ: «БЕСТ-ЗВІТ ПЛЮС», система електронного документообігу «М.Е.ДОС» тощо
iFin	Хмарний сервіс, що здійснює генерування та подачу звітності в державні органи, автоматичний розрахунок амортизації основних засобів, автоматизований облік у персоніфікованих аккаунтах співробітників (нарахування заробітної плати за відпрацьований та невідпрацьований час, утримання податків через персональний кабінет фахівця), складання бухгалтерських документів з автоматичним заповненням реквізитів підприємства чи інших даних

Водночас цифровізація викликає *проблеми*, представлені у табл. 1.6.

Таблиця 1.6 – Проблеми цифровізації

Проблема	Сутність проблеми
Кібербезпека	Перехід до цифрових платформ може збільшити ризик незахищеності даних, зокрема через кібератаки, а викривлена внаслідок цього інформація може вплинути на точність та надійність аудиту
Комплексність даних	Диджиталізація збільшує обсяги даних, які потрібно обробляти аудиторам, що у свою чергу може призвести до труднощів у зборі, зберіганні та аналізі інформації
Зміна ролі людини в аудиті	Застосування штучного інтелекту і автоматизованих процесів може знизити кількість ручної роботи, але створити нові виклики щодо контролю та інтерпретації результатів
Недостатня кваліфікація персоналу	Недостатня підготовка персоналу може призвести до недоцільного використання технологій, недостатньої точності або безпеки аудиторських процесів
Етичні питання	Використання даних клієнтів в умовах цифрових технологій може породжувати етичні дилеми, пов'язані з конфіденційністю та зберіганням даних
Стандарти та регулювання	Необхідно забезпечити постійне оновлення нормативно-правового середовища, оскільки розвиток технологій швидко перевершує сформовані норми та стандарти аудиторської практики
Залежність від технологій	Висока залежність від цифрових інструментів може створювати ризик, коли технічні проблеми, збої або відмови техніки можуть серйозно ускладнити або зупинити аудиторські процеси

Стратегічні напрями диджиталізації аудиту в Україні у повоєнний період потребують комплексного підходу та спільних зусиль укладачів і користувачів звітності, аудиторської та академічної спільноти, контролюючих, зокрема державних, органів. Вони можуть бути представлені такими проблемами, поданими у табл. 1.7:

Таблиця 1.7 – Проблеми цифровізації в Україні

Проблема	Сутність проблеми
Використання Agile-технологій	Agile базується на ідеї тісної співпраці між розробником (аудитором) та замовником (клієнтом), багатоетапному циклі розробки (здійснення перевірки), швидкій зміні вимог до продукту (аудиторської послуги), пропонує гнучкий підхід, за якого діяльність відбувається ітераційно з короткими циклами та тестуванням, що дає змогу забезпечити якість продукту (послуги) та знизити ризики. Наразі в Україні технологія Agile не поширена
Автоматизація аудиторських процесів через єдину програмну оболонку	Розроблення єдиної програмної оболонки є трудомістким, вимагає широкого залучення спеціалістів з аудиту та ІТ-спеціалістів для використання хмарних середовищ та штучного інтелекту під час автоматизації рутинних процесів з метою виконання таких завдань: автоматичне зіставлення даних з різних джерел для швидкого виявлення розбіжностей; автоматична перевірка документів на наявність та правильність необхідної інформації для ідентифікації пропусків та помилок; аналіз ризиків, пов'язаних з фінансовою звітністю, для виявлення можливих проблем; автоматичне створення звітів та робочих документів аудитора для зменшення часу для підготовки висновків; моніторинг за діяльністю компанії-клієнта для виявлення недоліків у системі внутрішнього контролю

Проблема	Сутність проблеми
Забезпечення доступності результатів аудиту через платформи бізнес-інформації	Акумулює в одному місці інформацію, необхідну для прийняття рішень щодо інвестування у суб'єкти господарювання, покращує зовнішній контроль за діяльністю аудиторів. Може бути розроблена на базі універсальної аудиторської програми. Проблемно з погляду наявності та використання єдиного програмного продукту та дотримання конфіденційності інформації підприємства-клієнта
Стандартизація бізнес-інформації у XBRL-форматі	XBRL як мова маркування забезпечує точність та однорідність фінансової інформації, зменшує час і витрати на підготовку та обробку даних, спрощує процес звітування. Кожен елемент фінансової звітності отримує унікальний ідентифікатор, що дає змогу легко знайти та ідентифікувати його відповідний елемент в іншому звіті або базі даних. Наразі обов'язковий тільки для підприємств, що становлять звітність за МСФЗ, трудомісткий під час переходу до цього формату

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 1

Питання для самоконтролю

1. Які основні цифрові технології застосовуються в сучасному бізнес-середовищі? Детально охарактеризуйте декілька з них.
2. Які фактори впливають на впровадження сучасних диджитал-технологій в аудиторські процеси? Розгляньте на прикладі світової та вітчизняної аудиторської діяльності.
3. Чим диджитал-аудит відрізняється від традиційного аудиту?
4. Якими ви уявляєте основні етапи проведення диджитал-аудиту?
5. Які ризики пов'язані з використанням диджитал-технологій у аудиті?
6. Якими є переваги диджитал-аудиту для аудиторів та клієнтів?
7. Якою є роль штучного інтелекту у сучасному диджитал-аудиті? Розгляньте на прикладі «Великої четвірки».
8. Які проблеми або виклики пов'язані з організацією цифрового незалежного аудиту в Україні під час воєнного стану та у повоєнній економіці?
9. Які навички та компетенції необхідні аудиторам для успішного проведення диджитал-аудиту?
10. Які є перспективи розвитку диджитал-аудиту в Україні та світі?

Тест-тренінг

1. Який термін використовується для позначення економіки, в якій цифрові технології відіграють вирішальну роль у виробництві, розподілі та споживанні товарів і послуг?

- а) цифрова економіка;
- б) інформаційна економіка;

- в) економіка знань;
- г) економіка мереж.

2. Якими є переваги цифрової економіки?

- а) економічне зростання;
- б) підвищення продуктивності праці;
- в) покращення якості життя людей;
- г) усе перераховане.

3. Які існують ризики цифрової економіки?

- а) втрата робочих місць через автоматизацію;
- б) посилення нерівності;
- в) зростання кіберзлочинності;
- г) усе перераховане.

4. Які IT-технології використовуються в аудиті?

- а) хмарні обчислення;
- б) блокчейн;
- в) прогнозна аналітика;
- г) усі перераховані.

5. Яка з проблем, пов'язаних із застосуванням диджитал-технологій у фінансовому аудиті, стосується збільшення обсягу даних?

- а) кібербезпека;
- б) комплексність даних;
- в) зміна ролі людини;
- г) недостатня кваліфікація персоналу.

6. Що базується на ідеї тісної співпраці між розробником та замовником, багатоступеневому циклі розробки та швидкій зміні вимог до продукту?

- А) Agile-технології;
- б) автоматизація аудиторських процесів;
- в) XBRL-формат;
- г) єдина програмна оболонка.

7. Які переваги забезпечує XBRL-формат?

- а) зниження ризиків у розробці аудиторської послуги;
- б) точність та однорідність фінансової інформації;
- в) трудомістке розроблення єдиної програмної оболонки;
- г) гнучкий підхід у розробці програмного продукту.

8. Яке рішення може бути доцільним для автоматизації обліку та управління аудиторськими процесами?

- а) забезпечення доступності результатів аудиту через єдині платформи;

- б) використання Agile-технологій;
- в) автоматична перевірка документів на наявність необхідної інформації;
- г) розроблення єдиної програмної оболонки.

9. Які зміни викликає використання штучного інтелекту та автоматизованих процесів у аудиторських процесах?

- а) кількість ручної роботи збільшується;
- б) виникає проблема недостатньої кваліфікації персоналу;
- в) виникає проблема етики;
- г) виникає залежність від технологій.

10. Що допомагає знизити ризики щодо діяльності компанії-клієнта?

- а) моніторинг діяльності компанії-клієнта;
- б) автоматизація аудиторських процесів;
- в) автоматична перевірка документів на наявність необхідної інформації;
- г) забезпечення доступності результатів аудиту через єдині платформи.

11. Що означає термін «цифрова трансформація» в бізнес-середовищі?

- а) заміна комп'ютерів на фірмі;
- б) процес впровадження цифрових технологій для оптимізації бізнесу;
- в) відмова від використання конкретних технологій у бізнесі;
- г) реклама товарів і послуг у соціальних мережах.

12. Яка основна мета цифрової трансформації в бізнес-середовищі?

- а) зменшення кількості паперової документації;
- б) зменшення витрат на бізнес;
- в) покращення ефективності, конкурентоспроможності та якості послуг компанії;
- г) усе перераховане.

13. Які з перерахованих є прикладами сучасних цифрових технологій у бізнес-середовищі?

- а) телефони та факс-машини;
- б) інтернет, хмарні технології, віртуальна реальність;
- в) комп'ютери та інтернет;
- г) усі перераховані.

14. Що означає термін «Big Data» в контексті бізнес-середовища?

- а) велика кількість відповідей на електронні листи;
- б) велика кількість клієнтів у бізнесі;
- в) великі обсяги даних, які можна аналізувати та використовувати для прийняття рішень;
- г) велика кількість комп'ютерів на фірмі.

15. Які можливості надає аналітика даних для бізнесу?

- а) збільшення продуктивності бізнесу без додаткових зусиль;
- б) збільшення складності бізнес-процесів;
- в) покращення якості прийняття рішень та виявлення нових можливостей для розвитку бізнесу;
- г) усе перераховане.

16. Що означає термін «е-комерція»?

- а) організація ефективної комунікації між співробітниками;
- б) відмова від реалізації за готівку;
- в) продаж товарів і послуг через інтернет;
- г) усе перераховане.

17. Які переваги має використання соціальних мереж для бізнесу?

- а) зменшення збутових витрат;
- б) покращення комунікації з клієнтами та реклама товарів;
- в) зменшення залежності від технологій;
- г) усе перераховане.

18. Які переваги може надати використання хмарних технологій для бізнесу?

- а) зменшення залежності від технологій;
- б) збільшення ризику втрати даних;
- в) підвищення доступності даних та можливість спільної роботи над ними;
- г) усе перераховане.

19. Що означає термін «Інтернет речей» у бізнес-середовищі?

- а) використання інтернету для замовлення товарів;
- б) спеціалізовані комп'ютери для роботи в офісі;
- в) підключення фізичних об'єктів до інтернету для збору та обміну даними;
- г) усе перераховане.

20. Які існують перешкоди для організації цифрового незалежного аудиту в Україні?

- а) недостатня кількість висококваліфікованих аудиторів;
- б) недостатнє законодавче регулювання та відсутність стандартів цифрового аудиту;
- в) високі витрати на необхідне обладнання;
- г) усе перераховане.

21. Як корупція може впливати на цифровий незалежний аудит в Україні?

- а) підвищує довіру до аудиторських звітів;
- б) може сприяти недобросовісній діяльності аудиторів;

- в) зменшує кількість аудиторів;
- г) не має жодного впливу на аудит.

22. Які виклики пов'язані з підвищенням компетентності аудиторів для цифрового незалежного аудиту?

- а) відсутність відповідних програм навчання;
- б) утворення розривів між компетентністю, що вимагається, і наявним рівнем компетентності;
- в) потреба у вкладенні коштів для впровадження технологій в аудиторських фірмах;
- г) усе перераховане.

23. Як змінюється роль аудиторських стандартів у цифровому незалежному аудиті в Україні?

- а) роль аудиторських стандартів не змінюється;
- б) вони стають менш важливими в цифровому аудиті;
- в) вони стають більш важливими в цифровому аудиті;
- г) аудитори можуть ігнорувати стандарти в цифровому аудиті.

24. Що означає поняття «диджитал-компетенція» для аудиторів?

- а) вміння використовувати цифрові інструменти в аудиті, розуміння впливу сучасних технологій на аудиторську практику;
- б) вміння візуалізувати результати перевірки;
- в) володіння сучасними мовами програмування;
- г) здатність вести аудит автоматизованої облікової системи клієнта.

25. Які можливості відкриваються для аудиторів завдяки використанню цифрових інструментів у незалежному аудиті в Україні?

- а) можливості віддаленого доступу до даних клієнта;
- б) зменшення трудомісткості рутинних розрахунків;
- в) покращення точності та ефективності аудиторських процедур, збільшення доступності даних та спрощення процесів;
- г) усе перераховане.

26. Якою є роль організаційних аспектів в управлінні цифровим незалежним аудитом в Україні?

- а) вони не мають значення для аудиту;
- б) важливо забезпечити внутрішню координацію та підтримку для впровадження цифрових ініціатив;
- в) організаційні аспекти можуть знизити якість аудиту;
- г) важливо запровадити додаткову паперову документацію для кращого контролю.

27. Як впливає відсутність цифрового законодавства на цифровий незалежний аудит в Україні?

- а) відсутність цифрового законодавства не має значення для аудиту;
- б) вона збільшує ризики та може обмежувати можливості аудиторів;
- в) аудитори не повинні дотримуватися національного законодавства, їх діяльність регулюється міжнародними стандартами аудиту;
- г) вона полегшує аудиторську діяльність.

28. Які можливості надає впровадження цифрового незалежного аудиту для підвищення довіри до фінансової звітності в Україні?

- а) не впливає на довіру до фінансової звітності;
- б) зменшення необхідності у проведенні обов'язкового аудиту суспільно значущих підприємств;
- в) збільшення необхідності у проведенні обов'язкового аудиту суспільно значущих підприємств;
- г) покращення якості аудиту, виявлення ризиків та аудиторських недоліків, збільшення доступності інформації для стейкхолдерів.

29. Які фактори можуть обмежити успішну імплементацію диджитал-аудиту в повоєнній економіці України?

- а) низька цифрова грамотність населення;
- б) безумовна відмова від традиційного аудиту;
- в) загальна згода щодо використання віртуальних асистентів;
- г) доступність великої кількості аудиторських фірм.

30. Яка роль регулюючих органів може бути важливою для розвитку диджитал-аудиту в повоєнній економіці України?

- а) заборона використання будь-яких цифрових технологій в аудиті;
- б) підтримка і створення стандартів для цифрового аудиту;
- в) відмова від будь-якого регулювання цифрових аудиторських послуг;
- г) активна пропаганда традиційного аудиту.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1.1

Розкрийте перелік та сутність сучасних інформаційних технологій, які доцільно використовувати під час аудиту облікового об'єкта за напрямом власних наукових досліджень або у практиці за фахом. Виділіть проблеми, які під час цього виникають, запропонуйте напрями їх вирішення з огляду на закордонний досвід.

Завдання 1.2

Протестуйте можливість залучення чат-боту зі штучним інтелектом (ChatGPT, Google Bard, Чат-бот Bing тощо) для вирішення фахових завдань. Виділіть по одному напряму наукової та професійної діяльності, де використання штучного інтелекту доцільне і де неефективне, обґрунтуйте свою думку.

Завдання 1.3

Знайдіть у відкритому доступі кейси успішного застосування сучасних диджитал-технологій (хмарні обчислення, блокчейн, штучний інтелект, машинне навчання, прогнозна аналітика тощо) в обліковій та аудиторській практиці. Висловіть свою думку про перспективи їх застосування в Україні.

Завдання 1.4

Проаналізуйте використання сучасних диджитал-технологій у бізнес-процесах (наприклад, використання CRM у збутовій діяльності торговельного підприємства). Висловіть свою думку щодо можливостей їх застосування у сфері обліку та аудиту.

Завдання 1.5

Сформулюйте ваші особисті проблеми опанування розглянутих сучасних диджитал-технологій в обліку та аудиті. Розробіть план їх вирішення на найближчий рік та у перспективі 5 наступних років.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ, АУДИТУ, ОГЛЯДУ, ІНШОГО НАДАННЯ ВПЕВНЕНOSTІ ТА СУПУТНІХ ПОСЛУГ

2.1. Система регламентів аудиторської діяльності.

2.2. Міжнародні стандарти аудиту.

2.3. Кодекс етики професійного бухгалтера.

2.1. Система регламентів аудиторської діяльності

Регламентация аудиторської діяльності обумовлена наявністю регулювання як самої діяльності суб'єктів господарювання, так і її обліку та контролю, що здійснюється державними органами або професійними організаціями. **Стандарти (норми) аудиту** являють собою основні правила діяльності, яких необхідно дотримуватися під час здійснення аудиторських процедур незалежно від умов проведення перевірки. За рівнем розробки стандарти виділяють *міжнародні, національні та внутрішньофірмові* (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Стандарти аудиту за рівнем прийняття

Ознаки порівняння	Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг	Національні стандарти (нормативи) аудиту	Внутрішньофірмові стандарти
Визначення	Правила організації, здійснення аудиторської діяльності та оформлення її результатів, які є єдиними у світовому масштабі	Нормативні документи, що регламентують правила організації, здійснення аудиторської діяльності та оформлення її результатів у конкретній країні	Внутрішні нормативні документи, що конкретизують правила організації, здійснення аудиторської діяльності та оформлення її результатів в окремій аудиторській фірмі
Розробник	Міжнародна федерація бухгалтерів	Національні державні чи професійні органи	Керівник аудиторської фірми
Статус	Рекомендаційні, не можуть превалювати над національними нормативами аудиту	Обов'язкові або рекомендаційні, залежно від національного законодавства	Обов'язкові, конфіденційні, не можуть суперечити міжнародним / національним стандартам / нормативам аудиту

Призначення стандартів:

- 1) допомога аудитору у веденні переговорів із замовником, а користувачам – у розумінні процесу аудиторської перевірки;
- 2) забезпечення зв'язку окремих елементів аудиторського процесу;
- 3) забезпечення високої якості аудиторської перевірки за відсутності контролю з боку державних органів;
- 4) сприяння використанню в аудиторській практиці нових наукових досягнень.

Структура стандартів:

- 1) загальні положення (мета, сфера застосування, наявні обмеження);
- 2) глосарій;
- 3) сутність стандарту;
- 4) дата набрання чинності;
- 5) додатки (конкретизація положень, тлумачення ситуацій, цифрові приклади тощо).

В Україні з 01.01.1999 *Аудиторською палатою України (АПУ)* на основі міжнародних стандартів аудиту були розроблені обов'язкові *Національні нормативи аудиту (ННА)*, які 18.04.2003 рішенням АПУ замінені на *Стандарти аудиту й етики* Міжнародної федерації бухгалтерів (*МСА*).

Внутрішньофірмові стандарти аудиту (ВСА) покликані забезпечувати єдиний підхід до аудиту у фірмі та зазвичай деталізують:

- 1) правила етики аудиторів та вирішення конфліктів;
- 2) внутрішньофірмовий документообіг;
- 3) методику проведення перевірки і надання аудиторських послуг.

Для досягнення високої якості внутрішньофірмові стандарти аудиту мають бути апробованими у процесі аудиторської діяльності.

2.2. Міжнародні стандарти аудиту

Перелік Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (*Міжнародних стандартів аудиту – МСА*) представлений у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Перелік міжнародних стандартів аудиту

Групи МСА	Перелік МСА
Загальні принципи та відповідальність	200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту»; 210 «Узгодження умов завдань з аудиту»; 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності»; 230 «Аудиторська документація»; 240 «Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності»; 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів під час аудиту фінансової звітності»; 260 «Повідомлення інформації тим, кого наділено найвищими повноваженнями»; 265 «Повідомлення інформації про недоліки внутрішнього контролю тим, кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінському персоналу»
Оцінка ризиків та дії у відповідь на оцінені ризики	300 «Планування аудиту фінансової звітності»; 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»; 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту»; 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики»; 402 «Положення щодо аудиту суб'єкта господарювання, що користується послугами організації, що надає послуги»; 450 «Оцінювання викривлень, виявлених під час аудиту»

Групи МСА	Перелік МСА
Аудиторські докази	500 «Аудиторські докази»; 501 «Аудиторські докази – особливі положення щодо відібраних елементів»; 505 «Зовнішні підтвердження»; 510 «Перші завдання з аудиту – залишки на початок періоду»; 520 «Аналітичні процедури»; 530 «Аудиторська вибірка»; 540 «Аудит облікових оцінок, у тому числі облікових оцінок за справедливою вартістю, та пов'язані з ними розкриття інформації»; 550 «Пов'язані сторони»; 560 «Події після звітного періоду»; 570 «Безперервність діяльності»; 580 «Письмові запевнення»
Використання роботи інших фахівців	600 «Особливі положення щодо аудитів фінансової звітності групи (включно з роботою аудиторів компонентів)»; 610 «Використання роботи внутрішніх аудиторів»; 620 «Використання роботи експерта аудитора»
Аудиторські висновки та звітність	700 «Формулювання думки та складання звіту щодо фінансової звітності»; 701 «Повідомлення інформації з ключових питань аудиту в звіті незалежного аудитора»; 705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора»; 706 «Пояснювальні параграфи та параграфи з інших питань у звіті незалежного аудитора»; 710 «Порівняльна інформація – відповідні показники і порівняльна фінансова звітність»; 720 «Відповідальність аудитора щодо іншої інформації»
Спеціалізовані сфери	800 «Особливі положення – аудити фінансової звітності, складеної відповідно до концептуальних основ спеціального призначення»; 805 «Особливі положення щодо аудитів окремих фінансових звітів та окремих елементів, рахунків або статей фінансового звіту»; 810 «Завдання зі звітування щодо узагальненої фінансової звітності»
Аудит та огляд історичної фінансової інформації	2400 «Завдання з огляду історичної фінансової звітності»; 2410 «Огляд проміжної фінансової інформації, що виконується незалежним аудитором суб'єкта господарювання»
Завдання з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації	3000 «Завдання з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації»; 3400 «Перевірка прогнозованої фінансової інформації»; 3402 «Звіти з надання впевненості щодо заходів контролю; в організації, що надає послуги»; 3410 «Завдання з надання впевненості щодо звітів з парникових газів»; 3420 «Завдання з надання впевненості щодо підготовки гіпотетичної фінансової інформації, яка включається до проспекту емісії»
Супутні послуги	4400 «Завдання з виконання узгоджених процедур стосовно фінансової інформації»; 4410 «Завдання з компіляції інформації»

Покроковий процес розробки МСА представлено на рис. 2.1.

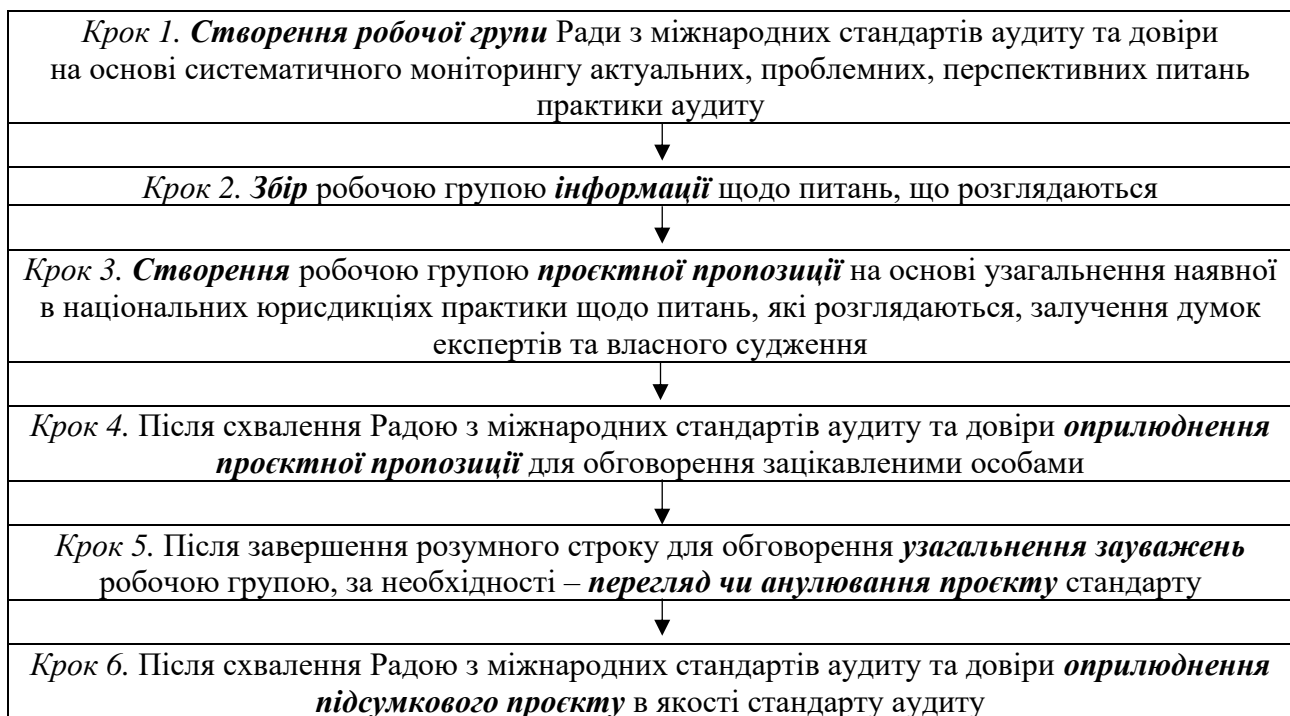

Рисунок 2.1. Процес розробки МСА

2.3. Кодекс етики професійного бухгалтера

Міжнародна федерація бухгалтерів з огляду на особливість бухгалтерської професії – прагнення досягати спільних цілей унаслідок дотримання певних принципів – розробила міжнародний **Кодекс етики професійних бухгалтерів**. Він установлює норми поведінки професійних бухгалтерів і стверджує засадничі принципи, яких мають дотримуватися професійні бухгалтери у світі (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Зміст Кодексу етики професійних бухгалтерів

Засади поведінки бухгалтера	Сутність засад поведінки бухгалтера
Інтереси громадськості	Захист колективного добробуту співтовариства людей та організацій, яким професійні бухгалтери надають послуги та які покладаються на об'єктивність і добросовісність професійних бухгалтерів у питаннях надійного фінансового обліку і звітності, ефективності управління фінансами і компетентних консультацій щодо різних сфер економічної діяльності та оподаткування
Цілі професії	Виконання роботи відповідно до найвищих стандартів професіоналізму, досягнення найкращих результатів діяльності
Принципи: 1) добросовісність	Відвертість та чесність під час надання професійних послуг
2) об'єктивність	Справедливість, відсутність упередженості, конфлікту інтересів, впливу інших осіб
3) професійна компетентність та належна ретельність	Надання послуг з належною старанністю, постійне підтримання високого рівня професійних знань і вмінь

Засади поведінки бухгалтера	Сутність засад поведінки бухгалтера
4) конфіденційність	Заборона використання чи розголошення отриманої під час перевірки інформації, окрім випадків наявності юридичного чи професійного права або обов'язку щодо її розкриття
5) професійна поведінка	Дії, що відповідають добрій репутації професії, і уникнення будь-яких дій, які б могли дискредитувати професію
6) технічні стандарти	Ретельне і кваліфіковане виконання інструкцій клієнта тією мірою, якою вони сумісні з вимогами доброчесності та об'єктивності, дотримання Міжнародних або національних стандартів аудиту

Регулювання діяльності *практикуючих аудиторів* Кодексом етики здійснюється за такими напрямками:

1. Незалежність:

– *незалежність думки* як така спрямованість думок, що дає можливість надати висновок без будь-якого впливу, який може ставити під загрозу професійне судження, і діяти чесно, з об'єктивністю та професійним скептицизмом;

– *незалежність поведінки* як уникнення фактів та обставин, настільки суттєвих, що розсудлива та поінформована третя сторона, знаючи всю відповідну інформацію, обґрунтовано дійшла б висновку, що чесність, об'єктивність чи професійний скептицизм аудитора перебувають під загрозою.

На незалежність потенційно впливають *загрози* (представлені у табл. 2.4), для усунення чи зменшення яких до прийняттого рівня аудитор повинен застосувати *застережені заходи* (представлені на рис. 2.2).

Таблиця 2.4 – Загрози, що впливають на незалежність аудитора

Загроза	Сутність загрози
Власного інтересу	– прямий або суттєвий непрямий фінансовий інтерес до клієнта; – позики або гарантії, що їх надає / отримує клієнт чи його посадові особи; – неналежна залежність загальної суми гонорару від обсягу перевірки; – занепокоєння щодо можливості втратити завдання; – тісні ділові стосунки із клієнтом; – домовленість про майбутнє працевлаштування в компанії клієнта
Власної оцінки	попередній аудит зі сформованим судженням щодо клієнта або попередня робота аудитора директором, посадовою особою чи працівником клієнта, що готував дані
Захисту	– здійснення операцій або реклама акцій чи інших цінних паперів клієнта; – виконання ролі адвоката за дорученням клієнта в судовій справі або під час вирішення спірних питань із третіми сторонами
Особистих, сімейних стосунків	– наявність у аудитора близького родича, який є директором або посадовою особою клієнта і впливає на дані чи ситуацію; – наявність тривалих стосунків старшого члена аудиторської групи із клієнтом; – отримання від клієнта подарунків / знаків гостинності значної цінності
Тиску	– загроза заміни через незгоду із застосуванням облікового принципу; або тиск із метою неналежного заниження обсягів виконаної роботи для зменшення суми гонорарів

Рисунок 2.2. Застережні заходи для усунення чи зменшення загроз

2. Обов'язки у зв'язку із залученням осіб, які не є бухгалтерами: якщо аудитор не має необхідної компетенції для надання певних професійних послуг, він може звернутися за технічними консультаціями до експертів (інших професійних бухгалтерів, юристів, актуаріїв, інженерів, оцінювачів тощо) та зобов'язаний стежити за дотриманням експертами вимог етичної поведінки шляхом:

- 1) звернення до експертів із проханням вивчити етичні кодекси;
- 2) вимоги письмового підтвердження розуміння етичних вимог;
- 3) надання консультаційної допомоги у разі виникнення конфліктів.

3. Гонорар, що має бути справедливим відображенням вартості професійних послуг, наданих клієнтові, з урахуванням:

- 1) навичок та знань, необхідних для конкретного виду послуг;
- 2) рівня підготовки та досвіду осіб, найнятих для надання послуг;
- 3) часу, витраченого кожною особою, найнятою для надання послуг;
- 4) ступеня належної відповідальності.

Гонорари зазвичай розраховуються на підставі погодинних чи денних ставок з урахуванням часу, витраченого кожною особою, найнятою для надання професійних послуг. Професійний бухгалтер-практик не повинен платити комісійних для залучення клієнта чи отримувати комісійні за посередництво у вигляді

ді направлення клієнта до третьої особи або за посередницьку передачу виготовленої продукції чи наданих послуг.

4. Діяльність, несумісна з бухгалтерською практикою: аудитор не повинен одночасно брати участь у будь-якому бізнесі, виді занять чи діяльності, що завдають або можуть завдати шкоди чесності, об'єктивності, незалежності чи добрій репутації аудиторської професії, а тому є несумісними з наданням професійних послуг.

5. Платіжні засоби клієнтів, передані аудитору: якщо подібна практика дозволяється національним законодавством, необхідно:

1) зберігати такі платіжні засоби окремо від особистих коштів або платіжних засобів аудиторської фірми;

2) використовувати такі платіжні засоби лише за цільовим призначенням.

Аудитор має бути готовий поінформувати про ситуацію із цими засобами осіб, які мають право одержати таку інформацію.

6. Стосунки з іншими професійними бухгалтерами-практиками: якщо клієнт створив підрозділ у місцях, де не практикує теперішній аудитор, для надання послуг може бути залучений інший аудитор на таких умовах:

1) клієнт може залучити нового аудитора після попереднього обговорення і консультації з теперішнім аудитором, як за його рекомендацією, так і без звернення до нього;

2) теперішній аудитор може залучити нового аудитора тільки після консультації з клієнтом за належного дотримання обов'язку конфіденційності.

7. Реклама (якщо це дозволяється національним законодавством): реклама має бути спрямована на об'єктивне інформування громадськості, відповідати вимогам чесності, достовірності, гарного смаку, пропонування послуг із використанням примусу або нав'язування заборонено. До заходів, що не відповідають етичним критеріям, належать такі:

1) формування помилкових, оманливих чи невиправданих очікувань сприятливих результатів;

2) натяк на можливість впливу на рішення суду, арбітражної установи, регулювального органу або посадової особи;

3) хвалебні заяви про себе, що не ґрунтуються на фактах, які можна перевірити;

4) порівняння з іншими професійними бухгалтерами-практиками;

5) заходи, що містять рекомендації або підтвердження інших осіб;

6) заходи, що містять будь-які інші заяви, які можуть призвести до того, що навіть розсудлива людина неправильно їх зрозуміє або буде введена ними в оману;

7) необґрунтоване проголошення себе експертом або фахівцем у певній сфері бухгалтерського обліку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 2

Питання для самоконтролю

1. Якою є роль регламентів аудиторської діяльності в організації аудиту?
2. Які основні принципи та норми регулювання аудиторської діяльності існують в Україні?
3. Як необхідно враховувати вимоги стандартів аудиту під час виконання аудиторської перевірки фінансової звітності?
4. Якими є переваги міжнародних стандартів аудиту для стандартизації аудиторських процесів та результатів?
5. Як МСА враховують питання незалежності аудитора?
6. Які вимоги містяться в міжнародних стандартах аудиту?
7. Якими є переваги та обмеження здійснення аудиту за міжнародними стандартами контролю якості?
8. Як принципи Кодексу етики професійного бухгалтера сприяють високим стандартам професії?
9. Як Кодекс етики регулює питання конфіденційності інформації та чому це важливо для професійного бухгалтера?
10. Які дії ви рекомендуєте здійснити професійному бухгалтеру згідно із Кодексом етики під час виникнення конфлікту інтересів?

Тест-тренінг

1. Які стандарти аудиту за рівнем прийняття ви знаєте?

- а) контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг;
- б) міжнародні, національні та внутрішньофірмові;
- в) обов'язкові та рекомендовані;
- г) національні та міжнародні.

2. Які стандарти аудиту регламентують правила організації аудиту, що вимагаються у конкретній країні?

- а) міжнародні;
- б) національні;
- в) внутрішньофірмові;
- г) не регламентуються стандартами аудиту.

3. Які стандарти аудиту регламентують правила організації аудиту у світовому масштабі?

- а) міжнародні;
- б) національні;

- в) внутрішньофірмові;
- г) не регламентуються стандартами аудиту.

4. Які стандарти аудиту регламентують правила документообігу в аудиторській фірмі?

- а) міжнародні;
- б) національні;
- в) внутрішньофірмові;
- г) не регламентуються стандартами аудиту.

5. Які стандарти аудиту регламентують зміст програми конкретного завдання аудиту фінансової звітності?

- а) міжнародні;
- б) національні;
- в) внутрішньофірмові;
- г) не регламентуються стандартами аудиту.

6. Яким є статус міжнародних стандартів аудиту в Україні?

- а) є обов'язковими для визначеного переліку аудиторських фірм / аудиторів;
- б) є обов'язковими для усіх аудиторських фірм / аудиторів;
- в) є рекомендованими для усіх аудиторських фірм / аудиторів;
- г) не застосовуються в Україні.

7. Яким є статус національних стандартів аудиту в Україні?

- а) є обов'язковими для визначеного переліку аудиторських фірм / аудиторів;
- б) є обов'язковими для усіх аудиторських фірм / аудиторів;
- в) є рекомендованими для усіх аудиторських фірм / аудиторів;
- г) не застосовуються в Україні.

8. Яким є статус внутрішньофірмових стандартів для аудиторів цієї фірми?

- а) обов'язкові;
- б) обов'язкові, якщо перевіряється фінансова звітність;
- в) рекомендовані;
- г) рекомендовані, якщо перевіряється фінансова звітність.

9. Хто розробляє міжнародні стандарти аудиту?

- а) Міжнародна федерація бухгалтерів;
- б) Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;
- в) Рада з міжнародних стандартів аудиту та підтвердження достовірності звітності;
- г) ФПБАУ.

10. Якою є мета розробки міжнародних стандартів аудиту?

- а) служити суспільним інтересам, підвищуючи актуальність, репутацію та цінність професії бухгалтера у світі;
- б) служити суспільним інтересам, сприяючи довірі, зростанню економіки та довгостроковій фінансовій стабільності в глобальному масштабі;
- в) підвищувати якість аудиторської практики у всьому світі та зміцнення довіри громадськості до світової професії аудитора та аудиту;
- г) сприяти підвищенню інвестиційної привабливості підприємств.

11. Яким є статус Кодексу етики професійних бухгалтерів?

- а) обов'язковий;
- б) обов'язковий, якщо перевіряється фінансова звітність;
- в) рекомендований;
- г) рекомендований, якщо перевіряється фінансова звітність.

12. Відповідно до якого принципу Кодексу етики професійних бухгалтерів аудитор НЕ має права перевіряти банк, у якому у нього є депозит?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

13. Відповідно до якого принципу Кодексу етики професійних бухгалтерів аудитор НЕ має права перевіряти банк, у якому його дружина є головним бухгалтером?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

14. Відповідно до якого принципу Кодексу етики професійних бухгалтерів аудитор НЕ має права перевіряти банк, у якому його батько є директором?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

15. Відповідно до якого принципу Кодексу етики професійних бухгалтерів аудитор НЕ має права перевіряти банк, у якому його син володіє контрольним пакетом акцій?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;

- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

16. Згідно з яким принципом Кодексу етики професійних бухгалтерів бухгалтер НЕ може повідомити журналістів про події, що відбулися на підприємстві клієнта?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

17. Який принцип Кодексу етики професійних бухгалтерів вимагає від аудиторів постійно вдосконалювати свої професійні знання?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

18. За яким принципом Кодексу етики професійних бухгалтерів бухгалтер має чесно сплачувати свій ПДФО?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

19. Згідно з яким принципом Кодексу етики професійних бухгалтерів бухгалтер повинен уникати конфлікту інтересів між його професійними обов'язками та особистими інтересами?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

20. Який принцип Кодексу етики професійних бухгалтерів визначає, що бухгалтер повинен надавати безпристрасну інформацію?

- а) об'єктивність;
- б) професійна компетентність та належна ретельність;
- в) конфіденційність;
- г) професійна поведінка.

21. До якої категорії загроз належить така ситуація: аудитор рік тому був головним бухгалтером клієнта?

- а) загроза власного інтересу;

- б) загроза власної оцінки;
- в) загроза захисту;
- г) загроза тиску.

22. Що з перерахованого може бути прикладом загрози власної оцінки для аудитора?

- а) бути колишнім працівником клієнта;
- б) бути членом родини власника клієнта;
- в) бути учасником іншої аудиторської фірми;
- г) бути довгостроковим інвестором клієнта.

23. Яку загрозу може викликати наявність в аудитора фінансових інвестицій?

- а) загрозу власного інтересу;
- б) загрозу власної оцінки;
- в) загрозу тиску;
- г) загрозу конфлікту інтересів.

24. Яку загрозу може викликати участь аудитора у внутрішньому аудиті клієнта?

- а) загроза власного інтересу;
- б) загроза взаємодії;
- в) загроза захисту;
- г) загроза конфлікту інтересів.

25. До якої категорії застережних заходів належить встановлення вимоги безперервної освіти аудиторів в Україні?

- а) встановлені професійною організацією, законодавчим чи регулювальним органом;
- б) встановлені компанією-клієнтом;
- в) встановлені аудиторською фірмою;
- г) не належить до застережних заходів.

26. До якої категорії застережних заходів належить вимога надавати національному наглядовому органу регулярні звіти аудиторської фірми про свою фінансову стабільність?

- а) встановлені професійною організацією, законодавчим чи регулювальним органом;
- б) встановлені компанією-клієнтом;
- в) встановлені аудиторською фірмою;
- г) не належить до застережних заходів.

27. До якої категорії застережних заходів належить вимога до аудиторів поліпшувати свої професійні навички?

- а) встановлені професійною організацією, законодавчим чи регулювальним органом;
- б) встановлені компанією-клієнтом;
- в) встановлені аудиторською фірмою;
- г) не належить до застережних заходів.

28. Що є прикладом застережного заходу, який встановлений законодавчим чи регулювальним органом?

- а) аудиторська фірма зобов'язана вести журнал фіксації своїх клієнтів;
- б) аудитор повинен отримати згоду клієнта на використання конфіденційної інформації в рекламних матеріалах;
- в) аудиторська фірма повинна встановити внутрішню процедуру для вирішення конфліктів інтересів;
- г) аудитор зобов'язаний вести облік усіх витрат на відрядження.

29. Яка зі вказаних вимог належить до категорії застережних заходів, встановлених аудиторською фірмою?

- а) аудитор повинен проходити внутрішні тренінги щороку;
- б) аудитор зобов'язаний надавати щомісячні звіти клієнтові про перебіг аудиту;
- в) аудиторська фірма має внутрішню процедуру для контролю за конфліктами інтересів;
- г) аудитор повинен отримати ліцензію від національного регулювального органу.

30. До якої категорії застережних заходів належить розробка аудиторською фірмою процедури для виявлення конфліктів інтересів серед своїх працівників?

- а) встановлені професійною організацією, законодавчим чи регулювальним органом;
- б) встановлені компанією-клієнтом;
- в) встановлені аудиторською фірмою;
- г) не належить до застережних заходів.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 2.1

Дослідіть процедуру розробки міжнародного стандарту аудиту. Оцініть її ефективність через ідентифікацію переваг та недоліків процесу.

Запропонуйте план-графік розробки стандарту за актуальною чи перспективною темою відповідно до власних наукових інтересів.

Завдання 2.2

Оцініть з погляду користувача Міжнародний стандарт аудиту, обраний за власними науковими інтересами, за такими напрямками:

- зрозумілість термінології;
- ефективність структури документу для розуміння користувачем;
- актуальність теми для сучасного етапу розвитку економіки та аудиторської діяльності.

Ідентифікуйте проблеми (за наявності), запропонуйте напрями їх вирішення.

Завдання 2.3

Дослідіть зміст Кодексу етики професійного бухгалтера, оцініть сучасність основних етичних принципів, запропонуйте власне бачення етики поведінки аудитора в цифровій економіці в Україні та світі.

Завдання 2.4

Вкажіть, чи відбувається порушення принципів аудиту, яких саме:

1. Аудитор володіє контрольним пакетом акцій підприємства, яке перевіряє.
2. Аудитор володіє незначною кількістю акцій підприємства, яке перевіряє.
3. Аудитор є батьком директора підприємства, в перевірці якого бере участь.
4. Аудитор-партнер аудиторської фірми є батьком директора підприємства, контракт на перевірку якого укладено фірмою.
5. Клієнт загрожує зменшити гонорар аудитору в разі надання негативного аудиторського висновку.
6. Директор підприємства-клієнта загрожує поскаржитися керівництву аудитора на наказний тон, який застосовується аудитором під час обговорення питань з вищим керівництвом підприємства.
7. Аудитор не склав детальної програми аудиту, пояснюючи це необхідністю її зміни під час перевірки.
8. Аудитор змінив програму аудиту під час перевірки.
9. Аудитор дав інтерв'ю місцевому телеканалу, попередивши населення про низьку якість продукції підприємства-клієнта.
10. Аудитор обговорив питання низької якості продукції підприємства-клієнта зі слідчим прокуратури в межах кримінальної справи щодо отруєння населення продукцією клієнта.
11. Аудитор вимагає від управлінського персоналу клієнта пояснень щодо наданої інформації – даних первинних документів.
12. Аудитор швидко погоджується із поясненнями, наданими клієнтом щодо даних первинних документів, без додаткової перевірки чи підтверджень.

13. Аудиторська фірма не розробила внутрішніх стандартів аудиторської діяльності.

14. Аудиторська фірма не розробила внутрішніх процедур контролю якості в аудиторській діяльності.

15. Аудитор не дотримується міжнародних стандартів аудиту під час аудиторської перевірки.

16. Аудитор сам обирає різновиди та послідовність аудиторських процедур під час аудиторської перевірки.

17. Аудитор не вклався у терміни аудиторської перевірки з причини неправильної оцінки системи внутрішнього контролю підприємства під час ознайомлення з бізнесом клієнта.

18. Аудитор запросив згоди клієнта на подовження термінів аудиторської перевірки на тиждень, пояснюючи це недоліками системи внутрішнього контролю підприємства-клієнта, які неможливо було ідентифікувати під час ознайомлення з бізнесом клієнта.

19. Аудитор не інвестує у свій професійний розвиток.

20. Аудитор підвищує кваліфікацію 1 раз на 5 років через проходження курсів на платформі Prometheus.

Завдання 2.5

Запропонуйте 10 авторських ситуацій, у яких спостерігається порушення принципів Кодексу етики професійного бухгалтера.

Зверніть увагу на порушення професійної поведінки та доброчесності не тільки під час надання аудиторських послуг, а й під час розгляду особистого життя аудитора, наприклад, його демонстрацію рівню життя, що не відповідає задекларованим доходам, ухиляння від сплати податків тощо.

Обґрунтуйте свою думку щодо того, коли такі порушення є підставою для покарання аудитора з боку професійних органів регулювання аудиторською діяльністю.

Тема 3. МЕТОДИКА АУДИТУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

3.1. Методи оцінки ризиків під час прийняття завдання.

3.2. Стратегія аудиту і суттєвість.

3.3. Ідентифікація і оцінка ризиків.

3.4. Відповідь на ризики.

3.1. Методи оцінки ризиків під час прийняття завдання

Метою аудитора є виявлення та оцінка ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки на рівні фінансової звітності та на рівні тверджень із допомогою розуміння суб'єкта та його середовища, зокрема внутрішнього контролю суб'єкта, забезпечуючи в такий спосіб основу для розробки та застосування дій у відповідь на оцінені ризики суттєвого викривлення.

Процес перевірки в аспекті аудиторського ризику можна представити як три послідовні фази (див. табл. 3.1):

1) **оцінка ризиків** як можливості подій, що можуть спричинити суттєве викривлення в фінансовій звітності;

2) **відповідь на ризик** як ідентифікація подій, що відбулися і призвели до суттєвого викривлення в фінансовій звітності;

3) **підготовка звіту** як формулювання аудиторської думки щодо фінансової звітності на основі отриманих доказів.

Таблиця 3.1 – Сутність фази оцінки ризиків

Мета	Заходи	Документація
1. Рішення, чи приймати завдання	Виконання попередніх процедур	1. Перелік факторів ризику. 2. Висновок щодо незалежності. 3. Лист-угода
2. Розробка загальної стратегії та плану аудиту	Планування аудиту	1. Висновок щодо суттєвості. 2. Протоколи обговорень у групі з аудиту. 3. Загальна стратегія аудиту
3. Виявлення / оцінка ризику суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта	Виконання процедур оцінки ризиків	1. Ризики бізнесу та шахрайства, зокрема суттєві. 2. Висновок щодо структури та здійснення доречних процедур внутрішнього контролю. 3. Оцінений ризик суттєвого викривлення на рівні фінансової звітності та на рівні твердження

МСА вимагають, щоб фірми розробляли, запроваджували та документували **свої процедури контролю якості** щодо прийняття клієнтів та їх утримання.

Перш ніж фірма вирішить, прийняти чи зберегти завдання, аудитор повинен:

1) встановити прийнятність пропонованої основи фінансової звітності;

2) оцінити, чи може фірма дотриматися доречних етичних вимог;

3) отримати згоду управлінського персоналу, що він визнає та розуміє свою відповідальність за:

– підготовку фінансової звітності відповідно до застосовної основи фінансової звітності;

– такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає за необхідний, щоб забезпечити підготовку фінансової звітності, вільної від суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки;

– надання аудитору доступу до всієї відповідної інформації, яка може бути потрібною, а також осіб у межах підприємства, від яких аудитор вважає необхідним отримати аудиторські докази;

4) виконати процедури прийняття або продовження завдання.

Первинні оцінки ризику завдання допомагають забезпечити таке:

1) фірма є незалежною та не має конфлікту інтересів;

2) фірма є компетентною для виконання роботи з необхідними ресурсами та наявним часом;

3) фірма є готовою прийняти ризики, пов'язані з виконанням аудиту (може включати оцінку чесності управлінського персоналу та ставлення до внутрішнього контролю, галузевих тенденцій, наявності відповідних аудиторських доказів та інших чинників, наприклад, спроможності клієнта оплатити послуги);

4) не існує будь-якої нової інформації про наявного клієнта, яка могла б змусити фірму відхилити завдання, якби вона була відома раніше.

Приклад напрямів дослідження спроможності фірми виконати завдання та пов'язаних ризиків представлено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Напрями дослідження спроможності фірми виконати завдання та пов'язаних ризиків

Питання	Напрямок дослідження
Вимоги внутрішньо-фірмового контролю якості	Які політики і процедури (на рівні фірми та завдання) впроваджені для забезпечення обґрунтованої впевненості, що фірма буде приймати або продовжувати тільки ті відносини, де зможе виконати вимоги МСА, а ризики, пов'язані з завданням, знаходяться в межах припустимого
Яка робота потрібна?	Який характер та масштаб аудиту? Які стандарти бухгалтерського обліку будуть використані? Як буде використовуватися звіт аудитора та фінансова звітність? Який граничний термін для завершення аудиту?
Чи має фірма потрібні компетентність, ресурси та час?	Чи має фірма достатньо персоналу з необхідною компетенцією та можливостями? Чи має обраний персонал фірми: знання відповідної галузі або предмета, досвід роботи з відповідними регуляторними або звітними вимогами, можливість ефективно отримати необхідні навички і знання? Чи доступні експерти, якщо необхідно? Чи є кваліфікований персонал, щоб виконати огляд контролю якості завдання? Чи може фірма та наявний персонал (з урахуванням потреб у часі для інших клієнтів) виконати завдання протягом граничного терміну надання звіту?
Чи є фірма незалежною?	Чи може фірма та група з завдання дотриматися вимог етики та незалежності? Якщо були виявлені загрози, чи були вжиті заходи, щоб усунути

Питання	Напрямок дослідження
	їх або зменшити до прийняттого рівня, або чи були вжиті заходи зі скасування завдання?
Чи прийнятні пов'язані ризики?	Для виконання нових завдань чи спілкувалася фірма з попереднім аудитором, чи виконала пошук в інтернеті, обговорення з персоналом фірми та третіми особами для ідентифікації причин для неприйняття завдання? Якими є цінності та майбутні цілі підприємства? Наскільки компетентним є вище керівництво та персонал підприємства? Чи є складні або трудомісткі питання, які потребують вирішення? Чи відбулися за період зміни, що будуть впливати на завдання (бізнес-тенденції та ініціативи, кадрові зміни, фінансова звітність, ІТ системи, придбання / продаж активів, регулювання тощо)? Чи наявні високий рівень уваги суспільства або інтерес ЗМІ до підприємства? Чи знаходиться підприємство в гарному фінансовому стані, чи має спроможність сплатити фірмі гонорар? Чи буде підприємство надавати допомогу фірмі в отриманні інформації та підготовці списків, аналізів залишків на рахунках, наданні файлів даних тощо?
Чи можна довіряти клієнту?	Чи існують обмеження масштабу, наприклад, нереальні граничні терміни або неможливість отримати необхідні аудиторські докази? Чи існують причини (останні події), які викликають сумніви щодо чесності головних власників, управлінського персоналу та вищого управлінського персоналу підприємства? Чи наявні ознаки того, що підприємство може бути залучене до відмивання грошей або іншої злочинної діяльності? Хто є пов'язаними сторонами підприємства та яка у них ділова репутація? Чи має управлінський персонал неправильне ставлення до внутрішнього контролю та агресивне ставлення до інтерпретації стандартів обліку?

Після того, як було прийняте рішення прийняти або продовжити завдання для клієнта, наступним кроком є:

1) визначити, чи наявні **передумови** для аудиту;

2) **підтвердити спільне розуміння** між аудитором та управлінським персоналом умов завдання з аудиту.

Передумови аудиту розглядають аспекти, представлені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Передумови аудиту

Напрямок дослідження	Фактори для розгляду
Прийнятність концептуальної основи фінансової звітності, яка використана під час підготовки звітності	Характер клієнта (комерційне підприємство, державний сектор, неприбуткова організація тощо); мета фінансової звітності (загального призначення або для конкретних користувачів); характер звітності (повний комплект або окремий звіт); чи застосовна основа звітності передбачена нормативно
Визнання управлінським персоналом відповідальності в межах підготовки звітності та перевірки	За підготовку звітності відповідно до застосовної основи; внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає необхідним для гарантії підготовки звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки; надання аудитору доступу до всієї доречної інформації, запрошеної додаткової інформації, осіб у межах клієнта для отримання необхідних аудиторських доказів

Для забезпечення чіткого розуміння між управлінським персоналом і аудитором умов завдання готується та погоджується з відповідним представником

вищого керівництва *лист-угода*, який підписується до початку виконання робіт. Зразок листа-угоди представлено у *Додатку А*.

Приклад анкети, що використовується під час прийняття або продовження завдання аудитором, представлено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Анкета для прийняття / продовження завдання

Питання	Відповідь
Чи виконуються передумови аудиту?	
Чи були виконані вимоги положення з контролю якості фірми щодо прийняття / продовження?	
Чи є які-небудь зміни в умовах або вимогах до завдання з аудиту?	
Чи виявлені які-небудь проблеми незалежності або конфлікт інтересу під час розгляду родинних / особистих відносин з ключовим персоналом клієнта, неаудиторських послуг, наприклад, ведення бухгалтерського обліку, фінансових інтересів, інших комерційних відносин?	
Чи є які-небудь зміни в умовах або вимогах до завдання з аудиту?	
Чи виявлені які-небудь проблеми незалежності або конфлікт інтересів під час розгляду родинних / особистих відносин з ключовим персоналом клієнта, неаудиторських послуг, наприклад, ведення бухгалтерського обліку, фінансових інтересів, інших комерційних відносин?	
Чи виявлені які-небудь обставини, які можуть поставити під сумнів чесність власників клієнта під час розгляду переконань, регулятивного провадження / санкцій, підозр або підтверджень незаконних дій або шахрайства, поліцейського розслідування, будь-якої негативної реклами?	
Чи є які-небудь області, в яких потрібні спеціальні знання?	
Чи має фірма час, компетенцію та ресурси, щоб виконати завдання відповідно до професійних та внутрішньофірмових стандартів?	
Чи були виявлені які-небудь питання у попередніх аудиторських перевірках та інших завданнях для цього суб'єкта, які мають бути розглянуті?	
Чи є які-небудь нові обставини, які підвищують ризик нашого завдання?	
Чи може клієнт продовжувати платити за наші послуги?	

3.2. Стратегія аудиту і суттєвість

Мета аудитора – спланувати аудит так, щоб він був виконаний ефективно. Це *постійний та повторюваний процес*, який починається відразу після завершення попереднього аудиту, триває до завершення поточної аудиторської перевірки та надає такі *переваги*:

- члени групи вчаться на досвіді / інтуїції партнера та інших ключових працівників;
- завдання належно організоване, укомплектоване персоналом, управляється;
- досвід, накопичений у завданнях для попередніх періодів та інших завданнях, належно використовується;
- важливі області аудиту отримують належну увагу;
- потенційні проблеми виявляються та своєчасно вирішуються;

- документація аудиторського файлу своєчасно розглядається;
- робота, виконана іншими (аудиторами, експертами тощо), координується.

Загальна стратегія аудиту – це облік ключових рішень, необхідних для належного планування аудиту (див. табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Напрями дослідження під час визначення стратегії аудиту

Напрямок дослідження	Фактори для розгляду
Характеристики завдання	Основа фінансової звітності, яка має використовуватися. Необхідні додаткові звіти, наприклад, специфічні для галузі вимоги. Будь-яка потреба у спеціальних знаннях або досвіді для розгляду складних, специфічних та високо-ризикових ділянок. Використання доказів, отриманих у попередніх аудиторських перевірках. Вплив ІТ на аудиторські процедури. Наявність персоналу та даних суб'єкта господарювання
Цілі звітності	Графік звітності підприємства. Розклад зустрічей з управлінським та найвищим управлінським персоналом для обговорення: характеру, часу та масштабу аудиторської роботи (дати інвентаризації запасів, зовнішніх підтверджень тощо), статусу аудиторської роботи протягом завдання, звіту аудитора та інших повідомлень. Графік зустрічей / обміну інформацією між членами аудиторської групи для обговорення: чинників ризику клієнта (бізнесу та шахрайства), характеру, часу та масштабу робіт, огляду виконаної роботи, повідомлень інформації третіми сторонами
Суттєві чинники	Суттєвість (загальна, спеціальна, робоча). Попередня оцінка ризику на рівні фінансової звітності та вплив на аудит. Попередня ідентифікація: значних та суттєвих класів операцій, залишків на рахунках, розкриттів, ділянок, на яких можуть бути більш високі ризики суттєвого викривлення. В який спосіб членам групи буде нагадуватися про необхідність підтримання уваги та застосування професійного скептицизму під час збору та оцінки аудиторських доказів. Доречні результати попередніх аудиторських перевірок, включно з виявленими недоліками контролю та заходами, вжитими управлінським персоналом для їх вирішення. Обговорення з персоналом фірми, який надавав інші послуги суб'єкту. Докази, що підтверджують ставлення управлінського персоналу до внутрішнього контролю, та значення, яке надається внутрішньому контролю загалом на підприємстві
Значні зміни та події	Значні бізнес-події, що впливають на суб'єкт, зокрема зміни в ІТ та бізнес-процесах, ключовому керівництві, придбання, об'єднання та продаж активів. Значні зміни у галузі, наприклад, у регулюванні галузі, нові вимоги до звітності. Значні зміни у основі фінансової звітності, наприклад, стандартах обліку. Інші важливі доречні події, наприклад, зміни в правовому середовищі, що впливають на клієнта
Характер, час та обсяг необхідних ресурсів	Призначення роботи членам групи, зокрема призначення досвідчених членів групи для ділянок з високими ризиками суттєвого викривлення. Бюджет завдання, включно з розглядом достатньої кількості часу для ділянок з високими ризиками суттєвого викривлення

Аудитор має **повідомити** вищому управлінському персоналу загальну інформацію про запланований обсяг та час аудиту, але не поставити під загрозу ефективність аудиту через передбачуваність аудиторських процедур. Питання для повідомлення:

1. Як аудитор пропонує розглядати значні ризики суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки.
2. Підхід аудитора до внутрішнього контролю, що стосується аудиту.
3. Застосування суттєвості в контексті аудиту.

Загальна стратегія аудиту та детальний план аудиту, включно з деталями будь-яких значних змін, внесених протягом завдання з аудиту, **повинні бути задокументовані**. Метою аудитора є відповідне застосування **концепції суттєвості** під час планування та виконання аудиту, яка застосовується під час оцінки впливу виявлених викривлень на аудит та впливу не виправлених викривлень, якщо такі є, на фінансову звітність.

Визначення суттєвості є предметом професійного судження. Водночас використовується **відсотковий числовий поріг** або **контрольний показник**, визначені під час врахування факторів, представлених у табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Фактори, що враховують під час визначення суттєвості

Фактор	Напрямок дослідження
Користувачі	Визначити, хто є імовірними користувачами фінансової звітності: власники, вищий управлінський персонал, фінансові установи, головні інвестори, працівники, клієнти, кредитори, державні установи тощо
Специфічні очікування користувачів	Виявити будь-які особливі очікування користувачів, наприклад: – вимірювання або розкриття статей, як-от операції з пов'язаними сторонами, винагорода управлінського персоналу, дотримання законів; – спеціальні для галузі розкриття, наприклад, витрати на дослідження в гірничодобувній, високотехнологічній або фармацевтичній компанії; – головні або умовні події: придбання, виділення активів, реструктуризація, суттєві процесуальні дії проти суб'єкта
Релевантні елементи звітності	Визначити, які основні елементи фінансової звітності будуть цікавити користувачів (активи, зобов'язання, капітал, прибуток та витрати)
Характер суб'єкта	Розглянути, на якому етапі життєвого циклу знаходиться суб'єкт (зростання, зрілість, спад тощо), його галузеве і економічне середовище
Необхідні коригування	Визначити, чи потрібні коригування для «нормалізації» бази контрольного показника (наприклад, коригування прибутку від основної діяльності на одноразові елементи витрат для зменшення)
Фокус користувачів	Визначити, яка інформація в статтях фінансової звітності буде привертати найбільшу увагу користувачів
Фінансування	Визначити, як підприємство фінансується (якщо фінансується виключно позиковим капіталом, користувачі можуть приділяти більшу увагу заставам та претензіям, ніж прибуткам)
Нестабільність	Визначити, наскільки нестабільним є запропонований контрольний показник (наприклад, якщо підприємство стабільно працює близько до точки беззбитковості або фінансові результати сильно коливаються, прибуток може бути невідповідною базою для визначення суттєвості)
Альтернативи	Визначити, чи потрібен альтернативний контрольний показник для розгляду спеціальних обставин (наприклад, поточні активи, чистий робочий капітал, валові активи, валовий дохід, валовий прибуток, валовий капітал та чистий грошовий потік від операційної діяльності)

На рівні звітності визначається *загальна* (для звітності загалом) та *загальна робоча суттєвість*, **на рівні залишку** на рахунку, класу операцій та розкриттів – *спеціальна* (для окремих ділянок звітності) та *спеціальна робоча суттєвість*, характеристика яких представлена у табл. 3.7.

Суттєвість *під час виконання аудиторських процедур* використовується:

- для встановлення того, які подальші аудиторські процедури необхідні;
- для визначення того, які елементи вибрати для тестування та чи застосувати вибіркові методи;
- для допомоги під час визначення розміру вибірки;
- для оцінки похибки репрезентативної вибірки з допомогою екстраполяції на генеральну сукупність «імовірного» викривлення;
- для оцінки сукупного підсумку помилок на рівні рахунку та фінансової звітності;
- для оцінки сукупного підсумку помилок, зокрема чистого ефекту невиправлених викривлень у нерозподіленому прибутку на початок періоду;
- для оцінки результатів процедур.

Таблиця 3.7 – Види суттєвості в аудиті

Показники	Суттєвість		
	загальна	спеціальна	робоча
Мета	Встановити поріг для визначення, чи вільна фінансова звітність від суттєвого викривлення внаслідок помилки або шахрайства	Встановити поріг (менше ніж загальна суттєвість) для окремих класів операцій, залишків на рахунках, розкриттів, де обґрунтовано очікується, що викривлення у меншій сумі, ніж загальна суттєвість для звітності, може вплинути на рішення користувачів	Встановити поріг (менше ніж загальна або спеціальна суттєвість), який забезпечить виявлення несуттєвих викривлень та надасть аудитору запас міцності
Основа розрахунку	Рівень викривлення у звітності, допустимий для користувачів (той, що може не вплинути на прийняті рішення)	Рівень викривлення окремого класу операцій, залишку на рахунку або розкриття, який міг би за розумним очікуванням вплинути на рішення користувачів	Обсяг роботи, потрібний для виявлення викривлення, щоб залишити буфер для невиявлених викривлень
Практичне правило	На практиці використовують показник прибутку від поточної операційної діяльності (3–7 %), виручки чи витрат (1–3 %), активів (1–3 %) або власного капіталу (3–5 %)	Встановити меншу спеціальну суму суттєвості (на основі професійного судження) для аудиту конкретних або чутливих ділянок фінансової звітності	Процентний діапазон від 60 % загальної або спеціальної суттєвості (де існує високий ризик суттєвого викривлення) до 85 % (де оцінений ризик є меншим)
Застосування в аудиті	Встановлення, чи перевищують загальну суттєвість невиправлені ви-	Встановлення, чи перевищують, індивідуально або сукупно, невиправлені викривлен-	Оцінка ризиків суттєвого викривлення; розробка подальших аудиторських процедур у

Показники	Суттєвість		
	загальна	спеціальна	робоча
	кривлення індивідуально або сукупно	ня розмір спеціальної суттєвості	відповідь на оцінені ризики
Перегляд протягом аудиту	Під час змін у обставинах протягом аудиту, появи нової інформації, змін у розумінні аудитором підприємства та його діяльності внаслідок виконання аудиторських процедур	Під час змін у спеціальних обставинах	Під час змін в оцінених ризиках, характері та масштабі викривлень, знайдених під час виконання подальших аудиторських процедур, змін у розумінні підприємства

Суттєвість *під час подання звіту* використовується:

- для оцінки сукупності сумарних помилок на рівні рахунку та звітності;
- для оцінки сукупності сумарних помилок, включно з чистим впливом нескоригованих викривлень у початковому сальдо нерозподіленого прибутку;
- для визначення, чи повинні бути виконані додаткові аудиторські процедури, коли сукупне викривлення наближається до рівня загальної або спеціальної суттєвості;
- для розгляду потреби у повторній перевірці ділянок найбільших викривлень;
- для винесення судження про характер, чутливість, розмір виявлених викривлень;
- для визначення потреби модифікації звіту аудитора у зв'язку з не виправленими суттєвими викривленнями.

3.3. Ідентифікація і оцінка ризиків

Існують два основні види ризиків: *ризик бізнесу та ризик шахрайства*. *Ризики бізнесу* є наслідком суттєвих умов, подій, обставин, дій або бездіяльності, які можуть негативно вплинути на здатність суб'єкта господарювання досягнути своїх цілей та реалізувати свої стратегії. *Ризик шахрайства* пов'язаний з подіями або умовами, які вказують на стимул або тиск для скоєння шахрайства або надають можливість для здійснення шахрайства.

Для ідентифікації вказаних ризиків розглядаються чинники, подані у табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – Чинники ідентифікації ризиків

Чинник	Напрямок дослідження
Зовнішні чинники	Характер галузі, регуляторне середовище, основа фінансової звітності
Характеристика клієнта	Операційна діяльність, ключовий персонал, власність, управління, інвестиції, структура, фінансування
Облікова політика клієнта	Основа вибору, застосування, підстави для змін, відповідність політики обставинам клієнта
Цілі і стратегії клієнта	Бізнес-плани і стратегії, фінансові наслідки та прийняті ризики
Оцінка та перевірка фінансових показників	Що оцінюється, хто перевіряє фінансові результати
Внутрішній контроль	Процеси і процедури контролю для послаблення ризиків на рівні суб'єкта та рівні транзакцій

Джерела ризиків охарактеризовані в табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Джерела ризиків

Джерело ризику	Сутність ризику
Цілі і стратегії бізнесу	Невідповідні, нереальні або надмірно ризиковані цілі і стратегії, нові продукти, послуги, напрями бізнесу, невідповідності між ІТ та бізнес-стратегіями, дії у відповідь на швидке зростання / зменшення обсягів продажів, які можуть перевантажити СВК та персонал, використання складних механізмів фінансування, корпоративна реструктуризація, значні операції з пов'язаними сторонами
Зовнішні чинники	Стан економіки, зміни в державному регулюванні, зниження попиту на продукцію або послуги підприємства, складне регулювання, зміни у галузі, неможливість отримати необхідні ресурси (матеріальні або трудові), навмисний саботаж продукції або послуг підприємства, обмежена доступність капіталу та кредитних коштів
Характер підприємства	Слабка корпоративна культура, некомпетентний персонал на ключових посадах, зміни в ключовому персоналі, складні операційна діяльність, організаційна структура, недоліки продукції / послуг, які можуть призвести до ризику втрати репутації, неспроможність визнати необхідність змін, недоліки внутрішнього контролю, погані відносини із банками, проблеми безперервності діяльності та ліквідності, зокрема втрата значних клієнтів, встановлення нових систем, пов'язаних із фінансовою звітністю
Показники діяльності	Показники не використовуються управлінським персоналом для оцінки діяльності підприємства і досягнення цілей, покращення операційної діяльності або вжиття коригувальних дій
Облікові політики	Непоследовне або невідповідне застосування облікової політики
Внутрішній контроль	Неналежний нагляд управлінського персоналу за поточною діяльністю, слабкі або відсутні процедури контролю за діяльністю на рівні підприємства, наприклад, шахрайство, слабкі або відсутні процедури контролю над операціями, поганий захист активів

Типи і характеристика шахрайства як виду ризику подані у табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Типи і характеристика шахрайства як виду ризику

Питання	Викривлення фінансової звітності (завищення / заниження прибутку)		Привласнення активів	
	Власник, менеджер	Працівник	Власник, менеджер	Працівник
Хто				
Чому	Власна вигода (економія на податках, продаж бізнесу за завищеною ціною, виплата премій), виправдання (залишитися у бізнесі, зберегти роботу, забезпечити фінансування)	Власна вигода (отримання винагороди на основі досягнутих показників, приховування збитків або вкрадених активів)	Власна вигода або допомога комусь	Власна вигода або допомога комусь
Як	Подолання внутрішнього контролю (фальсифікація операцій, змова, маніпулювання обліковими політиками, використання недоліків внутрішнього контролю)	Фальсифікація операцій під час відображення в обліку, змова, маніпулювання обліковими політиками, використання недоліків внутрішнього контролю	Подолання внутрішнього контролю, крадіжка активів, змова, використання недоліків внутрішнього контролю	Крадіжка активів, змова, використання недоліків внутрішнього контролю
Скільки	Часто суттєві через статус менеджерів та знання внутрішнього контролю	Часто несуттєві, але у разі невиявлення можуть накопичуватися до суттєвих	Часто базуються на конкретних потребах, під час швидкого невиявлення досягають суттєвих	Базуються на конкретних потребах чи можливостях, під час швидкого невиявлення досягають суттєвих

Умови, які створюють середовище для шахрайства, подані у табл. 3.11.

Таблиця 3.11 – Умови, які створюють середовище для шахрайства

Умова шахрайства	Приклади
Стимули і тиск	<p>Фінансовій стабільності або прибутковості загрожують економічні, галузеві, або операційні умови суб'єкта господарювання.</p> <p>Існує надмірний тиск на управлінський персонал для виконання вимог або очікувань третіх осіб або вищого управлінського персоналу.</p> <p>Особисті фінансові зобов'язання можуть створити тиск на управлінський персонал або співробітників, які мають доступ до готівки або інших активів, схильних до крадіжки, з метою привласнення цих активів.</p> <p>Несприятливі відносини між підприємством і працівниками, які мають доступ до готівки або інших активів, наприклад, відомі або очікувані звільнення працівника, оплата праці не відповідає очікуванням.</p> <p>Особиста фінансова ситуація управлінського або вищого управлінського персоналу може загрожувати фінансовим результатам підприємства (наприклад, фінансові інтереси, компенсації, гарантії тощо)</p>
Ставлення і виправдання	<p><i>Виправдання</i></p> <p>Управлінський персонал зацікавлений у використанні неналежних засобів для мінімізації прибутків для оподаткування, збільшення доходів в угодах з банком, збільшення ціни продажу підприємства, досягнення цілей, встановлених третіми особами; терпимо ставиться до крадіжок працівників, не впроваджує цінно-</p>

Умова шахрайства	Приклади
	<p>сті або етичні стандарти підприємства, нехтує необхідністю моніторингу та зниженням ризиків розкрадання активів, має низький моральний дух. Поведінка працівників вказує на незадоволення чи невдоволеність підприємством.</p> <p><i>Ставлення</i></p> <p>Управлінський персонал має історію порушення правил або обвинувачення у шахрайстві, показує зміни в поведінці та способі життя, які можуть вказувати на незаконне привласнення активів, порушує наявні процедури контролю, не вживає відповідних заходів щодо виправлення відомих недоліків у внутрішньому контролі, робить постійні спроби виправдати мінімальний або неналежний облік на основі суттєвості. Старші менеджери демонструють поганий етичний приклад. Власник-менеджер не розрізняє особисті операції та бізнес-операції. Існують суперечки між акціонерами в компанії з невеликою кількістю власників. Відносини між управлінським персоналом та аудитором напружені</p>
Можливості	<p><i>Активи вразливі до незаконного привласнення:</i> великі суми готівки на руках, невеликі за розміром вартісні запаси, легкоконвертовані активи (облігації на пред'явника, діаманти, комп'ютерні чипи), невеликі за розміром необоротні активи, що мають попит і не мають ідентифікованої власності.</p> <p><i>Неналежний внутрішній контроль</i></p> <p>Недостатній контроль з боку вищого управлінського персоналу над процесами управлінського персоналу для виявлення та відповіді на ризики шахрайства. Неналежний розподіл обов'язків або неналежний контроль. Неналежний нагляд управлінського персоналу над працівниками, відповідальними за активи, неналежний попередній відбір кандидатів, які мають доступ до активів, неналежний облік активів.</p> <p>Недостатні: санкціонування та затвердження операцій; фізичний захист грошових коштів, інвестицій, запасів або майна і устаткування; розуміння управлінським персоналом ІТ, що дає змогу ІТ-співробітникам здійснити розкрадання; контроль над доступом до автоматизованого обліку. Відсутність повної і своєчасної перевірки активів; своєчасного і належного документування операцій; обов'язкової відпустки для працівників, що виконують основні функції контролю.</p> <p><i>Особливо вразливі ділянки</i></p> <p>Облікові оцінки управлінського персоналу, визнання доходів, використання журнальних проводок, операції з пов'язаними сторонами тощо</p>

Покроковий алгоритм ідентифікації ризиків представлений у табл. 3.12.

Таблиця 3.12 – Алгоритм ідентифікації ризиків

Кроки	Сутність дій
1. Збір основної інформації про підприємство	Отримати (або оновити) відповідні основні відомості про клієнта, його цілі, культуру, операційну діяльність, ключовий персонал, і внутрішню організацію та контроль
2. Розробка, виконання та документування процедур оцінки ризиків	<p>Запланувати процедури оцінки ризиків та пов'язані заходи, виконати процедури / заходи оцінки ризиків так, щоб визначити джерела ризиків суттєвого викривлення, отримати відповідне розуміння суб'єкта господарювання та необхідні додаткові докази.</p> <p>Провести обговорення в аудиторській групі щодо сприйнятливості фінансової звітності підприємства до суттєвих викривлень, спричинених помилками або шахрайством.</p>

Кроки	Сутність дій
	Здійснити запити управлінському персоналу щодо того, як саме він виявляє та керує чинниками ризику (особливо шахрайства), які фактори ризику були визначені та усунені, чи відбувалися помилки або шахрайство. Документувати всі виявлені чинники ризику. Для кожного встановленого чинника ризику визначити ефект (конкретні викривлення, наприклад, шахрайство або помилка), який міг би виникнути у фінансовій звітності як результат. Встановити суттєві залишки на рахунках, класах операцій та розкриттів у фінансовій звітності. Зіставити ризики з конкретними ділянками фінансової звітності, розкриттями та твердженнями, на які здійснюється вплив

Оцінку ризику для обговорення всередині аудиторської групи та консультацій з управлінським персоналом підприємства-клієнта краще представляти наочно, як це показано у табл. 3.13 та на рис. 3.1.

Таблиця 3.13 – Оцінка чинників ризику бізнесу і шахрайства

Оцінка чинників ризику бізнесу і шахрайства (високий, середній, низький)	Перелік виявлених чинників ризику бізнесу і шахрайства				
	1	2	3	4	5
Чи є виявлений ризик (викривлення) імовірним для настання?	С	Н	В	В	Н
Якщо ризик настав, наскільки суттєвим він може бути для фінансової звітності?	С	С	В	С	Н
Підсумковий оцінений рівень ризику	С	Н	В	С	Н

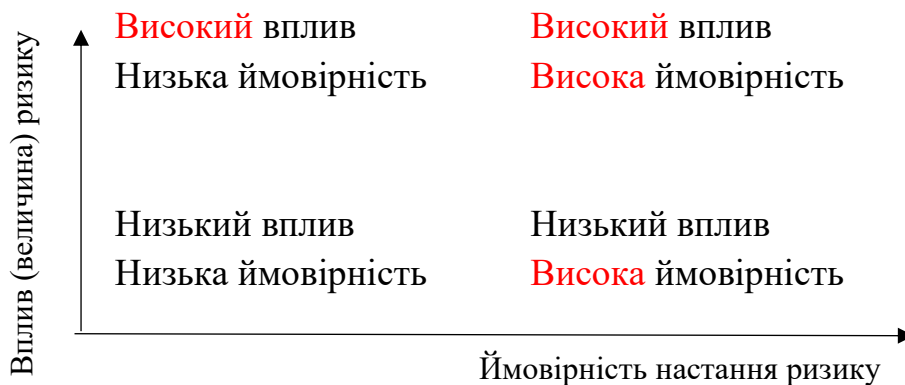

Рисунок 3.1. Оцінка чинників ризику бізнесу і шахрайства

Ризики, які потрапили в область «високий вплив (величина), висока ймовірність» на рис. 3.1, вимагають заходів з боку управлінського персоналу щодо пом'якшення. Ці ризики, ймовірно, будуть визначені як **значні**, що потребує особливої уваги під час аудиту.

3.4. Відповідь на ризики

Універсальною відповіддю на виявлені ризики є професійний скептицизм, складники якого представлені у табл. 3.14.

Таблиця 3.14 – Складники професійного скептицизму аудитора

Складники скептицизму	Приклади вияву
Визнання, що управлінський персонал завжди може скоїти шахрайство	Визнання, що управлінський персонал завжди може подолати навіть надійний внутрішній контроль. Розуміння, що члени аудиторської групи повинні відкласти будь-які переконання, що управлінський та вищий управлінський персонал є чесними і сумлінними, незважаючи на минулий досвід аудитора щодо їх чесності і порядності
Критичне ставлення	Обов'язкова критична оцінка вагомості отриманих аудиторських доказів
Пильність	Оцінка того, чи суперечать аудиторські докази або ставлять під сумнів надійність документів та відповідей на запити, іншої інформації, отриманої від управлінського та вищого управлінського персоналу
Обережність	Потреба уникати пропуску незвичайних обставин, надмірного узагальнення, коли висновки робляться з аудиторських спостережень, використання хибних припущень у визначенні характеру, часу та масштабу аудиторських процедур і оцінки їх результатів, прийняття менш переконливих аудиторських доказів, вважаючи, що управлінський / вищий управлінський персонал є чесним, прийняття заяв від управлінського персоналу в якості заміни отриманню достатніх відповідних аудиторських доказів

Приклади відповіді на значні ризики подані у табл. 3.15.

Таблиця 3.15 – Приклади відповіді на значні ризики

Значний ризик	Дії управлінського персоналу	Аудиторська відповідь
Можливе порушення умов фінансування банку	Підготовка і моніторинг прогнозів грошових потоків. Перегляд обсягів та умов фінансування	Проаналізувати плани клієнта щодо зростання, визначити, чи є реалістичними прогнозовані грошові потоки. Перевірити та порівняти фактичні результати та грошові потоки. Переконатися, що оцінки дебіторської заборгованості та заставних активів є обґрунтованими. Здійснити огляд заявок компанії на рефінансування, поданих банку, відповідей від банку
Можливе маніпулювання звітністю для уникнення порушення зобов'язань перед банком	Немає (управлінський персонал не розглядає це як ризик)	Перевірити припущення, використані у прогнозуванні грошових потоків, основу, на якій було підготовлено звіт про фактичні грошові потоки. Переконатися, що основа для оцінок дебіторської заборгованості та запасів є чинною та коректною. Протестувати існування та точність обсягу реалізації, бо існує тиск для підтримування та зростання рівнів продажів
Непослідовність визнання доходу (передбачуваний ризик шахрайства)	Контракти на продаж більше 500 € розглядаються менеджером з продажів	Здійснити огляд основних контрактів та вибірки невеликих контрактів, обговорити ситуацію з менеджером з продажів для отримання впевненості, що доходи визнавалися у звітному періоді в належний спосіб

Значний ризик	Дії управлінського персоналу	Аудиторська відповідь
Несанкціоновані журнальні проводки	Управлінський персонал тільки запроваджує політику затвердження всіх проводок	Ідентифікувати та проаналізувати всі журнальні проводки на суму більше 1 500 € і всі проводки у місяці до та після кінця періоду
Значне розширення використання операцій з пов'язаними сторонами	Усі операції з пов'язаними сторонами проводяться на звичайних умовах продажу	Перевірити розуміння персоналом політики з допомогою опитування та перевірки. Шукати впевненості, що всі операції з пов'язаними сторонами були виявлені, і самі операції, умови продажу, дати дійсно є відповідними

Водночас відповідь на ризик також визначається зробленою оцінкою надійності системи внутрішнього контролю підприємства-клієнта, як це показано у табл. 3.16.

Таблиця 3.16 – Відповідь на ризики залежно від оцінки СВК

Оцінка ризику	Можлива загальна відповідь
Ефективне середовище контролю	Виконання окремих аудиторських процедур на проміжну дату, а не на кінець періоду
Неефективне середовище контролю (існують недоліки)	Призначення більш досвідченого аудиторського персоналу. Виконання більшої кількості аудиторських процедур на кінець періоду, а не на проміжну дату. Отримання більш широких аудиторських доказів від процедур по суті. Внесення змін до характеру, часу або обсягу аудиторських процедур, що підлягають виконанню

На основі оцінених ризиків аудитор має:

а) на рівні фінансової звітності – здійснити загальні дії: використовувати професійний скептицизм; контролювати рівень члена аудиторської групи, який призначається; здійснювати постійний нагляд за членами аудиторської групи; здійснювати оцінку облікових політик підприємства-клієнта; визначати адекватні характер, масштаб, час, непередбачуваність запланованих процедур; виконувати додаткові процедури;

б) на рівні тверджень – здійснити додаткові аудиторські процедури: процедури по суті (тести деталей та аналітичні процедури по суті); тести контролю.

В якості результату цих дій мають бути отримані достатні відповідні аудиторські докази для зниження аудиторського ризику до прийняттого рівня.

Прийоми (методи) отримання аудиторських доказів (**аудиторські процедури**) подані в табл. 3.17.

Таблиця 3.17 – Аудиторські процедури отримання доказів

Назва процедури	Сутність процедури
1. Процедури оцінки ризиків	<i>Розуміння бізнесу клієнта</i> як оцінка ризиків співробітництва, починається на стадії попереднього ознайомлення з діяльністю клієнта, містить дослідження економічного середовища функціонування, установчих документів, організації та стану обліку, звітності і внутрішнього контролю
2. Подальші аудиторські процедури:	<i>Тест заходів контролю</i> – вивчення записів / документів: внутрішніх, зовнішніх, у паперовій, електронній або іншій формі, або фізичний огляд активу
а) інспектування	
б) процедури по суті:	Пошук фінансової та нефінансової інформації від обізнаних осіб як у самого суб'єкта господарювання, так і за його межами
– запит	
– повторне виконання	Незалежне виконання аудитором процедур або заходів внутрішнього контролю, які вже виконувалися як частина заходів внутрішнього контролю суб'єкта господарювання
– зовнішнє підтвердження	Докази, отримані у вигляді прямої письмової відповіді від третьої сторони у паперовій, електронній, іншій формах
– повторне обчислення	Перевірка арифметичної правильності розрахунків у документах чи записах
– аналітичні процедури	Оцінка фінансової інформації через аналіз правдоподібного взаємозв'язку між фінансовими та нефінансовими даними, зокрема дослідження ідентифікованих коливань чи взаємозв'язків, що суперечать іншій доречній інформації або значно відрізняються від очікуваних показників
– спостереження	Нагляд за процесом, процедурою, яку виконують інші особи, наприклад, за виконанням заходів внутрішнього контролю

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 3

Питання для самоконтролю

1. Як визначити стратегію аудиту та її відповідність специфіці завдання?
2. Як визначається аудиторський ризик, чому він є важливим у процесі аудиту?
3. Які фактори можуть призвести до збільшення ризику аудиту під час прийняття завдання?
4. Як суттєвість аудиту впливає на обсяг та характер аудиторських процедур?
5. Як аудитор визначає, чи є яка-небудь інформація або помилка суттєвою?
6. Які фактори можуть впливати на рівень суттєвості в різних аудиторських завданнях?
7. Як впливають ідентифіковані ризики на вибір аудиторських процедур та обсяг аудиторських робіт?
8. Як забезпечити адекватну відповідь на виявлені ризики аудиту?

9. Якими є можливі наслідки неправильної ідентифікації та оцінки ризиків у процесі аудиту?

10. Як аудитор взаємодіє з керівництвом клієнта під час виявлення великих ризиків?

Тест-тренінг

1. Які з нижчеперерахованих моментів є передумовами аудиту?

- а) оцінка ризиків;
- б) відповідь на ризики;
- в) прийнятність концептуальної основи фінансової звітності;
- г) визнання управлінським персоналом відповідальності за підготовку звітності.

2. Як називаються фази процесу аудиту, що розглядаються крізь призму ризику?

- а) підготовча, технічна, заключна;
- б) знайомство з бізнесом, планування, надання висновку;
- в) оцінка ризиків, відповідь на ризики, підготовка звіту;
- г) властивий ризик, ризик контролю, ризик невиявлення.

3. В яку фазу аудиту входить процедура планування?

- а) оцінка ризиків;
- б) відповідь на ризик;
- в) підготовка звіту;
- г) не входить у фази аудиту.

4. В яку фазу аудиту входить процедура первинної оцінки системи внутрішнього контролю клієнта?

- а) оцінка ризиків;
- б) відповідь на ризик;
- в) підготовка звіту;
- г) не входить у фази аудиту.

5. В яку фазу аудиту входить процедура визначення суттєвості викривлення інформації звітності клієнта?

- а) оцінка ризиків;
- б) відповідь на ризик;
- в) підготовка звіту;
- г) не входить у фази аудиту.

6. Що з перерахованого допомагає забезпечити первинна оцінка ризику завдання?

- а) незалежність аудиторської фірми від клієнта;
- б) конфіденційність інформації перевірки;
- в) дотримання міжнародних стандартів аудиту;
- г) достовірність інформації звітності клієнта.

7. Хто визначає суттєвість у межах аудиту?

- а) аудитор;
- б) укладач звітності;
- в) Аудиторська Палата України;
- г) Міжнародні стандарти аудиту.

8. Які різновиди суттєвості використовує аудитор?

- а) загальну, спеціальну;
- б) загальну, спеціальну, робочу;
- в) абсолютну, відносну;
- г) на рівні звітності, на рівні показника звітності.

9. Який вид суттєвості має за мету встановити поріг для визначення, чи вільна звітність від значного викривлення внаслідок помилки або шахрайства?

- а) загальна;
- б) спеціальна;
- в) робоча;
- г) незначна.

10. Який вид суттєвості має основою розрахунку рівень викривлення у звітності, допустимий для користувачів?

- а) загальна;
- б) спеціальна;
- в) робоча;
- г) незначна.

11. Який вид суттєвості має основою розрахунку рівень викривлення окремого класу операцій, залишку на рахунку або розкриття, який міг би за розумним очікуванням вплинути на рішення користувачів?

- а) загальна;
- б) спеціальна;
- в) робоча;
- г) незначна.

12. Який вид суттєвості має основою розрахунку обсяг роботи, потрібний для виявлення викривлення, щоб залишити буфер для невиявлених викривлень?

- а) загальна;
- б) спеціальна;
- в) робоча;
- г) незначна.

13. Яким є рекомендований інтервал загальної суттєвості щодо статті власного капіталу (у %)?

- а) від 1 до 3;
- б) від 3 до 5;
- в) від 3 до 7;
- г) від 5 до 10.

14. Яким є рекомендований інтервал загальної суттєвості щодо прибутку від поточної операційної діяльності (у %)?

- а) від 1 до 3;
- б) від 3 до 5;
- в) від 3 до 7;
- г) від 5 до 10.

15. Яким є рекомендований інтервал загальної суттєвості щодо витрат (у %)?

- а) від 1 до 3;
- б) від 3 до 5;
- в) від 3 до 7;
- г) від 5 до 10.

16. Яким є рекомендований інтервал загальної суттєвості щодо статті доходів від реалізації (у %)?

- а) від 1 до 3;
- б) від 3 до 5;
- в) від 3 до 7;
- г) від 5 до 10.

17. Яким є рекомендований розмір робочої суттєвості відносно загальної суттєвості (у %)?

- а) від 1 до 5;
- б) від 5 до 20;
- в) від 20 до 60;
- г) від 60 до 85.

18. Який різновид суттєвості характеризується таким твердженням: «використовується для допомоги під час визначення розміру вибірки, оцінки результатів процедур»?

- а) загальна;
- б) спеціальна;
- в) суттєвість під час виконання аудиторських процедур;
- г) суттєвість під час подання звіту.

19. Який різновид суттєвості характеризується таким твердженням: «використовується для винесення судження про характер, чутливість, розмір виявлених викривлень, визначення потреби модифікації звіту аудитора у зв'язку з не виправленими суттєвими викривленнями»?

- а) загальна;
- б) спеціальна;
- в) суттєвість під час виконання аудиторських процедур;
- г) суттєвість під час подання звіту.

20. Який вид ризику виникає внаслідок навмисних дій людини?

- а) ризик бізнесу;
- б) ризик шахрайства;
- в) аудиторський ризик;
- г) ризик модифікованого висновку.

21. Складником якого джерела ризику є неналежний нагляд управлінського персоналу за поточною діяльністю?

- а) цілі і стратегії бізнесу;
- б) характер суб'єкта;
- в) облікові політики;
- г) внутрішній контроль.

22. Складником якої умови шахрайства є нехтування необхідністю моніторингу ситуації з боку топ-менеджменту?

- а) стимули / тиск;
- б) ставлення / виправдання;
- в) можливості;
- г) не є умовою шахрайства.

23. Складником якої умови шахрайства є наявність активів, вразливих до незаконного привласнення?

- а) стимули / тиск;
- б) ставлення / виправдання;
- в) можливості;
- г) не є умовою шахрайства.

24. Складовою якої умови шахрайства є неналежний розподіл обов'язків?

- а) стимули / тиск;
- б) ставлення / виправдання;
- в) можливості;
- г) не є умовою шахрайства.

25. Складовою якої умови шахрайства є несприятливі відносини між підприємством і працівниками, які мають доступ до готівки?

- а) стимули / тиск;
- б) ставлення / виправдання;
- в) можливості;
- г) не є умовою шахрайства.

26. Якому складнику скептицизму відповідає твердження: «аудитор має уникати надмірного узагальнення під час формування висновків на основі отриманих доказів»?

- а) визнання можливості скоєння шахрайства управлінським персоналом;
- б) критичне ставлення;
- в) пильність;
- г) обережність.

27. Якою має бути відповідь аудитора на ризик неефективного середовища внутрішнього контролю підприємства?

- а) призначення більш досвідченого аудиторського персоналу;
- б) отримання більш широких аудиторських доказів від процедур по суті;
- в) зміна характеру, часу, обсягу аудиторських процедур;
- г) усе перераховане.

28. Якою має бути відповідь аудитора на ризик ефективного середовища внутрішнього контролю підприємства?

- а) призначення більш досвідченого аудиторського персоналу;
- б) отримання більш широких аудиторських доказів від процедур по суті;
- в) зміна характеру, часу, обсягу аудиторських процедур;
- г) виконання окремих аудиторських процедур на проміжну дату, а не на кінець періоду.

29. У склад якої аудиторської процедури входить порівняння облікових записів і фактичної наявності активів, виявлених за результатами інвентаризації?

- а) інспектування;
- б) запит;
- в) аналітичні процедури;
- г) спостереження.

30. У склад якої аудиторської процедури входить арифметична перевірка касового звіту?

- а) інспектування;
- б) запит;
- в) аналітичні процедури;
- г) спостереження.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 3.1

Структуруйте інформацію Міжнародних стандартів аудиту щодо оцінки ризиків та відповіді на оцінені ризики із зазначенням конкретного МСА та його рекомендацій за цими питаннями. Оцініть достатність такої інформації для організації ефективної аудиторської перевірки.

Завдання 3.2

Запропонуйте методику аудиту облікової ділянки за напрямом власних наукових інтересів. Покажіть вплив сучасних ІТ-технологій на аудиторські процедури.

Завдання 3.3

Для кожної пари поданих нижче тверджень укажіть, який пункт буде мати більш високий ступінь внутрішньо властивого ризику, обґрунтуйте свою думку.

- 1. А. Зобов'язання з ПДВ.
Б. Зобов'язання із оплати праці.
- 2. А. Оцінка сировини.
Б. Оцінка довгострокових інвестицій методом участі в капіталі.
- 3. А. Відображення витрат з ремонту основних засобів.
Б. Оцінка первісної вартості придбаних нематеріальних активів.
- 4. А. Оцінка запасів під час вибуття.
Б. Нарахування амортизації основних засобів.
- 5. А. Розрахунки з покупцями.
Б. Розрахунки з учасниками за дивідендами.
- 6. А. Оцінка резерву сумнівних боргів.
Б. Оцінка земельної ділянки.

Завдання 3.4

Визначте компонент аудиторського ризику, який викликають такі ситуації:

- 1. Умови договорів щодо здачі в оперативну оренду клієнтам виробленого обладнання визначаються індивідуально.

2. Компанія не змогла організувати ефективний контроль за готівковими та безготівковими операціями з коштами.
3. Керівництво компанії вказало у планах діяльності зростання доходу в 20 %.
4. Практика показала ефективність аналітичних процедур у визначенні викривлення показника доходу під час аналізу аудитором нефінансових даних.
5. У компанії спостерігається велика динаміка кадрів топ-менеджерів.
6. Аудитор вирішив підтвердити дебіторську заборгованість станом на дату закриття балансу, а не на проміжну дату.
7. Компанії відмовлено у позиці через недостатній розмір власних оборотних коштів.
8. Зафіксовані численні помилки під час обробки бухгалтерської інформації через нестачу облікового персоналу.
9. Щоб забезпечити аудиторський ризик на припустимо низькому рівні, аудитор планує широко використовувати тести елементів сальдо рахунків.
10. Основний вид діяльності компанії пов'язаний з генною інженерією.

Завдання 3.5

У наведених нижче ситуаціях розрахуйте ризик невиявлення, вкажіть ситуації з найбільшою та найменшою кількістю запланованих аудиторських доказів.

Показники	Ситуація 1	Ситуація 2	Ситуація 3	Ситуація 4	Ситуація 5
Аудиторський ризик	0,5 %	2 %	3 %	5 %	10 %
Властивий ризик	20 %	25 %	30 %	40 %	50 %
Ризик контролю	50 %	40 %	30 %	40 %	20 %
Ризик невиявлення					
Заплановані аудиторські докази					

Тема 4. АУДИТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Сутність системи внутрішнього контролю підприємства.

4.2. Аудит СВК підприємства-клієнта.

4.3. Аудит облікової політики підприємства.

4.1. Сутність системи внутрішнього контролю підприємства

Система внутрішнього контролю (СВК) – це внутрішні правила і процедури контролю, запроваджені керівництвом суб'єкта господарювання для забезпечення стабільного та ефективного функціонування, зокрема дотримання внутрішньогосподарської політики, збереження та раціонального використання ресурсів, достовірності та повноти облікових записів, своєчасної підготовки звітності, запобігання викривленням інформації.

За МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» структура СВК представлена середовищем контролю, процесом оцінки ризиків суб'єкта господарювання, інформаційною системою, заходами контролю та їх моніторингом, а у спрощеному вигляді представлена на рис. 4.1.

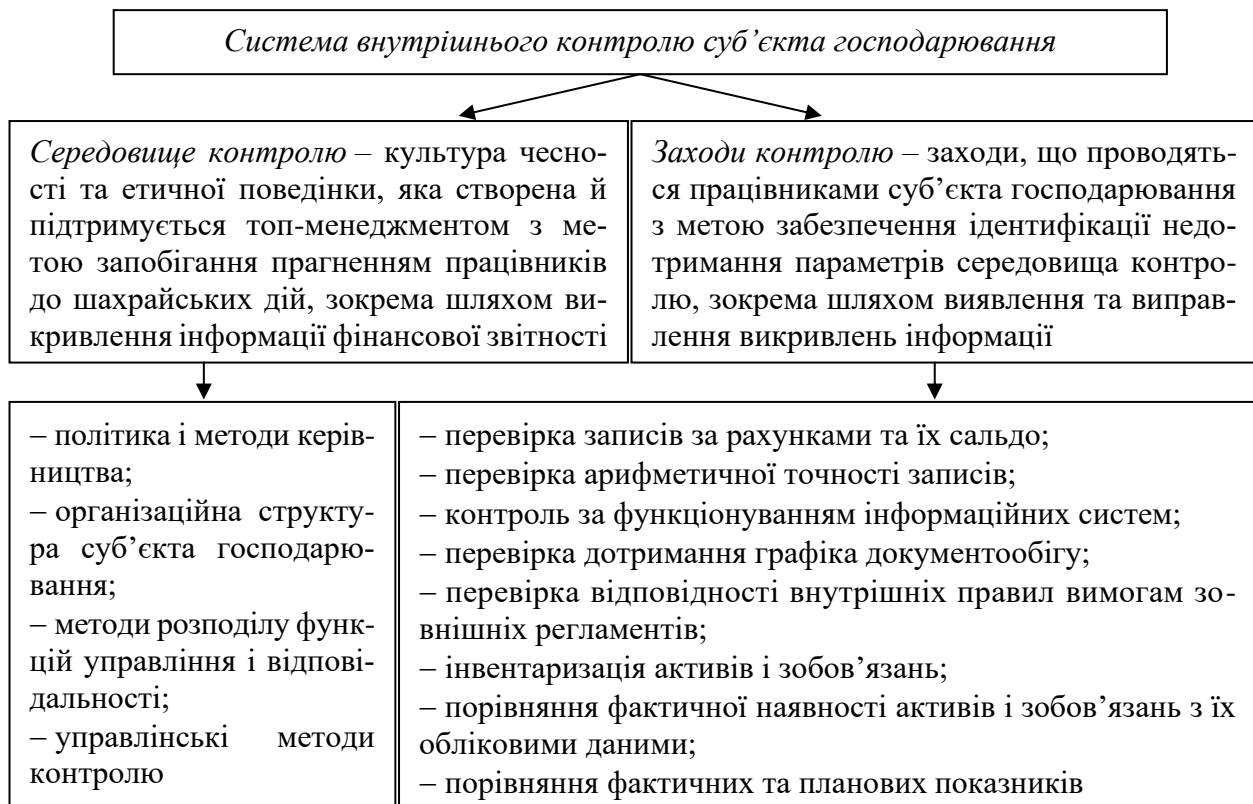

Рисунок 4.2. Основні моменти організації ефективної СВК суб'єкта господарювання

Відповідно до вимог міжнародних стандартів аудиту аудитор має оцінити систему внутрішнього контролю клієнта поетапно (див. табл. 4.1).

Таблиця 4.1 – Етапи оцінки аудитором системи внутрішнього контролю (СВК) клієнта

Етап	Мета етапу
1. Загальне ознайомлення з СВК	Отримати уявлення про специфіку діяльності клієнта та систему його бухгалтерського обліку, прийняти рішення, чи доцільно в межах перевірки спиратися на СВК клієнта
2. Первинна оцінка надійності СВК	Визначити ступінь довіри до СВК клієнта в межах розробки стратегії, плану та програми перевірки, зокрема оцінити властивий ризик та ризик контролю
3. Підтвердження правильності оцінки СВК	Сформувати аудиторський висновок, спираючись на результати оцінки ефективності середовища та заходів контролю клієнта

Об'єкти та методика перевірки в межах оцінки СВК представлені на рис. 4.3.

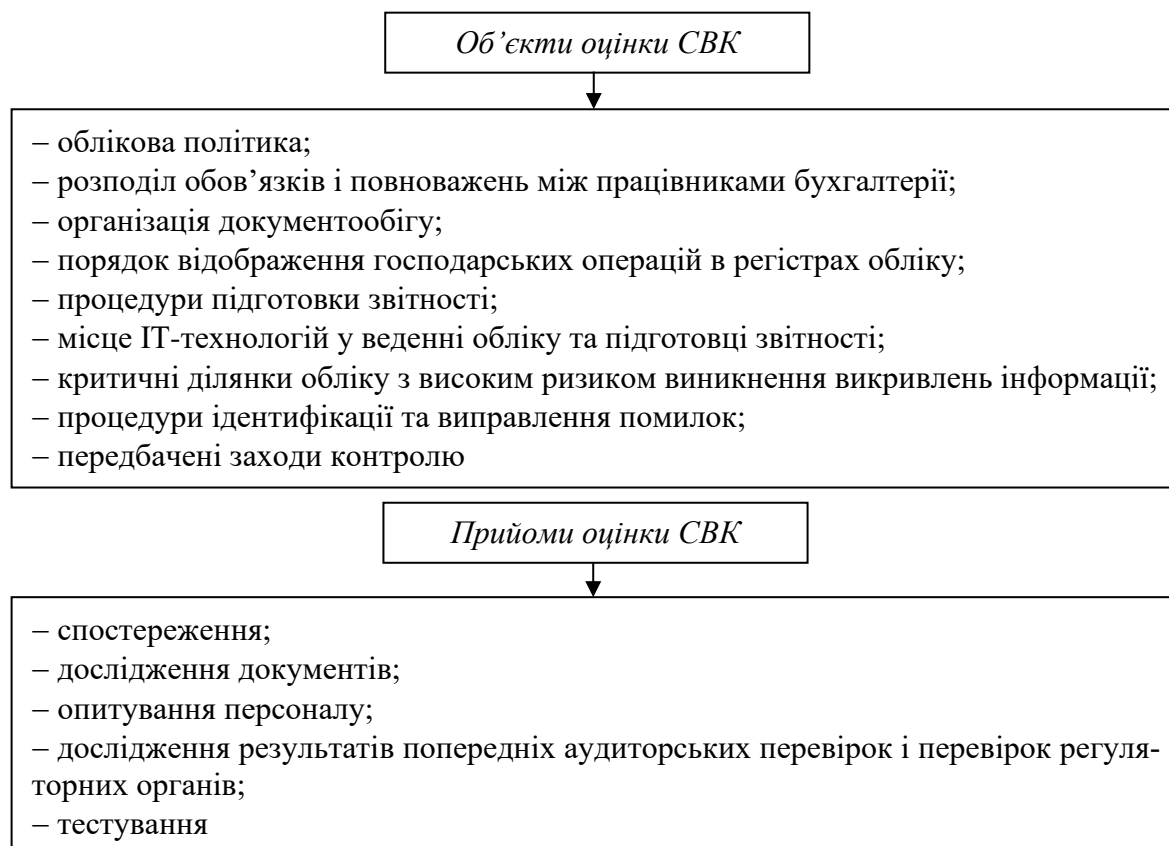

Рисунок 4.3. Об'єкти та методи перевірки в межах оцінки СВК

Під час оцінки надійності СВК доцільно враховувати **постулати**, викладені у табл. 4.2.

Таблиця 4.2 – Постулати оцінки аудитором СВК клієнта

Назва	Сутність постулату
Врахування повноти охоплення	На предмет надійності необхідно перевіряти облікові записи, заходи контролю тощо <i>за весь звітний період</i> , а не за окремі періоди часу
Врахування особливостей	Під час перевірки варто приділити більше уваги періодам / операціям, діяльність у яких мала <i>особливості</i>
Оцінка складників СВК	Оцінка надійності всієї СВК та окремих заходів контролю як <i>«низька»</i> не виключає можливості оцінки надійності інших окремих заходів контролю як <i>«середня»</i> або <i>«висока»</i> , і навпаки
Ознаки ефективності СВК	Дотримання таких умов: – операції зафіксовані в правильних сумах у період їх здійснення; – операції на рахунках обліку відображені згідно з вимогами зовнішніх і внутрішніх облікових регламентів; – зафіксовані усі деталі операцій, що мають істотне значення для прийняття управлінських рішень; – обмежена можливість викривлення інформації
Збереження професійного скептицизму	Дотримання таких умов: – навіть якщо первинно аудитор оцінив усю СВК та окремі заходи контролю як <i>середньо-</i> або <i>високонадійні</i> , він не повинен довіряти цій системі абсолютно; – аудитор, який первинно прийняв рішення про довіру СВК, зобов'язаний під час аудиторської перевірки здійснювати процедури <i>підтвердження</i> достовірності цієї оцінки; – якщо виявиться, що оцінка СВК загалом виявилася нижче первинної, аудитор зобов'язаний належно <i>скоригувати</i> порядок здійснення інших аудиторських процедур, щоб підвищити достовірність своїх висновків за результатами проведення аудиту
Необхідність документування	Усі етапи оцінки СВК мають належно <i>документуватися</i> із зазначенням <i>аргументів</i> , якими керувався аудитор, оцінюючи надійність усієї системи або окремих засобів контролю, або приймаючи рішення, що впливають на планування аудиту

Якщо аудитор вирішив, що не може покладатися на систему внутрішнього контролю клієнта, або оцінив її надійність як низьку, він повинен планувати перевірку відповідно.

4.2. Аудит СВК підприємства-клієнта

У межах аудиторської перевірки аудитор має оцінювати систему внутрішнього контролю підприємства-клієнта поетапно за кроками, представленими у табл. 4.3.

Таблиця 4.3 – Оцінка СВК аудитором

Кроки	Питання	Дії аудитора
1. Ідентифікація ризику	Які ризики вимагають послаблення?	Визначити ризики суттєвого викривлення (бізнес-ризик та ризик шахрайства), ідентифікувати, чи є вони поширеними та впливають на всі твердження, чи є обмеженими та впливають на окремі ділянки фінансової звітності

Кроки	Питання	Дії аудитора
2. Оцінка структури контролю	Чи зменшують ризик заходи контролю, розроблені управлінським персоналом?	Визначити, які бізнес-процеси запроваджені: – опитати персонал для визначення, які процедури контролю зменшують ризики <i>Кроку 1</i> ; – проаналізувати результати і оцінити, чи насправді процедури контролю зменшують ризики; – повідомити про будь-які значні недоліки, виявлені у внутрішньому контролі підприємства, управлінському та вищому управлінському персоналу
3. Оцінка здійснення контролю	Чи діють процедури контролю, спрямовані на зменшення ризику?	Спостерігати / інспектувати функціонування доречних процедур внутрішнього контролю для впевненості, що вони дійсно запроваджені
4. Документування	Чи задокументована дія відповідних процедур контролю?	Щодо функціонування виявлених доречних процедур контролю управлінським персоналом підприємства або аудитором готується опис основних процесів

Більш детально ризики та відповідь на них на *Кроці 1* «Ідентифікація ризику» представлені у табл. 4.4.

Таблиця 4.4 – Ідентифікація ризику

Ризики викривлення	Джерела ризику	Пом'якшуючий контроль
Недостовірною фінансова звітність (поширені ризики)	Зовнішні галузеві чинники. Характеристика клієнта. Облікові політики. Цілі і завдання аудиту. Показники діяльності клієнта. Шахрайство	Процедури контролю і процеси на рівні підприємства-клієнта. Загальні процедури контролю ІТ. Операційні процедури контролю
Викривлення, що виникають при підготовці фінансової звітності (поширені ризики)	Облікові оцінки. Резерви. Незвичні операції. Бухгалтерські проводки, звірки. Показники фінансової звітності	Процедури контролю на рівні підприємства-клієнта. Загальні процедури контролю ІТ. Операційні процедури контролю
Відсутність або неточності обробки операцій (конкретні ризики)	Ідентифікація, запис санкціонованих операцій. Класифікація операцій. Оцінка. Обмеження роботи аудитора. Збереження активів	Операційний контроль. Процедури контролю програм автоматизації обліку і управління. Окремі процедури контролю на рівні підприємства-клієнта

Дії аудитора після підготовки переліку чинників ризику за бізнес-процесами:

- 1) виключити чинники ризику, які, ймовірно, призведуть до суттєвих викривлень;
- 2) переконатися, що всі відповідні твердження були розглянуті;
- 3) ідентифікувати додаткові ризики (на рівні підприємства та рівні операцій), які можуть призвести до суттєвих викривлень, якщо не будуть послаблені.

Крок 2. «Оцінка структури контролю» виконується одним з двох підходів:

1. Підхід «*один ризик до багатьох процедур контролю*» полягає в тому, що кожен чинник ризику розглядається окремо, і виявляються всі процедури контролю, спрямовані на нього. Це дає змогу побачити відповідність поширених на рівні клієнта чинників ризику процедурам контролю (див. табл. 4.5).

Таблиця 4.5 – Підхід «один ризик до багатьох процедур контролю»

Складник внутрішнього контролю	Фактор ризику	Виявлений контроль	Структура контролю
Середовище контролю	Відсутній наголос на чесності та етиці	Кодекс етики щороку підписується працівниками, його виконання забезпечується дисциплінарними заходами	Вивченням Кодексу етики встановлено, що він підкреслює необхідність чесності та етики
	Можуть бути найняті некомпетентні працівники	Від працівника вимагаються знання і навички, визначені для конкретної посади	Перевірені кваліфікаційні вимоги для ключових посад, зокрема облікових, констатована їх прийнятність
Оцінка ризику	Менеджери не готові до передбачених подій	Бізнес-ризик ідентифікуються і оцінюються щороку під час бізнес-планування	Перевірено бізнес-план, констатовано, що ризики виявлені і оцінені

2. Підхід «*багато ризиків до багатьох процедур контролю*» передбачає використання «*матриці структури контролю*» (див. табл. 4.6), яка дає змогу аудитору побачити:

- зв'язки, які існують між ризиками і процедурами контролю;
- ділянки, де внутрішній контроль є сильним і слабким;
- ключові процедури контролю, спрямовані на більшість ризиків / тверджень;
- ключові процедури контролю, протестовані на операційну ефективність.

Таблиця 4.6 – Проста матриця структури контролю

Суттєві чинники ризику		Ризик А	Ризик Б	Ризик В	Ризик Г	Ключові процедури контролю
Процедури контролю	Компонент внутрішнього контролю					
Процедура 1	Середовище контролю	Контроль з метою виявлення і виправлення				
Процедура 2	Інформаційні системи		Контроль з метою виявлення і виправлення			

Суттєві чинники ризику		Ризик А	Ризик Б	Ризик В	Ризик Г	Ключові процедури контролю
Процедури контролю	Компонент внутрішнього контролю					
Процедура 3	Заходи контролю	Контроль з метою попередження	Контроль з метою попередження		Контроль з метою попередження	Так
Процедура 4	Моніторинг	Контроль з метою виявлення і виправлення				
Процедура 5	Заходи контролю		Контроль з метою попередження		Контроль з метою попередження	Так
Процедура 6	Заходи контролю					
Процедура 7	Інформаційні системи	Контроль з метою виявлення і виправлення	Контроль з метою виявлення і виправлення		Контроль з метою виявлення і виправлення	
Чи є належною організація контролю?		Так	Так	Ні	Так	
Чи будуть ідентифіковані процедури контролю послаблювати чинники ризику?		Так	Так	Ні	Так	

Для обговорення аудиторською групою та консультацій з управлінським персоналом і вищим управлінським персоналом загальну оцінку контролю доцільно представити наочно, як це показано у табл. 4.7.

Розглянемо дії аудитора в межах **Кроків 3–4** «Оцінка здійснення контролю і документування».

Оцінка застосування контролю передбачає здійснення таких аудиторських процедур: запити персоналу підприємства; спостереження або повторне виконання застосування конкретних процедур контролю; інспектування документів і звітів; відстеження кількох операцій через інформаційну систему, доречну для фінансової звітності.

Таблиця 4.7 – Резюме загальної оцінки контролю

Показники	Процеси на рівні клієнта	Процес продажів	Процес закупівель	Процес оплати праці
Ключові ідентифіковані ризики звітності	Можуть існувати проблеми	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені
Послідовність застосування облікових політик	Основні ризики належно послаблені	Потенційно значний недолік	Можуть існувати проблеми	Основні ризики належно послаблені
Компетентність штату	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені
Наявність чіткого розподілу повноважень і відповідальності	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені
Заходи контролю розроблені і застосовуються	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Можуть існувати проблеми	Основні ризики належно послаблені
Існують антишахрайські процедури контролю	Потенційно значний недолік	Можуть існувати проблеми	Можуть існувати проблеми	Основні ризики належно послаблені
Інформаційні системи надають достовірні дані	Можуть існувати проблеми	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені	Основні ризики належно послаблені
Здійснення моніторингу контролю	Потенційно значний недолік	Можуть існувати проблеми	Можуть існувати проблеми	Основні ризики належно послаблені

Документування доречного внутрішнього контролю має відповісти на такі питання:

- як суттєві операції ініціюються, санкціонуються, реєструються, обробляються і повідомляються;
- яким є перебіг операцій у точках, де можуть виникнути суттєві викривлення, викликані помилкою або шахрайством;
- якими є процедури внутрішнього контролю над процесом фінансової звітності на кінець періоду, зокрема щодо суттєвих облікових оцінок та розкриттів інформації.

Формами документації можуть виступати: аналітична або пояснювальна записка, рисунки, таблиці, анкети, контрольні списки. Приклад тесту оцінки СВК як робочого документа аудитора наведено у *Додатку Б*.

4.3. Аудит облікової політики підприємства

Аудит облікової політики підприємства-клієнта входить у напрям оцінки стану організації та ведення обліку, *концептуальна модель* якого представлена у табл. 4.8.

Таблиця 4.8 – Концептуальна модель аудиту облікової системи клієнта

Показники	Сутність показників
Мета	Формування думки щодо повноти бухгалтерського обліку, його відповідності зовнішнім та внутрішнім регламентам, своєчасності надання достовірної інформації про активи, зобов'язання, фінансовий стан і результати діяльності підприємства
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> – аналіз облікової політики підприємства; – оцінка організації діловодства, зокрема документообігу; – перевірка організації роботи в бухгалтерії; – оцінка ефективності системи обліку; – перевірка стану оперативного обліку, організації архіву; – за необхідності – оцінка організації контролю за раціональним використанням ресурсів
Об'єкти	<ul style="list-style-type: none"> – установчі документи підприємства; – внутрішні та зовнішні регламенти; – облікова політика і принципи ведення бухгалтерського обліку; – відповідність обліку чинним нормативним документам; – організація та ведення первинного обліку; – методи узагальнення даних; – порядок відображення господарських операцій в облікових регістрах; – порядок підготовки фінансової звітності; – ділянки обліку з підвищеним ризиком викривлень; – засоби контролю, передбачені обліковою системою
Джерела інформації	<ul style="list-style-type: none"> – Положення про бухгалтерію (організацію бухгалтерського обліку); – Наказ про облікову політику; – посадові інструкції бухгалтерів; – внутрішні регламенти про організацію матеріальної відповідальності; – первинні документи; – регістри обліку; – звітність підприємства; – дані складського обліку; – кадрові документи, особові справи працівників; – матеріали з організації бухгалтерського обліку (графіки документообігу, робочий план рахунків, робочі проекти автоматизації обліку, посадові інструкції працівників) тощо

Облікова політика є елементом системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві і з урахуванням внесених змін наводиться у примітках до річної фінансової звітності у формі опису або шляхом додавання до звітності копії розпорядчого документа.

Підприємство *самостійно* на основі НП(С)БО та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, а також зміни до неї.

У розпорядчому документі про облікову політику наводяться *принципи, методи і процедури*, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один

їх варіант, а також *попередні оцінки*, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами. Одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документа включати не доцільно. Облікова політика *має враховувати* організаційно-правову форму підприємства, галузеві особливості економічної діяльності, обсяги виробництва тощо. *Структура* облікової політики підприємства представлена у табл. 4.9.

Таблиця 4.9 – Структура облікової політики підприємства

Складник	Характеристика складника
Організаційний	Включає об'єкти, покликані забезпечити взаємозв'язок під час організаційної побудови облікових підрозділів та облікової інформації: – структуру бухгалтерії; – систему обробки інформації; – спосіб ведення обліку; – наявність та зміст внутрішніх стандартів та регламентів бухгалтерського обліку; – взаємодію бухгалтерії з іншими структурними підрозділами підприємства тощо
Методичний	Передбачає визначення способів ведення обліку об'єктів обліку, які мають альтернативи, зокрема: – критерії визнання елементів звітності; – правила оцінки; – критерії розмежування основних засобів та МНМА; – порядок розрахунку амортизації основних засобів; – критерії капіталізації витрат; – порядок обліку та розподілу комплексних витрат; – правила формування витрат та доходів; – інші
Технічний	Включає засоби реалізації методичного складника: – форму бухгалтерського обліку; – робочий план рахунків бухгалтерського обліку; – графік документообігу; – організацію внутрішнього контролю, зокрема інвентаризаційної роботи, внутрішнього аудиту тощо

Основні елементи облікової політики на рівні підприємства відповідно до вимог *Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства* (наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635) представлені у табл. 4.10.

Таблиця 4.10 – Елементи облікової політики підприємства

Облікові ділянки	Елементи облікової політики
Запаси	– методи оцінки вибуття запасів; – періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів; – порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат; – визначення одиниці аналітичного обліку запасів

Облікові ділянки	Елементи облікової політики
Необоротні активи	<ul style="list-style-type: none"> – методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів, інвестиційної нерухомості (якщо обліковуються за первісною вартістю); – вартісні ознаки предметів, що входять до складу МНМА; – підходи до переоцінки необоротних активів; – підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку; – критерії розмежування об'єктів операційної та інвестиційної нерухомості; – дата первісного визнання необоротних активів та групи вибуття, утримуваних для продажу
Фінансові активи	<ul style="list-style-type: none"> – дата визначення придбаних внаслідок систематичних операцій фінансових активів; – періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань
Витрати	<ul style="list-style-type: none"> – застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку; – перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу; – перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг); – база розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу; – підходи до віднесення витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта основних засобів, до первісної вартості, або витрат звітного періоду
Доходи	<ul style="list-style-type: none"> – порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг; – порядок визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом
Прибуток	<ul style="list-style-type: none"> – порядок виплат, які здійснюються за рахунок прибутку (для державних і комунальних підприємств)
Резерви	<ul style="list-style-type: none"> – метод обчислення резерву сумнівних боргів (у разі потреби – спосіб визначення коефіцієнта сумнівності); – перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів
Звітність	<ul style="list-style-type: none"> – періодичність та об'єкти проведення інвентаризації; – сегменти діяльності, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках; – дата включення простих акцій, випуск яких зареєстровано, до розрахунку середньорічної кількості простих акцій в обігу; – кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності; – підходи до класифікації пов'язаних сторін; – складання окремого балансу філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами підприємства; – спосіб складання звіту про рух грошових коштів

Носієм облікової політики підприємства на практиці виступає **наказ або розпорядження керівника, Положення про облікову політику**, інша організаційно-розпорядча документація, внесення змін в яку здійснюється за потреби (під час зміни внутрішніх або зовнішніх регламентів щодо організації, ведення обліку, складання звітності).

Ефективна організація обліку на рівні підприємства вимагає доповнення документа про облікову політику **додатками**: бланки первинних документів; фор-

ми облікових реєстрів; структура і склад підрозділів бухгалтерії та служб внутрішнього контролю (аудиту); посадові інструкції облікового персоналу; графіки документообігу; робочий план рахунків; робоча кореспонденція субрахунків тощо.

Недотримання підприємством вимог зовнішніх регламентів щодо облікової політики може призвести до викривлення фінансових результатів підприємства і недостовірності фінансової звітності загалом.

Під час оцінювання облікової політики аудитор перевіряє **дотримання**:

1) вимог *формалізації* облікової політики, зокрема наявність окремого розпорядчого документа, актуальність інформації в ньому, візування керівником підприємства та пов'язаними посадовими особами, наявність необхідних додатків;

2) повного *розкриття встановлених способів ведення обліку*, які суттєво впливають на оцінку і прийняття рішень користувачів звітності;

3) методики ведення обліку, затвердженої в розпорядчому документі про облікову політику, *на практиці*;

4) процедури *внесення змін* в облікову політику.

У разі підозри управлінського персоналу в маніпуляціях обліковою політикою аудитор може додатково оцінювати **раціональність** облікової політики клієнта у порівнянні із галузевими політиками.

Інспектування облікової політики клієнта формалізується аудитором робочим документом – Анкетною експертною оцінкою наказу про облікову політику підприємства, приклад якої наведено у **Додатку В**.

На основі принципу послідовності облікова політика підприємства має передбачати постійне (із року в рік) застосування прийнятої стабільної облікової політики. Основні моменти організації перегляду облікової політики представлені у табл. 4.11.

За НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» **не вважається зміною облікової політики** встановлення облікової політики для подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій, а також подій або операцій, які не відбувалися раніше. Якщо неможливо розрізнити зміну облікової політики та зміну облікових оцінок, то це розглядається і відображається як зміна облікових оцінок.

Таблиця 4.11 – Перегляд облікової політики підприємства

Параметр	Характеристика параметра
Умови перегляду облікової політики	1) зміна <i>статутних вимог</i> ; 2) зміна <i>вимог органу</i> , який здійснює функції з державного регулювання методології обліку та звітності; 3) зміни облікової політики забезпечать <i>більш достовірне відображення подій</i> (господарських операцій) в обліку і звітності; 4) зміни мають бути <i>обґрунтовані</i>

Параметр	Характеристика параметра
Спосіб відображення зміни облікової політики	1) <i>ретроспективний</i> – через коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року та повторне надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів; 2) <i>перспективний</i> – зміни облікової політики поширюються на події та операції, що відбуваються після дати її зміни
Алгоритм дій під час ретроспективного способу відображення змін	1) складання бухгалтерської довідки; 2) здійснення проведення за субрахунком рах. 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» у кореспонденції з рах. класів 1–6; 3) коректування звітності за звітний рік: – Баланс – показник графи 3 «На початок звітного періоду» рядка 1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» та рядка, що кореспондує із цією сумою; – Звіт про фінансові результати – показник графи 4 «За аналогічний період попереднього року»; – Звіт про рух грошових коштів – показник графи «За аналогічний період попереднього року»; – Звіт про власний капітал – показник графи 7 рядка 4005 «Зміна облікової оцінки»; – Примітки до річної фінансової звітності – відповідні показники на початок року; 4) складання виправленої звітності за попередні періоди
Показники звітності під час здійснення змін облікової політики	1) причини та суть зміни; 2) сума коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року або обґрунтування неможливості її достовірного визначення; 3) факт повторного подання порівнюваної інформації у фінансових звітах або недоцільність її перерахунку
Спосіб представлення змін у звітності	1) в описовій формі у Примітках; 2) додатком до фінансової звітності копії розпорядчого документа про встановлення або зміну облікової політики

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 4

Питання для самоконтролю

1. Як СВК підприємства сприяє досягненню його стратегічних та операційних цілей?
2. Які переваги може принести впровадження ефективної системи внутрішнього контролю для підприємства?
3. Якими можуть бути основні недоліки або проблеми в системі внутрішнього контролю, як їх уникнути?
4. Які законодавчі вимоги і міжнародні стандарти фінансової звітності або міжнародні стандарти аудиту пов'язані з системою внутрішнього контролю підприємства?
5. Які критерії ефективності внутрішнього контролю оцінюються під час аудиту?

6. Які джерела інформації використовуються аудитором для розуміння системи внутрішнього контролю?
7. Як використання інформаційних технологій полегшує аудит СВК?
8. Чим відрізняється аудит облікової політики підприємства від аудиту системи внутрішнього контролю?
9. Якими можуть бути наслідки недостатньої ефективності облікової політики для підприємства?
10. Як облікова політика впливає на підготовку фінансової звітності та її інтерпретацію зовнішніми користувачами?

Тест-тренінг

1. Хто відповідає за організацію системи внутрішнього контролю на підприємстві?

- а) головний бухгалтер підприємства;
- б) керівник підприємства;
- в) аудитор підприємства;
- г) Міністерство фінансів України.

2. У чийх інтересах діє система внутрішнього контролю підприємства?

- а) суспільства;
- б) держави;
- в) власника;
- г) топ-менеджерів.

3. До якого складника системи внутрішнього контролю входять методи розподілу обов'язків посадових осіб підприємства?

- а) середовище контролю;
- б) процес оцінки ризиків;
- в) заходи контролю;
- г) моніторинг заходів контролю.

4. До якого складника системи внутрішнього контролю входить розроблений на підприємстві Кодекс етики?

- а) середовище контролю;
- б) процес оцінки ризиків;
- в) заходи контролю;
- г) моніторинг заходів контролю.

5. До якого складника системи внутрішнього контролю входить перевірка дотримання графіка документообігу?

- а) середовище контролю;
- б) процес оцінки ризиків;

- в) заходи контролю;
- г) моніторинг заходів контролю.

6. До якого складника системи внутрішнього контролю входить інвентаризація активів і зобов'язань?

- а) середовище контролю;
- б) процес оцінки ризиків;
- в) заходи контролю;
- г) моніторинг заходів контролю.

7. Що з наведеного є завданнями внутрішнього контролю підприємства?

- а) формування думки про якість інформації фінансової звітності;
- б) накладання штрафів на укладачів неякісної звітності;
- в) інформаційне забезпечення управлінських рішень менеджерів підприємства;
- г) розробка пропозицій з оптимізації діяльності підприємства.

8. Що з наведеного є принципами ефективності внутрішнього контролю підприємства?

- а) формування думки про якість інформації фінансової звітності;
- б) розподіл обов'язків;
- в) інформаційне забезпечення управлінських рішень менеджерів підприємства;
- г) розробка пропозицій з оптимізації діяльності підприємства.

9. На якому етапі аудиту здійснюється загальне ознайомлення з СВК клієнта?

- а) організаційному;
- б) підготовчому;
- в) технологічному;
- г) результативному.

10. На якому етапі аудиту здійснюється первинна оцінка надійності СВК клієнта?

- а) організаційному;
- б) підготовчому;
- в) технологічному;
- г) результативному.

11. На якому етапі аудиту здійснюється підтвердження правильності оцінки СВК клієнта?

- а) організаційному;
- б) підготовчому;

- в) технологічному;
- г) результативному.

12. Який з постулатів оцінки аудитором СВК клієнта означає необхідність перевірки записів та заходів контролю за весь звітний період, а НЕ за окремі часові проміжки?

- а) врахування повноти охоплення;
- б) збереження професійного скептицизму;
- в) необхідність документування;
- г) врахування особливостей.

13. Який з постулатів оцінки аудитором СВК клієнта означає необхідність коригування порядку здійснення аудиторських процедур, якщо оцінка внутрішнього контролю у процесі перевірки виявилася нижче первинної?

- а) врахування повноти охоплення;
- б) збереження професійного скептицизму;
- в) необхідність документування;
- г) врахування особливостей.

14. Який з постулатів оцінки аудитором СВК клієнта означає необхідність акценту на незвичних операціях?

- а) врахування повноти охоплення;
- б) збереження професійного скептицизму;
- в) необхідність документування;
- г) врахування особливостей.

15. Яке джерело відповідає ризику – недостовірна фінансова інформація?

- а) облікові політики;
- б) облікові оцінки;
- в) класифікація операцій;
- г) недосвідченість аудитора.

16. Яке джерело відповідає ризику – викривлення, що виникають під час підготовки фінансової звітності?

- а) облікові політики;
- б) облікові оцінки;
- в) класифікація операцій;
- г) недосвідченість аудитора.

17. Яке джерело відповідає ризику – відсутність або неточності обробки операцій?

- а) облікові політики;
- б) облікові оцінки;

- в) класифікація операцій;
- г) недосвідченість аудитора.

18. Який підхід характеризується використанням матриці структури контролю?

- а) підхід «оцінка складників СВК»;
- б) підхід «оцінка структури контролю»;
- в) підхід «один ризик до багатьох процедур контролю»;
- г) підхід «багато ризиків до багатьох процедур контролю».

19. Що з наведеного є завданнями аудиту стану організації та ведення обліку?

- а) аналіз облікової політики підприємства;
- б) оцінка якості інформації фінансової звітності;
- в) аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства;
- г) оцінка ефективності системи обліку.

20. У який складник облікової політики входить робочий план рахунків підприємства?

- а) організаційний;
- б) методичний;
- в) технічний;
- г) не входить в облікову політику.

21. Які з наведених причин дають змогу зміни облікової політики підприємства?

- а) зміна власників, зафіксована у статуті;
- б) зміна головного бухгалтера підприємства;
- в) введення нового НП(С)БО;
- г) вимога щодо зміни облікової політики від банку, який обслуговує підприємство.

22. За якого способу відображення змін в обліковій політиці відбувається коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року?

- а) за ретроспективного;
- б) за перспективного;
- в) за професійного;
- г) за регульованого.

23. Що з наведеного є обов'язками головного бухгалтера підприємства відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»?

- а) розробляє облікову політику підприємства;

- б) забезпечує складання фінансової звітності;
- в) організовує контроль за відображенням на рахунках господарських операцій;
- г) організовує незалежний аудиторський контроль фінансової звітності.

24. Що з наведеного є кваліфікаційними вимогами до головного бухгалтера підприємства, що становить суспільний інтерес?

- а) повна вища економічна освіта;
- б) стаж роботи у сфері фінансів, обліку, оподаткування не менше 3 років;
- в) наявність сертифікату на здійснення професійної діяльності;
- г) щорічне підвищення кваліфікації.

25. Що з наведеного є елементом облікової політики основних засобів?

- а) періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці;
- б) методи амортизації;
- в) застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- г) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

26. Що з наведеного є елементом облікової політики запасів?

- а) періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці;
- б) методи амортизації;
- в) застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- г) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

27. Що з наведеного є елементом облікової політики витрат?

- а) періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці;
- б) методи амортизації;
- в) застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- г) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

28. Що з наведеного є елементом облікової політики доходів?

- а) періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці;
- б) методи амортизації;
- в) застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- г) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

29. Що з наведеного є елементом облікової політики резервів?

- а) перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів;
- б) методи амортизації;
- в) застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- г) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

30. Що з наведеного є елементом облікової політики нематеріальних активів?

- а) періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці;
- б) методи амортизації;
- в) застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- г) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 4.1

Оцініть ефективність наведеного фрагмента тесту оцінки аудитором СВК підприємства щодо виробничих запасів:

Складник СВК	Питання	Відповідь (так / ні)
Середовище контролю	Розроблені внутрішні нормативні документи: – наказ про облікову політику із необхідними додатками; – посадова інструкція працівника; – положення про організацію обліку та внутрішнього контролю	
	Затверджений перелік посадових осіб із правом підпису первинних документів на відпуск ТМЦ	
	Призначені наказом матеріально відповідальні особи за рух виробничих запасів, і чи укладені з ними договори про матеріальну відповідальність	
	В обліковій політиці відображено методи оцінки і обліку на рахунках запасів	
	Розроблена система матеріального стимулювання / покарання за якісне / неякісне виконання обов'язків	
	Організація складського господарства: – забезпечені умови зберігання ТМЦ відповідно до їх особливостей; – розроблений порядок складського обліку	
	Доступ до комп'ютеризованих записів про запаси є тільки в осіб, для яких це пов'язано з посадовими обов'язками	
Заходи контролю	Ревізійна комісія виконує програму внутрішньогосподарського контролю	
	Встановлена посадова особа перевіряє відповідність даних первинного, синтетичного та аналітичного обліку запасів	
	Головний бухгалтер контролює кореспонденцію рахунків з обліку запасів	
	Регістри бухгалтерського обліку ведуться особами, обов'язки яких не залежать від обов'язків за вибуття, рух та зберігання запасів	
	Інвентаризація проводиться за встановленим планом	
	Працівники внутрішнього контролю проводять позапланові перевірки відповідності даних обліку фактичній наявності запасів за видами	
	Службами внутрішнього контролю перевіряється правильність оцінки і обліку запасів	
	Ціни, підрахунки в інвентаризаційних описах перевіряються третьою особою	
	Проводяться заходи щодо навчання, підвищення кваліфікації кадрів контролерів і облікових працівників	

Запропонуйте напрями його удосконалення.

Завдання 4.2

Розробіть тест оцінки системи внутрішнього контролю вітчизняного сільсько-господарського підприємства відповідно до загальноприйнятої структури та змісту.

Завдання 4.3

Оцініть ефективність наведеної Анкети експертної оцінки наказу про облікову політику з питань оплати праці. Запропонуйте напрями її удосконалення.

№	Питання	Оцінка
1	Чи визначено методика розрахунку заробітної плати та інших видів оплати праці на підприємстві?	
2	Чи передбачено структуру оплати праці, включно з основною заробітною платою, додатковими виплатами, преміями, компенсаціями та іншими компонентами?	
3	Чи встановлені критерії та процедури для розрахунку ставок зарплати та інших видів оплати праці для різних категорій працівників?	
4	Чи існують положення про регулювання індексації оплати праці відповідно до інфляційних процесів та змін на ринку праці?	
5	Чи враховані правові норми та колективні угоди, які стосуються оплати праці?	
6	Чи передбачені процедури для визначення та відображення витрат на оплату праці у фінансовій звітності?	
7	Чи існують механізми контролю за виконанням оплати праці та вирішенням спорів і конфліктів?	
8	Чи встановлені механізми оцінки ефективності системи оплати праці та її впливу на мотивацію та задоволеність працівників?	
9	Чи проводилася оцінка конкурентоспроможності системи оплати праці, порівняно з іншими підприємствами, у галузі?	
10	Чи існують механізми для адаптації системи оплати праці до змін у стратегії та обставинах підприємства?	
Кінцева оцінка		

Шкала оцінювання:

1 – так.

0 – ні.

Більше 90 % так – позитивна оцінка наказу про облікову політику.

Більше 75 % так – задовільна.

Більше 60 % так – допустима.

Менше 60 % так – негативна.

Завдання 4.4

Розробіть анкету експертної оцінки наказу про облікову політику торговельного вітчизняного підприємства за аналогією.

Завдання 4.5

Вкажіть, які методи збору доказів та джерела інформації могли бути використані аудитором для ідентифікації таких проблем під час перевірки розрахункових операцій:

1. Кошти сплачені фіктивним постачальникам.
2. Фальсифіковані виписки банку.
3. Неправильно розраховані підсумки у журналі-ордері 1 та відомості 1.
4. Оформлені фальшиві платіжні документи.
5. Кошти сплачені за товари, оприбуткування яких не відбулося.
6. Один платіжний документ використано для виправдання множинних оплат.
7. Втрачені усі записи щодо сплати рахунків за грудень року, що перевіряється.
8. Підроблені підписи директора на платіжних документах.
9. Не заповнені усі реквізити платіжного доручення.
10. На платіжному дорученні відсутні обов'язкові реквізити.

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

5.1. Склад фінансової звітності за міжнародними вимогами.

5.2. Аудит фінансової звітності.

5.1. Склад фінансової звітності за міжнародними вимогами

Нормативні вимоги до інформації фінансової звітності у світовому масштабі визначають *МСБО 1* «Подання фінансової звітності» та *Концептуальна основа* фінансової звітності (див. табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Вимоги до фінансової звітності за МСФЗ

Параметр	Характеристика параметра
Визначення звітності	Структуроване відображення фінансового стану та фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання
Мета представлення	1) надання інформації про фінансові стан і результати діяльності, грошові потоки підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів під час прийняття ними економічних рішень; 2) демонстрація результатів розпорядження ресурсами управлінським персоналом
Повний комплект фінансової звітності	1) Звіт про фінансовий стан на кінець періоду (баланс); 2) Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період; 3) Звіт про зміни у власному капіталі за період; 4) Звіт про рух грошових коштів за період; 5) Примітки, що містять виклад суттєвих облікових політик та інші пояснення; 6) Звіт про фінансовий стан на початок найбільш раннього порівняльного попереднього періоду, коли суб'єкт господарювання застосовує облікову політику ретроспективно
Основне припущення	<i>Безперервність діяльності</i>
Періодичність	<i>Мінімум щороку</i>
Спосіб представлення інформації	На основі <i>принципу нарахування</i> або на основі <i>грошових потоків</i>
Елементи звітності	1) актив, зобов'язання, власний капітал; 2) дохід, витрати; 3) інші зміни в економічних ресурсах та вимогах (внески від держателів вимог до власного капіталу, розподіл на їхню користь, обміни активами, зобов'язаннями, що не спричиняють змін власного капіталу)
Основа оцінки	<i>Історична собівартість</i> або <i>поточна вартість</i>
Правила ефективного представлення інформації	1) зосередження на <i>цілях і принципах</i> розкриття інформації, а не на правилах; 2) <i>класифікація</i> інформації у спосіб, що забезпечує групування подібних і розмежування різних статей; 3) <i>агрегування</i> інформації без непотрібної деталізації або надмірного укрупнення
Концепції капіталу	Фінансова або фізична

Підприємство **не повинно згортати** активи та зобов'язання або дохід і витрати, якщо тільки цього не вимагає або не дозволяє МСФЗ. Крім випадків, коли МСФЗ дозволяють чи вимагають інше, підприємство має подати **порівняльну інформацію** попереднього періоду щодо всіх сум, наведених у фінансовій звітності поточного періоду. Міжнародні вимоги до формування **Звіту про фінансовий стан (Балансу)** представлені у табл. 5.2.

Таблиця 5.2 – Вимоги до Балансу за МСФЗ

Параметр	Характеристика параметра
Мінімальний склад інформації	<ol style="list-style-type: none"> 1) основні засоби; 2) інвестиційна нерухомість; 3) нематеріальні активи; 4) інші фінансові активи (крім сум, зазначених у 5), 8) та 9)); 5) інвестиції, обліковані із застосуванням методу участі в капіталі; 6) біологічні активи; 7) запаси; 8) торговельна та інша дебіторська заборгованість; 9) грошові кошти та їх еквіваленти; 10) активи, класифіковані як утримувані для продажу; 11) торговельна та інша кредиторська заборгованість; 12) забезпечення; 13) інші фінансові зобов'язання (за винятком сум, зазначених в 11) та 12)); 14) зобов'язання та активи щодо поточного податку на прибуток; 15) відстрочені податкові зобов'язання та відстрочені податкові активи; 16) зобов'язання, класифіковані як утримувані для продажу; 17) неконтрольовані частки участі, представлені у власному капіталі; 18) випущений капітал і резерви, що відносяться до власників материнського підприємства
Класифікація інформації	<p>Підприємство подає <i>поточні та непоточні активи</i> і поточні та непоточні <i>зобов'язання як окремі класифікації</i>, за винятком випадків, коли подання, що базується на <i>ліквідності</i>, надає інформацію, яка є обґрунтованою та більш доречною. У разі такого винятку підприємство подає <i>всі</i> активи та зобов'язання у порядку їх ліквідності</p>
Розмежування на поточні і непоточні	<p>Актив є поточним, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підприємство сподівається спожити його у своєму звичайному операційному циклі; – підприємство утримує його з метою продажу; – підприємство сподівається реалізувати його протягом 12 місяців після звітного періоду; – актив є грошовими коштами чи їх еквівалентами, якщо немає обмежень щодо обміну чи використання для погашення зобов'язання принаймні протягом 12 місяців після звітного періоду. <p>Зобов'язання є поточним, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підприємство сподівається погасити його у процесі свого звичайного операційного циклу; – підприємство утримує його з метою продажу; – підлягає погашенню протягом 12 місяців після звітного періоду

Підприємство має подати *додаткові* рядки, заголовки та проміжні підсумки, коли таке подання є доречним для розуміння його фінансового стану.

Міжнародні вимоги до формування *Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід* (звіту про сукупний дохід) подані у табл. 5.3.

Таблиця 5.3 – Вимоги до Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за МСФЗ

Параметр	Характеристика параметра
Мінімальний склад інформації	1) прибуток або збиток; 2) загальний інший сукупний дохід; 3) сукупний дохід за період (сума прибутку / збитку та іншого сукупного доходу); 4) додаткова інформація про <i>розподіл прибутків або збитків та іншого сукупного доходу</i> за період, що відноситься до неконтрольованих часток участі та власників материнського підприємства
Склад іншого сукупного доходу	1) зміни у надлишку переоцінки; 2) переоцінки за програмами з визначеними виплатами; 3) прибутки та збитки, що виникають внаслідок переведення фінансової звітності закордонної господарської одиниці; 4) прибутки та збитки від інвестицій в інструменти власного капіталу та від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю; 5) для зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю, величина її зміни, що відноситься до змін кредитного ризику за зобов'язанням; 6) зміни величини вартості опціонів у часі під час відокремлення внутрішньої та часової вартості опціонного контракту; 7) фінансові доходи або витрати за страхуванням від випущених контрактів; 8) фінансові доходи або витрати за утримуваними контрактами з перестрашування
Структура звіту про прибутки та збитки	1) дохід від звичайної діяльності; 2) фінансові витрати; 3) частка прибутку або збитку асоційованих та спільних підприємств, що обліковуються за методом участі в капіталі; 4) податкові витрати
Окреме розкриття статей доходів та витрат	1) списання запасів до чистої вартості реалізації, основних засобів – до суми відшкодування, сторнування таких списань; 2) реструктуризація напрямів діяльності підприємства, сторнування забезпечень на витрати на реструктуризацію; 3) вибуття об'єктів основних засобів; 4) вибуття інвестицій; 5) припинена діяльність; 6) урегулювання судових позовів; 7) інші сторнування забезпечень
Метод подання (аналізу) витрат	1) за методом <i>характеру або елементів витрат</i> : Дохід від продажу; Інший дохід; Зміни запасів готової продукції та незавершеного виробництва; Сировина та витратні матеріали; Витрати на виплати працівникам; Витрати на амортизацію; Інші витрати; Витрати всього; Прибуток до оподаткування 2) за методом <i>функцій витрат або собівартості реалізації</i> : Дохід від продажу; Собівартість реалізації; Валовий прибуток; Інший дохід; Витрати на збут; Адміністративні витрати; Інші витрати; Прибуток до оподаткування

Підприємство має подавати *додаткові* рядки, заголовки та проміжні підсумки, коли таке подання є доречним для розуміння фінансових результатів його діяльності. У такому разі проміжні підсумки повинні складатися з рядків, які є сумою величин, визнаних та оцінених відповідно до МСФЗ; бути чіткими і зрозумілими; бути послідовними з періоду в період; не відображатися з більшою значимістю, ніж вимагається МСФЗ.

Підприємство *не повинно* подавати будь-які статті доходу або витрат у вигляді *надзвичайних статей*.

За *МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»* Звіт про рух грошових коштів має відображати грошові потоки протягом періоду за видами діяльності так, як показано у табл. 5.4.

Таблиця 5.4 – Склад грошових потоків за видами діяльності

Види діяльності	Приклади грошових потоків
<i>Операційна</i> – основна діяльність, що приносить дохід, інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою	1) надходження грошових коштів від продажу товарів та надання послуг; від роялті, авторських гонорарів, комісійних; 2) виплати грошових коштів постачальникам товарів та послуг; працівникам; за податками на прибуток, якщо вони конкретно не ототожнюються з фінансовою або інвестиційною діяльністю; 3) надходження і виплати грошових коштів за контрактами, укладеними для дилерських або торговельних цілей
<i>Інвестиційна</i> – придбання і продаж довгострокових активів та інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів	1) виплати коштів для придбання основних засобів, нематеріальних, інших довгострокових активів; придбання власного капіталу, боргових інструментів інших підприємств, часток у спільних підприємствах (крім виплат, що визнаються еквівалентами коштів або утримуються для дилерських чи торговельних цілей); аванси коштами чи позики, надані іншим сторонам (крім здійснених фінансовою установою); виплати за ф'ючерними, форвардними контрактами, опціонами, контрактами «своп», крім випадків, коли контракти укладаються для дилерських, торговельних цілей, виплати класифікуються як фінансова діяльність; 2) надходження коштів від продажу основних засобів, нематеріальних, інших довгострокових активів; від продажу власного капіталу, боргових інструментів інших підприємств, часток у спільних підприємствах (інші, ніж надходження за інструменти, що визнаються як еквіваленти грошових коштів або утримуються для дилерських чи торговельних цілей); від повернення авансів та позик (інших, ніж аванси та позики фінансової установи), наданих іншим сторонам; від ф'ючерних і форвардних контрактів, опціонів та контрактів «своп», окрім випадків, коли такі контракти укладаються для дилерських чи торговельних цілей або надходження класифікуються як фінансова діяльність
<i>Фінансова</i> – діяльність, що змінює розмір та склад вкладеного капіталу та запозичень	1) надходження коштів від випуску акцій, інших інструментів власного капіталу; випуску незабезпечених боргових зобов'язань, позик, векселів, облігацій, іпотек, інших позик; 2) виплати коштів власникам для придбання або викупу раніше випущених акцій підприємства; погашення позик; виплати орендарем для зменшення наявної заборгованості за оренду

Міжнародні вимоги до формування *Звіту про рух грошових коштів* представлені у табл. 5.5.

Таблиця 5.5 – Вимоги до Звіту про рух грошових коштів за МСФЗ

Параметр	Характеристика параметра
Мета звітування	Надання основи для оцінки: 1) здатності підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти; 2) зміни в чистих активах підприємства, його фінансовій структурі; 3) здатності впливати на суми та строки грошових потоків з метою пристосування до змінюваних обставин та можливостей; 4) теперішньої вартості майбутніх грошових потоків різних підприємств; 5) зіставності звітності про результати діяльності різних підприємств
Методи представлення потоків від операційної діяльності	1) <i>прямий метод</i> – розкривається інформація про основні класи валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів; 2) <i>непрямий метод</i> – прибуток чи збиток коригується на: зміни протягом періоду в запасах, дебіторській і кредиторській заборгованості від операційної діяльності; негрошові статті (амортизація, забезпечення, відстрочені податки, нереалізовані прибутки, збитки від обміну валют, нерозподілений прибуток від асоційованих підприємств тощо); грошові потоки від інвестиційної або фінансової діяльності
Застосування нетто-основи	1) надходження і виплати грошових коштів за дорученням клієнтів; кошти, які інвестиційне підприємство утримує для клієнтів; орендна плата, яку одержують за дорученням власників майна та сплачують їм; 2) надходження і виплати грошових коштів за статтями, за якими оборот є швидким, суми великими, а строки погашення короткими; придбання та продаж інвестицій; придбання та продаж інших короткострокових позик, строк погашення яких становить не більше трьох місяців
Потоки в іноземній валюті	Відображаються у функціональній валюті підприємства із застосуванням курсу обміну на дату грошового потоку
Потоки від податків на прибуток	Розкриваються окремо і класифікуються як грошові потоки від операційної діяльності, якщо їх не можна конкретно ототожнити з фінансовою чи інвестиційною діяльністю

Під час відображення руху грошових коштів у розрізі видів діяльності треба враховувати, що грошовий потік може мати *комплексний характер*. Підприємства *заохочують* до наведення у звітності грошових потоків від операційної діяльності із застосуванням *прямого методу*. Підприємство окремо звітує про основні класи валових надходжень і валових виплат грошових коштів від інвестиційної та фінансової діяльності, за винятком звітування про грошові потоки на нетто-основі.

Міжнародні вимоги до формування *Звіту про зміни у власному капіталі* представлені у табл. 5.6.

Таблиця 5.6 – Вимоги до Звіту про зміни у власному капіталі за МСФЗ

Параметр	Характеристика параметра
Мета звітування	Надання можливості оцінити цілі, політики та процеси підприємства щодо <i>управління капіталом</i> , зокрема:

Параметр	Характеристика параметра
	1) якісну інформацію про цілі, політики та процеси підприємства стосовно управління капіталом, зокрема: опис капіталу; характер зовнішніх вимог щодо капіталу (якщо такі є), як ці вимоги враховані в управлінні капіталом; як підприємство досягає своїх цілей з управління капіталом; 2) зведені кількісні дані, зокрема щодо включення в капітал фінансових зобов'язань (наприклад, форм підпорядкованого боргу) або виключення з капіталу складників (наприклад, хеджування грошових потоків); 3) будь-які зміни в 1) і 2), порівняно з попереднім періодом; 4) чи виконало підприємство протягом періоду всі зовнішні вимоги щодо капіталу, що поширюються на нього; 5) якщо підприємство не виконало зовнішніх вимог щодо капіталу – наслідки такого невиконання
Мінімальний склад інформації	1) загальний сукупний дохід за період, із зазначенням окремо загальних сум, що відносяться до власників материнського підприємства та до неконтрольованих часток участі; 2) для кожного компонента власного капіталу вплив ретроспективного застосування або ретроспективного перерахунку, визнаного відповідно до МСБО 8; 3) для кожного компонента власного капіталу – зіставлення вартості на початок та на кінець періоду з окремим розкриттям змін у результаті: прибутку чи збитку; іншого сукупного доходу; операцій з власниками, що діють згідно з їхніми повноваженнями, показуючи окремо внески власників та розподіл між власниками, а також зміни у частках власності у дочірніх підприємствах, які не спричинили втрату контролю

Якщо зведене розкриття вимог щодо капіталу не надає користувачу корисної інформації або викривлює його розуміння капітальних ресурсів, підприємство має розкривати окремо інформацію з кожної з вимог щодо капіталу, що поширюється на нього.

Підприємство має подавати у звіті про зміни у власному капіталі або у примітках **суми дивідендів**, визнаних як розподілені між власниками протягом цього періоду, а також відповідну суму дивідендів на акцію.

5.2. Організація та методика аудиту фінансової звітності

Основні моменти організації аудиту фінансової звітності за **МСА 200** «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» представлені у табл. 5.7.

Таблиця 5.7 – Організація аудиту фінансової звітності за МСА 200

Параметр	Характеристика параметра
Мета аудиту	Підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності, що досягається через висловлення аудитором думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування

Параметр	Характеристика параметра
Основа для аудиторської думки	Обґрунтована впевненість у тому, що фінансова звітність загалом не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки. Досягається, якщо аудитор одержав прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі для зменшення аудиторського ризику до прийнятно низького рівня
Цілі аудиту	1) отримати обґрунтовану впевненість, що фінансова звітність загалом не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства чи помилки; 2) надати звіт про фінансову звітність, повідомити інформацію за вимогами МСА відповідно до отриманих результатів; 3) визначити аудиторські процедури для досягнення поставлених цілей; 4) оцінити, чи отримані прийнятні докази у достатньому обсязі
Відповідальність управлінського персоналу	1) за складання фінансової звітності відповідно до застосовної концептуальної основи та її неупереджене подання; 2) за внутрішній контроль, який управлінський персонал встановлює як необхідний для складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок помилки або шахрайства; 3) за забезпечення аудитора: доступом до інформації, яка є важливою для складання фінансової звітності; додатковою інформацією для цілей аудиту, яку аудитор може запитувати в управлінського персоналу і тих, кого наділено найвищими повноваженнями; необмеженим доступом до працівників підприємства, від яких аудитор вважає потрібним одержати аудиторські докази
Відповідальність аудитора	1) за формування об'єктивної думки про ступінь достовірності поданої звітності; 2) за складання відповідного висновку, що має слугувати орієнтиром для користувачів бухгалтерської звітності під час визначення ступеня об'єктивності представлених у звітності даних і попереджати про наявні та ймовірні відхилення у цій звітності

У процесі аудиту звітності **аудитор повинен зробити висновок щодо:**

1) відповідності процесу підготовки фінансової звітності *вимогам зовнішніх регламентів;*

2) відповідності даних звітності *якісним характеристикам, принципам* фінансової звітності, *твердженням* щодо класів операцій, подій та розкриттів протягом періоду аудиту (див. табл. 5.8).

Таблиця 5.8 – Критерії оцінки фінансової звітності аудитором

Критерій	Особливості критерію
<i>Якісні характеристики інформації</i>	
Зрозумілість	Дохідливість і зрозумілість користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті інформації
Доречність	Наявність впливу на прийняття рішень користувачами, можливість вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати оцінки, зроблені у минулому
Достовірність	Відсутність помилок та перекручень, здатних вплинути на рішення користувачів звітності
Зіставність	Можливість користувачів порівнювати звіти підприємства за різні періоди, а також звіти різних підприємств

Критерій	Особливості критерію
<i>Принципи фінансової звітності</i>	
Автономності	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від власників, особисте майно і зобов'язання власників не відображаються у звітності підприємства
Періодичності	Розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання звітності
Безперервності діяльності	Оцінка активів і зобов'язань підприємства, зважаючи на припущення, що його діяльність триватиме далі
Історичної (фактичної) собівартості	Пріоритет оцінки активів з огляду на витрати на їх виробництво та придбання
Нарахування	Доходи і витрати відображаються в обліку та звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати коштів
Повного висвітлення	Звітність містить всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі
Послідовності	Постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики, зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності
Обачності	Методи оцінки, що застосовуються в обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
Превалювання сутності над формою	Операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
Єдиного грошового вимірника	Вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці
<i>Твердження щодо класів операцій, подій та розкриттів протягом періоду аудиту</i>	
Настання	Операції та події, які були зареєстровані або розкриті, дійсно відбувалися і стосуються підприємства
Повнота	Всі операції та події, які повинні реєструватися, були зареєстровані, а всі пов'язані розкриття, які необхідно було включити у фінансову звітність, було включено
Точність	Суми та інші дані, пов'язані із зареєстрованими операціями та подіями, були записані правильно, а пов'язані розкриття були відповідно виміряні й викладені
Закриття періоду	Операції та події були зареєстровані у правильному обліковому періоді
Класифікація	Операції та події було зареєстровано на належних рахунках
подання	операції та події відповідно узагальнені або деталізовані й чітко викладені, а пов'язані розкриття є релевантними та зрозумілими в контексті вимог застосовної концептуальної основи фінансового звітування
<i>Твердження щодо залишків на рахунках та відповідних розкриттів на кінець періоду існування</i>	
існування	активи, зобов'язання та власний капітал наявні
права та зобов'язання	підприємство має або контролює права на активи, а зобов'язання є зобов'язаннями підприємства
повнота	всі активи, зобов'язання та власний капітал, які мають реєструватися, були зареєстровані, а всі пов'язані розкриття, які необхідно було включити у фінансову звітність, було включено
точність, оцінка та розподіл	активи, зобов'язання та власний капітал включені до фінансової звітності у відповідних сумах, усі пов'язані з цим коригуванням щодо оцінки

Критерій	Особливості критерію
	або розподілу належно зареєстровані, а пов'язані розкриття були відповідно виміряні й викладені
класифікація	активи, зобов'язання та участь у капіталі було відображено на відповідних рахунках
подання	активи, зобов'язання та участь у капіталі відповідно узагальнені або деталізовані й чітко викладені, а пов'язані розкриття є релевантними та зрозумілими в контексті вимог застосовної концептуальної основи фінансового звітування

Практичні аспекти аудиту фінансової звітності представлені у табл. 5.9.

Таблиця 5.9 – Практичні аспекти аудиту фінансової звітності

Параметр	Характеристика параметра
Цілі аудиту	<ol style="list-style-type: none"> 1) визначення сутності ділової активності клієнта; 2) виявлення ризикових облікових ділянок та зон викривлень; 3) оцінка безперервності діяльності клієнта; 4) оцінка фінансових результатів діяльності
Завдання аудиту	<ol style="list-style-type: none"> 1) оцінка відповідності структури звітності нормативним вимогам, точності перенесення початкових даних; 2) оцінка внутрішнього контролю, стану організації та ведення обліку на підприємстві, зокрема аналіз облікової політики клієнта та оцінка змін, які відбулися протягом звітного періоду, в їх впливі на звітність; 3) перевірка взаємоузгодженості показників звітності підприємства; 4) оцінка достовірності показників звітності та їх тотожності даним Головної книги; 5) інспектування достовірності облікового процесу щодо відповідності даних первинного, аналітичного, синтетичного обліку, звітності; 6) дослідження стану збереження і використання активів; 7) виявлення помилок у звітності минулих років, перевірка її коректування; 8) оцінка впливу подій після дати фінансової звітності на її показники
Об'єкти аудиту	<ol style="list-style-type: none"> 1) елементи звітності: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати, фінансові результати, грошові потоки; 2) первинні та узагальнені дані, господарські операції; 3) система внутрішнього контролю; 4) інформаційна система клієнта; 5) локальні нормативні вимоги підприємства; 6) облікова політика підприємства
Джерела інформації	<ol style="list-style-type: none"> 1) форми фінансової, внутрішньої, податкової, статистичної звітності; 2) Головна книга, аналітичні та синтетичні облікові регістри, первинні документи; 3) внутрішні регламенти, документи щодо заходів внутрішнього та зовнішнього контролю, аудиторські звіти попередніх періодів; 4) результати проведення аудиторських процедур та обговорень питань всередині аудиторської групи та з клієнтом
Етапи аудиту	<ol style="list-style-type: none"> 1) планування аудиту: збір і аналіз інформації про клієнта, визначення мети та обсягу аудиту, розробка аудиторського плану та стратегії; 2) оцінка ризиків: визначення потенційних ризиків, що можуть вплинути на достовірність фінансової звітності, аналіз внутрішнього контролю підприємства;

Параметр	Характеристика параметра
	<p>3) збір та аналіз аудиторських доказів: перевірка та аналіз фінансової і нефінансової інформації, тестування оборотів та операцій, оцінка достовірності та релевантності зібраних доказів, виявлення можливих неточностей, помилок або шахрайства;</p> <p>4) формування висновків: підготовка аудиторських висновків щодо достовірності фінансової звітності, складання звіту, який містить висновки, виявлені проблеми та рекомендації; обговорення із замовником результатів аудиту та рекомендацій, пояснення аудиторських висновків та виявлених проблем;</p> <p>5) завершення аудиту: остаточний аналіз та документування виконаної роботи, оформлення акта приймання робіт клієнтом, надання аудиторської думки</p>
Послідовність дій під час аудиту балансу	<p>1) ознайомлення з минулим аудиторським звітом для розуміння проблем, які були виявлені; заходів, які були вжиті для їх вирішення;</p> <p>2) дослідження балансових рахунків;</p> <p>3) перевірка наявності та правильності оцінки активів за видами через інспектування документації, фізичний огляд майна, тестування;</p> <p>4) перевірка наявності та правильності оцінки зобов'язань за видами через інспектування документації та інших джерел інформації;</p> <p>5) перевірка правильності реєстрації власного капіталу за складниками, дотримання нормативних вимог щодо фіксації операцій з капіталом;</p> <p>6) перевірка достовірності та повноти відображення інформації в балансі;</p> <p>7) документування проведених процедур, зібраних доказів, результатів обговорення, попередніх висновків;</p> <p>8) підготовка звіту про аудит щодо достовірності та повноти балансу підприємства</p>
Послідовність дій під час аудиту звіту про фінансові результати	<p>1) ознайомлення з минулим аудиторським звітом для розуміння проблем, які були виявлені, та заходів, які були вжиті для їх вирішення;</p> <p>2) дослідження складників фінансових результатів підприємства;</p> <p>3) перевірка достовірності джерел інформації, використаних для підготовки звіту про фінансові результати;</p> <p>4) перевірка правильності обчислення доходів, витрат, прибутків, фінансових результатів;</p> <p>5) аналіз відхилень від попереднього періоду та запланованих показників, що можуть вказувати на можливі проблеми або недоліки в управлінні;</p> <p>6) перевірка дотримання законодавства та облікових регламентів під час складання звіту про фінансові результати;</p> <p>7) перевірка врахування виключень, нехарактерних операцій, виправлення помилок, які були зроблені підприємством;</p> <p>8) документування проведених процедур, зібраних доказів, результатів обговорення, попередніх висновків;</p> <p>9) підготовка звіту про аудит щодо достовірності та повноти звіту про фінансові результати</p>
Послідовність дій під час аудиту звіту про рух грошових коштів	<p>1) ознайомлення з минулим аудиторським звітом для розуміння проблем, які були виявлені, та заходів, які були вжиті для їх вирішення;</p> <p>2) перевірка наявності та достовірності грошових коштів на банківських рахунках і касі підприємства; дослідження документації щодо руху грошових коштів (банківські виписки, касові книги, журнали операцій, фінансові звіти тощо);</p> <p>3) аналіз грошових операцій, що здійснюються підприємством, виявлення можливих проблем, нестач коштів, невідповідних грошових операцій, визначення причин та наслідків виявлених проблем;</p> <p>4) документування проведених процедур, зібраних доказів, результатів обговорення, попередніх висновків;</p>

Параметр	Характеристика параметра
	5) формування аудиторської думки щодо того, чи є звіт про рух грошових коштів достовірним і чи відповідає він принципам бухгалтерського обліку
Послідовність дій під час аудиту звіту про зміни у власному капіталі	1) ознайомлення з минулим аудиторським звітом для розуміння проблем, які були виявлені, та заходів, які були вжиті для їх вирішення; 2) перевірка наявності та правильності документів, які підтверджують зміни у власному капіталі; 3) аналіз транзакцій: перевірка, чи дотримується підприємство нормативних вимог та правил щодо фіксації операцій з капіталом, правильності відображення транзакцій, пов'язаних із зміною власного капіталу, у фінансових звітах, визначення, чи були виконані всі необхідні процедури та документальні вимоги під час зміни капіталу; 4) виявлення можливих помилок або невідповідностей у звіті про власний капітал, визначення причин та наслідків виявлених проблем; 5) документування проведених процедур, зібраних доказів, результатів обговорення, попередніх висновків; б) підготовка звіту про аудит щодо достовірності та повноти звіту про власний капітал

Під час перевірки аудитор аналізує кожен форму звітності окремо, а також досліджує взаємозв'язок між різними формами звітності. Такий комплексний підхід допомагає зробити висновок про достовірність та цілісність фінансової звітності підприємства. Основні аудиторські процедури, які використовуються під час цього, представлені у табл. 5.10.

Таблиця 5.10 – Процедури аудиту фінансової звітності

Звіт	Аудиторські процедури
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	<ul style="list-style-type: none"> – інспектування реальності існування активів, зобов'язань, права власності; – аналітичні процедури, запит та зовнішнє підтвердження, інспектування визнання та оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу; – оцінка стану збереження та ефективності використання активів; – інспектування документального оформлення та відображення в обліку операцій щодо активів, зобов'язань і власного капіталу; – повторне обчислення нарахування накопиченої амортизації, резервів; – спостереження в межах оцінки інвентаризаційної роботи підприємства; – оцінка інформації щодо активів, зобов'язань та власного капіталу у балансі
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	<ul style="list-style-type: none"> – аналітичні процедури, запит та зовнішнє підтвердження, інспектування визнання доходів і витрат звітного періоду; – аналітичні процедури, повторне обчислення, запит та зовнішнє підтвердження, інспектування класифікації та оцінки доходів, витрат і фінансових результатів в розрізі видів діяльності; – аналітичні процедури, інспектування відображення доходів та витрат на рахунках та в складі показників звітності; – повторне обчислення податку на прибуток
Звіт про рух грошових коштів	<ul style="list-style-type: none"> – аналітичні процедури, інспектування класифікації грошових коштів операційної, фінансової та інвестиційної діяльності; – повторне обчислення чистого руху грошових коштів за видами діяльності, показника чистого руху грошових коштів за період

Звіт	Аудиторські процедури
Звіт про власний капітал	<ul style="list-style-type: none"> – інспектування установчих документів здійснення підприємницької діяльності; внесення змін у засновницькі документи та їх відображення на рахунках; – правомірності та законності внесків до капіталу; – повторне обчислення розподілу прибутку; – аналітичні процедури щодо достовірності інформації звіту

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 5

Питання для самоконтролю

1. Які міжнародні стандарти використовують під час складання та аудиту фінансової звітності?
2. На яких основних принципах базується процес підготовки фінансової звітності вітчизняних корпорацій?
3. Які основні відмінності існують між МСБО 1 та НП(С)БО 1? Як вони впливають на процес аудиту фінансової звітності?
4. Які основні підходи існують для визначення доходів та витрат у фінансовій звітності за міжнародними стандартами?
5. Якими є мета та основні завдання аудиту фінансової звітності?
6. Як аудитор оцінює ризики та встановлює обсяг аудиторських процедур під час аудиту фінансової звітності?
7. Як аудитор оцінює надійність фінансової звітності підприємства?
8. Як аудитор забезпечує об'єктивність під час аудиту звітності?
9. Які види аудиторських доказів використовуються для підтвердження інформації у фінансових звітах?
10. Які висновки та рекомендації можуть бути надані аудитором за результатами аудиту фінансової звітності підприємства?

Тест-тренінг

1. Для чого підприємство складає фінансову звітність?

- a) щоб була змога перевірити правильність сплати податків;
- б) щоб отримати кредити банку;
- в) щоб надати інформацію менеджерам для прийняття управлінських рішень;
- г) щоб надати інформацію зовнішнім користувачам для прийняття управлінських рішень.

2. На що впливає недотримання принципу безперервності діяльності під час складання фінансової звітності?

- a) ні на що не впливає, це оціночне судження укладачів звітності;
- б) на оцінку показників фінансової звітності;

- в) на класифікацію показників фінансової звітності;
- г) на те, чи буде вважатися достовірною фінансова звітність.

3. Який різновид балансу надає користувачам найбільш аналітичну інформацію?

- а) континентальний;
- б) американський;
- в) англійський;
- г) український.

4. Як відносно ліквідності розташовані показники активу вітчизняного балансу?

- а) порядок зміни ліквідності порушений;
- б) у порядку зменшення ліквідності;
- в) ліквідність активів визначити неможливо;
- г) у порядку зростання ліквідності.

5. Що НЕ має відобразитися у розділі прибутків і збитків за період за міжнародними вимогами?

- а) дохід від надзвичайної діяльності;
- б) податкові витрати;
- в) дохід від звичайної діяльності;
- г) фінансові витрати.

6. Який формат Звіту про фінансові результати є більш аналітичним?

- а) горизонтальний;
- б) за елементами витрат;
- в) вертикальний;
- г) за функціями витрат.

7. Який звіт про фінансові результати доцільно використовувати суб'єктам малого бізнесу?

- а) вертикальний;
- б) за функціями витрат;
- в) горизонтальний;
- г) за елементами витрат.

8. Як буде представлена у ЗРГК підприємства вартість емісії за готівку власних акцій?

- а) вихідний потік від інвестиційної діяльності;
- б) не є грошовим потоком;
- в) вхідний потік від фінансової діяльності;
- г) вхідний потік від операційної діяльності.

9. Як буде представлена у ЗРГК підприємства вартість придбання за безготівковий рахунок акцій КБ ПУМБ?

- а) вихідний потік від інвестиційної діяльності;
- б) не є грошовим потоком;
- в) вхідний потік від операційної діяльності;
- г) вхідний потік від фінансової діяльності.

10. Як буде представлена у ЗРГК підприємства величина амортизаційних відрахувань за філією?

- а) не є грошовим потоком;
- б) вхідний потік від фінансової діяльності;
- в) вихідний потік від інвестиційної діяльності;
- г) вхідний потік від операційної діяльності.

11. Якому критерію відповідає можливість виділення додаткової статті Балансу «Виробничі запаси»?

- а) обґрунтованість;
- б) повнота;
- в) класифікація;
- г) виділення додаткових статей не передбачено вітчизняним законодавством.

12. Якому критерію відповідає можливість відображення у Балансі орендаря основних засобів, взятих у фінансову оренду?

- а) відповідність;
- б) повнота;
- в) розкриття;
- г) орендовані основні засоби не відображаються у балансі орендаря.

13. Якому критерію відповідає можливість відображення у III розділі активу Балансу основних засобів, що готуються до продажу?

- а) обґрунтованість;
- б) повнота;
- в) класифікація;
- г) основні засоби завжди відображаються у I розділі активу балансу.

14. Якому критерію відповідає відображення у Балансі достовірної величини накопиченої амортизації основних засобів?

- а) оцінка;
- б) обґрунтованість;
- в) розкриття;
- г) амортизація відображається тільки у Звіті про фінансові результати.

15. Якому критерію відповідає можливість відображення у Балансі орендаря основних засобів, взятих в оперативну оренду?

- а) відповідність;
- б) повнота;
- в) розкриття;
- г) орендовані основні засоби не відображаються у балансі орендаря.

16. Якому критерію відповідає відображення у Балансі отриманої давальницької сировини?

- а) оцінка;
- б) повнота;
- в) класифікація;
- г) давальницька сировина не відображається у Балансі.

17. У складі якого показника III розділу Звіту про фінансові результати відображаються відрахування із заробітної плати робітників за договорами індивідуального страхування?

- а) витрати на оплату праці;
- б) відрахування на соціальні заходи;
- в) інші операційні витрати;
- г) не відображаються у Звіті про фінансові результати.

18. Що з наведеного належить до коригування фінансового результату від звичайної діяльності під час застосування непрямого методу ЗРГК?

- а) амортизація запасів;
- б) зменшення (збільшення) коштів на рахунках;
- в) зменшення (збільшення) оборотних активів;
- г) збільшення (зменшення) поточних зобов'язань.

19. Що з наведеного є ознаками адекватного представлення прогнозної фінансової інформації?

- а) можливість перерахунку усіх представлених показників;
- б) відсутність маніпулювання думкою користувача;
- в) розкриття ймовірності майбутніх подій;
- г) відповідність використаної облікової політики загальногалузевій.

20. Що з наведеного є завданнями аудиту прогнозної фінансової інформації?

- а) встановлення результатів майбутніх подій;
- б) встановлення арифметичної точності розрахунку вірогідності майбутніх подій;

в) встановлення ймовірності припущень, використаних під час підготовки інформації;

г) встановлення адекватності подання інформації.

21. Що може бути об'єктом аудиту під час аудиту фінансової звітності?

а) всі аспекти діяльності підприємства;

б) комплект річної фінансової звітності;

в) виключно внутрішній контроль підприємства-клієнта;

г) структура управління підприємства.

22. Що може бути джерелом інформації під час аудиту фінансової звітності?

а) первинні документи, облікові регістри, форми звітності підприємства-клієнта;

б) внутрішні регламенти, документи щодо заходів внутрішнього та зовнішнього контролю, аудиторські звіти попередніх періодів;

в) результати проведення аудиторських процедур та обговорень питань всередині аудиторської групи та з клієнтом;

г) усе перераховане.

23. На якому етапі аудиту фінансової звітності здійснюється розробка програми аудиту?

а) планування;

б) оцінка ризиків;

в) збір аудиторських доказів;

г) формування висновків.

24. На якому етапі аудиту фінансової звітності здійснюється тестування оборотів та операцій?

а) планування;

б) оцінка ризиків;

в) збір аудиторських доказів;

г) формування висновків.

25. На якому етапі аудиту фінансової звітності здійснюється обговорення із замовником результатів аудиту?

а) планування;

б) оцінка ризиків;

в) збір аудиторських доказів;

г) формування висновків.

26. Якими є витрати компанії ABC за січень поточного року методом нарахувань (у. о.), якщо нарахована і виплачена зарплата працівникам ком-

панії за січень поточного року на суму 3 000; повернена позика 10 000 і сплачено 600 відсотків за користування позикою; сплачено постачальникам за матеріали, що надійшли і витрачені в січні поточного року, 15 000; сплачено постачальникам за матеріали, що надійшли і витрачені в попередньому році, 7 000; придбано і використано паливо на 9 000; сплачено орендну плату за звітний місяць 120; сплачено податок на прибуток, отриманий у попередньому році, 2 000?

- а) $3\,000 + 600 + 15\,000 + 9\,000 + 120 = 27\,720$;
- б) $3\,000 + 10\,000 + 600 + 15\,000 + 7\,000 + 9\,000 + 120 + 2\,000 = 46\,720$;
- в) $3\,000 + 10\,000 + 600 + 15\,000 + 7\,000 + 9\,000 + 120 = 44\,720$;
- г) $3\,000 + 600 + 15\,000 + 7\,000 + 9\,000 + 120 = 34\,720$.

27. Яким є прибуток за рік компанії ABC (у. о.), якщо дохід від послуг, наданих з відстрочкою платежу, становить 55 000; дохід від послуг, наданих за готівковий розрахунок – 15 000; кошти, що надійшли в оплату наданих послуг за рахунками – 42 000; витрати, включені в рахунки – 30 000; витрати, оплачені готівкою – 20 000; нерозподілений прибуток на початок року – 90 000; нерозподілений прибуток на кінець року 105 000; виплачено дивідендів за рік – 5 000; грошові кошти, отримані від додаткової емісії акцій – 10 000?

- а) $55\,000 + 15\,000 + 42\,000 - 30\,000 - 20\,000 + 105\,000 - 90\,000 + 5\,000 + 10\,000 = 92\,000$;
- б) $55\,000 + 15\,000 - 30\,000 - 20\,000 + 105\,000 - 90\,000 + 5\,000 = 40\,000$;
- в) $55\,000 + 15\,000 - (30\,000 + 20\,000) = 20\,000$;
- г) $105\,000 - 90\,000 + 5\,000 = 20\,000$.

28. Яким є грошовий потік за операційною діяльністю компанії ABC (тис. у. о.), якщо отримано готівкою від додаткової емісії акцій – 250, на рахунок у банку зарахована довгострокова позика – 1 250; відсотки до сплати за кредитом (витрачений на виплату зарплатні працівникам) – 400, з них 270 сплачено в поточному періоді; дивіденди до сплати – 1 200 (оплата в наступному періоді); зобов'язання з корпоративного податку на прибуток на кінець року – 400, сплачено за період – 600, зокрема 200 з податків, відстрочених на майбутні періоди; придбано обладнання на 1 500; верстат первісною вартістю 100 і накопиченою амортизацією 60 проданий за 20 (оплата готівкою); на банківський рахунок надійшов гонорар за консалтингові послуги – 100; виручка від реалізації продукції за готівку – 30 650; собівартість реалізованої продукції – 26 000 (витрати сплачені готівкою); придбана філія за реальною вартістю: рахунки до отримання – 100, запаси – 140, обладнання – 650, рахунки до оплати – 100, довгострокові позики – 200?

- а) $-270 - 600 + 100 + 30\,650 - 26\,000 = 3\,880$;

$$\text{б)} -1\,500 + 20 - (100 + 140 + 650 - 100 - 200) = -2\,070;$$

$$\text{в)} +250 + 1\,250 = +1\,500;$$

$$\text{г)} 250 + 1\,250 - 40 - 400 - 1\,500 + 20 + 100 + 30\,650 - 26\,000 + 100 + 140 + 650 - 100 - 200 = 4\,920.$$

29. Яким є грошовий потік за інвестиційною діяльністю компанії ABC (тис. у. о.), якщо отримано готівкою від додаткової емісії акції – 250, на рахунок у банку зарахована довгострокова позика – 1 250; відсотки до сплати за кредитом (витрачений на виплату зарплатні працівникам) – 400, з них 270 сплачено в поточному періоді; дивіденди до сплати – 1 200 (оплата в наступному періоді); зобов'язання з корпоративного податку на прибуток на кінець року – 400, сплачено за період – 600, зокрема 200 з податків, відстрочених на майбутні періоди; придбано обладнання на 1 500; верстат первісною вартістю 100 і накопиченою амортизацією 60 проданий за 20 (оплата готівкою); на банківський рахунок надійшов гонорар за консалтингові послуги 100; виручка від реалізації продукції за готівку – 30 650; собівартість реалізованої продукції – 26 000 (витрати сплачені готівкою); придбана філія за реальною вартістю: рахунки до отримання – 100, запаси – 140, обладнання – 650, рахунки до оплати – 100, довгострокові позики – 200?

$$\text{а)} -270 - 600 + 100 + 30\,650 - 26\,000 = 3\,880;$$

$$\text{б)} -1\,500 + 20 - (100 + 140 + 650 - 100 - 200) = -2\,070;$$

$$\text{в)} +250 + 1\,250 = +1\,500;$$

$$\text{г)} 250 + 1\,250 - 40 - 400 - 1\,500 + 20 + 100 + 30\,650 - 26\,000 + 100 + 140 + 650 - 100 - 200 = 4\,920.$$

30. Яким є грошовий потік за фінансовою діяльністю компанії ABC (тис. у. о.), якщо отримано готівкою від додаткової емісії акції – 250, на рахунок у банку зарахована довгострокова позика – 1 250; відсотки до сплати за кредитом (витрачений на виплату зарплатні працівникам) – 400, з них 270 сплачено в поточному періоді; дивіденди до сплати – 1 200 (оплата в наступному періоді); зобов'язання з корпоративного податку на прибуток на кінець року – 400, сплачено за період – 600, зокрема 200 з податків, відстрочених на майбутні періоди; придбано обладнання на 1 500; верстат первісною вартістю 100 і накопиченою амортизацією 60 проданий за 20 (оплата готівкою); на банківський рахунок надійшов гонорар за консалтингові послуги 100; виручка від реалізації продукції за готівку – 30 650; собівартість реалізованої продукції – 26 000 (витрати сплачені готівкою); придбана філія за реальною вартістю: рахунки до отримання – 100, запаси – 140, обладнання – 650, рахунки до оплати – 100, довгострокові позики – 200?

$$\text{а)} -270 - 600 + 100 + 30\,650 - 26\,000 = 3\,880;$$

$$\text{б) } -1\,500 + 20 - (100 + 140 + 650 - 100 - 200) = -2\,070;$$

$$\text{в) } +250 + 1\,250 = +1\,500;$$

$$\text{г) } 250 + 1\,250 - 40 - 400 - 1\,500 + 20 + 100 + 30\,650 - 26\,000 + 100 + 140 + 650 - 100 - 200 = 4\,920.$$

Завдання для самостійної роботи

Завдання 5.1

Дослідіть фінансову звітність реального суб'єкта господарювання, оприлюднену разом з аудиторським висновком. Зробіть висновок щодо задоволення потреб прийняття управлінських рішень зовнішнім користувачем:

- 1) потенційним інвестором;
- 2) позикодавцем.

Завдання 5.2

Дослідіть організацію і методику аудиту облікового об'єкту за напрямом власних наукових інтересів у розрізі мети, завдань перевірки, аудиторських процедур, об'єктів дослідження, основних робочих документів аудитора.

Завдання 5.3

Розгляньте фінансовий звіт компанії за поточний рік, складений на основі підходу грошових потоків, спираючись на додаткові дані, представте варіант звіту за підходом нарахувань.

Звіт про фінансові результати, тис. у. о.:

<i>Дохід від реалізації</i>	80
<i>Витрати:</i>	
оплата праці і соціальні відрахування	60
основні матеріали	5
інші	7
<i>Витрати усього</i>	72
<i>Чистий дохід до оподаткування</i>	8

Додаткова інформація:

1. Із 80 тис. у. о., що надійшли в якості виручки від реалізації, 20 тис. у. о. сплачені за продукцію, реалізовану у попередньому році.

2. Не відображені 16 тис. у. о. виручки від реалізації, на які рахунок виставлений у поточному році, але оплата буде проведена в наступному році.

3. Із 60 тис. у. о. витрат на оплату праці 12 тис. у. о. нараховано, але не виплачено в попередньому році.

4. Рахунок на використане в поточному році паливо в сумі 1 500 у. о. не був сплачений компанією до кінця року.

5. Компанія має основні засоби первісною вартістю 90 тис. у. о., ліквідаційною вартістю 3 тис. у. о., терміном експлуатації 7 років, у наказі про облікову політику вказаний прямолінійний метод нарахування амортизації.

Завдання 5.4

Містер Сміт планує відкрити пересувний магазин з продажу фруктів 1 січня 202X року, вклавши капітал 3 000 у. о.

Він планує придбати автофургон за 4 000 у. о., орендувати гараж за 500 у. о. у квартал (оплата проводиться авансом), оснастити фургон та гараж за 2 500 у. о., закупити страхові запаси на 500 у. о.

За його розрахунками щомісячний дохід від реалізації становитиме в середньому 6 000 у. о., а щомісячні витрати (у. о.):

– фрукти для продажу	3 000
– власна зарплата	500
– зарплата помічника з неповним робочим днем	200
– оплата дорожнього податку	100
– витрати на експлуатацію фургона	200
– інші витрати	100

Закупівлі та продаж товару містер Сміт планує здійснювати за готівку.

Містер Сміт готує документи для отримання позики банку. Тому потребує допомоги у складанні *прогнозу руху грошових коштів помісячно (прямим і непрямим методами)* за період до 30 червня 202X року і *прогнозу фінансових результатів за 1 півріччя 202X року*.

Врахуйте, що амортизація фургона і оснащення нараховується прямолінійним методом за нормою 20 % річних, податок на прибуток стягується в липні поточного року і січні наступного року за ставкою 30 %.

Завдання 5.5

Використовуючи дані пробного балансу компанії, виконайте трансформаційні записи та складіть звіти про фінансовий стан та фінансові результати компанії.

Пробний баланс на 31.12.2X р.

Показники	Попереднє сальдо, у. о.	
	Дебет	Кредит
Обладнання (5 верстатів по 2 000 у. о.) знос	10 000	
Виробничі запаси	2 000	
Дебіторська заборгованість	4 000	
Кошти на банківському рахунку	1 000	
Короткострокова позика		2 000
Кредиторська заборгованість		1 880
Акціонерний капітал		3 500
Виручка від реалізації		20 000
Витрати на виробництво реалізованої продукції	8 000	
Витрати на оренду	2 500	

Адміністративні витрати	800	
Фінансовий результат від продажу верстату		1 000
Витрати на обслуговування позики	80	
Усього	28 380	28 380

Додаткова інформація:

1. Сума витрат на оренду включає 500 у. о., сплачених за 1 квартал наступного року.
2. Дебіторська заборгованість включає 40 у. о. безнадійного боргу.
3. Амортизація обладнання нараховується прямолінійним методом за нормою 25 % річних.
4. Витрати на обслуговування позики не включають 20 у. о. за грудень 202X року.
5. 31.12.202X р. один з верстатів був реалізований за 1 000 у. о., про що зроблена проводка:
Дт Кошти на банківському рахунку.
Кт Фінансовий результат від продажу верстата.
6. Сума податку на прибуток за поточний рік становить 2 000 у. о.
7. З прибутку мають бути виплачені дивіденди в сумі 400 у. о.
8. Компанія функціонує перший рік.

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ НА ЕТАПАХ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА

6.1. Концепція життєвого циклу підприємства.

6.2. Методика аудиту на різних етапах життєвого циклу підприємства.

6.1. Концепція життєвого циклу підприємства

Визначення *життєвого циклу* підприємства передбачає розгляд часу його функціонування від створення (виникнення) до припинення існування (ліквідації чи докорінної зміни). В межах такого функціонування підприємство проходить певні стадії, які є повторюваними (циклічними), завершеними у часі та мають особливості ресурсного забезпечення, бізнес-ризиків, завдань, діяльності тощо. Класифікацію стадій життєвого циклу підприємства в науковій дискусії представлено в табл. 6.1.

Таблиця 6.1 – Стадії життєвого циклу підприємства у науковій дискусії

Автор	Стадії життєвого циклу підприємства
Д. Ліппіт, В. Шмідт	Народження; юність; зрілість
А. Юданов, А. Гапоненко, А. Панкрухін	«Сіра мишка», «хитрий лис», «могутній слон»
Б. Коласс	Дитинство (виникнення); юність; зрілість; старість
Д. Кац, Р. Канн	Простій системи; стабільна організація; удосконалення структури
О. Кузьмін, О. Мельник	Зародження; зростання; «пік діяльності»; спад
Л. Лігоненко	Підйом; гальмування розвитку; криза; пожвавлення
В. Григор'єв	Зародження; зростання; стабільність; занепад
О. Татарінцева	Пренатальний період; дитинство; зрілість; життєвий занепад
Т. Базаров	Формування; інтенсивне зростання; стабілізація; криза
Е. Зігель, Л. Шульц, Б. Форд	Початковий період; дитинство; зрілість; занепад
Л. Брагін, П. Данько	Становлення; розширення; стабілізація; затухання
А. Довбня, Ю. Шембель	Зародження; прискорення росту; зрілість, спад
Л. Грейнер	Креативність; директивне керівництво; делегування; координація; співпраця
Д. Міллер, П. Фрізен	Народження; зростання; зрілість; відродження; занепад
Б. Мільнер	Підприємництво; колективність; формалізація і управління; виробництво і структура; занепад
С. Корягіна	Створення; зростання; зрілість; «паразитична» зрілість; занепад
І. Мазур, В. Шапіро, Н. Ольдерогге	Формування; інтенсивний ріст; стабілізація; спад; відродження
А. Штангрет, О. Копилук	Зародження; становлення; призупинення темпів зростання; спад; банкрутство та ліквідація
І. Бланк	Народження; дитинство; юність; рання зрілість; кінцева зрілість; старіння
С. Покропивний, В. Колот	Народження; дитинство; юність; рання зрілість; остаточна зрілість; старіння

Автор	Стадії життєвого циклу підприємства
В. Василенко	Поріг нечутливості; становлення; розвиток; зрілість; насичення; спад; крах; ліквідація
А. Мазаракі, Н. Ушакова	Народження; дитинство; юність; рання зрілість; зрілість; старіння; відродження
Б. Мільнер	Народження; дитинство; юність; рання зрілість; розквіт сил; повна зрілість; старіння; оновлення
З. Шершньова, С. Оборська	Зародження; виникнення; становлення; зростання; рання зрілість; застарівання; припинення діяльності
Г. Іванов, Г. Харламов, Є. Новосолов, В. Романчин, А. Тарапанов	Виникнення; становлення; підйом (розвиток); найвища точка; спад; банкрутство; ліквідація
Е. Фламхольц	Нове підприємство; експансія; професіоналізм; консолідація; диверсифікація; інтеграція; занепад та оновлення
Н. Родіонова	Зародження; розвиток; бурхливий ріст; стабільний розвиток; поява тенденцій спаду; активний спад; банкрутство; ліквідація діяльності
І. Адізес	Доглядання; дитинство; швидкий ріст; юність; розквіт; стабільність; аристократизм; рання бюрократизація; бюрократизація; смерть

Життєвий цикл підприємства є закінченим колом його розвитку, в межах якого філософія, стратегія та інші визначальні *маркери* є такими, що принципово не змінюються. Такими маркерами виступають стабільні параметри, наприклад, завдання, способи ресурсного забезпечення, конфігурація організаційного механізму тощо. Запорукою ж успіху в управлінні підприємством є вирішення проблем, притаманних певній стадії життєвого циклу, з погляду забезпечення подальшого розвитку.

Під час розгляду життєвого циклу підприємства доцільно виокремити його підсистеми, представлені у табл. 6.2.

Таблиця 6.2 – Підсистеми підприємства

Підсистема	Визначення підсистеми
Організаційна структура	Логічне взаємовідношення рівнів, органів управління та потоків ресурсів, побудоване у формі, що дає змогу досягати поставлених цілей та може бути визначено нормативно
Економіка підприємства	Підгалузь внутрішніх маркерів, наприклад, показників поточної (прибуток, рентабельність) та перспективної дохідності (чистий дисконтований дохід, внутрішня норма дохідності), вартості підприємства тощо
Людські ресурси	Підсистема підприємства, що дає змогу ефективно їх використовувати на основі законів поведінки та стилів керівництва
Технологія	Поєднання операцій, кваліфікаційних навичок, обладнання, інфраструктури та технічних знань, необхідне для здійснення перетворень у матеріалах, інформації та людях

Використання концепції життєвого циклу в практиці менеджменту потребує її формалізації в межах конкретного суб'єкта господарювання. Саме топ-менеджмент має обрати прийнятну класифікацію стадій життєвого циклу, пам'ятаючи,

що їх терміни є індивідуальними для кожного підприємства і не співпадають у часі між собою.

Застосовуючи поняття життєвого циклу, можна передбачити переходи від однієї стадії до іншої, узгоджуючи стратегічні і поточні цілі із ресурсами, що покращить конкурентну позицію підприємства.

Характерні ознаки стадій життєвого циклу розвитку підприємств представлені у табл. 6.3, а переваги (можливості) та недоліки (загрози) на стадіях життєвого циклу підприємства – у табл. 6.4.

Таблиця 6.3 – Ознаки стадій життєвого циклу розвитку підприємств

Під-системи	Стадії життєвого циклу			
	Створення	Розвиток	Зрілість	Занепад
Організаційна структура	Розробка внутрішніх регламентів, визначення стилю керівництва, кадрової політики, середовища контролю	Апробація внутрішніх регламентів практикою, їх удосконалення	Функціонування за визначеними правилами, використання заходів контролю для визначення відхилень	Втрата гнучкості організаційної структури, контрольованості процесів
Економіка підприємства	Попит та пропозиція ринку, позиція конкурентів, ризик діяльності, організаційні витрати, наявність персоналу	Обсяг продажів, доходів, прибутку, рентабельність, конкурентоспроможність, вартість позикового капіталу	Діяльність за центрами витрат, доходів, відповідальності, рентабельності продукції, підрозділів, репутація	Збитковість, втрата конкурентної позиції, плинність кадрів, застарілість необоротних активів
Людські ресурси	Новатори, креативні працівники, згодні на тимчасовий дискомфорт в умовах праці і розмірі заробітної плати	Тісна кооперація, спільна взаємодія, швидка реакція у мінливих умовах, готовність до ризику, розвитку, відповідальності	Якісний персонал, зацікавлений у підтримці рівня кваліфікації та збереженні високого соціального статусу	Працівники, які працюють непродуктивно, за усталеними традиціями, вузько орієнтовані
Технологія	Новітні, унікальні, ексклюзивні технології	Адаптація технологій під напрями діяльності підприємства	Підтримка оптимальних технологій виробництва, постачання, збуту	Застарілість технологій, відсутність врахування сучасних викликів

Таблиця 6.4 – Переваги (можливості) та недоліки (загрози) на стадіях життєвого циклу підприємства

Створення	
<i>Переваги (можливості)</i>	<i>Недоліки (загрози)</i>
Виявлення незадоволеного попиту; вільний вибір напрямку діяльності; застосування новітніх технологій; формування стратегій розвитку; креативність топ-менеджерів	Неправильне визначення місії, стратегій, напрямів діяльності; високий ризик діяльності; відсутність репутації як утруднення отримання кредитних ресурсів, укладення договорів із контрагентами; неадекватність організаційних витрат; відсутність якісного персоналу

Розвиток	
<i>Переваги (можливості)</i>	<i>Недоліки (загрози)</i>
Зростання обсягів продажу та прибутків; диверсифікація діяльності; висока зацікавленість персоналу; все більша конкурентоспроможність	Перевиробництво; велика частка позикового капіталу і витрат на його обслуговування; переоцінка успіхів і можливостей; неефективне управління ресурсами; криза координації, управління, контролю
Зрілість	
<i>Переваги (можливості)</i>	<i>Недоліки (загрози)</i>
Стабільні прибутки; зароблена репутація; якісний персонал; оптимальні обсяги виробництва та витрати; стійка конкурентоспроможність	Сповільнення зростання, модернізації, розвитку; криза технологій; зменшення креативності персоналу, його реакції на зміну умов; відхилення від стратегії, відсутність її коректування для врахування викликів
Занепад	
<i>Переваги (можливості)</i>	<i>Недоліки (загрози)</i>
Реструктуризація; злиття	Нерентабельна, збиткова діяльність; невідповідна стратегія, криза бізнес-ідей; застарілі технології, незацікавлений персонал; втрата конкурентоспроможності; інвестиційна непривабливість; банкрутство, ліквідація

6.2. Методика аудиту на різних етапах життєвого циклу підприємства

Методика аудиту на стадії *продовження функціонування* викладена у темі 5.

Аудит ліквідації як однієї з форм припинення юридичної особи, що здійснюється без переходу прав і обов'язків підприємства, яке ліквідується, до інших осіб, знаходиться в межах санаційного аудиту. *Санація* являє собою систему заходів, які здійснюються для запобігання банкрутству і фінансового оздоровлення суб'єктів господарювання. Це система фінансово-економічних, виробничо-технічних, організаційно-правових та соціальних заходів, спрямованих на досягнення чи відновлення платоспроможності, ліквідності, прибутковості та конкурентоспроможності підприємства-боржника в довгостроковому періоді.

Характерною рисою санаційного аудиту є те, що він проводиться на підприємствах, які перебувають у *фінансовій кризі*. *Метою* санаційного аудиту є *формування незалежного судження аудитора про наявність чи відсутність санаційної спроможності суб'єкта господарювання, дієвості і очікувану ефективність запланованих санаційних заходів* (див. рис. 6.1).

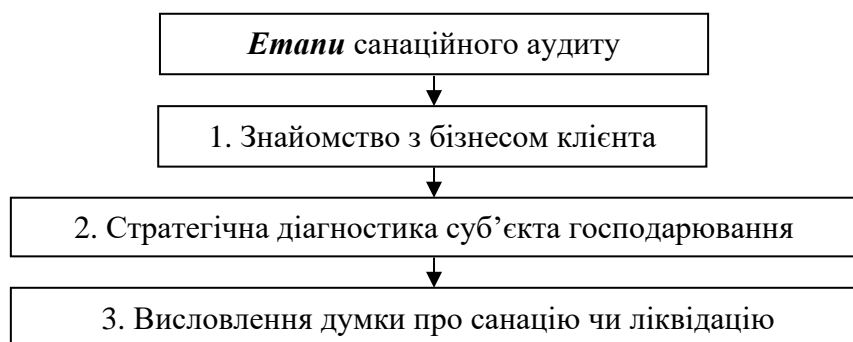

Рисунок 6.1. Етапи санаційного аудиту

Задачами санаційного аудиту є:

- 1) підтвердження достовірності інформації про фінансово-майновий стан боржника;
- 2) аналіз реальності плану санації;
- 3) визначення якості альтернатив розвитку підприємства.

В частині визначення якості інформації про фінансово-майновий стан боржника *аудиторські процедури ідентичні процедурам перевірки фінансової звітності під час продовження функціонування*. Аналіз плану санації та альтернатив подальшого розвитку підприємства вимагає використання переважно **аналітичних процедур** у їх взаємозв'язку із інструментарієм **стратегічної діагностики**. Склад аналітичних процедур у науковій дискусії та в межах санаційного аудиту представлені у табл. 6.5 та 6.6.

Таблиця 6.5 – Склад аналітичних процедур у науковій дискусії

Автор	Склад процедур
Т. Барановська	Вертикальний, трендовий, порівняльний, факторний, регресійний аналіз; використання абсолютних та відносних величин; балансове узагальнення; аналіз рядів динаміки
З. Джаласва	Просте порівняння, виявлення тенденцій змін показника звітності, виявлення кількісних взаємозв'язків між показниками з метою прогнозування
С. Івахненко, Т. Іськович, Б. Усач	Числові та процентні порівняння, коефіцієнтний аналіз, аналіз, заснований на статистичних методах, регресійний аналіз
Є. Мних	Розрахунок і аналіз відносних показників, аналіз тенденцій, варіантний аналіз

Таблиця 6.6 – Аналітичні процедури санаційного аудиту

Стадія санації	Аналітичні процедури
Досудова санація	Оцінка фінансового стану боржника до оголошення справи про банкрутство
Оголошення справи про банкрутство	Обґрунтування неможливості боржника задовольнити вимоги кредиторів у повному обсязі
	Оцінка фінансового стану та платоспроможності боржника після оголошення справи про банкрутство
	Експертиза фінансового-господарської діяльності боржника
	Визначення ознак прихованого та фіктивного банкрутства
План санації або ліквідації	Оцінка майна боржника за результатами інвентаризації

Зміст аналітичних процедур на першому етапі санаційного аудиту представлено у табл. 6.7.

Таблиця 6.7 – Аналітичні процедури етапі ознайомлення з бізнесом клієнта санаційного аудиту

Напрямок аналізу	Аналітичні процедури
Аналіз фінансового стану підприємства	Оцінка динаміки та структури валюти балансу, дослідження джерел власних коштів, структури дебіторської та кредиторської заборгованості, структури активів, формування та використання прибутку

Напря́м аналі́зу	Аналі́тичні проце́дури
Вивчення виробничо-господарської діяльності підприємства	Дослідження складу та ефективності використання необоротних активів, ефективності використання людських ресурсів, конкурентного середовища, ефективного складу об'єктів незавершеного будівництва тощо
Ідентифікація симптомів фінансової кризи підприємства	Оцінка рівня ліквідності та рентабельності, якості менеджменту, відносин із засновниками та контрагентами
Ідентифікація «вузьких місць» діяльності підприємства	Дослідження дефіциту ліквідності, рівня заборгованості, рівня собівартості продукції, порівняно з конкурентами, якості інвестиційної діяльності, маркетингу, системи контролю тощо

Стратегічна діагностика як другий етап процесу стратегічного управління спрямована на визначення поточного стану підприємства в порівнянні із станом конкурентів з метою виявлення відповідності обраній стратегії, оцінки останньої з огляду на виклики середовища, а також розробки системи заходів для ліквідації стратегічних розривів або коригування стратегії. Відмінними рисами стратегічної діагностики є розгляд підприємства в нерозривному зв'язку із середовищем, що постійно змінюється, дослідження можливих взаємних впливів середовища та підприємства, реальних та потенційних можливостей і загроз, шляхів їх ініціації чи усунення, пошук можливостей адаптації підприємства до середовища, що змінюється.

Під час здійснення стратегічної діагностики середовище структурується на **макро- (загальне середовище), мікро- або мезо- (середовище найближчого оточення) та внутрішнє середовище підприємства** (див табл. 6.8). Під час врахування впливу чинників для побудови прогнозів *оцінюються ймовірності майбутніх подій*, що вимагає використання статистичних, облікових, звітних і статистичних даних.

Таблиця 6.8 – Напрями стратегічної діагностики

Показники	Макросередовище	Мікросередовище	Внутрішнє середовище
Чинники / напрями аналізу / методи оцінки	Політичні, економічні, соціальні, технологічні, ринкові, географічні, чинники випадковості	Аналіз галузі; оцінка конкурентного середовища; аналіз конкурентів та конкурентної позиції	Експрес-аналіз; оцінка конкурентної позиції; вияв стратегічних проблем
Об'єкти / результати оцінки	Вплив на поточну стратегію; чинники загроз поточній стратегії; чинники можливостей	Вплив на поточну стратегію; можливі загрози поточній стратегії; ринкові можливості	Сильні та слабкі сторони підприємства; ключові чинники успіху; чинники загроз і можливостей
Результати	Перелік зовнішніх небезпек і можливостей	Характеристика ситуації в галузі, винесення суджень про відносну привабливість / непривабливість галузі в найближчій та довгостроковій перспективі	Розробка рішень щодо збереження, коректування, докорінного перегляду діючої стратегії

Значення стратегічної діагностики макро-, мікро- і внутрішнього середовища *варіюється* залежно від розмірів підприємств та стадій їх розвитку. Так, для великих підприємств діагностика усіх видів середовища є важливою, для середніх підприємств велика значимість діагностики внутрішнього та мікросередовища в короткостроковому періоді і середня значимість діагностики макросередовища, а для малого бізнесу під час збереження великої значимості діагностики внутрішнього та мікросередовища діагностика макросередовища стає незначною. На етапі створення підприємства усі види діагностики є вкрай важливими, на етапах розвитку і зрілості важливою є діагностика внутрішнього середовища, середню значимість має діагностика мікросередовища, а діагностика макросередовища є малозначимою, на етапі ж занепаду значимість діагностики внутрішнього та мікросередовища в короткостроковому періоді дуже висока, а діагностики макросередовища – середня.

Змістом *стратегічної діагностики макросередовища* підприємства є моніторинг і аналіз тенденцій та подій, які не підконтрольні підприємству, але можуть вплинути на його стратегічний вибір, зокрема економічних, політичних, ринкових, технологічних, географічних, соціальних чинників та чинників випадковості. Основні чинники макросередовища під час проведення стратегічної діагностики вітчизняного підприємства представлені у табл. 6.9.

Таблиця 6.9 – Основні чинники макросередовища під час проведення стратегічної діагностики

Чинники	Напрями аналізу	Результати аналізу
<i>Економічні:</i> темпи інфляції, рівень спаду виробництва, зміни рівня зайнятості й мобільності населення	Прогнозування знецінення активів, рівня виробництва, дефіциту і подорожчання ресурсів, росту безробіття й знецінення робочої сили	Уникнення проблем: отримання довгострокових кредитів; дефіциту фінансування; відтоку працівників з виробництв зі шкідливими / важкими умовами
<i>Політичні:</i> зміни законодавчої бази, державна фінансова політика, державне регулювання експорту-імпорту	Аналіз чинної законодавчої бази, визначення фінансового коридору, оцінка перспектив відповідної діяльності	Довгострокове планування діяльності, захист економічних інтересів підприємства, можливість виходу на зовнішній ринок, залучення іноземних інвестицій
<i>Ринкові:</i> зміни рівня і розподілу доходів населення, життєвий цикл продукції, місткість ринку та його захищеність урядом	Визначення категорій споживачів продукції, рівня платоспроможного попиту, планування нововведень, маркетинговий аналіз	Можливості розширення ринку збуту з допомогою задоволення потреб різних категорій споживачів, реагування на зміни на ринку; перспективи довгострокового розвитку підприємства з поточною стратегією
<i>Технологічні:</i> зміни: технології виробництва, конструкційних матеріалів, використання ІТ-технологій	Аналіз можливостей використання нетрадиційної сировини, нових технологій, необхідних організаційних змін	Поява нових видів продукції, зміна швидкості старіння продукту, ефективності управлінських рішень

Чинники	Напрями аналізу	Результати аналізу
<i>Соціальні:</i> Зміни суспільних цінностей, відношення до підприємництва, розвиток руху із захисту прав споживачів	Маркетинговий аналіз	Перспективи розвитку конкретних видів діяльності в регіоні, розвиток нових організаційно-правових форм підприємств, поява конкурентів, підвищення екологічних і інших вимог до виробництва
<i>Географічні:</i> особливості географічного положення та географічних ринків збуту	Маркетинговий аналіз	Створення ключових чинників успіху за геоположенням, вибір стратегії конкуренції за регіонами
<i>Випадкові:</i> Форс-мажорні обставини, винайдення товарів-замінників	Аналіз страховок, створення резервних фондів, технологій виробництва, списку постачальників, конкурентної стратегії	Захист підприємства від форс-мажорних обставин, поява нових видів продукції

Визначення впливу чинників середовища на стратегію підприємства здійснюється шляхом експертної оцінки кожної їх групи та інтегральної оцінки (див. табл. 6.10, 6.11).

Таблиця 6.10 – Визначення впливу чинників макросередовища на стратегію підприємства

Чинники макросередовища	Вплив чинника		
	Незначний (1)	Помірний (2)	Значний (3)
Економічні	Відсутність інфляції (до 3 % річних), відсутність спаду виробництва	Інфляція до 15 % річних, відсутність спаду виробництва	Інфляція вище 15 % річних, спад виробництва
Політичні	Політична стабільність – відсутність страйків, політичних потрясінь	У поточному періоді заплановані вибори, зміни законодавства щодо умов підприємництва частіше 1 раз на рік	Політична нестабільність, регулярні зміни законодавства щодо умов підприємництва частіше 1 раз на рік, страйки
Ринкові	Стабільний рівень конкуренції в галузі, ринок розширюється, попит перевищує пропозицію	Стабільне положення наявних конкурентів на ринку	Пропозиція перевищує попит, жорстка конкуренція
Технологічні	Відсутність революційних технологічних змін	Наявні помірні технологічні зміни	Революційні зміни у виробництві (технологіях, матеріалах, ІТ), що вимагають значних капіталовкладень
Географічні	Вдале географічне розташування виробництва, ринків збуту	Відсутність переваг та недоліків географічного розташування	Невдале географічне розташування виробництва, ринків збуту
Соціальні	Стабільність екологічних вимог, сталий рівень зайнятості	Відсутність різких змін в екологічних вимогах, у рівні зайнятості	Зростання екологічних вимог, загрозливий рівень зайнятості
Випадковості	Відсутність стихійних воєнних конфліктів	Розташування на території з імовірністю разових стихійних лих	Регулярні стихійні лиха, наявність воєнного конфлікту

Таблиця 6.11 – Визначення інтегральної оцінки чинників макросередовища за методом складання профілю середовища

Чинники середовища	Важливість для		Ступінь важливості	Спрямованість впливу
	галузі	підприємства		
	<i>A</i>	<i>B</i>	$C=A*B$	
Економічні	3	3	9	в конкретній ситуації –1 чи +1
Політичні	2	2	4	в конкретній ситуації –1 чи +1
Ринкові	3	3	9	в конкретній ситуації –1 чи +1
Технологічні	3	2	6	найчастіше –1
Географічні	1	1	1	в конкретній ситуації –1 чи +1
Соціальні	2	2	4	найчастіше –1
Випадковості	1	1	1	найчастіше –1

Метою *стратегічної діагностики мікро- (мезо-) середовища* вважається отримання характеристики ситуації в галузі загалом для винесення суджень про її відносну привабливість (непривабливість) у найближчій і довгостроковій перспективі. Цей аналіз передбачає оцінку як галузі і конкурентного середовища загалом, так і учасників ринку, що безпосередньо контактують з підприємством, впливають на нього і так само піддаються впливу з боку підприємства (споживачі, постачальники, конкуренти, посередники, кредитори, компаньйони). Вплив чинників мікросередовища на діяльність підприємства представлений у табл. 6.12.

Таблиця 6.12 – Вплив чинників мікросередовища на діяльність підприємства

Чинник	Тенденція змін	Вплив на підприємство
Постачальники	Подорожчання ресурсів	Перебої в постачанні, збільшення собівартості продукції
Кредитори	Підвищення ставок за кредит	Відсутність довгострокового кредитування як джерела коштів, зупинка впровадження нової техніки
Покупці	Зміна обсягу попиту	Зміна рівня доходів, обсягів виробництва, використання потужностей
Конкуренти	Зміна рівня конкуренції	Вплив на показники діяльності підприємства та вибір стратегії
Громадськість	Зростання впливу	Вибір кадрової стратегії, політики щодо охорони навколишнього середовища
Урядові органи	Зміни законодавства	Вплив на фінансову, виробничу, маркетингову стратегію

Чинники мікросередовища також оцінюють з урахуванням ступеня важливості для підприємства і спрямованості впливу за такими показниками і напрямками аналізу:

1) *аналіз галузі*: темпи росту ринку, структура галузі, можливість економії за масштабами, капіталоемність виробництва;

2) *аналіз конкурентного середовища*: напруженість конкурентної боротьби, можливість появи потенційних конкурентів, ступінь впливу контрагентів (насамперед постачальників та покупців), оцінка рушійних сил;

3) *аналіз конкурентної позиції та конкурентів*: конкурентна позиція стратегічних груп, аналіз конкурентів.

Напрямами *стратегічної діагностики внутрішнього стану* підприємства є експрес-аналіз, оцінка конкурентної позиції та виявлення конкретних стратегічних проблем, а результатом – комплекс заходів для збереження, перегляду або зміни поточної стратегії на основі використання сильних і слабких сторін підприємства, його ключових чинників успіху, усунення загроз середовища. Обстеженню під час цього підлягають такі *функціональні зони* підприємства:

1) *виробництво* – за показниками розміру і потужності виробництва, ступеня оновленості обладнання, рівня використання потужностей, рівня браку, витрат на одиницю продукції, рентабельності продукції;

2) *фінанси* – за показниками питомої ваги необоротних та оборотних активів за видами, прибутковості, джерел грошових надходжень, показників аналізу фінансової звітності;

3) *маркетинг* – за показниками номенклатури продукції, розмаїтості і якості асортименту, частки ринку й конкурентоспроможності, ефективності використання реклами, ефективності організації збуту й сервісу, рентабельності продажів, наявності та ефективності експорту.

Також підлягають оцінці такі *напрями (маркери) діяльності*:

1) *конкурентоспроможність продукції й конкурентний потенціал* – за показниками фондоддачі, продуктивності праці, ефективності технології виробництва та ефективності інформаційних ресурсів;

2) *екологічність виробництва* – за показниками питомої ваги витрат на охорону водних, земельних ресурсів, повітряного басейну у валових витратах та питомої ваги штрафів за порушення вимог екологічного законодавства у чистому прибутку;

3) *соціальна ефективність і управління персоналом* – за показниками ефективності процедури залучення й добору працівників (на основі аналізу плинності кадрів), ефективності системи стимулювання, професійно-кваліфікаційної структури людських ресурсів підприємства, питомої ваги витрат на поліпшення умов праці та витрат на охорону здоров'я працівників;

4) *організаційна культура і репутація підприємства* – за показниками репутації керівництва та персоналу, якості обслуговування, досконалості організаційної структури.

За результатами діагностики формуються потенційні слабкі та сильні сторони підприємства (див. табл. 6.13) у розрізі показників і напрямів аналізу.

Показники ключових чинників успіху промислового підприємства формуються та оцінюються в розрізі таких *типогруп*:

1) *технологічні*: якість проведених наукових досліджень, можливість інновацій у виробничому процесі, можливість розробки нових товарів, ступінь оволодіння наявними технологіями;

2) *виробничі*: економія за масштабами виробництва, висока якість продукції, високий ступінь використання виробничих потужностей, вигідне географічне розташування, кваліфікований персонал, висока продуктивність праці, можливість задоволення потреб клієнтів, що змінюються;

3) *збутові*: широка оптова мережа, широка роздрібна мережа, низькі витрати з реалізації, швидкість доставки;

4) *маркетингові*: висока кваліфікація менеджерів з маркетингу, різноманітний асортимент, система післяпродажного обслуговування, привабливий дизайн, гарантії покупцям;

5) *професійні навички й уміння*: особливий талант, компетентність у різних областях виробництва, маркетингу, управління, наявність ноу-хау, здатність швидкого впровадження новинок у широке виробництво;

6) *організаційні*: рівень інформаційних систем, ефективна схема прийняття рішень, досвід і ноу-хау в області менеджменту;

7) *інші*: сприятливий імідж, загальні низькі витрати, гарна корпоративна культура, доступ на фінансові ринки, наявність патентів.

Таблиця 6.13 – Слабкі та сильні сторони підприємства за результатами оцінки внутрішнього середовища

Потенційні внутрішні сильні сторони	Потенційні внутрішні слабкі сторони
Ефективна корпоративна культура, яка сприяє співпраці, інноваціям та високій мотивації співробітників	Відсутність чіткої стратегії або плану дій, що може призвести до невпевненості у прийнятті рішень
Висококваліфікований персонал, який забезпечує високий рівень ефективності та продуктивності	Застарілість технологій, що може обмежувати інноваційність та здатність підприємства конкурувати на ринку
Інноваційні технології забезпечують конкурентну перевагу та підвищують якість продукції чи послуг	Недостатня автоматизація бізнес-процесів може впливати на продуктивність та ефективність підприємства
Сильна фінансова позиція (стабільні фінанси та надійні джерела фінансування) допомагає здійснювати інвестиції та розширювати свою діяльність	Відсутність ресурсів (недостатній рівень фінансування або людських ресурсів) може утруднювати реалізацію стратегічних цілей
Ефективність операцій: оптимізація бізнес-процесів дає змогу знизити витрати та підвищити ефективність роботи	Недостатній внутрішній контроль: відсутність ефективних систем контролю може призводити до шахрайства та недобросовісної діяльності
Потенційні зовнішні можливості	Потенційні зовнішні загрози
Збільшення попиту на продукцію за наявних конкурентних перевагах виробництва	Економічна нестабільність: глобальна або регіональна економічна криза може негативно вплинути на споживачів та інвестиційні настрої

Потенційні внутрішні сильні сторони	Потенційні внутрішні слабкі сторони
Поява нових ринків може дати підприємству можливість розширити клієнтську базу та збільшити обсяги продажів	Зміни в попиті та поведінці споживачів можуть призвести до зменшення попиту на продукцію підприємства
Партнерство з новими компаніями може допомогти підприємству забезпечити доступ до нових ресурсів або технологій	Застосування конкурентного тиску з боку інших підприємств може призвести до зниження цін, обмеження ринкової частки або загрози виживання на ринку
Зміни в законодавстві можуть створити нові можливості для розвитку підприємства, наприклад, через збільшення підтримки держави або спрощення бізнес-процедур	Прийняття нових норм або податкових змін може вплинути на фінансові умови підприємства та збільшити його витрати
Розвиток технологій може покращити ефективність виробництва та підвищити його конкурентоспроможність	Недостатність або відставання від нових технологій може призвести до знецінення виробництва та недостатньої конкурентоспроможності

Корисним є підсумковий поділ чинників середовища залежно від інтенсивності та періодичності впливу на підприємство, як це представлено у табл. 6.14, а також визначення *інтегральної оцінки* чинників середовища за методом складання профілю середовища. Такий інтегрований показник дає змогу аналізувати динаміку розвитку і здійснювати порівняння суб'єктів господарювання різних галузей і національних юрисдикцій.

Таблиця 6.14 – Поділ чинників середовища залежно від інтенсивності та періодичності впливу на підприємство

Група I порядку	Група II порядку
Зміни структури витрат і продуктивності; чинники невизначеності й ризику; постачальники, кредитори, конкуренти; темпи інфляції, зміни рівня доходів населення; місткість ринку, життєвий цикл продукції; зміна ставлення до підприємництва	Зміни довгострокових тенденцій економічного росту; зміни технологій виробництва, споживчих переваг, законодавства, структури держбюджету; державна політика в галузі фінансів; державне регулювання експорту-імпорту
Група III порядку	Група IV порядку
Зміни в системі маркетингу; зміна суспільних цінностей; покупці; зміни рівня конкуренції в галузі; зміни у використанні ІТ-технологій; урядові органи; особливості географічних ринків збуту	Зміни у складі споживачів, способах використання товару; упровадження нових продуктів; вихід на ринок чи припинення діяльності великих підприємств, усе вища глобалізація галузі; профспілки, громадськість; зміни рівня зайнятості й мобільності населення; кредитна політика місцевої влади; зміна ролі жінок і національних меншин у суспільстві

Ще одним підсумковим показником за результатами стратегічної діагностики є *оцінка конкурентної позиції промислового підприємства*, як показано у табл. 6.15.

Таблиця 15 – Оцінка конкурентної позиції промислового підприємства

Показники	Питома вага показника	Експертна оцінка конкурентоспроможності	Зважена оцінка конкурентоспроможності
	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>A*B</i>
Відносна частка ринку	0,25	від 1 до 10 балів	
Здатність конкурувати за ціною	0,5	від 1 до 10 балів	
Здатність конкурувати за якістю	0,05	від 1 до 10 балів	
Знання споживача та ринку	0,05	від 1 до 10 балів	
Конкурентні сили	0,05	від 1 до 10 балів	
Технічні можливості	0,1	від 1 до 10 балів	
Разом	1	X	Інтегр. показник

Також на другому діагностичному етапі санаційного аудиту визначається **фаза кризи** підприємства, ідентифікуються її причини, досліджуються фактори впливу та проблеми діяльності підприємства, виявляються резерви та чинники потенційної безбиткової діяльності.

Під час санаційного аудиту розглядаються складні економічні процеси, що не завжди піддаються кількісній оцінці, виникає потреба не тільки встановити наявні тенденції, а й відстежити їх зміну на майбутнє, що викликає необхідність використання інструментів *методу експертних оцінок, аналізу витрат і кривої досвіду, моделі «продукт-ринок», аналізу динаміки ринку, моделі життєвого циклу, портфельних моделей аналізу стратегії (матриць БКГ і Мак-Кінсі), комплексного ділового аналізу PIMS, SWOT-аналізу, аналізу ланцюжка цінностей, аналізу витрат й оцінки конкурентоспроможності тощо.*

Використання інструментарію стратегічної діагностики підприємства дає змогу оцінити глибину кризи підприємства, виявити її причини, симптоми, тенденції розвитку і перейти на третій етап – сформулювати думку про подальшу санацію або ліквідацію підприємства. Важливим елементом процесу санації є розробка відповідними структурами підприємства спільно з представниками потенційного санатора – незалежними аудиторами – **проєкту фінансового оздоровлення.**

Аудит ліквідації та банкрутства підприємства в межах санаційного аудиту має більш традиційну мету – висловлення незалежної фахової думки щодо якості представленої інформації. В межах аудиту під час ліквідації вирішуються основні та додаткові (у випадку участі аудитора у процесі ліквідації підприємства) завдання, представлені у табл. 6.16.

Таблиця 6.16 – Основні та додаткові завдання ліквідаційного аудиту

Основні завдання	Додаткові завдання
Виявлення фактичної наявності та вартості майна підприємства, що ліквідується	Цілісність активів з моменту призначення ліквідаторів до продажу Класифікація майна, призначеного для продажу, за групами: за даними обліку; не обліковане, але є в наявності; відсутнє за наявності документів, що підтверджують його отримання
Перевірка якості інформації облікової системи підприємства, що ліквідується	Перевірка реальності пред'явлених кредиторами вимог, упорядкування їх реєстру, дотримання черговості задоволення вимог Дотримання порядку реалізації майна
Перевірка взаємозв'язку фінансового та податкового обліку, інших показників за підрозділами, напрямами діяльності та загалом за підприємством	Перевірка реальності дебіторської заборгованості, здійснення заходів щодо її стягнення Контроль повноти і правильності здійснення розрахунків з членами трудового колективу, бюджетом, соціальними фондами, кредиторами Перевірка порядку та додержання чинного законодавства розрахунків із засновниками щодо розподілу доходів і відсудження їм частки у майні підприємства, що ліквідується
Перевірки розміру і доцільності витрат ліквідатора	Пошук інформації про шляхи виводу активів з–під контролю підприємства, ідентифікація використаних схем, розробка заходів повернення активів

У межах вирішення цих завдань використовується *широкий перелік аудиторських процедур* з особливим акцентом на інспектуванні активів та зобов'язань підприємства шляхом їх фізичного огляду – *інвентаризації*.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ТЕМИ 6

Питання для самоконтролю

1. На якому припущенні заснована концепція життєвого циклу підприємства?
2. Які фактори впливають на успішність різних етапів життєвого циклу підприємства?
3. Як саме стратегії управління можуть змінюватися відповідно до різних етапів життєвого циклу підприємства?
4. Які можливі стратегії припинення або перезавантаження можуть бути використані на заключних етапах життєвого циклу підприємства?
5. За яких умов ліквідація неприбуткового підприємства є недоцільною?
6. Як аудитор забезпечує незалежність та об'єктивність на кожному етапі життєвого циклу підприємства?
7. Як аудитор адаптує методику аудиту на різних етапах життєвого циклу підприємства?
8. Як аудитор оцінює здатність підприємства продовжувати свою діяльність на довгострокову перспективу?

9. Як аудитор визначає негативні тенденції за фінансовою звітністю підприємства?

10. Як аудитор допомагає підприємству виявляти можливості для оптимізації діяльності на різних етапах життєвого циклу?

Тест-тренінг

1. До якої підсистеми підприємства належить введення в дію Наказу про облікову політику?

- а) організаційна структура;
- б) економіка підприємства;
- в) людські ресурси;
- г) технологія.

2. До якої підсистеми підприємства належить розрахунок рентабельності підприємства?

- а) організаційна структура;
- б) економіка підприємства;
- в) людські ресурси;
- г) технологія.

3. До якої підсистеми підприємства належить якісна характеристика персоналу бухгалтерії підприємства?

- а) організаційна структура;
- б) економіка підприємства;
- в) людські ресурси;
- г) технологія.

4. До якої підсистеми підприємства належить якісна характеристика програмного забезпечення, що використовується для управління підприємством?

- а) організаційна структура;
- б) економіка підприємства;
- в) людські ресурси;
- г) технологія.

5. До якої стадії життєвого циклу підприємства належить введення в дію Положення про організацію обліку?

- а) створення;
- б) розвиток;
- в) зрілість;
- г) занепад.

6. До якої стадії життєвого циклу підприємства належить зміна методу нарахування амортизації основних засобів у Наказі про облікову політику?

- а) створення;
- б) розвиток;
- в) зрілість;
- г) занепад.

7. До якої стадії життєвого циклу підприємства належить констатація факту нерентабельності виробництва основної продукції, збитковості більшості напрямів діяльності, втрата конкурентної позиції?

- а) створення;
- б) розвиток;
- в) зрілість;
- г) занепад.

8. До якої стадії життєвого циклу підприємства належить політика керівництва щодо підтримки наявних технологій виробництва та збуту готової продукції?

- а) створення;
- б) розвиток;
- в) зрілість;
- г) занепад.

9. Чим є застосування ручного способу обробки облікової інформації?

- а) перевагою стадії створення;
- б) можливістю стадії занепаду;
- в) загрозою стадії зрілості;
- г) недоліком стадії ліквідації.

10. Чим є визначення хибних стратегій розвитку підприємства?

- а) недоліком стадії створення;
- б) можливістю стадії занепаду;
- в) перевагою стадії зрілості;
- г) недоліком стадії ліквідації.

11. Чим є зростання обсягів продажів продукції підприємства?

- а) перевагою стадії розвитку;
- б) можливістю стадії занепаду;
- в) загрозою стадії зрілості;
- г) недоліком стадії ліквідації.

12. Чим є сповільнення зростання підприємства?

- а) перевагою стадії створення;
- б) можливістю стадії занепаду;
- в) загрозою стадії зрілості;
- г) недоліком стадії ліквідації.

13. Якою є мета санаційного аудиту?

- а) формування незалежного судження аудитора про наявність чи відсутність санаційної спроможності підприємства;
- б) оцінка дієвості та ефективності запланованих санаційних заходів;
- в) підтвердження достовірності інформації про фінансово-майновий стан боржника;
- г) усе перераховане.

14. Що є етапом санаційного аудиту?

- а) знайомство з бізнесом клієнта;
- б) стратегічна діагностика клієнта;
- в) висловлення думки про санацію чи ліквідацію;
- г) усе перераховане.

15. Для перевірки показників якого фінансового звіту найбільш доцільно проведення інвентаризації активів та розрахунків?

- а) Балансу (Звіту про фінансовий стан);
- б) Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід);
- в) Звіту про рух грошових коштів;
- г) Звіту про власний капітал.

16. Які стадії життєвого циклу доцільно виділяти під час аналізу методики аудиту?

- а) організаційна структура, економіка підприємства, людські ресурси, технологія;
- б) створення, розвиток, зрілість, занепад;
- в) продовження функціонування, санація;
- г) методика аудиту не відрізняється за стадіями життєвого циклу.

17. У методи якого виду аудиту входить стратегічна діагностика?

- а) аудит фінансової звітності;
- б) санаційний аудит;
- в) аудит під час ліквідації підприємства;
- г) не є методом аудиту.

18. В якому аудиті здійснюється оцінка аудитором ефективності альтернативних варіантів подальшого розвитку підприємства?

- а) в обов'язковому аудиті фінансової звітності суспільно значимих підприємств;
- б) у санаційному аудиті;
- в) в аудиті під час ліквідації підприємства;
- г) не здійснюється в межах аудиту.

19. Які напрями стратегічної діагностики виділяють?

- а) досудова санація, оголошення справи про банкрутство, план санації або ліквідації;
- б) діагностика продовження функціонування і санації;
- в) діагностика макро-, мезо- та внутрішнього середовища підприємства;
- г) метод експертних оцінок, модель життєвого циклу, комплексний діловий аналіз PIMS, SWOT-аналіз.

20. Особливістю якого аудиту є найбільша питома вага аналітичних процедур?

- а) обов'язкового аудиту фінансової звітності суспільно значимих підприємств;
- б) санаційного аудиту;
- в) аудиту під час ліквідації підприємства;
- г) аудиту в межах стратегічної діагностики підприємства.

21. Характеристикою якого напрямку стратегічної діагностики є виділення політичних, економічних, соціальних, технологічних, ринкових, географічних чинників?

- а) макросередовище;
- б) мікросередовище;
- в) внутрішнє середовище;
- г) санаційний аудит.

22. Характеристикою якого напрямку стратегічної діагностики є виділення таких напрямів аналізу – аналіз галузі; оцінка конкурентного середовища; аналіз конкурентів та конкурентної позиції?

- а) макросередовище;
- б) мікросередовище;
- в) внутрішнє середовище;
- г) санаційний аудит.

23. Характеристикою якого напрямку стратегічної діагностики є виділення таких методів оцінки: експрес-аналіз; оцінка конкурентної позиції; вияв стратегічних проблем?

- а) макросередовище;
- б) мікросередовище;
- в) внутрішнє середовище;
- г) санаційний аудит.

24. Що є результатом стратегічної діагностики макросередовища підприємства?

- а) формування переліку зовнішніх небезпек і можливостей;
- б) винесення суджень про відносну привабливість галузі в найближчій та довгостроковій перспективі;
- в) розробка рішень щодо збереження, коректування, докорінного перегляду наявної стратегії;
- г) прийняття рішення про ліквідацію підприємства.

25. Що є результатом стратегічної діагностики мікросередовища підприємства?

- а) формування переліку зовнішніх небезпек і можливостей;
- б) винесення суджень про відносну привабливість галузі в найближчій та довгостроковій перспективі;
- в) розробка рішень щодо збереження, коректування, докорінного перегляду наявної стратегії;
- г) прийняття рішення про ліквідацію підприємства.

26. Що є результатом стратегічної діагностики внутрішнього середовища підприємства?

- а) формування переліку зовнішніх небезпек і можливостей;
- б) винесення суджень про відносну привабливість галузі в найближчій та довгостроковій перспективі;
- в) розробка рішень щодо збереження, коректування, докорінного перегляду діючої стратегії;
- г) прийняття рішення про ліквідацію підприємства.

27. Яким різновидом чинників стратегічної діагностики макросередовища є індекс інфляції?

- а) економічні;
- б) політичні;
- в) ринкові;
- г) технологічні.

28. Яким різновидом чинників стратегічної діагностики макросередовища є державна фінансова політика?

- а) економічні;
- б) політичні;
- в) ринкові;
- г) технологічні.

29. Яким різновидом чинників стратегічної діагностики макросередовища є місткість ринку?

- а) економічні;
- б) політичні;
- в) ринкові;
- г) технологічні.

30. Яким різновидом чинників стратегічної діагностики макросередовища є застосування нових ІТ-технологій?

- а) економічні;
- б) політичні;
- в) ринкові;
- г) технологічні.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 6.1

Вас найняли для надання оптимізаційної послуги за такою ситуацією:

два підприємства-потенційні інвестори ініціюють створення та маркетинг медичного препарату і розподіляють функції так:

– перший інвестор бере на себе відповідальність за розробку препарату та отримання державного дозволу на його виробництво. Ця функція передбачає можливість одноосібного прийняття відповідних рішень;

– другий інвестор після отримання дозволу від регулятора бере на себе виробництво та збут препарату. Ця функція також передбачає можливість одноосібного прийняття відповідних рішень.

Укажіть чинники, які має враховувати кожен інвестор під час визначення наявності у нього владних повноважень, якщо всі аспекти діяльності (розробка, отримання дозволу, виробництво, маркетинг) є значимими.

Завдання 6.2

Вас найняли для надання оптимізаційної послуги за такою ситуацією:

на підприємстві-клієнті як об'єкті інвестування передбачені щорічні збори акціонерів, де приймаються рішення стосовно управління значимими видами діяльності. Чергові збори мають відбутися через 8 місяців. За статутом ті акціоне-

ри, які окремо або у сукупності володіють 5 % прав голосу, можуть скликати позачергові збори, що здатні змінити розроблені підприємством політики стосовно значимих видів діяльності. До таких політик відносять затвердження суттєвих продажів активів, здійснення та продаж суттєвих інвестицій. Існує вимога попередження щодо таких зборів щонайменше за 30 днів до їх проведення.

Оцініть наявність у інвестора владних повноважень, якщо він:

- 1) володіє більшістю прав голосу в об'єкті інвестування;
- 2) є стороною форвардного контракту, за яким має право придбати більшість акцій в об'єкті інвестування (дата виконання форвардного контракту – через 25 днів);
- 3) є стороною форвардного контракту, за яким має право придбати більшість акцій в об'єкті інвестування без придбання супутніх прав щодо нього.

Завдання 6.3

Оцініть з позицій аудитора відсутність облікових записів у підприємства-клієнта щодо такої господарської ситуації:

у поточному році виявлена помилка: під час розрахунку амортизації виробничого обладнання амортизація занижена на 85 000 грн, з яких 5 000 грн повинно бути включено у незавершене виробництво (його залишок на початок звітного періоду 123 000 грн), 80 000 грн – у собівартість готової продукції (її залишок на початок звітного періоду 100 000 грн), з якої реалізовано 90 %.

Дайте рекомендації щодо виправлення помилки.

Завдання 6.4

Оцініть ситуацію завдання 6.3 та дайте рекомендації з виправлення помилки, якщо ця помилка допущена у минулому році.

Завдання 6.5

Оцініть з позицій аудитора відсутність облікових записів щодо господарської ситуації, яка характеризується такими даними:

- 1) у 2022 році резерв відпусток становив 8 % від нарахованої заробітної плати;
- 2) у січні 2023 року стало зрозуміло, що резерв був завищений;
- 3) за розрахунками у 2022 році резерв відпусток становитиме 7 %;
- 4) фонд нарахованої заробітної плати підприємства становить 100 000 грн.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виконання запропонованих проєктів потребує використання даних реального суб'єкта господарювання та обраної методики дослідження.

ТЕМИ ПРОЄКТІВ ТА ІНСТРУКЦІЇ З ЇХ ВИКОНАННЯ

Проєкт 1. «Прийняття управлінських рішень за фінансовою звітністю реального суб'єкта господарювання»

Виконайте такі дії:

- 1) підберіть комплект річної фінансової звітності реального суб'єкта господарювання, що оприлюднений разом з аудиторським висновком на його сайті;
- 2) розгляньте фінансові показники звітності цього підприємства, які не вимагають додаткових розрахунків, або вже розраховані в аудиторському звіті, проаналізуйте фінансовий стан підприємства та тенденції його динаміки;
- 3) оберіть певний напрям управлінського рішення, яке ви маєте прийняти внаслідок аналізу фінансової звітності (рішення щодо внесення або повернення інвестицій, рішення щодо умов надання кредиту тощо);
- 4) зробіть авторський висновок щодо задоволення потреб прийняття управлінських рішень зовнішнім користувачем без проведення додаткових розрахунків. Підтримайте свій висновок теоретичними та науковими підходами, використовуючи відповідні джерела інформації;
- 5) підготуйте презентацію, захистіть свою позицію перед слухачами.

Проєкт 2. «Методика і практика аналізу фінансового стану підприємства»

Виконайте такі дії:

- 1) підберіть комплект річної фінансової звітності реального суб'єкта господарювання, що оприлюднений на його сайті;
- 2) спираючись на результати дослідження за проєктом 1 та з огляду на певну роль зовнішнього користувача інформації (реальний чи потенційний інвестор, позикодавець тощо), підберіть відповідну методику аналізу фінансового стану підприємства (напрямок аналізу, групу показників, форму звітності тощо);
- 3) здійсніть необхідні розрахунки відповідно до обраної методики аналізу на основі даних річної фінансової звітності обраного підприємства;
- 4) зробіть авторський висновок за результатами аналізу. Підтримайте свій висновок теоретичними та науковими підходами, використовуючи відповідні джерела інформації;
- 5) підготуйте презентацію, захистіть свою позицію перед слухачами.

Проект 3. «Організація і методика податкового аудиту»

Виконайте такі дії:

- 1) дослідіть бізнес обраного реального суб'єкта господарювання – організаційно-правову форму, організаційну структуру, сутність бізнес-процесів, напрями діяльності, галузь, регіон розташування тощо;
- 2) ідентифікуйте різновиди податків та обов'язкових зборів, щодо яких обране підприємство виступає платником або податковим агентом, дослідіть бази оподаткування за кожним з цих податків та платежів;
- 3) у якості аудитора, якого це підприємство найняло для верифікації системи податкового обліку, сформулюйте мету, завдання, напрями, методи аудиторської перевірки, джерела інформації, розробіть необхідні робочі документи (щонайменше програму аудиту та тест оцінки системи внутрішнього контролю);
- 4) зробіть авторські висновки щодо ролі податкового аудиту для підприємства, зокрема у воєнний час. Підтримайте свій висновок теоретичними та науковими підходами, використовуючи відповідні джерела інформації;
- 5) підготуйте презентацію, захистіть свою позицію перед слухачами.

Проект 4. «Організація і методика аудиту за обліковим об'єктом»

Виконайте такі дії:

- 1) оберіть тип суб'єкта господарювання для дослідження – сектор економіки, організаційно-правову форму, організаційну структуру, галузь, регіон розташування тощо. Сформулюйте облікові об'єкти або напрями діяльності, які відображають ваші наукові інтереси;
- 2) для обраного суб'єкта господарювання та напряму наукових інтересів дослідіть організацію і методику аудиту – внутрішнього або незалежного. Скористайтеся під час цього даними річної фінансової звітності реального суб'єкта господарювання;
- 3) сформулюйте мету, завдання перевірки, методи аудиту / аудиторські процедури, об'єкти дослідження, розробіть основні робочі документи (програма аудиту, тест оцінки СВК тощо);
- 4) зробіть авторські висновки щодо сучасного стану аудиту досліджених облікових об'єктів, наявні проблеми та напрями їх розв'язання. Підтримайте свій висновок теоретичними та науковими підходами, використовуючи відповідні джерела інформації;
- 5) підготуйте презентацію, захистіть свою позицію перед слухачами.

Для підвищення ефективності проєктної діяльності попередньо виконайте такі кейси на основі даних комплекту річної фінансової звітності Приватного акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» за 2022 р.

КЕЙС 1

Розгляньте загальну інформацію, яку подає про себе ПрАТ «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» (розділи I, II, III).

Поясніть, чим може бути корисна така інформація зовнішньому користувачу.

Річна інформація емітента цінних паперів за 2022 рік

I. Загальні відомості

1. Повне найменування емітента: Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

2. Організаційно-правова форма: Приватне акціонерне товариство.

3. Ідентифікаційний код юридичної особи: 00382125.

4. Місцезнаходження: 03039, м. Київ, проспект Науки, 1.

5. Міжміський код, телефон та факс: (044) 237–22–00, (044) 237–22–60.

6. Адреса електронної пошти: lawyer@condfab.kiev.ua.

7. Дата та рішення наглядової ради емітента, яким затверджено річну інформацію, або дата та рішення загальних зборів акціонерів, яким затверджено річну інформацію емітента (за наявності): Рішення загальних зборів акціонерів від 28.04.2023, Затвердити річний Звіт та річну фінансову звітність за 2022 рік.

8. Найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, країна реєстрації юридичної особи та номер свідоцтва про включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку, особи, яка здійснює діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасника фондового ринку (у разі здійснення оприлюднення).

9. Найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, країна реєстрації юридичної особи та номер свідоцтва про включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку, особи, яка здійснює подання звітності та/або адміністративних даних до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (у разі, якщо емітент не подає Інформацію до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку безпосередньо):

Державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України», 21676262, Україна, DR/00002/ARM.

II. Дані про дату та місце оприлюднення річної інформації

Річну інформацію розміщено на власному вебсайті учасника фондового ринку <http://kcf.roshen.com>

Зміст

Відмітьте (X), якщо відповідна інформація міститься у річній інформації

1. Основні відомості про емітента	X
2. Інформація про одержані ліцензії (дозволи) на окремі види діяльності	
3. Відомості про участь емітента в інших юридичних особах	
4. Інформація щодо корпоративного секретаря	
5. Інформація про рейтингове агентство	
6. Інформація про наявність філіалів або інших відокремлених структурних підрозділів емітента	
7. Судові справи емітента	X

8. Штрафні санкції щодо емітента	
9. Опис бізнесу	X
10. Інформація про органи управління емітента, його посадових осіб, засновників та/або учасників емітента та відсоток їх акцій (часток, паїв)	X
1) інформація про органи управління	X
2) інформація про посадових осіб емітента	X
– інформація щодо освіти та стажу роботи посадових осіб емітента	X
– інформація про володіння посадовими особами емітента акціями емітента	
– інформація про будь-які винагороди або компенсації, які мають бути виплачені посадовим особам емітента в разі їх звільнення	
3) інформація про засновників та/або учасників емітента, відсоток акцій (часток, паїв)	X
11. Звіт керівництва (звіт про управління)	X
1) вірогідні перспективи подальшого розвитку емітента	X
2) інформація про розвиток емітента	X
3) інформація про укладення деривативів або вчинення правочинів щодо похідних цінних паперів емітентом, якщо це впливає на оцінку його активів, зобов'язань, фінансового стану і доходів або витрат емітента	X
– завдання та політика емітента щодо управління фінансовими ризиками, у тому числі політика щодо страхування кожного основного виду прогнозованої операції, для якої використовуються операції хеджування	X
– інформація про схильність емітента до цінових ризиків, кредитного ризику, ризику ліквідності та/або ризику грошових потоків	X
4) звіт про корпоративне управління	X
– власний кодекс корпоративного управління, яким керується емітент	X
– кодекс корпоративного управління фондової біржі, об'єднання юридичних осіб або інший кодекс, який емітент добровільно вирішив застосовувати	X
– інформація про практику корпоративного управління, застосовувану понад визначені законодавством вимоги	X
– інформація про проведені загальні збори акціонерів (учасників)	X
– інформація про наглядову раду	X
– інформація про виконавчий орган	X
– опис основних характеристик систем внутрішнього контролю і управління ризиками емітента	X
– перелік осіб, які прямо або опосередковано є власниками значного пакета акцій емітента	X
– інформація про будь-які обмеження прав участі та голосування акціонерів (учасників) на загальних зборах емітента	X
– порядок призначення та звільнення посадових осіб емітента	X
– повноваження посадових осіб емітента	X
12. Інформація про власників пакетів 5 і більше відсотків акцій із зазначенням відсотка, кількості, типу та/або класу належних їм акцій	X
13. Інформація про зміну акціонерів, яким належать голосуючі акції, розмір пакета	
12. Інформація про власників пакетів 5 і більше відсотків акцій із зазначенням відсотка, кількості, типу та/або класу належних їм акцій	

13. Інформація про зміну акціонерів, яким належать голосуючі акції, розмір пакета яких стає більшим, меншим або рівним пороговому значенню пакета акцій	X
14. Інформація про зміну осіб, яким належить право голосу за акціями, сумарна кількість прав за якими стає більшою, меншою або рівною пороговому значенню пакета акцій	
15. Інформація про зміну осіб, які є власниками фінансових інструментів, пов'язаних з голосуючими акціями акціонерного товариства, сумарна кількість прав за якими стає більшою, меншою або рівною пороговому значенню пакета акцій	
16. Інформація про структуру капіталу, в тому числі із зазначенням типів та класів акцій, а також прав та обов'язків акціонерів (учасників)	
17. Інформація про цінні папери емітента (вид, форма випуску, тип, кількість), наявність публічної пропозиції та/або допуску до торгів на фондовій біржі в частині включення до біржового реєстру	X
1) інформація про випуски акцій емітента	X
2) інформація про облігації емітента	
3) інформація про інші цінні папери, випущені емітентом	
4) інформація про похідні цінні папери емітента	
5) інформація про забезпечення випуску боргових цінних паперів	
6) інформація про придбання власних акцій емітентом протягом звітного періоду	
18. Звіт про стан об'єкта нерухомості (у разі емісії цільових облігацій підприємств, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передавання об'єкта (частини об'єкта) житлового будівництва)	
19. Інформація про наявність у власності працівників емітента цінних паперів (крім акцій) такого емітента	
20. Інформація про наявність у власності працівників емітента акцій у розмірі понад 0,1 відсотка розміру статутного капіталу такого емітента	
21. Інформація про будь-які обмеження щодо обігу цінних паперів емітента, в тому числі необхідність отримання від емітента або інших власників цінних паперів згоди на відчуження таких цінних паперів	
22. Інформація про загальну кількість голосуючих акцій та кількість голосуючих акцій, права голосу за якими обмежено, а також кількість голосуючих акцій, права голосу за якими за результатами обмеження таких прав передано іншій особі	X
23. Інформація про виплату дивідендів та інших доходів за цінними паперами	
24. Інформація про господарську та фінансову діяльність емітента	X
1) інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю)	X
2) інформація щодо вартості чистих активів емітента	X
3) інформація про зобов'язання емітента	X
4) інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції	
5) інформація про собівартість реалізованої продукції	
6) інформація про осіб, послугами яких користується емітент	
25. Інформація про прийняття рішення про попереднє надання згоди на вчинення значних правочинів	X
26. Інформація про вчинення значних правочинів	
27. Інформація про вчинення правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість	

28. Інформація про осіб, заінтересованих у вчиненні товариством правочинів із заінтересованістю, та обставини, існування яких створює заінтересованість
29. Річна фінансова звітність
30. Відомості про аудиторський звіт незалежного аудитора, наданий за результатами аудиту фінансової звітності емітента аудитором (аудиторською фірмою) X
31. Річна фінансова звітність поручителя (страховика / гаранта), що здійснює забезпечення випуску боргових цінних паперів (за кожним суб'єктом забезпечення окремо)
32. Твердження щодо річної інформації
33. Інформація про акціонерні або корпоративні договори, укладені акціонерами (учасниками) такого емітента, яка наявна в емітента X
34. Інформація про будь-які договори та/або правочини, умовою чинності яких є незмінність осіб, які здійснюють контроль над емітентом
35. Відомості щодо особливої інформації та інформації про іпотечні цінні папери, що виникала протягом звітного періоду X
36. Інформація про випуски іпотечних облігацій
37. Інформація про склад, структуру і розмір іпотечного покриття
- 1) інформація про розмір іпотечного покриття та його співвідношення з розміром (сумою) зобов'язань за іпотечними облігаціями з цим іпотечним покриттям
- 2) інформація щодо співвідношення розміру іпотечного покриття з розміром (сумою) зобов'язань за іпотечними облігаціями з цим іпотечним покриттям на кожну дату після змін іпотечних активів у складі іпотечного покриття, які відбулися протягом звітного періоду
- 3) інформація про заміни іпотечних активів у складі іпотечного покриття або включення нових іпотечних активів до складу іпотечного покриття
- 4) відомості про структуру іпотечного покриття іпотечних облігацій за видами іпотечних активів та інших активів на кінець звітного періоду
- 5) відомості щодо підстав виникнення у емітента іпотечних облігацій прав на іпотечні активи, які складають іпотечне покриття станом на кінець звітного року
38. Інформація про наявність прострочених боржником строків сплати чергових платежів за кредитними договорами (договорами позики), права вимоги за якими забезпечено іпотеками, які включено до складу іпотечного покриття
39. Інформація про випуски іпотечних сертифікатів
40. Інформація щодо реєстру іпотечних активів
41. Основні відомості про ФОН
42. Інформація про випуски сертифікатів ФОН
43. Інформація про осіб, що володіють сертифікатами ФОН
44. Розрахунок вартості чистих активів ФОН
45. Правила ФОН
46. Примітки:
1. Інформація про одержані ліцензії (дозволи) на окремі види діяльності – у звіті не надається – діяльність емітента не потребує ліцензування.
2. Інформація щодо посади корпоративного секретаря – у звіті не надається – корпоративного секретаря у звітному періоді не обирали.
3. Інформація про рейтингове агентство у звіті не надається – в статутному капіталі Товариства державна частка відсутня, підприємство не має стратегічного значення для економіки та безпеки держави та не займає монопольного становища.

4. Інформація про штрафні санкції емітента не надається, тому що штрафні санкції відсутні.

5. Інформація про володіння посадовими особами емітента акціями емітента не надається, тому що посадові особи акціями Товариства не володіють.

6. Інформація про зміну акціонерів, яким належать голосуючі акції, розмір пакета яких стає більшим, меншим або рівним пороговому значенню пакета акцій у звіті не надається – протягом звітнього періоду таких змін у Емітента не відбувалося.

7. Інформація про зміну осіб, яким належить право голосу за акціями, сумарна кількість прав за якими стає більшою, меншою або рівною пороговому значенню пакета акцій у звіті не надається – протягом звітнього періоду таких змін у Емітента не відбувалося.

8. Інформація про зміну осіб, які є власниками фінансових інструментів, пов'язаних з голосуючими акціями акціонерного товариства, сумарна кількість прав за якими стає більшою, меншою або рівною пороговому значенню пакета акцій – у звіті не надається – у Емітента немає осіб, власників фінансових інструментів, пов'язаних з голосуючими акціями Емітента.

9. Інформація про цінні папери емітента (вид, форма випуску, тип, кількість), наявність публічної пропозиції та/або допуску до торгів на фондовій біржі в частині включення до біржового реєстру, а саме:

1) інформація про облігації емітента;

2) інформація про інші цінні папери, випущені емітентом;

3) інформація про похідні цінні папери емітента;

4) інформація про забезпечення випуску боргових цінних паперів;

5) інформація про придбання власних акцій емітентом протягом звітнього періоду – у звіті не надаються. Емітент не випускав перерахованого виду цінних паперів та не здійснював придбання власних акцій.

10. Звіт про стан об'єкта нерухомості (у разі емісії цільових облігацій підприємств, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передання об'єкта (частини об'єкта) житлового будівництва) – у звіті Емітента не надається через відсутність емісії цільових облігацій підприємств.

11. Інформація про наявність у власності працівників емітента цінних паперів (крім акцій) такого емітента – у звіті не надається, тому що працівники Емітента не володіють іншими цінними паперами, крім акцій Товариства.

12. Інформація про будь-які обмеження щодо обігу цінних паперів емітента, в тому числі необхідність отримання від емітента або інших власників цінних паперів згоди на відчуження таких цінних паперів – у звіті не надається через відсутність обмежень щодо обігу ЦП Емітента.

13. Інформація про вчинення правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість – у звіті не надається – відповідне рішення загальними зборами акціонерів не приймалося.

14. Інформація про осіб, заінтересованих у вчиненні товариством правочинів із заінтересованістю, та обставини, існування яких створює заінтересованість – у звіті не надається – правочинів із заінтересованістю у звітньому періоді не відбувалося.

15. Річна фінансова звітність поручителя (страховика / гаранта), що здійснює забезпечення випуску боргових цінних паперів (за кожним суб'єктом забезпечення окремо) – у звіті не надається – Емітент не здійснював випуск боргових цінних паперів.

16. Інформація про акціонерні або корпоративні договори, укладені акціонерами (учасниками) такого емітента, яка наявна в емітента – у звіті не надається – корпоративні договори акціонерами емітента не укладалися.

17. Інформація про будь-які договори та/або правочини, умовою чинності яких є незмінність осіб, які здійснюють контроль над емітентом – у звіті не надається – договори, умовою чинності яких є незмінність осіб, які здійснюють контроль – не уклалися.

18. Інформація про випуски іпотечних облігацій, Інформація про склад, структуру і розмір іпотечного покриття:

1) інформація про розмір іпотечного покриття та його співвідношення з розміром (сумою) зобов'язань за іпотечними облігаціями з цим іпотечним покриттям;

2) інформація щодо співвідношення розміру іпотечного покриття з розміром (сумою) зобов'язань за іпотечними облігаціями з цим іпотечним покриттям на кожен дату після змін іпотечних активів у складі іпотечного покриття, які відбулися протягом звітного періоду;

3) інформація про заміни іпотечних активів у складі іпотечного покриття або включення нових іпотечних активів до складу іпотечного покриття;

4) відомості про структуру іпотечного покриття іпотечних облігацій за видами іпотечних активів та інших активів на кінець звітного періоду;

5) відомості щодо підстав виникнення у емітента іпотечних облігацій прав на іпотечні активи, які складають іпотечне покриття станом на кінець звітного року – у звіті не надається – Емітент не випускав іпотечних облігацій.

19. Інформація про наявність прострочених боржником строків сплати чергових платежів за кредитними договорами (договорами позики), права вимоги за якими забезпечено іпотеками, які включено до складу іпотечного покриття – у звіті не надається – Емітент кредитних договорів не укладав.

20. Інформація про випуски іпотечних сертифікатів, реєстру іпотечних активів, відомості про ФОН, випуски сертифікатів ФОН, осіб, що ними володіють, чисті активи ФОН, та правила ФОН – у звіті не надається – іпотечних сертифікатів Емітент не випускав.

21. Інформація про будь-які винагороди або компенсації, які виплачені посадовим особам емітента в разі їх звільнення не надається, тому що таких виплат не було.

22. Інформація про наявність у власності працівників емітента акцій у розмірі понад 0,1 відсотка розміру статутного капіталу не надається, тому що працівники Товариства не володіють акціями у розмірі понад 0,1 відсотка від розміру статутного капіталу.

23. Інформація про будь-які обмеження щодо обігу цінних паперів емітента, в тому числі необхідність отримання від емітента або інших власників цінних паперів згоди на відчуження таких цінних паперів.

24. Інформація про виплату дивідендів та інших доходів за цінними паперами не надається, тому що рішення про виплату дивідендів не приймалося.

25. Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції та інформація про собівартість реалізованої продукції не надається, тому що Товариство не займається видами діяльності, що класифікуються як переробна, добувна промисловість або виробництво та розподілення електроенергії, газу та води за класифікатором видів економічної діяльності.

26. Річна фінансова звітність поручителя (страховика / гаранта), що здійснює забезпечення випуску боргових цінних паперів (за кожним суб'єктом забезпечення окремо), не надається, тому що Товариство не здійснювало випуск боргових цінних паперів та приватне акціонерне товариство не розкриває дану інформацію.

27. Інформація про акціонерні або корпоративні договори, укладені акціонерами (учасниками) такого емітента, яка наявна в емітента не надається, тому що такої інформації немає.

28. Інформація про будь-які договори та/або правочини, умовою чинності яких є незмінність осіб, які здійснюють контроль над емітентом не надається, тому що у Товариства немає таких договорів.

29. Інформація, зазначена в пунктах 36–45, не надається, тому що Товариство не випускало іпотечні облигації, іпотечні сертифікати та сертифікати ФОН.

IVІ. Основні відомості про емітента

1. Повне найменування

Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

2. Скорочене найменування (за наявності).

3. Дата проведення державної реєстрації

30.12.1994.

4. Територія (область).

5. Статутний капітал (грн)

1 505 833.

6. Відсоток акцій у статутному капіталі, що належать державі

0.

7. Відсоток акцій (часток, паїв) статутного капіталу, що передано до статутного капіталу державного (національного) акціонерного товариства та/або холдингової компанії

0.

8. Середня кількість працівників (осіб)

1 113.

9. Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД

10.82 – Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів.

10.72 – Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання.

10.71 – Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання.

10. Банки, що обслуговують емітента

1) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у національній валюті

Акціонерне Товариство «Райффайзен Банк Аваль», МФО 380805.

2) IBAN

UA44 3808050000000026000659136.

3) поточний рахунок

UA44 3808050000000026000659136.

4) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у іноземній валюті

Акціонерне Товариство «Райффайзен Банк Аваль», МФО 380805.

5) IBAN

UA44 3808050000000026000659136.

6) поточний рахунок

UA44 3808050000000026000659136.

15. Відомості про наявність філіалів або інших відокремлених структурних підрозділів емітента.

1) Найменування

Філія Приватного акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

2) Місцезнаходження

Україна, 04176, м. Київ.

3) Опис

Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
комплексне обслуговування об'єктів;
управління житлом та іншим нерухомим майном у співвласності;
загальне прибирання будинків.

КЕЙС 2

Розгляньте опис бізнесу ПрАТ «Київської кондитерської фабрики “Рошен”» (розділ XI). Спираючись на сутність етапів процесу аудиту, обґрунтуйте важливість цієї інформації для аудитора:

- 1) під час отримання розуміння бізнесу клієнта;*
- 2) під час аналізу облікової політики підприємства;*
- 3) під час винесення висновка про дотримання концептуальної основи фінансової звітності;*
- 4) в інших випадках.*

ХІ. ОПИС БІЗНЕСУ

Зміни в організаційній структурі відповідно до попередніх звітних періодів

Змін в організаційній структурі у звітному періоді не відбувалося.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (осіб), середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом (осіб), чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) (осіб), фонду оплати праці. До того ж зазначаються факти зміни розміру фонду оплати праці, його збільшення або зменшення відносно попереднього року. Зазначається кадрова програма емітента, спрямована на забезпечення рівня кваліфікації її працівників операційним потребам емітента.

Середньооблікова чисельність штатних працівників – 981.

Фонд оплати праці – 2021 рік 442 969 тис. грн. Розмір фонду оплати праці за 2022 рік 388 308 тис. грн.

Для Товариства важливо, щоб кожен працівник мав можливості для професійного та особистісного зростання. Для тих, хто тільки хоче приєднатися до колективу висококласних спеціалістів, відкрито програму навчання, після завершення якої шанси кандидата на успішне працевлаштування зростають. Для різних груп співробітників розроблені навчальні програми, де заплановано як аудиторні заняття, так і електронні курси, які передбачають самостійне освоєння матеріалу. Для навчання, зберігання та оновлення даних з історії навчання кожного співробітника використовуються електронні платформи. Система внутрішнього навчання включає адаптацію нових співробітників, розвиток професійних навичок, підвищення особистої ефективності і розвиток лідерства.

Навчальні програми, розвиваючі функціональні навички і лідерські якості, об'єднані в рамках каталогу, з якого можна вибрати саме той курс, в якому в даний момент є необхідність.

Належність емітента до будь-яких об'єднань підприємств, найменування та місцезнаходження об'єднання, зазначаються опис діяльності об'єднання, функції та термін участі емітента у відповідному об'єднанні, позиції емітента в структурі об'єднання.

Товариство не належить до будь-яких об'єднань підприємств.

Спільна діяльність, яку емітент проводить з іншими організаціями, підприємствами, установами, при цьому вказуються сума вкладів, мета вкладів (отримання прибутку,

інші цілі) та отриманий фінансовий результат за звітний рік по кожному виду спільної діяльності.

Спільної діяльності з іншими організаціями, підприємствами чи установами Товариство не здійснює.

Будь-які пропозиції щодо реорганізації з боку третіх осіб, що мали місце протягом звітного періоду, умови та результати цих пропозицій.

У звітному періоді будь-яких пропозицій щодо реорганізації з боку третіх осіб не поступало.

Опис обраної облікової політики (метод нарахування амортизації, метод оцінки вартості запасів, метод обліку та оцінки вартості фінансових інвестицій тощо).

Перерахунок операцій в іноземних валютах

Функціональна валюта і валюта презентації для Товариства – українська гривня (грн). Операції, виражені у валюті, що відрізняється від функціональної валюти (іноземній валюті), первісно відображаються у гривнях за обмінним курсом на дату операції, встановленим Національним Банком України (НБУ), що вважається переважаючим на ринку.

Монетарні активи і зобов'язання, виражені в іноземній валюті, перераховуються у гривні за офіційним курсом НБУ, що діє на звітну дату. Немонетарні статті, які оцінюються за первісною вартістю в іноземній валюті перераховуються в гривні за обмінним курсом, що діяв на дату первісної операції. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дату визначення справедливої вартості. Усі реалізовані та нереалізовані прибутки та збитки, які виникають внаслідок курсових різниць включаються до складу звіту про сукупний дохід за період.

Основні засоби

Основні засоби Товариства враховуються і відображаються у фінансовій звітності Товариства відповідно до МСБО 16 «Основні засоби».

Товариством прийнято модель обліку основних засобів за історичною собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від знецінення активу.

Основними засобами в обліку визнаються матеріальні активи, вартість яких перевищує 20 000 гривень та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік.

Придбані основні засоби оцінювати по первинній вартості, яка включає вартість придбання і всі витрати, пов'язані з доставкою і доведенням об'єкту до стану придатного для експлуатації.

Виготовлені власними силами об'єкти основних засобів оцінювати за фактичними прямими витратами на їх створення. У момент введення в експлуатацію їх вартість порівнюється з вартістю відшкодування відповідно до МСБО 36 «Знецінення активів».

Витрати на ремонти та технічне обслуговування визнаються в тому періоді, в якому були понесені. Суттєві капітальні ремонти та модернізації капіталізуються, а замінені об'єкти виводяться з експлуатації. Прибутки та збитки, що виникають при виведенні основних засобів з експлуатації відображаються в звіті про сукупний дохід в тому періоді, в якому вони були понесені.

Оцінка залишкових строків корисного використання проводиться на регулярній основі з щорічним переглядом для більшості об'єктів. Зміни до оцінок обліковуються достроково.

Амортизація починає нараховуватися з дати, коли об'єкт готовий до експлуатації. Амортизація розраховується з використанням прямолінійного методу протягом строку корисного використання, який наведено нижче:

Будівлі та споруди – 600 місяців;

Обладнання та устаткування – 180 місяців;

Транспортні засоби – 60 місяців;

Меблі – 120 місяців;

Вимірювальні прилади – 120 місяців;

Інвентар – 60 місяців;

Комп'ютерна та оргтехніка – 60 місяців;

Інструменти – 60 місяців, або на розсуд комісії під час огляду та введення об'єкта в експлуатацію.

Об'єкт основних засобів перестає Товариством визнаватися активом (списується з балансу) у разі його вибуття внаслідок продажу, ліквідації, безоплатної передачі, нестачі, остаточного псування або інших причин невідповідності критеріям визнання активом. Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.

Незавершене будівництво

Об'єкти незавершеного будівництва капіталізуються як окремий компонент основних засобів.

При завершенні будівництва вартість переноситься у відповідну групу основних засобів.

Незавершене будівництво не амортизується.

Незавершене будівництво нерухомості, що будується або поліпшується з метою орендних платежів класифікується в якості інвестиційної нерухомості відповідно до МСБО 40.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість Товариства відображається у фінансовій звітності згідно з МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість».

Інвестиційна нерухомість первісно оцінюється за первісною вартістю, включаючи витрати по угоді. Після первісного визнання інвестиційна нерухомість обліковується за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

Переводи в категорію інвестиційної нерухомості або з неї здійснюються тоді і тільки тоді, коли має місце зміна в характері використання нерухомості. При переведенні зі складу інвестиційної нерухомості в склад нерухомості, зайнятої власником, первісна вартість для цілей подальшого обліку представляє собою справедливу вартість на момент такого переведення. У разі, коли об'єкт нерухомості стає об'єктом інвестиційної нерухомості, Товариство обліковує таку нерухомість відповідно до політики обліку основних засобів до моменту зміни цілей використання.

Критерій розмежування інвестиційної нерухомості і нерухомості, зайнятої Товариством, встановлено в розмірі 10 % загальної площі.

Всі подальші витрати на її добудову, часткову заміну або поточне обслуговування, на момент їх здійснення, відображати аналогічно принципам МСБО 16 «Основні засоби».

При нарахуванні амортизації застосовувати прямолінійний метод.

Строки корисного використання інвестиційної нерухомості встановлено в межах 50 років. Визнання інвестиційної нерухомості припиняється при її вибутті або у випадку коли вона виведена з експлуатації і від її вибуття не очікується економічних вигід в майбутньому. Різниця між чистими надходженнями від вибуття і балансовою вартістю активу включається до складу прибутків або збитків в періоді, в якому відбулося припинення його визнання.

Оренда

У момент укладення договору Товариство оцінює, чи є угода орендою або чи містить вона ознаки оренди. Іншими словами, Товариство визначає, чи передає договір право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на відшкодування.

Товариство в якості орендодавця

Оренда, за якою у Товариства залишаються практично всі вигоди та ризики, пов'язані з володінням активом, класифікується як операційна аренда.

Орендний дохід, що виникає, обліковується лінійним методом протягом строку оренди і включається до складу доходів від реалізації через свій операційний характер.

Товариство в якості орендаря

Товариство застосовує єдиний підхід до визнання та оцінки всіх договорів оренди, за винятком короткострокової оренди та оренди активів з низькою вартістю. У своїй діяльності Товариство укладає довгострокові та короткострокові договори оренди.

Товариство має договори оренди нерухомості, які використовуються у поточній діяльності. Строк оренди зазвичай становить від 1 до 3 років. Товариство також має договори оренди строком не більше 12 місяців. Орендні платежі за короткостроковою орендою та орендою активів з низькою вартістю визнаються як витрати лінійним методом протягом строку оренди.

Інвестиції в дочірні підприємства

Для цілей складання фінансової звітності інвестиції у дочірні підприємства обліковуються за собівартістю.

Зменшення корисності нефінансових активів

На кожну звітну дату Товариство проводить оцінку наявності ознак можливого зменшення корисності активу. За наявності таких ознак чи необхідності проведення щорічного тестування на предмет знецінення, Товариство визначає очікувану вартість відшкодування активу. Очікувана вартість відшкодування активу є більшою з двох величин: справедливої вартості активу або групи активів, що генерують грошові потоки, за вирахуванням витрат на реалізацію та вартості використання активу, окрім випадків, коли актив не генерує грошові потоки, які значною мірою є незалежними від грошових потоків, що їх генерують інші активи або групи активів. У випадках, коли балансова вартість активу перевищує його очікувану вартість відшкодування, вважається що корисність активу зменшилась і його балансова вартість списується до очікуваної вартості відшкодування.

Під час оцінки вартості використання активу очікувані потоки грошових коштів дисконтуються до їх теперішньої вартості із застосуванням ставки дисконту до оподаткування, що відображає поточні ринкові оцінки вартості грошових коштів у часі та ризики, пов'язані з таким активом. Збитки від зменшення корисності активів, які не були переоцінені, що використовуються в операційній діяльності, визнаються у звіті про сукупний дохід.

На кожну звітну дату здійснюється оцінка наявності ознак того, що збиток від зменшення корисності активу визнаний у попередні періоди, вже не існує або зменшився. За наявності таких ознак вартість відшкодування активу переоцінюється. Попередньо визнаний збиток від зменшення корисності активу сторнується тільки при наявності змін в оцінках використаних для визначення вартості відшкодування активу з моменту, коли останній збиток від зменшення корисності був визнаний. У такому випадку балансова вартість активу збільшується до вартості його відшкодування. Збільшена балансова вартість активу не може перевищувати балансову вартість активу, що була б визначена за мінусом амортизації, якщо збитки від зменшення корисності не були б визнані в попередніх роках. Сторнування збитків від зменшення корисності активів відображається в звіті про сукупний дохід. Внаслідок такого сторнування амортизаційні відрахування коригуються в наступних періодах для того, щоб розподілити переоцінену балансову вартість активу, за мінусом залишкової вартості, на систематичній основі протягом залишкового періоду його корисного використання.

Специфіка діяльності

Товариства припускає враховувати все Товариство як Одиницю, генеруючу грошові потоки, тому знецінення окремого активу, у разі відсутності ознак знецінення Одиниці в цілому, в звітності не відображається.

Витрати по позиках

Витрати на позики, які безпосередньо стосуються придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, включаються до вартості цього активу, в іншому випадку витрати на позики відображаються у складі прибутків та збитків в тому періоді, коли вони були понесені. Кваліфікований актив – це актив, який потребує значних затрат часу для підготовки його до використання за призначенням або реалізації. Суттєвим, на виконання вимог даного пункту, вважати період понад 9 місяців з дати, на яку можна ідентифікувати початок капіталізації.

Запаси

Запаси, в більшій мірі, складаються з запасних частин, матеріалів, інструментів та пального. Запаси відображаються за меншою з двох величин: собівартістю та чистою вартістю реалізації. Собівартість розраховується за методом середньозваженої собівартості оцінки запасів при їх вибутті або передачі у виробництво.

Фінансові інструменти – первісне визнання та подальша оцінка

(I) Фінансові активи

Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи у первісному визнанні класифікуються як оцінювані в подальшому за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (ІСД) та за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Класифікація фінансових активів під час первісного визнання залежить від характеристик передбачених договором грошових потоків по фінансовому активу та бізнес-моделі, яка застосовується Товариством для управління даними активами.

За винятком торгової дебіторської заборгованості, яка не містить значного компоненту фінансування, Товариство первісно оцінює фінансові активи за справедливою вартістю, збільшеною в випадку фінансових активів, які оцінюються не за справедливою вартістю через прибуток або збиток, на суму витрат за угодою. Торгова дебіторська заборгованість, яка не міс-

тять значний компонент фінансування, оцінюється за ціною угоди, визначеною у відповідності до МСФЗ 15 (додатково див. облікову політику у розділі Дохід від договорів з клієнтами).

Для того, щоб фінансовий актив можна було класифікувати та оцінювати за амортизованою вартістю або справедливою вартістю через інший сукупний дохід, необхідно щоб договірні умови цього активу обумовлювали отримання грошових потоків, які є «Виключно платежами в рахунок основної суми боргу і відсотків на непогашену частину основної суми боргу». Така модель має назву SPPI-тесту та здійснюється на рівні кожного інструменту.

Бізнес-модель, що використовується Товариством для управління фінансовими активами, описує спосіб, за допомогою якого Товариство управляє своїми фінансовими активами з метою генерування грошових потоків. Бізнес-модель компанії визначає, чи будуть грошові потоки наслідком отримання передбачених договором грошових потоків, продажу фінансових активів або того й іншого.

Наступна оцінка

З метою подальшої оцінки фінансові активи класифікуються на 4 категорії:

- (I) Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю (боргові інструменти);
- (II) Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід з наступною декласифікацією накопичених прибутків та збитків (боргові інструменти);
- (III) Фінансові активи, що класифікуються на думку Товариства як такі, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід без наступної декласифікації накопичених прибутків та збитків при припиненні визнання (дольові інструменти);
- (IV) Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Товариство не має жодних фінансових активів, віднесених до категорій (II)–(IV).

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю (боргові інструменти)

Товариство оцінює фінансові активи за амортизованою вартістю, якщо виконуються обидві наступні умови:

«Фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків»; та «Договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання у передбачені дати грошові потоки, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та відсотків на непогашену частину основної суми боргу».

Фінансові активи, які оцінюються за амортизованою вартістю, в подальшому оцінюються з використанням методу ефективної процентної ставки та до них застосовуються вимоги щодо знецінення. Прибутки чи збитки визнаються у складі прибутку чи збитку в разі припинення визнання активу, його модифікації чи знецінення.

До категорії фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю, Товариство відносить торгіву дебіторську заборгованість. Торгова дебіторська заборгованість – це безумовне право Товариства на компенсацію. Право на компенсацію є безумовним, якщо для того, щоб настала дата сплати такої компенсації, необхідний лише плин часу. Якщо право на безумовну компенсацію не настало, але інші умови договору виконані, Товариство відображає результат операції по даному договору у Звіті про фінансовий стан, як контрактний актив. Контрактний актив – це право Товариства на компенсацію в обмін на товари або послуги, які Товариство передало Замовникові. Товариство оцінює контрактний актив на зменшення корисності відповідно до МСФЗ 9.

За наявності у договорі суттєвого компоненту фінансування, Товариство коригує об'єкту суму компенсації з метою врахування часової вартості грошей. Для оцінки дисконтованої вартості, управлінський персонал використовує ставку дисконтування на момент укладення договору. Для визначення ставки дисконтування використовується вартість довгострокових кредитів за даними статистичної звітності банків України, розміщених на сайті НБУ. Коригування об'єкту суми компенсації, з метою врахування істотного компонента фінансування, не проводиться, якщо на момент укладення договору, період між часом, коли Товариство передає об'єкту товар або послугу Замовникові, та часом, коли відбувається оплата за даний товар або послугу, становить менше одного року.

Припинення визнання

Фінансовий актив припиняє визнаватися (тобто виключається із Звіту про фінансовий стан) якщо:

«термін дії прав на отримання грошових потоків від активу сплинув»; або

«Товариство передає свої права на отримання грошових потоків від активу та/або

(а) Товариство передало практично всі ризики та вигоди від активу або

(б) ані передало, ані зберегло за собою практично всі ризики й вигоди від активу, але при цьому передало контроль над даним активом».

Знецінення фінансових активів

Компанія визнає оціночний резерв під очікувані кредитні збитки (далі – ОКЗ) за всіма борговими фінансовими активами, які не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Стосовно торгової дебіторської заборгованості Товариство застосовує спрощений підхід при розрахунку ОКЗ, передбачений стандартом. Таким чином, Товариство не відслідковує зміни кредитного ризику, а натомість на кожну звітну дату визнає оціночний резерв під збитки в сумі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк. Товариство використовує матрицю оціночних резервів, спираючись на свій минулий досвід виникнення кредитних збитків, скоригованих з урахуванням прогнозних факторів, специфічних для позичальників, і загальних економічних умов:

(I) термін прострочення до 12 місяців – резерв не нараховується;

(II) термін прострочення понад 12 місяців – 100 %.

(II) Фінансові зобов'язання

Первісне визнання та оцінка

Фінансові зобов'язання класифікуються під час первісного визнання відповідно як фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, кредити і позики, кредиторська заборгованість. Усі фінансові зобов'язання первісно визнаються за справедливою вартістю, за вирахуванням (у випадку кредитів, позик та кредиторської заборгованості) витрат по угоді, безпосередньо пов'язаних з їх випуском або придбанням. Фінансові зобов'язання Товариства включають торгову та іншу кредиторську заборгованість та позики.

Подальша оцінка

Подальша оцінка фінансових зобов'язань залежить від їх класифікації наступним чином:

Фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток

Категорія «фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток» включає фінансові зобов'язання, призначені для торгівлі, і фінансові зобов'язання, визначені при первісному визнанні в якості переоцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Товариство не має фінансових зобов'язань, визначених нею при первісному визнанні в якості переоцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток, а також призначених для торгівлі.

Кредити та позики

Після первісного визнання позики оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Доходи і витрати за такими фінансовими зобов'язаннями визнаються у звіті про прибутки та збитки при припиненні їх визнання, а також по мірі нарахування амортизації з використанням ефективної процентної ставки. Амортизована вартість розраховується з урахуванням дисконтів або премій при придбанні, а також комісійних або витрат, які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки. Амортизація ефективної процентної ставки включається до складу фінансових витрат в звіті про прибутки та збитки.

Грошові потоки, пов'язані з короткостроковою заборгованістю (позики), не дисконтують, якщо вплив дисконтування є несуттєвим. Не суттєвою вважати різницю між номінальною та приведеною вартістю меншу ніж 2 %.

Торгова та інша кредиторська заборгованість

В подальшому торгова та інша кредиторська заборгованість відображається за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Припинення визнання

Визнання фінансового зобов'язання у звіті про фінансовий стан припиняється, якщо зобов'язання погашено, анульовано, або термін його дії закінчився. Якщо наявне фінансове зобов'язання замінюється іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або якщо умови наявного зобов'язання значно змінені, така заміна або зміни враховуються як припинення визнання первісного зобов'язання і початок визнання нового зобов'язання, а різниця в їх балансовій вартості визнається у звіті про прибутки та збитки.

(III) Взаємозалік фінансових інструментів

Фінансові активи та фінансові зобов'язання підлягають взаємозаліку, а нетто-сума поданням в звіті про фінансовий стан тоді і тільки тоді, коли є здійснення в цей момент юридичне право на взаємозалік визнаних сум, а також намір провести розрахунок на нетто-основі або реалізувати активи і одночасно з цим погасити зобов'язання.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають в себе кошти на банківських рахунках, депозити до запитання, готівкові кошти та короткострокові високоліквідні інвестиції зі строком погашення до трьох місяців чи менше, які в будь-який час можна обміняти на визначену суму грошових коштів і які не мають значного ризику зміни вартості.

Для цілей звіту про рух грошових коштів, грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти та їх еквіваленти, як зазначено вище, за вирахуванням вартості непогашених банківських овердрафтів.

Забезпечення

Забезпечення визнаються, якщо підприємство в результаті певної події у минулому має юридичні або фактичні зобов'язання, для врегулювання яких, з більшою мірою вірогідності, необхідне вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, і які можна оцінити з достатньою надійністю. Суми створених забезпечень визнаються витратами в періоді нарахування (за винятком суми забезпечення, що включається до первісної вартості основних засобів). Забезпечення переглядаються на кінець кожного звітного періоду та коригуються для відображення поточної найкращої оцінки.

Товариство визнає як забезпечення резерв на оплату невикористаних відпусток.

Умовні зобов'язання та умовні активи

Умовні зобов'язання не визнаються у фінансовій звітності. Вони розкриваються у примітках до фінансової звітності, крім тих випадків, коли ймовірність вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, є незначною. Умовні активи не визнаються у фінансовій звітності, але інформація про них розкривається у примітках у тому випадку, якщо існує значна ймовірність одержання економічної вигоди.

Виплати працівникам

Поточні виплати працівникам включають: заробітну плату за окладами та тарифами, інші нарахування з оплати праці; виплати за невідпрацьований час (щорічні відпустки та інший оплачуваний невідпрацьований час); премії та інші заохочувальні виплати. В процесі господарської діяльності Товариство сплачує обов'язкові внески до Державних фондів соціального страхування за своїх працівників, в розмірі передбаченому законодавством України.

Дохід від договорів з клієнтами

Дохід від договорів з клієнтами визнається, коли контроль над товарами або послугами передається клієнту і оцінюється в сумі, що відображає відшкодування, право на яке Товариство розраховує отримати в обмін на ці товари або послуги.

Дохід відображається за вирахуванням податку на додану вартість та знижок.

Товариство дійшло висновку, що як правило, воно виступає у якості принципала в укладених ним договорах, оскільки воно, зазвичай, контролює товари або послуги, перш ніж передати їх клієнту.

Товариство визнає доходи від послуг з переробки давальницької сировини, які задовольняються з плином часу, використовуючи метод за результатами, вимірюючи ступінь надання послуги до повного задоволення цього зобов'язання щодо виконання, пропорційно періоду надання послуг. Ступінь завершеності визначати на підставі погоджених актів виконаних робіт від загальної кількості передбачених робіт по договору. В кінці кожного звітного періоду проводити переоцінку прогресу на шляху до повного виконання договору, що задовольняються з плином часу.

Дохід від реалізації товарів визнається в момент часу, коли контроль над активом передається замовнику, як правило, при поставці товару.

Договори з клієнтами не передбачають обіцянок, які є окремими зобов'язаннями щодо виконання, на які має бути розподілена частина ціни угоди; а також не передбачають жодних змінних компенсацій, значних компонентів фінансування, безготівкового розрахунку, а також винагород, що підлягають сплаті клієнту. У зв'язку з цим у Товариства відсутні договірні активи та договірні зобов'язання.

При передачі товарів з правом повернення, дохід за передані товари визнається у сумі компенсації, на яку Товариство очікує отримати право компенсації. Не визнається дохід для товарів, що, як очікується, будуть повернені. Одночасно визнаються зобов'язання, щодо повернення грошових коштів та актив в сумі відповідного коригування вартості продажів для покриття вартості товарів, отриманих від клієнта, при виконанні зобов'язання щодо повернення грошових коштів.

Податки

Поточний податок на прибуток

Поточні податкові активи та зобов'язання за поточний і попередній періоди оцінюються за вартістю, що очікується до відшкодування податковими органами або до сплати податковим органам, згідно з українським податковим законодавством.

Ставки податку та податкове законодавство, що використовуються для розрахунку цієї суми, – є такі, що були офіційно чи фактично прийняті на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток

Відстрочений податок на прибуток нараховується за методом зобов'язань станом на дату складання балансу по всіх тимчасових різницях між податковою базою активів і зобов'язань та їх балансовою вартістю, відображеною для цілей фінансової звітності.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються за всіма оподатковуваними тимчасовими різницями, крім:

(I) ситуацій, коли відстрочене податкове зобов'язання виникає в результаті первісного визнання гудвілу або активу чи зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням бізнесу, і яке на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток;

(II) оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні та асоційовані підприємства, якщо материнська компанія може контролювати час сторнування тимчасової різниці й існує ймовірність, що тимчасова різниця не буде сторнована в найближчому майбутньому.

Відстрочені податкові активи визнаються за всіма неоподатковуваними тимчасовими різницями і невикористаним податковим кредитом і податковими збитками, перенесеними на наступні періоди, якщо існує ймовірність отримання оподаткованого прибутку, відносно якого можна застосувати неоподатковвану тимчасову різницю, а також податковий кредит та невикористані податкові збитки, окрім випадків коли:

(III) відстрочений податковий актив, що стосується неоподатковуваних тимчасових різниць, виникає в результаті первісного визнання активу або зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням підприємств, і який на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток;

(IV) відносно оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні і асоційовані підприємства, відстрочені податкові активи визнаються, тільки якщо існує ймовірність сторнування тимчасових різниць у найближчому майбутньому і буде отриманий при-

буток, що підлягає оподаткуванню відносно якого можна застосувати тимчасову різницю. Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на дату складання балансу і зменшується, якщо більше не існує ймовірності отримання достатнього оподаткованого прибутку, який дозволив би реалізувати частину або всю суму такого відстроченого податкового активу. Невизнані раніше відстрочені податкові активи переоцінюються на дату балансу і визнаються тоді, коли виникає вірогідність отримання в майбутньому оподаткованого прибутку, що дає можливість реалізувати відстрочений податковий актив.

Відстрочені податкові активи і зобов'язання визначаються за ставками податку, застосування яких очікується при реалізації активу або погашенні зобов'язання, на основі податкових ставок (і положень податкового законодавства), що діють на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток, що стосується статей іншого сукупного доходу або тих, які визнаються безпосередньо у складі капіталу, визнається у складі іншого сукупного доходу або безпосередньо у складі капіталу, а не у складі прибутків та збитків.

Відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання підлягають взаємозаліку за наявності повного юридичного права зарахувати поточні податкові активи в рахунок поточних податкових зобов'язань, якщо вони відносяться до податків на прибуток, нарахованих тим самим податковим органом на той самий суб'єкт господарювання.

Податок на додану вартість

Доходи, витрати та активи визнаються за вирахуванням суми податку на додану вартість (ПДВ), крім таких випадків:

(I) ПДВ, що виникає при придбанні активів чи послуг, не підлягає відшкодуванню податковими органами. В такому випадку ПДВ визнається як частина витрат на придбання активу або частина витратної статті, залежно від обставин;

(II) дебіторська і кредиторська заборгованість, що відображається з урахуванням суми ПДВ.

Власний капітал

Статутний капітал, включає внески засновників. Сума перевищення справедливої вартості вилучених коштів над номінальною вартістю частки засновника відображається як емісійний дохід. Товариство визнає резервний капітал у складі власного капіталу, сформованого відповідно до Статуту підприємства.

Порядок розподілу накопиченого прибутку встановлюється Зборами акціонерів.

Сегменти

Товариство представляє фінансову звітність відповідно до МСФЗ 8 «Операційні сегменти». З метою управління Товариство розділене на бізнес-одиниці, виходячи з послуг, що надаються, і складається з наступних двох звітних сегментів:

(I) сегмент виробництва, який займається наданням послуг з переробки давальницької сировини;

(II) сегмент інвестиційної нерухомості, який надає в оренду офіси та виробничі площі, що належать Товариству.

Пов'язані особи

Товариство визначає пов'язаних осіб відповідно до ознак, які приводяться в МСБО 24.

Товариство розкриває інформацію, щодо пов'язаних осіб у примітках до фінансових звітів. Під час розгляду кожного можливого випадку відносин пов'язаних сторін, увага має бути спрямована на суть цих відносин, а не просто на юридичну форму.

Форми фінансової звітності

Товариство подає фінансову звітність органам виконавчої влади, у формах, які визначені в додатках до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Дані форми є обов'язковими для подання фінансової звітності в Україні, підготовленої відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Для виконання вимог МСФЗ, враховуючи законодавчу невідповідність, Товариство подає фінансову звітність складену відповідно до вимог всіх МСФЗ, в примітках до фінансової звітності. Товариство вважає даний консенсус прийнятним, та як такий, що не суперечить МСФЗ. Для користувачів подання фінансової звітності у формах, які визначені в додатках до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не є обов'язковим, Товариство подає фінансову звітність у формах складених відповідно до вимог МСФЗ.

Нові стандарти, роз'яснення та поправки до чинних стандартів та роз'яснень

Прийнята облікова політика Товариства використана для підготовки фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, в цілому відповідає обліковій політиці, що застосовувалася при підготовці річної фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року, за винятком прийняття нових стандартів та інтерпретацій, які набрали чинності з 01 січня 2022 року.

Стандарти, які були завершені, але ще не набули чинності

Деякі нові стандарти, зміни до стандартів і тлумачення ще не набрали чинності на 31 грудня 2022 р. і не застосовувалися при підготовці цієї фінансової звітності. Товариство планує застосовувати їх тоді, коли вони набудуть чинності. Очікується, що наступні поправки не будуть мати суттєвого впливу на фінансову звітність Товариства:

– МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти» набуває чинності, починаючи з 1 січня 2023 року або після цієї дати, при цьому необхідно розкрити порівняльну інформацію;

– Поправки до МСБО (IAS) 1 – «Класифікація зобов'язань як короткострокових або довгострокових» поправки вступають в силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати і застосовуються ретроспективно;

– Поправки до МСБО (IAS) 8 – «Визначення облікових оцінок» набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати і застосовуються до змін в обліковій політиці та облікових оцінках, які відбулися на початку цього періоду або після неї. Дозволяється дострокове застосування, якщо цей факт розкрито;

– Поправки до МСБО (IAS) 1 та Практичної заяви 2 МСФЗ – «Розкриття облікової політики» застосовуються до річних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати, при цьому допускається дострокове застосування. Оскільки поправки до Практичної заяви 2 містять необов'язкові вказівки щодо застосування визначення суттєвості до інформації про облікову політику, дата набрання чинності цим поправкам не потрібна;

– Поправки до МСБО (IAS) 12 – «Відстрочений податок, пов'язаний з активами та зобов'язаннями, що виникають внаслідок однієї операції» слід застосовувати до операцій, які відбуваються на або після початку самого раннього представленого порівняльного періоду.

Основні види продукції або послуг, що їх виробляє чи надає емітент, за рахунок продажу яких емітент отримав 10 або більше відсотків доходу за звітний рік, у тому числі обсяги виробництва (у натуральному та грошовому виразі), середньо реалізаційні ціни, суму виручки, окремо надається інформація про загальну суму експорту, а також частку експорту в загальному обсязі продажів, перспективність виробництва окремих товарів, виконання робіт та надання послуг; залежність від сезонних змін; про основні ринки збуту та основних клієнтів; основні ризики в діяльності емітента, заходи емітента щодо зменшення ризиків, захисту своєї діяльності та розширення виробництва та ринків збуту; про канали збуту й методи продажу, які використовує емітент; про джерела сировини, їх доступність та динаміку цін; інформацію про особливості стану розвитку галузі виробництва, в якій здійснює діяльність емітент, рівень впровадження нових технологій, нових товарів, його становище на ринку; інформацію про конкуренцію в галузі, про особливості продукції (послуг) емітента; перспективні плани розвитку емітента; кількість постачальників за основними видами сировини та матеріалів, що займають більше 10 відсотків у загальному обсязі постачання, у разі якщо емітент здійснює свою діяльність у декількох країнах, необхідно зазначити ті країни, у яких емітентом отримано 10 або більше відсотків від загальної суми доходів за звітний рік.

Київська кондитерська фабрика «Рошен» – один із лідерів серед кондитерських підприємств України.

На фабриці працює 981 особа.

На сучасному високопродуктивному обладнанні випускається близько 100 найменувань кондитерських виробів.

Київська кондитерська фабрика орієнтована на випуск широкого асортименту: борошняних виробів, цукерок. Асортимент борошняних виробів включає в себе практично повний спектр усіх видів тортів і тістечок, а також різними сортами цукрового та здобного печива та крекерів. У широкому асортименті виробляється й цукеркова продукція, різні види мармеладу та зефіру, шоколадних цукерок. Київська кондитерська фабрика «Рошен» сертифікована відповідно до вимог міжнародних стандартів якості ISO 9001:2015 та безпеки продуктів харчування ISO 22000:2005.

Основні види продукції та обсяги виробництва за звітний рік: 1) Глазовані (шок. цукерки), 661 тон; 2) Мармелад, 1 414 тон; 3) Печиво, 13 793 тон; 4) Крекер, 8 280 тон; 5) Торти, 5 692 тон. Товариство прагне не тільки постійно створювати нові оригінальні продукти з використанням сучасних технологій та якісних інгредієнтів, а й вдосконалювати процес виробництва з метою оптимізації природних ресурсів. Підприємство планує розширення асортименту, зменшення собівартості продукції, покращення якості продуктів харчування. Для цього значні зусилля будуть спрямовуватись на оптимізацію логістики підприємства, раціональне використання теплоенергетичних ресурсів, механізацію та автоматизацію виробничих процесів, модернізацію діючого обладнання.

Конфлікт на окремих територіях східної України, що розпочався навесні 2014 року, залишається неврегульованим. Відносини між Україною та російською федерацією залишаються напруженими. Проте, українська економіка вже переорієнтувалася до умов, що склалися.

Однак наразі невідомо, як буде у подальшому розвиватися ситуація у країні в цілому та, відповідно, неможливо визначити, як це може вплинути на результати діяльності та фінансовий стан Товариства.

Основні придбання або відчуження активів за останні п'ять років. Якщо підприємство планує будь-які значні інвестиції або придбання, пов'язані з його господарською діяльністю, їх необхідно описати, включаючи суттєві умови придбання або інвестиції, їх вартість і спосіб фінансування.

Основні придбання активів:

Для виробництва тортів «Сметанник Рошен» придбано обладнання на суму 497 633,00 грн (без ПДВ); Для виробництва тортів «Наполеон» придбано обладнання на суму 6 705 507,10 грн (без ПДВ); Для виробництва тортів «Пражський» та «Чері Квін» придбано обладнання на суму 2 076 516,2 грн (без ПДВ);

Для виробництва тортів «Суфле», «Мус вершковий», «Мус персиковий» придбано обладнання на суму 1 240 832,00 грн (без ПДВ);

Для виробництва фруктових-желейних та трьохшарових мармеладів придбано обладнання на суму 1 382 948,00 грн (без ПДВ);

На реконструкцію котельної та тепломереж фабрики придбано обладнання на суму 7 355 350,00 грн (без ПДВ);

Організація виробництва сендвіч-печива на лінії К-2 придбано обладнання на суму 69 534 945,00 грн (без ПДВ);

Для виробництва тортів «Груша-карамель» придбано обладнання на суму 1 169 606,27 грн (без ПДВ);

Затрати по організації Дитячого центру становлять 32 638 133 грн (без ПДВ);

Затрати понесені на реконструкцію виробничих приміщень та благоустрій прилеглої території 243 033 785,00 грн.

Організація виробництва зефіру з начинкою придбано обладнання на суму 1 264 959,33 грн (без ПДВ);

Придбання тунелю охолодження для термостабілізації зефіру на суму 2 904 167,30 грн (без ПДВ);

Побудовано магазин на суму 6 902 211,02 грн (без ПДВ);

Організовано гостьову парковку на суму 25 035 404,12 грн (без ПДВ);

Затрати понесені на льодову арену з амфітеатром в 2019 році становлять 115 856 241,39 грн (без ПДВ);

Затрати понесені на організацію головного входу до офісу становлять 34 490 297,58 грн (без ПДВ);

Придбання активів для організації бісквітного цеху № 2 в м. Бориспіль становлять 1 195 281 406,13 грн (без ПДВ);

Для організації виробництва зефіру з начинкою придбано обладнання на суму 9 093 719,86 грн.

Основні відчуження активів: ПрАТ «Вінницька кондитерська фабрика» реалізація ліній «Мазетті-4», «WINKLER-4», «Мазетті-5», лінії для пакування шоколадних плиток LOESCH RACK, загортальні машини EURO 88 BASIC, машини холодильні, вали для подрібнення, реалізація частин загортальних ліній «FIMA» і «Sweet Magic» та інше обладнання на суму 71 079 819,53 грн (з ПДВ); ТОВ «Бісквітний комплекс "РОШЕН"» реалізація котлів парових та обладнання на суму 13 724 588,29 грн (з ПДВ); ПрАТ «Кременчуцька кондитерська фабрика "Рошен"» реалізація обладнання (повітряні компресори, охолоджувачі, ємності) на суму

1 864 711,20 грн (з ПДВ); ДП «Кондитерська корпорація “РОШЕН”» реалізація модульної будівлі 6,058×2,438×2,591 м, резервуари з обігрівом, тип ZBEI 1000, обладнання для лабораторії, вузол переміщення муки з депозитора на розподільчу щітку) на суму 8 402 413,73 грн (з ПДВ); ТОВ «Рошен «Ексклюзив» реалізація виробничого обладнання на суму 1 126 606,39 грн (з ПДВ), ТОВ «РОШЕН ПЛАЗА» реалізація обладнання(машина для підрізки, вирівнювання та заливки льоду модель 526 Zamdoni Comrani Ltd та обладнання для обслуговування льодової арени) на суму 4 547 017,20 грн (з ПДВ).

Основні засоби емітента, включаючи об’єкти оренди та будь-які значні правочини емітента щодо них; виробничі потужності та ступінь використання обладнання; спосіб утримання активів, місцезнаходження основних засобів. Крім того, необхідно описати екологічні питання, що можуть позначитися на використанні активів підприємства, плани капітального будівництва, розширення або удосконалення основних засобів, характер та причини таких планів, суми видатків, у тому числі вже зроблених, опис методу фінансування, прогнозні дати початку та закінчення діяльності та очікуване зростання виробничих потужностей після її завершення

Основні засоби Товариства – це будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби та інші основні засоби.

Основні засоби знаходяться за місцезнаходженням Товариства.

Утримання основних засобів здійснюється за власні кошти Товариства.

На думку Емітента екологічні питання не позначаються на використанні активів підприємства.

Планів капітального будівництва у товариства немає у зв’язку з нестачею фінансування. Удосконалення основних засобів планується при наявності коштів.

Проблеми, які впливають на діяльність емітента; ступінь залежності від законодавчих або економічних обмежень

починаючи з 24 лютого 2022 року російська федерація здійснила повномасштабне вторгнення на територію України. Тривалість та вплив широкомасштабних військових дій російської федерації на території України залишається невизначеним, що не дозволяє з достатнім ступенем достовірності оцінити обсяги, тривалість і тяжкість наслідків, а також їх вплив на фінансовий стан та результати діяльності Товариства в майбутніх періодах. Керівництво оцінює, що негативний вплив військової агресії на економіку країни і невизначеність щодо подальшого економічного зростання можуть негативно позначитися на фінансовому становищі і фінансових результатах Товариства.

Керівництво проаналізувало здатність Товариства продовжувати подальшу безперервну діяльність станом на дату випуску цієї фінансової звітності та дійшло висновку, що існує лише один суттєвий фактор невизначеності – подальша значна ескалація військових дій, – який може призвести до дестабілізації діяльності Товариства, що, у свою чергу, може викликати значні сумніви у спроможності Товариства продовжувати безперервну діяльність.

Керівництво Товариства стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків, наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій у політичних, макроекономічних умовах та/або умовах торгівлі може негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Товариства у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

Опис обраної політики щодо фінансування діяльності емітента, достатність робочого капіталу для поточних потреб, можливі шляхи покращення ліквідності за оцінками фахівців емітента

Товариство працює за принципом госпрозрахунку, самофінансування та самоокупності.

Вартість укладених, але ще не виконаних договорів (контрактів) на кінець звітного періоду (загальний підсумок) та очікувані прибутки від виконання цих договорів

Укладених, але невиконаних договорів станом на 31.12.2022 року у Товариства немає.

Стратегія подальшої діяльності емітента щонайменше на рік (щодо розширення виробництва, реконструкції, поліпшення фінансового стану, опис істотних факторів, які можуть вплинути на діяльність емітента в майбутньому)

Зміна та збільшення асортименту продукції.

Необхідність створення нової продукції для постійного економічного розвитку зумовлена такими факторами: нова продукція сприяє стабілізації роботи виробництва; нові вироби дають змогу фабриці відповідати потребам ринку; зменшується залежність від одного товару або асортиментної групи; досягається максимальна ефективність системи реалізації; з'являється можливість раціонального використання відходів виробництва. Підприємство буде готовим до того, що деякі нові продукти не користуватимуться попитом внаслідок конкуренції і несподіваної зміни смаків споживачів. Упровадження нового товару – завжди ризик, тому потрібно враховувати, що ринок може відхилити створений товар, і мати можливість замінити цей виріб на інший, згідно маркетингової програми.

Опис політики емітента щодо досліджень та розробок, вказати суму витрат на дослідження та розробку за звітний рік

У звітному періоді дослідження та розробки на Товаристві не проводились.

Інша інформація, яка може бути істотною для оцінки інвестором фінансового стану та результатів діяльності емітента, у тому числі, за наявності, інформацію про результати та аналіз господарювання емітента за останні три роки у формі аналітичної довідки в довільній формі

Починаючи з 24 лютого 2022 року російська федерація здійснила повномасштабне вторгнення на територію України. Тривалість та вплив широкомасштабних військових дій російської федерації на території України залишається невизначеним, що не дозволяє з достатнім ступенем достовірності оцінити обсяги, тривалість і тяжкість наслідків, а також їх вплив на фінансовий стан та результати діяльності Товариства в майбутніх періодах. Керівництво оцінює, що негативний вплив військової агресії на економіку країни і невизначеність щодо подальшого економічного зростання можуть негативно позначитися на фінансовому становищі і фінансових результатах Товариства.

Керівництво проаналізувало здатність Товариства продовжувати подальшу безперервну діяльність станом на дату випуску цієї фінансової звітності та дійшло висновку, що існує лише один суттєвий фактор невизначеності – подальша значна ескалація військових дій, – який може призвести до дестабілізації діяльності Товариства, що, у свою чергу, може викликати значні сумніви у спроможності Товариства продовжувати безперервну діяльність.

Керівництво Товариства стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків, наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій у політичних, макроекономічних умовах та/або умовах торгівлі може негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Товариства у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

КЕЙС 3

Розгляньте звіт керівництва ПрАТ «Київської кондитерської фабрики “Рошен”» за 2022 рік.

Поясніть можливість та доцільність його перевірки аудитором в межах обов’язкового аудиту річної фінансової звітності підприємства.

Обґрунтуйте свою позицію щодо збереження тої методики аудиту, яка використовувалася аудитором під час перевірки балансу чи звіту про фінансові результати.

Звіт керівництва (звіт про управління)

1. Вірогідні перспективи подальшого розвитку емітента

1. Вірогідні перспективи подальшого розвитку емітента: вірогідні перспективи подальшого розвитку емітента в цілому залежать від загального економічного стану країни, поліпшення платоспроможності як громадян так і підприємств, тому на даний час керівництво не має змоги прогнозувати вірогідні перспективи подальшого розвитку Товариства більш, ніж на 12 місяців від звітної дати. В наступному році Товариство планує займатись основними видами діяльності. Метою діяльності Товариства є збільшення прибутку в інтересах Товариства та його акціонерів від провадження основної та інших видів діяльності та здійснення інших операцій, відповідно до законодавства та вимог Статуту Товариства.

ПрАТ «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» планує на майбутнє частково змінити та збільшити асортимент продукції. Необхідність створення нової продукції для постійного економічного розвитку зумовлена такими факторами:

- нова продукція сприяє стабілізації роботи виробництва;
- нові вироби дають змогу фабриці відповідати потребам ринку;
- зменшується залежність від одного товару або асортиментної групи;
- досягається максимальна ефективність системи реалізації;
- з’являється можливість раціонального використання відходів виробництва.

2. Інформація про розвиток емітента

Ключовим напрямком діяльності Товариства є: виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання з давальницької сировини, яке орієнтовано на одного вітчизняного замовника ДП «КК “Рошен”». Ще одним видом діяльності Товариства є надання в операційну оренду власного нерухомого майна.

«Київська кондитерська фабрика “Рошен”» заснована, як Закрите акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика імені Карла Маркса». На підставі рішення установчих зборів засновників від 24.05.1994 року шляхом реорганізації (перетворення) Орендного підприємства «Київська кондитерська фабрика імені Карла Маркса» внаслідок повного викупу державного майна цього підприємства Організацією орендарів «Київської кондитерської фабрики імені Карла Маркса».

Відповідно до вимог Закону України «Про акціонерні товариства» в 2009 році Загальними зборами акціонерів прийнято рішення про зміну найменування Товариства з Закритого акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика імені Карла Маркса» на Публічне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

19 квітня 2017 року Загальними зборами акціонерів прийнято рішення про зміну найменування Товариства з Публічного акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» на Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

На фабриці працює більше 900 осіб. На сучасному високопродуктивному обладнанні випускається близько 60 найменувань кондитерських виробів, загальний обсяг яких становить близько 40 тисяч тонн на рік.

«Київська кондитерська фабрика» орієнтована на випуск широкого асортименту. Виробництво орієнтоване на виготовлення тортів, тістечок, кексів, мармеладу, пастили, зефіру, печива та крекерів, а також коробкових цукерок «Київ Вечірній». Лінійка тортів, що випускаються фабрикою, – це не тільки добре відомі й улюблені всіма «Київський» і «Празький», а й новинки виробництва. «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» сертифікована відповідно до вимог Міжнародних стандартів якості ISO 9001:2015 та безпеки продуктів харчування ISO 22000:2005.

3. Інформація про укладення деривативів або вчинення правочинів щодо похідних цінних паперів емітентом, якщо це впливає на оцінку його активів, зобов'язань, фінансового стану і доходів або витрат емітента, зокрема інформацію про:

У звітному році не було укладання деривативів або вчинення правочинів щодо похідних цінних паперів емітента, що могло би вплинути на оцінку активів, зобов'язань, фінансового стану і доходів або витрат Товариства.

1) завдання та політику емітента щодо управління фінансовими ризиками, у тому числі політику щодо страхування кожного основного виду прогнозованої операції, для якої використовуються операції хеджування

В зв'язку з непередбачуваністю та неефективністю фінансового ринку України, загальна програма управлінського персоналу щодо управління фінансовими ризиками зосереджена і спрямована на зменшення їх потенційного негативного впливу на фінансовий стан Товариства. Операції хеджування Товариством у звітному періоді не застосовувались.

2) схильність емітента до цінових ризиків, кредитного ризику, ризику ліквідності та/або ризику грошових потоків

Фінансові інструменти Товариства включають грошові кошти та їх еквіваленти, торгіву та іншу дебіторську заборгованість, торгіву та іншу кредиторську заборгованість. Товариство не брало участь в операціях із використанням похідних фінансових інструментів. В зв'язку з непередбачуваністю та неефективністю фінансового ринку України, загальна програма управління ризиками зосереджена і спрямована на зменшення його потенційного негативного впливу на фінансовий стан Товариства. Основні ризики, властиві фінансовим інструментам, включають ринковий ризик, ризик ліквідності та кредитний ризик. Керівництво аналізує та узгоджує політику управління кожним із цих ризиків, основні принципи якої викладені нижче.

Ринковий ризик – Для діяльності Товариства не характерні фінансові ризики у результаті ринкових змін курсів обміну валют та відсоткових ставок.

Валютний ризик – Валютний ризик являє собою ризик того, що справедлива вартість майбутніх потоків грошових коштів від фінансового інструмента коливатиметься у результаті змін курсів обмін валют. Для діяльності Товариства, не характерні валютні ризики обумовлені коливаннями курсів обміну гривні щодо долара США та інших валют.

Ризик зміни відсоткових ставок – Ризик зміни відсоткових ставок являє собою ризик того, що справедлива вартість або потоки грошових коштів від фінансових інструментів коливатимуться у результаті ринкових змін відсоткових ставок. Для діяльності Товариства, не характерні ринкові ризики щодо змін відсоткових ставок.

Ризик ліквідності – Ризик ліквідності являє собою ризик того, що Товариство не зможе погасити свої зобов'язання на момент їх погашення. Завданням керівництва є підтримання балансу між безперервним фінансуванням і гнучкістю у використанні умов кредитування, які надаються постачальниками. Товариство проводить аналіз строків виникнення активів і погашення зобов'язань і планує свою ліквідність у залежності від очікуваних строків погашення відповідних фінансових інструментів. Відповідно до планів Товариства, його потреби в обігових коштах задовольняються за рахунок надходження грошових коштів від операційної діяльності. Товариство не залучає кредитні ресурси. Надходжень від операційної діяльності недостатньо для своєчасного погашення зобов'язань.

Станом на 31.12.2022 року короткострокові зобов'язання Товариства перевищують його короткострокові активи на 965 248 тис. грн, станом на 31.12.2021 року короткострокові зобов'язання Товариства перевищували його короткострокові активи на 1 004 988 тис. грн.

Кредитний ризик – Кредитний ризик являє собою ризик того, що Товариство понесе фінансові збитки у випадку, якщо контрагенти не виконують свої зобов'язання за фінансовим інструментом або клієнтським договором. Фінансові інструменти, які потенційно наражають Товариство на істотну концентрацію кредитного ризику, переважно включають грошові кошти та їх еквіваленти, а також торгіву дебіторську заборгованість.

Товариство переважно розміщує свої грошові кошти та їх еквіваленти у великих банках з надійною репутацією, які знаходяться в Україні. Керівництво здійснює постійний моніторинг фінансового стану установ, де розміщені грошові кошти та їх еквіваленти. Кредитний ризик пов'язаний з невиконанням банками своїх зобов'язань та обмежується сумою грошових коштів та їх еквівалентів.

Товариство здійснює торгові операції тільки з перевіреними і кредитоспроможними клієнтами. Політика Товариства полягає в тому, що можливість надання кредиту клієнтам, які бажають співпрацювати на кредитних умовах, у кожному конкретному випадку аналізується і підлягає формальному затвердженню. Окрім того, керівництво проводить додаткову процедуру моніторингу фінансової інформації про клієнтів на щоквартальній основі. Інші ризики відстежуються і аналізуються у кожному конкретному випадку. Товариство має значну концентрацію кредитного ризику перед одним контрагентом, який є пов'язаною особою, а саме: ДП «КК «РОШЕН»».

Компанія здійснює свою діяльність на території України. Українська економіка поволі відновлювалася після падіння в першому півріччі 2022 року внаслідок широкомасштабної російської агресії. Втрата людського капіталу та руйнування інфраструктури, зокрема енергетичної, унаслідок подальших російських терористичних атак та проведення бойових дій зумовлять глибоке падіння економіки в 2022 році та стримуватимуть її відновлення в наступному.

Високий рівень ризиків та невизначеності зберігається, що ускладнює роботу компаній, проте макроекономічну стабільність підтримує значна міжнародна фінансова допомога.

У другому півріччі економіка України почала поволі відновлюватися після падіння внаслідок повномасштабної війни, однак ВВП скоротилось приблизно на третину, а наступного зростатиме повільніше, ніж прогнозувалося до масованих ракетних обстрілів.

Міжнародна підтримка України лише зростає, стаючи системнішою та регулярнішою. У 2022 році за допомогою партнерів профінансовано понад половину потреб держбюджету, подібна ситуація збережеться і наступного року. Зовнішні гранти та кредити також підтримали платіжний баланс і міжнародні резерви. У другому півріччі тиск на валютному ринку суттєво послабився завдяки літньому коригуванню обмінного курсу та низки валютних обмежень. Значні державні видатки на виплати військовослужбовцям і постраждалим від війни підтримали доходи населення та компенсували їхнє суттєве скорочення в приватному секторі.

Значні розриви платіжного балансу та неритмічне надходження міжнародної допомоги в першій половині року зумовили потребу в коригуванні валютного курсу. Офіційний обмінний курс гривні до долара було знижено на 25 % наприкінці липня. Це рішення разом із коригуванням валютних обмежень, поступовим зростанням ринкових ставок у відповідь на червневне підвищення облікової ставки, запуском «зернового коридору» послабили тиск на валютному ринку. Відтак обсяги інтервенцій НБУ скоротилися. Однак валютний ринок усе ще не здатен самостійно збалансуватися, попит на валюту з боку бізнесу та населення залишається високим.

Тож НБУ надалі компенсуватиме дефіцит валюти на ньому та зберігатиме політику фіксованого обмінного курсу. Водночас завдяки безпрецедентній допомозі від партнерів міжнародні резерви станом на кінець листопада вже перевищили довоєнний рівень та досягли 28 млрд дол. Цей рівень покриває три з половиною місяці майбутнього імпорту. Подальше надходження міжнародної допомоги дасть змогу підтримувати резерви на достатньому рівні.

За підсумками 2022 року, інфляція в Україні не перевищить 30 %. Основними рушіями зростання цін залишаються фактори пропозиції: руйнування виробничих потужностей, порушення логістики, зростання виробничих витрат, обмежена пропозиція окремих товарів. Свій внесок в інфляцію мали липнєве коригування курсу гривні до долара США та високі темпи зростання світових цін. Стримували ціновий тиск червневне підвищення облікової ставки до 25 % річних та його поступова трансмісія у ринкові ставки, пригнічений попит, а також фіксація тарифів на житлово-комунальні послуги. Більшість цих факторів сповільнюватимуть інфляцію у 2023 році. Однак руйнування енергетичної інфраструктури посилюватиме тиск на ціни. Жовтневий прогноз НБУ передбачає утримання високої облікової ставки тривалий час, спонукаючи банки надалі підвищувати та утримувати на вищому рівні ставки за депозитами.

На дату подання звітності військові дії ведуться на території Харківської, Херсонської, Миколаївської, Запорізької, Донецької, Луганської та інших областей, частина Донецької та Луганської областей залишається під контролем самопроголошених республік. По всій території України на разі запроваджено воєнний стан з відповідними заборонами та обмеженнями військового часу, передбаченими законодавством. До багатьох нормативно-правових актів було внесено відповідні зміни, включаючи законодавство з питань податкового та бухгалтерського обліку.

Економічна ситуація в Україні значно погіршилась після початку широкомасштабного вторгнення. Війна спричинила негативний вплив на всі сфери життя як держави в цілому, так і населення країни та суб'єктів господарювання. Військові дії призводять до значних жертв, міграції населення, пошкодження інфраструктури та порушення економічної діяльності в Україні. Слід зазначити, що пов'язані з війною події відбуваються в період значної економічної невизначеності та нестабільності у світі, тому наслідки, скоріше за все, будуть взаємодіяти з наслідками поточних ринкових умов і посилювати їх. Спостерігається значне зростання цін на сировину, енергетичні ресурси, зростання споживчого попиту в міру послаблення пандемії COVID-19, проблеми в ланцюгах поставок через нестачу робочої сили, запроваджені економічні санкції та зміни ринків збуту. Ці умови можуть значно погіршитися через ширші наслідки війни в Україні, посилення інфляційного тиску та послаблення глобального відновлення після пандемії.

Здоров'я і безпека співробітників залишаються в центрі уваги керівництва. Компанія продовжує слідкувати за рівнем загроз і оцінювати потенційні ризики для здоров'я і безпеки своїх співробітників, використовуючи всі існуючі системи моніторингу. Застосовані заходи не вплинули суттєво на зниження виручки і обсягу операцій компанії.

Ця фінансова звітність відображає поточну оцінку керівництвом можливого впливу економічних умов на операції та фінансове становище Товариства. Майбутні умови можуть відрізнятися від оцінок керівництва. Дана фінансова звітність не включає ніяких коригувань, які могли б мати місце, як результат такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомими і їх оцінка буде можливою.

Фінансові інструменти Товариства включають грошові кошти та їх еквіваленти, торгіву та іншу дебіторську заборгованість, торгіву та іншу кредиторську заборгованість. Товариство не брало участь в операціях із використанням похідних фінансових інструментів. В зв'язку з непередбачуваністю та неефективністю фінансового ринку України, загальна програма управління ризиками зосереджена і спрямована на зменшення його потенційного негативного впливу на фінансовий стан Товариства. Основні ризики, властиві фінансовим інструментам, включають ринковий ризик, ризик ліквідності та кредитний ризик. Керівництво аналізує та узгоджує політику управління кожним із цих ризиків, основні принципи якої викладені нижче.

Ринковий ризик – Для діяльності Товариства не характерні фінансові ризики у результаті ринкових змін курсів обміну валют та відсоткових ставок.

Валютний ризик – Валютний ризик являє собою ризик того, що справедлива вартість майбутніх потоків грошових коштів від фінансового інструмента коливатиметься у результаті змін курсів обмін валют. Для діяльності Товариства, не характерні валютні ризики обумовлені коливаннями курсів обміну гривні щодо долара США та інших валют.

Ризик зміни відсоткових ставок – Ризик зміни відсоткових ставок являє собою ризик того, що справедлива вартість або потоки грошових коштів від фінансових інструментів коливатимуться у результаті ринкових змін відсоткових ставок. Для діяльності Товариства, не характерні ринкові ризики щодо змін відсоткових ставок.

Ризик ліквідності – Ризик ліквідності являє собою ризик того, що Товариство не зможе погасити свої зобов'язання на момент їх погашення. Завданням керівництва є підтримання балансу між безперервним фінансуванням і гнучкістю у використанні умов кредитування, які надаються постачальниками. Товариство проводить аналіз строків виникнення активів і погашення зобов'язань і планує свою ліквідність у залежності від очікуваних строків погашення відповідних фінансових інструментів. Відповідно до планів Товариства, його потреби в обігових коштах задовольняються за рахунок надходження грошових коштів від операційної діяльності. Товариство не залучає кредитні ресурси. Надходжень від операційної діяльності недостатньо для своєчасного погашення зобов'язань.

Кредитний ризик – Кредитний ризик являє собою ризик того, що Товариство понесе фінансові збитки у випадку, якщо контрагенти не виконують свої зобов'язання за фінансовим інструментом або клієнтським договором. Фінансові інструменти, які потенційно наражають Товариство на істотну концентрацію кредитного ризику, переважно включають грошові кошти та їх еквіваленти, а також торгівлю дебіторську заборгованість.

Товариство переважно розміщує свої грошові кошти та їх еквіваленти у великих банках з надійною репутацією, які знаходяться в Україні. Керівництво здійснює постійний моніторинг фінансового стану установ, де розміщені грошові кошти та їх еквіваленти. Кредитний ризик пов'язаний з невиконанням банками своїх зобов'язань та обмежується сумою грошових коштів та їх еквівалентів.

Товариство здійснює торгові операції тільки з перевіреними і кредитоспроможними клієнтами. Політика Товариства полягає в тому, що можливість надання кредиту клієнтам, які бажають співпрацювати на кредитних умовах, у кожному конкретному випадку аналізується і підлягає формальному затвердженню. Окрім того, керівництво проводить додаткову процедуру моніторингу фінансової інформації про клієнтів на щоквартальній основі. Інші ризики відстежуються і аналізуються у кожному конкретному випадку. Товариство має значну концентрацію кредитного ризику перед одним контрагентом, який є пов'язаною особою, а саме: ДП «КК “РОШЕН”».

1. Інформація про Товариство

«Київська кондитерська фабрика “Рошен”» засноване, як Закрите акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика імені Карла Маркса». На підставі рішення установчих зборів засновників від 24.05.1994 року шляхом реорганізації (перетворення) Орендного підприємства «Київська кондитерська фабрика імені Карла Маркса» внаслідок повного викупу державного майна цього підприємства Організацією орендарів «Київської кондитерської фабрики імені Карла Маркса». Відповідно до вимог Закону України «Про акціонерні товариства» в 2009 році Загальними зборами акціонерів прийнято рішення про зміну найменування Товариства з Відкритого акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» на Публічне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика “Рошен”». 19 квітня 2017 року.

Загальними зборами акціонерів прийнято рішення про зміну найменування Товариства з Публічного акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» на Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

Основним кінцевим бенефіціарним власником Товариства станом на 31 грудня 2022 року є Порошенко Олексій Петрович. Материнською компанією на 31 грудня 2022 року є ДП «КК “Рошен”» з часткою володіння 96,90 %.

Адреса Головного офісу та юридична адреса Товариства: Україна, м. Київ, Голосіївський район, проспект Науки, будинок 1. Основні виробничі потужності знаходяться в м. Київ та м. Бориспіль.

Органом управління Товариства є Загальні збори акціонерів, Наглядова рада. Виконавчим органом, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства, є Дирекція.

Товариство станом на 31.12.2021 року не мало дочірніх підприємств (станом на 31.12.2020 року одне дочірнє підприємство ДП «Торговий дім Київської кондитерської фабрики “Рошен”» – частка в статутному капіталі в розмірі 100 % продана 30.12.2021 року).

Види діяльності, які здійснює та має здійснювати Товариство

Ключовим напрямком діяльності Товариства є: виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання з давальницької сировини, яке орієнтовано на одного вітчизняного замовника ДП «КК “Рошен”». Ще одним видом діяльності Товариства є надання в операційну оренду власного нерухомого майна.

Протягом звітнього періоду змін стосовно видів діяльності не відбулося, Товариство лише суттєво розширило виробництво за рахунок взяття в оренду виробничого приміщення в м. Бориспіль та придбання виробничого обладнання. Інших важливих подій у розвитку, в тому числі злиття, поділ, приєднання, перетворення, виділення не відбувалось.

Стратегічна мета та спеціалізація Товариства

Метою діяльності Товариства є одержання прибутку в інтересах Товариства та його акціонерів від провадження основної та інших видів діяльності та здійснення інших операцій відповідно до законодавства та вимог Статуту Товариства.

Частка керівництва в акціях

Управлінський персонал не володіє акціями ПрАТ «Київська кондитерська фабрика “Рошен”».

Члени Наглядової Ради не володіють акціями ПрАТ «Київська кондитерська фабрика “Рошен”», а є лише представниками юридичних осіб, які володіють акціями Товариства.

2. Операційне середовище, ризики та економічна ситуація

Економіка України знаходиться на етапі розвитку та характеризується відносно високими економічними і політичними ризиками. Майбутня стабільність української економіки значною мірою залежить від реформ та ефективності економічних, фінансових і монетарних заходів, яких вживає уряд, а також від змін у податковій, юридичній, регулятивній та політичній сферах. Економіка, що розвивається, зазнає негативного впливу падіння ринкової кон’юнктури та економічного спаду, що спостерігаються в інших країнах світу. Економічна ситуація в Україні характеризувалась нестабільністю внаслідок девальвації української гривні по відношенню до основних світових валют. Уряд України запровадив ряд обмежень щодо валютообмінних операцій, які спрямовані на стабілізацію валютного курсу національної валюти, української гривні.

Обмеження діяльності, введені в Україні у зв'язку з пандемією COVID-19, не мають прямого суттєвого впливу на діяльність Компанії. Ситуація у світі та в Україні, маючи всі ознаки економічної кризи, матиме деякий вплив на діяльність Компанії, але Компанія має достатній грошовий потік для виконання своїх зобов'язань. Компанія не планує звернення за фінансовою підтримкою до державних програм, призначених для підтримки бізнесу.

Здоров'я і безпека співробітників залишаються в центрі уваги керівництва. Компанія продовжує слідкувати за рівнем загроз COVID-19 і оцінювати потенційні ризики для здоров'я своїх співробітників, використовуючи всі існуючі системи моніторингу. Застосовані заходи не вплинули на зниження виручки і обсягу операцій компанії.

Ця фінансова звітність відображає поточну оцінку керівництвом можливого впливу економічних умов на операції та фінансове становище Товариства. Майбутні умови можуть відрізнятися від оцінок керівництва. Дана фінансова звітність не включає ніяких коригувань, які могли б мати місце, як результат такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомими і їх оцінка буде можливою.

4. Звіт про корпоративне управління:

1) посилання на:

власний кодекс корпоративного управління, яким керується емітент

Загальні збори акціонерів Товариства від 26.10.2020 року затвердили принципи (Кодекс) корпоративного управління.

В своїй роботі Товариство керується нормами Законів України «Про акціонерні товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок», іншими нормативними документами, Статутом, внутрішніми положеннями: «Про Загальні збори акціонерів», «Про Наглядову раду», «Про Ревізійну комісію», «Про виконавчий орган». Установчі документи та внутрішні Положення розміщені на власному сайті Товариства <http://kcf.roshen.com>.

кодекс корпоративного управління фондової біржі, об'єднання юридичних осіб або інший кодекс корпоративного управління, який емітент добровільно вирішив застосовувати

Товариство не застосовує жодного із перелічених кодексів корпоративного управління.

вся відповідна інформація про практику корпоративного управління, застосовану понад визначені законодавством вимоги

Практики корпоративного управління, застосовуваної понад визначені законодавством вимоги, немає.

2) у разі якщо емітент відхиляється від положень кодексу корпоративного управління, зазначеного в абзацах другому або третьому пункту 1 цієї частини, надайте пояснення, від яких частин кодексу корпоративного управління такий емітент відхиляється і причини таких відхилень. У разі якщо емітент прийняв рішення не застосовувати деякі положення кодексу корпоративного управління, зазначеного в абзацах другому або третьому пункту 1 цієї частини, обґрунтуйте причини таких дій

Емітент не відхиляється від положень Кодексу корпоративного управління.

3) інформація про загальні збори акціонерів (учасників)

Вид загальних зборів	річні	позачергові
	X	
Дата проведення	30.12.2022	
Кворум зборів	99,65	

Який орган здійснював реєстрацію акціонерів для участі в загальних зборах акціонерів останнього разу у звітному році?

	Так	Ні
Реєстраційна комісія, призначена особою, що скликала загальні збори		X
Акціонери		X
Депозитарна установа		X
Інше (зазначити)		

Який орган здійснював контроль за станом реєстрації акціонерів або їх представників для участі в останніх загальних зборах у звітному році (за наявності контролю)?

	Так	Ні
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку		X
Акціонери, які володіють у сукупності більше ніж 10 відсотками голосуючих акцій		X

У який спосіб відбувалось голосування з питань порядку денного на загальних зборах останнього разу у звітному році?

	Так	Ні
Підняттям карток		X
Бюлетенями (таємне голосування)		X
Підняттям рук		X
Інше (зазначити)	бюлетенями – відкрите голосування	

Які основні причини скликання останніх позачергових зборів у звітному році?

	Так	Ні
Реорганізація		X
Додатковий випуск акцій	X	
Унесення змін до статуту	X	
Прийняття рішення про збільшення статутного капіталу товариства	X	
Прийняття рішення про зменшення статутного капіталу товариства		X
Обрання або припинення повноважень голови та членів наглядової ради		X
Обрання або припинення повноважень членів виконавчого органу		X
Обрання або припинення повноважень членів ревізійної комісії (ревізора)		X
Делегування додаткових повноважень наглядовій раді		X
Інше (зазначити)		

Чи проводились у звітному році загальні збори акціонерів у формі заочного голосування?

	Так	Ні
		X

У разі скликання позачергових загальних зборів зазначаються їх ініціатори:

	Так	Ні
Наглядова рада	X	
Виконавчий орган		X
Ревізійна комісія (ревізор)		X
Акціонери (акціонер), які (який) на день подання вимоги сукупно є власниками (власником) 10 і більше відсотків голосуючих акцій товариства		ні
Інше (зазначити)		не має

У разі скликання, але непроведення чергових загальних зборів зазначається причина їх непроведення	Скликаних, але не проведених річних загальних зборів немає
--	--

У разі скликання, але непроведення позачергових загальних зборів зазначається причина їх непроведення	Скликаних, але не проведених позачергових загальних зборів немає
--	--

**4) інформація про наглядову раду та виконавчий орган емітента
Комітети в складі наглядової ради (за наявності)?**

	Так	Ні	Персональний склад комітетів
З питань аудиту		X	
З питань призначень		X	
З винагород		X	
Інше (зазначити)	немає		

Чи проведені засідання комітетів наглядової ради, загальний опис прийнятих на них рішень	У звітному періоді у складі Наглядової ради Комітетів не створено, засідання комітетів не проводилось
У разі проведення оцінки роботи комітетів зазначається інформація щодо їх компетентності та ефективності	У 2022 році у складі Наглядової ради Комітетів не створено. На загальних зборах акціонерів від 28.04.2023 року було заслухано звіт Наглядової ради за 2022 рік та визнано її роботу задовільною

Інформація про діяльність наглядової ради та оцінка її роботи

Оцінка роботи наглядової ради	Річні Загальні збори акціонерів товариства від 28.04.2022 року прийняли рішення визнати роботу Наглядової ради у 2022 році задовільною. Наглядова рада Товариства на протязі звітного періоду здійснювала захист прав акціонерів Товариства, і в межах компетенції, визначеної Статутом та чинним законодавством України, контролювала та регулювала діяльність Дирекції Товариства
--------------------------------------	--

Які з вимог до членів наглядової ради викладені у внутрішніх документах акціонерного товариства?

	Так	Ні
Галузеві знання і досвід роботи в галузі		X
Знання у сфері фінансів і менеджменту		X
Особисті якості (чесність, відповідальність)		X
Відсутність конфлікту інтересів		X
Граничний вік		X
Відсутні будь-які вимоги		X
Інше (зазначити)		X

Коли останній раз обирався новий член наглядової ради, як він ознайомився зі своїми правами та обов'язками?

	Так	Ні
Новий член наглядової ради самостійно ознайомився зі змістом внутрішніх документів акціонерного товариства	X	
Було проведено засідання наглядової ради, на якому нового члена наглядової ради ознайомили з його правами та обов'язками		X
Для нового члена наглядової ради було організовано спеціальне навчання (з корпоративного управління або фінансового менеджменту)		X
Усіх членів наглядової ради було переобрано на повторний строк або не було обрано нового члена		X
Інше (вказати)	немає	

Як визначається розмір винагороди членів наглядової ради?

	Так	Ні
Винагорода є фіксованою сумою		X
Винагорода є відсотком від чистого прибутку або збільшення ринкової вартості акцій		X
Винагорода виплачується у вигляді цінних паперів товариства		X
Члени наглядової ради не отримують винагороди	X	
Інше (записати)	немає	

Чи проведені засідання виконавчого органу: загальний опис прийнятих на них рішень; інформація про результати роботи виконавчого органу; визначення, як діяльність виконавчого органу зумовила зміни у фінансово-господарській діяльності товариства	Протягом звітного року відбувалися засідання виконавчого органу, на яких вирішувалися питання, що належать до компетенції Дирекції Товариства
--	---

Оцінка роботи виконавчого органу	Річні загальні збори акціонерів товариства, які відбулися 28.04.2023 року розглянули роботу дирекції у 2022 році та визнали її роботу задовільною
---	---

Примітки

немає

5) опис основних характеристик систем внутрішнього контролю і управління ризиками емітента

2. Операційне середовище, ризики та економічна ситуація

Компанія здійснює свою діяльність на території України. Українська економіка поволі відновлювалася після падіння в першому півріччі 2022 року внаслідок широкомасштабної російської агресії. Втрата людського капіталу та руйнування інфраструктури, зокрема енергетичної, унаслідок подальших російських терористичних атак та проведення бойових дій зумовлять глибоке падіння економіки в 2022 році та стримуватимуть її відновлення в наступному. Високий рівень ризиків та невизначеності зберігається, що ускладнює роботу компаній, проте макрофінансову стабільність підтримує значна міжнародна фінансова допомога. У другому півріччі економіка України почала поволі відновлюватися після падіння внаслідок повномасштабної війни однак ВВП скоротилось приблизно на третину, а наступного зростатиме повільніше, ніж прогнозувалося до масованих ракетних обстрілів.

Міжнародна підтримка України лише зростає, стаючи системнішою та регулярнішою. У 2022 році за допомогою партнерів профінансовано понад половину потреб держбюджету, подібна ситуація збережеться і наступного року. Зовнішні гранти та кредити також підтримали платіжний баланс і міжнародні резерви. У другому півріччі тиск на валютному ринку суттєво послабився завдяки літньому коригуванню обмінного курсу та низки валютних обмежень. Значні державні видатки на виплати військовослужбовцям і постраждалим від війни підтримали доходи населення та компенсували їхнє суттєве скорочення в приватному секторі.

Значні розриви платіжного балансу та неритмічне надходження міжнародної допомоги в першій половині року зумовили потребу в коригуванні валютного курсу. Офіційний обмінний курс гривні до долара було знижено на 25 % наприкінці липня. Це рішення разом із коригуванням валютних обмежень, поступовим зростанням ринкових ставок у відповідь на червене підвищення облікової ставки, запуском «зернового коридору» послабили тиск на валютному ринку. Відтак обсяги інтервенцій НБУ скоротилися. Однак валютний ринок усе ще не здатен самостійно збалансуватися, попит на валюту з боку бізнесу та населення залишається високим. Тож НБУ надалі компенсуватиме дефіцит валюти на ньому та зберігатиме політику фіксованого обмінного курсу. Водночас завдяки безпрецедентній допомозі від партнерів міжнародні резерви станом на кінець листопада вже перевищили довоєнний рівень та досягли 28 млрд дол. Цей рівень покриває три з половиною місяці майбутнього імпорту. Подальше надходження міжнародної допомоги дасть змогу підтримувати резерви на достатньому рівні.

За підсумками 2022 року, інфляція в Україні не перевищить 30 %. Основними рушіями зростання цін залишаються фактори пропозиції: руйнування виробничих потужностей, порушення логістики, зростання виробничих витрат, обмежена пропозиція окремих товарів. Свій внесок в інфляцію мали липнєве коригування курсу гривні до долара США та високі темпи зростання світових цін. Стримували ціновий тиск червене підвищення облікової ставки до 25 % річних та його поступова трансмісія у ринкові ставки, пригнічений попит, а також фіксація тарифів на житлово-комунальні послуги. Більшість цих факторів сповільнюватимуть інфляцію у 2023 році. Однак руйнування енергетичної інфраструктури посилюватиме тиск на ціни. Жовтневий прогноз НБУ передбачає утримання високої облікової ставки тривалий час, спонукаючи банки надалі підвищувати та утримувати на вищому рівні ставки за депозитами.

На дату подання звітності військові дії ведуться на території Харківської, Херсонської, Миколаївської, Запорізької, Донецької, Луганської та інших областей, частина Донецької та Луганської областей залишається під контролем самопроголошених республік. По всій території України на разі запроваджено воєнний стан з відповідними заборонами та обмеженнями військового часу, передбаченими законодавством. До багатьох нормативно-правових актів було внесено відповідні зміни, включаючи законодавство з питань податкового та бухгалтерського обліку.

Економічна ситуація в Україні значно погіршилась після початку широкомасштабного вторгнення. Війна спричинила негативний вплив на всі сфери життя як держави в цілому, так і населення країни та суб'єктів господарювання. Військові дії призводять до значних жертв, міграції населення, пошкодження інфраструктури та порушення економічної діяльності в Україні. Слід зазначити, що пов'язані з війною події відбуваються в період значної економічної невизначеності та нестабільності у світі, тому наслідки, скоріше за все, будуть взаємодіяти з наслідками поточних ринкових умов і посилювати їх. Спостерігається значне зростання цін на сировину, енергетичні ресурси, зростання споживчого попиту в міру послаблення пандемії COVID-19, проблеми в ланцюгах поставок через нестачу робочої сили, запроваджені економічні санкції та зміни ринків збиту. Ці умови можуть значно погіршитися через ширші наслідки

війни в Україні, посилення інфляційного тиску та послаблення глобального відновлення після пандемії.

Здоров'я і безпека співробітників залишаються в центрі уваги керівництва. Компанія продовжує слідкувати за рівнем загроз і оцінювати потенційні ризики для здоров'я і безпеки своїх співробітників, використовуючи всі існуючі системи моніторингу. Застосовані заходи не вплинули суттєво на зниження виручки і обсягу операцій компанії.

Ця фінансова звітність відображає поточну оцінку керівництвом можливого впливу економічних умов на операції та фінансове становище Товариства. Майбутні умови можуть відрізнятися від оцінок керівництва. Дана фінансова звітність не включає ніяких коригувань, які могли б мати місце, як результат такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомими і їх оцінка буде можливою.

Чи створено у вашому акціонерному товаристві ревізійну комісію або введено посаду ревізора? (так, створено ревізійну комісію / так, введено посаду ревізора / ні)

так, створено ревізійну комісію

Якщо в товаристві створено ревізійну комісію:

Кількість членів ревізійної комісії 3 осіб.

Скільки разів на рік у середньому відбувалися засідання ревізійної комісії протягом останніх трьох років? 10

Відповідно до статуту вашого акціонерного товариства, до компетенції якого з органів (загальних зборів акціонерів, наглядової ради чи виконавчого органу) належить вирішення кожного з цих питань?

	Загальні збори акціонерів	Наглядова рада	Виконавчий орган	Не належить до компетенції жодного органу
Визначення основних напрямів діяльності (стратегії)	так	ні	ні	ні
Затвердження планів діяльності (бізнес-планів)	ні	так	ні	ні
Затвердження річного фінансового звіту, або балансу, або бюджету	так	ні	ні	ні
Обрання та припинення повноважень голови та членів виконавчого органу	ні	так	ні	ні
Обрання та припинення повноважень голови та членів наглядової ради	так	ні	ні	ні
Обрання та припинення повноважень голови та членів ревізійної комісії	так	ні	ні	ні
Визначення розміру винагороди для голови та членів виконавчого органу	ні	так	ні	ні
Визначення розміру винагороди для голови та членів наглядової ради	так	ні	ні	ні
Прийняття рішення про притягнення до майнової відповідальності членів виконавчого органу	ні	ні	ні	так
Прийняття рішення про додаткову емісію акцій	так	ні	ні	ні
Прийняття рішення про викуп, реалізацію та розміщення власних акцій	так	ні	ні	ні
Затвердження зовнішнього аудитора	ні	так	ні	ні
Затвердження договорів, щодо яких існує конфлікт інтересів	так	так	ні	ні

Чи містить статут акціонерного товариства положення, яке обмежує повноваження виконавчого органу приймати рішення про укладення договорів, враховуючи їх суму, від імені акціонерного товариства? (так/ні) так

Чи містить статут або внутрішні документи акціонерного товариства положення про конфлікт інтересів, тобто суперечність між особистими інтересами посадової особи або пов'язаних з нею осіб та обов'язком діяти в інтересах акціонерного товариства? (так/ні) так

Які документи існують у вашому акціонерному товаристві?

	Так	Ні
Положення про загальні збори акціонерів	X	
Положення про наглядову раду	X	
Положення про виконавчий орган	X	
Положення про посадових осіб акціонерного товариства		X
Положення про ревізійну комісію (або ревізора)	X	
Положення про порядок розподілу прибутку		X
Інше (запишіть)	немає	

Як акціонери можуть отримати інформацію про діяльність вашого акціонерного товариства?

Інформація про діяльність акціонерного товариства	Інформація розповсюджується на загальних зборах	Інформація оприлюднюється в загальнодоступній інформаційній базі даних Нац. комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку	Документи надаються для ознайомлення безпосередньо в акціонерному товаристві	Копії документів надаються на запит акціонера	Інформація розміщується на власному вебсайті акціонерного товариства
Фінансова звітність, результати діяльності	так	так	так	так	так
Інформація про акціонерів, які володіють 5 та більше відсотками голосуючих акцій	ні	так	ні	ні	так
Інформація про склад органів управління товариства	так	так	так	так	так
Протоколи загальних зборів акціонерів після їх проведення	ні	ні	так	так	так
Розмір винагороди посадових осіб акціонерного товариства	ні	так	так	так	ні

Чи готує акціонерне товариство фінансову звітність у відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності? (так/ні) так

Скільки разів проводилися аудиторські перевірки акціонерного товариства незалежним аудитором (аудиторською фірмою) протягом звітного періоду?

	Так	Ні
Не проводились взагалі		X
Раз на рік	X	
Частіше ніж раз на рік		X

Який орган приймав рішення про затвердження незалежного аудитора (аудиторської фірми)?

	Так	Ні
Загальні збори акціонерів		X
Наглядова рада	X	
Інше (зазначити) немає		

З ініціативи якого органу ревізійна комісія (ревізор) проводила (проводив) перевірку востаннє?

	Так	Ні
З власної ініціативи	X	
За дорученням загальних зборів	X	
За дорученням наглядової ради		X
За зверненням виконавчого органу		X
На вимогу акціонерів, які в сукупності володіють понад та більше 10 відсотками голосуючих акцій		X
Інше (зазначити) немає		

б) перелік осіб, які прямо або опосередковано є власниками значного пакета акцій емітента

№ з/п	Повне найменування юридичної особи – власника (власників) або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи – власника (власників) значного пакета акцій	Ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (для юридичної особи – резидента), код/номер з торговельного, банківського чи судового реєстру, реєстраційного посвідчення місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи (для юридичної особи – нерезидента)	Розмір частки акціонера (власника) (у відсотках до статутного капіталу)
1	Дочірнє підприємство «Кондитерська корпорація «РОШЕН»»	25392188	96,901735

7) інформація про будь-які обмеження прав участі та голосування акціонерів (учасників) на загальних зборах емітента

Загальна кількість акцій	Кількість акцій з обмеженнями	Підстава виникнення обмеження	Дата виникнення обмеження
6 023 332 392	9 334 419	Відповідно до даних останнього реєстру власників акцій Товариства, загальна кількість акцій ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «Київська кондитерська фабрика “РОШЕН”» включених до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах становить 1 832 особи, яким належить 6 023 332 392 штуки простих іменних акцій, в тому числі 6 013 997 973 штуки голосуючих простих іменних акцій, які враховуються при визначенні кворуму та надають право голосу для вирішення питань, які відносяться до компетенції Загальних зборів акціонерів Товариства	
		Інші власники не уклали з обраною емітентом депозитарною установою договору про обслуговування рахунка в цінних паперах від власного імені та не здійснили переказ належних їм прав на цінні папери на свій рахунок у цінних паперах, відкритий в іншій депозитарній установі. Тому відповідно до п. 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про депозитарну систему України» та Листа Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку №08/03/18049/НК від 30.09.2014 року, їхні акції не враховуються при визначенні кворуму та при голосуванні в органах емітента. Інших обмежень прав участі та голосування акціонерів на загальних зборах емітентів немає	
Опис	немає		

7) порядок призначення та звільнення посадових осіб емітента

– До компетенції Наглядової Ради відносяться такі питання: передбачені чинним законодавством України, Статутом, Положенням про Наглядову раду Товариства, а також переданих на вирішення Наглядовій раді Загальними зборами. До виключної компетенції Наглядової ради належить:

- затвердження в межах своєї компетенції положень, якими регулюються питання, пов’язані з діяльністю Товариства;
- підготовка і затвердження проекту порядку денного та порядку денного Загальних зборів, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозиції до проекту порядку денного, крім випадків скликання акціонерами позачергових Загальних зборів;
- прийняття рішення про проведення річних (чергових) та позачергових Загальних зборів;
- прийняття рішення про продаж раніше викуплених Товариством акцій;
- прийняття рішення про розміщення Товариством інших цінних паперів, крім акцій;

- прийняття рішення про викуп розміщених Товариством інших цінних паперів, крім акцій;
- затвердження ринкової вартості майна (включно з цінними паперами) у випадках, передбачених чинним законодавством України;
- обрання та припинення повноважень Генерального Директора, першого Заступника Генерального Директора, членів Дирекції Товариства;
- затвердження умов трудових контрактів, які укладатимуться Генеральним Директором, першим Заступником Генерального Директора, членами Дирекції Товариства, встановлення розміру їх винагороди;
- прийняття рішення про відсторонення Генерального Директора Товариства від здійснення повноважень та обрання особи здійснюватиме повноваження Генерального Директора Товариства;
- обрання та припинення повноважень голови і членів інших органів Товариства; обрання реєстраційної комісії;
- обрання аудитора Товариства та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- визначення дати складання переліку осіб, які мають право на тримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничного строку;
- визначення дати складання переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення Загальних зборів та мають право на участь у Загальних зборах;
- вирішення питань про участь або припинення участі Товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях (асоціаціях), про заснування (створення), участь у заснуванні (створенні) та припинення (реорганізацію, ліквідацію) Товариством інших юридичних осіб (у т. ч. дочірніх підприємств (товариств)), про здійснення Товариством внесків до статутних капіталів юридичних осіб, про затвердження статутів (інших установчих документів) дочірніх підприємств (товариств) та інших юридичних осіб, частками (акціями, паями) у статутному капіталі яких володіє Товариство, а також про вихід Товариства з юридичних осіб та відчуження відповідних часток (акцій, паїв), про створення та припинення (закриття) філій, представництв та інших відокремлених (структурних) підрозділів Товариства, про затвердження положень про філії, представництва та інші відокремлені (структурні) підрозділи Товариства, про призначення та звільнення керівників філій, представництв та інших відокремлених (структурних) підрозділів Товариства;
- вирішення питань, віднесених до компетенції Наглядової ради чинним законодавством України, в разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення Товариства;
- прийняття рішення про надання згоди на вчинення значних правочинів та правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість у випадках чинним законодавством України;
- визначення ймовірності визнання Товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;
- прийняття рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- прийняття рішення про обрання (заміну) депозитарної установи та затвердження умов договору, що укладатиметься з депозитарною установою, встановлення розміру оплати послуг депозитарної установи;
- надсилання пропозицій акціонерам про придбання належним їм простих акцій особою (особами, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій;

– прийняття рішення про зміну місцезнаходження Товариства;

– попередній розгляд і погодження умов господарських угод (крім угод, передбачених наступними абзацами) на суму, що перевищує еквівалент 100 000 (сто тисяч) доларів США за офіційним курсом Національного Банку України на дату погодження такої умови. Без попереднього письмового погодження таких договорів Наглядовою Радою Товариства Генеральний Директор, перший заступник Генерального Директора, інші члени Дирекції Товариства чи особа, що діє за належним чином оформленою довіреністю, не мають права підписувати такі господарські угоди;

– попередній огляд умов і надання дозволу на укладання Дирекцією Товариства зовнішньоекономічних угод, угод про відчуження, заставу та оренду нерухомого майна основних засобів Товариства, незалежно від вартості нерухомого майна чи основних засобів, а також на укладення кредитних договорів та договорів позики незалежно від суми кредиту та/або позики і вартості майна, що має бути передане в заставу для забезпечення повернення кредиту або позики. Без попереднього письмового погодження таких договорів Наглядовою радою Товариства Генеральний Директор, перший заступник Генерального Директора інші члени Дирекції Товариства чи особа, що діє за належним чином оформленою довіреністю, не мають права підписувати такі господарські угоди;

– попередній огляд умов і надання дозволу на укладання Дирекцією Товариства угод придбання основних засобів (нерухомого майна, виробничого обладнання та устаткування тощо) на суму, що перевищує 500 000 (п'ятсот тисяч) гривень. Без попереднього письмового погодження таких договорів Наглядовою радою Товариства Генеральний Директор, перший заступник Генерального Директора інші члени Дирекції Товариства чи особа, що діє за належним чином оформленою довіреністю, не мають права підписувати такі господарські угоди.

Питання, що належать до виключної компетенції Наглядової ради Товариства, не можуть вирішуватися іншими органами Товариства, крім Загальних зборів, за винятком випадків, встановлених чинним законодавством України.

Якщо кількість членів Наглядової ради, повноваження яких дійсні, становитиме половину або менше половини її кількісного складу, Наглядова рада не може приймати рішення, крім рішення з питань скликання Загальних зборів. В такому випадку Товариство, протягом трьох місяців з дня, коли кількість членів Наглядової ради, повноваження яких дійсні, стала половиною або менше половини її кількісного складу, має скликати позачергові Загальні збори для обрання нових членів Наглядової ради.

– Ревізійна комісія є органом Товариства, який контролює фінансово-господарську діяльність Товариства. Завдання Ревізійної комісії полягає у здійсненні планових та позапланових перевірок фінансово-господарської діяльності Товариства. У своїй діяльності Ревізійна комісія керується чинним законодавством України, Статутом Товариства, Положенням про Ревізійну комісію Товариства, іншими документами та рішеннями, які були прийняті Загальними зборами. Ревізійна комісія має право:

– вимагати надання всіх матеріалів, бухгалтерських та інших документів, необхідних для проведення перевірок;

– отримувати від посадових осіб Товариства інформацію та документацію, необхідних для проведення перевірок;

– отримувати від посадових осіб Товариства інформацію та документацію, необхідні для належного виконання покладених на неї функцій, протягом 5 робочих днів з дати подання письмової вимоги про надання такої інформації та документації;

- отримувати усні та письмові пояснення від посадових осіб та працівників Товариства щодо питань, які належать до компетенції Ревізійної комісії, під час проведення перевірок;
- оглядати приміщення, де зберігаються грошові кошти і матеріальні цінності та перевіряти їх фактичну наявність;
- вносити на розгляд Наглядової ради питання стосовно діяльності посадових осіб Товариства;
- вносити пропозиції щодо усунення виявлених зловживань, вчинених посадовими особами Товариства;
- у разі необхідності залучати для участі у проведенні перевірок посадових осіб і працівників Товариства, професійних консультантів експертів, аудиторські організації або індивідуальних аудиторів.

Ревізійна комісія зобов'язана:

- проводити планові та позапланові перевірки фінансово-господарської діяльності Товариства;
- проводити перевірки річного звіту про фінансово-господарську діяльність Товариства, який подається Дирекцією Загальним зборам;
- своєчасно складати висновки за підсумками перевірок та надавати їх Наглядовій раді, Дирекції та ініціатору проведення позапланової перевірки;
- розглядати кошториси витрат та плани Товариства;
- надавати висновки щодо річної фінансової звітності з поданням їх на розгляд Наглядової ради. Без висновків Ревізійної комісії Загальні збори не вправі затверджувати річну фінансову звітність;
- доповідати Загальним зборам та Наглядовій раді про результати проведених перевірок та виявлені недоліки і порушення;
- негайно інформувати Наглядову раду та Дирекцію про факти шахрайства та зловживань, які виявлені під час перевірок;
- здійснювати контроль за усуненням виявлених під час перевірок недоліків і порушень та за виконанням пропозицій Ревізійної комісії щодо їх усунення;
- вимагати позачергового скликання Загальних зборів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам Товариства або виявлення зловживань посадовими особами органів управління Товариства;
- повідомляти Загальні збори або Наглядову раду, якщо перевірка була ініційована останньою, про всі виявлені у ході перевірок чи розслідувань недоліки та зловживання посадових осіб Товариства.

До компетенції Дирекції Товариства відноситься:

- організація виконання рішень Загальних зборів та Наглядової ради;
- затвердження кошторисів витрат, що фінансуються за рахунок прибутку Товариства;
- розробка заходів за основними напрямками діяльності Товариства, визначеними Загальними зборами акціонерів та Наглядовою радою Товариства;
- розробка та затвердження оперативних планів діяльності Товариства;
- вирішення питань організації виробництва, постачання, збуту, фінансування, кредитування (за погодженням з Наглядовою радою Товариства), розрахунків, обліку і звітності, оплати праці працівників Товариства, його філій, представництв, реалізації інвестиційної технічної та цінової політики, ефективного витрачання коштів, трудового розпорядку та внутрішнього контролю;

- вирішення питань поточного керівництва роботою внутрішніх структурних підрозділів, філій, представництв;
- забезпечення підготовки управлінських рішень всіх підрозділів лінійно-функціональної структури управління Товариством;
- розгляд матеріалів перевірок та ревізій, а також звітів керівників філій, представництв;
- аналіз квартальних та річних звітів керівників філій, представництв, Товариства в цілому і визначення заходів щодо підвищення ефективності господарської діяльності;
- обґрунтування порядку розподілу прибутку та заходів щодо покриття збитків;
- підготовка пропозицій щодо визначення розміру дивідендів;
- розробка пропозицій щодо внесення змін та доповнень до Статуту та інших внутрішніх документів Товариства;
- внесення пропозицій про створення, реорганізацію та ліквідацію філій та представництв, розробка планів їх діяльності;
- розробка пропозицій про придбання та відчуження цінних паперів, в тому числі інших акціонерних товариств;
- підготовка питань, які виносяться на розгляд Загальних зборів;
- здійснення підготовки річних (чергових) та позачергових Загальних зборів, включаючи підготовку необхідних документів і пропозицій;
- вирішення інших питань, згідно з чинним законодавством України та цим Статутом.

Член Дирекції, в тому числі Генеральний Директор, має право:

- отримувати повну, достовірну та своєчасну інформацію про Товариство, необхідну для виконання своїх функцій;
- в межах визначених повноважень самостійно вирішувати питання поточної діяльності Товариства;
- вимагати скликання позачергового засідання Дирекції або Наглядової ради;
- отримувати справедливу винагороду за виконання функцій члена Дирекції, розмір якої встановлюється у трудовому контракті.

Член Дирекції, в тому числі Генеральний Директор, зобов'язаний:

- діяти в інтересах Товариства добросовісно, розумно та не перевищувати свої повноваження. Обов'язок діяти добросовісно і розумно означає необхідність проявляти сумлінність, обачливість та належну обережність, які були б у особи на такій посаді за подібних обставин;
- керуватися у своїй діяльності чинним законодавством України, Статутом, цим Положенням, іншими внутрішніми документами Товариства;
- виконувати рішення, прийняті Загальними зборами, Наглядовою радою та Дирекцією;
- брати участь у засіданні Дирекції та Наглядової ради на її вимогу;
- дотримуватися встановлених у Товаристві правил та процедур щодо вчинення правочинів;
- дотримуватися всіх встановлених у Товаристві правил, пов'язаних з режимом обігу, безпеки та збереження інформації з обмеженим доступом. Не розголошувати конфіденційну інформацію, яка стала відомою у зв'язку з виконанням функцій члена Дирекції, особам, які не мають доступу до такої інформації, а також використовувати її у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб;
- своєчасно надавати Дирекції, Наглядовій раді, Ревізійній комісії, внутрішнім та зовнішнім аудиторам Товариства повну і точну інформацію про діяльність та фінансовий стан Товариства.

9) повноваження посадових осіб емітента

– До компетенції Наглядової Ради відносяться такі питання: передбачені чинним законодавством України, Статутом, Положенням про Наглядову раду Товариства, а також переданих на вирішення Наглядовій раді Загальними зборами. До виключної компетенції Наглядової ради належить:

– затвердження в межах своєї компетенції положень, якими регулюються питання, пов'язані з діяльністю Товариства;

– підготовка і затвердження проекту порядку денного та порядку денного Загальних зборів, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозиції до проекту порядку денного, крім випадків скликання акціонерами позачергових Загальних зборів;

– прийняття рішення про проведення річних (чергових) та позачергових Загальних зборів;

– прийняття рішення про продаж раніше викуплених Товариством акцій;

– прийняття рішення про розміщення Товариством інших цінних паперів, крім акцій;

– прийняття рішення про викуп розміщених Товариством інших цінних паперів, крім акцій;

– затвердження ринкової вартості майна (включно з цінними паперами) у випадках, передбачених чинним законодавством України;

– обрання та припинення повноважень Генерального Директора, першого Заступника Генерального Директора, членів Дирекції Товариства;

– затвердження умов трудових контрактів, які укладатимуться Генеральним Директором, першим Заступником Генерального Директора, членами Дирекції Товариства, встановлення розміру їх винагороди;

– прийняття рішення про відсторонення Генерального Директора Товариства від здійснення повноважень та обрання особи здійснюватиме повноваження Генерального Директора Товариства;

– обрання та припинення повноважень голови і членів інших органів Товариства;

– обрання реєстраційної комісії;

– обрання аудитора Товариства та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;

– визначення дати складання переліку осіб, які мають право на тримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничного строку;

– визначення дати складання переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення Загальних зборів та мають право на участь у Загальних зборах;

– вирішення питань про участь або припинення участі Товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях (асоціаціях), про заснування (створення), участь у заснуванні (створенні) та припинення (реорганізацію, ліквідацію) Товариством інших юридичних осіб (у т. ч. дочірніх підприємств (товариств)), про здійснення Товариством внесків до статутних капіталів юридичних осіб, про затвердження статутів (інших установчих документів) дочірніх підприємств (товариств) та інших юридичних осіб, частками (акціями, паями) у статутному капіталі яких володіє Товариство, а також про вихід Товариства з юридичних осіб та відчуження відповідних часток (акцій, паїв), про створення та припинення (закриття) філій, представництв та інших відокремлених (структурних) підрозділів Товариства, про затвердження положень про філії, представництва та інші відокремлені (структурні) підрозділи Товариства, про призначення та звільнення керівників філій, представництв та інших відокремлених (структурних) підрозділів Товариства;

- вирішення питань, віднесених до компетенції Наглядової ради чинним законодавством України, в разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення Товариства;
- прийняття рішення про надання згоди на вчинення значних правочинів та правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість у випадках чинним законодавством України;
- визначення ймовірності визнання Товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;
- прийняття рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- прийняття рішення про обрання (заміну) депозитарної установи та затвердження умов договору, що укладатиметься з депозитарною установою, встановлення розміру оплати послуг депозитарної установи;
- надсилання пропозицій акціонерам про придбання належним їм простих акцій особою (особами, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій;
- прийняття рішення про зміну місцезнаходження Товариства;
- попередній розгляд і погодження умов господарських угод (крім угод, передбачених наступними абзацами) на суму, що перевищує еквівалент 100 000 (сто тисяч) доларів США за офіційним курсом Національного Банку України на дату погодження такої умови. Без попереднього письмового погодження таких договорів Наглядовою Радою Товариства Генеральний Директор, перший заступник Генерального Директора, інші члени Дирекції Товариства чи особа, що діє за належним чином оформленою довіреністю, не мають права підписувати такі господарські угоди;
- попередній огляд умов і надання дозволу на укладання Дирекцією Товариства зовнішньоекономічних угод, угод про відчуження, заставу та оренду нерухомого майна основних засобів Товариства, незалежно від вартості нерухомого майна чи основних засобів, а також на укладення кредитних договорів та договорів позики незалежно від суми кредиту та/або позики і вартості майна, що має бути передане в заставу для забезпечення повернення кредиту або позики. Без попереднього письмового погодження таких договорів Наглядовою радою Товариства Генеральний Директор, перший заступник Генерального Директора інші члени Дирекції Товариства чи особа, що діє за належним чином оформленою довіреністю, не мають права підписувати такі господарські угоди;
- попередній огляд умов і надання дозволу на укладання Дирекцією Товариства угод придбання основних засобів (нерухомого майна, виробничого обладнання та устаткування тощо) на суму, що перевищує 500 000 (п'ятсот тисяч) гривень. Без попереднього письмового погодження таких договорів Наглядовою радою Товариства Генеральний Директор, перший заступник Генерального Директора інші члени Дирекції Товариства чи особа, що діє за належним чином оформленою довіреністю, не мають права підписувати такі господарські угоди.

Питання, що належать до виключної компетенції Наглядової ради Товариства, не можуть вирішуватися іншими органами Товариства, крім Загальних зборів, за винятком випадків, встановлених чинним законодавством України.

Якщо кількість членів Наглядової ради, повноваження яких дійсні, становитиме половину або менше половини її кількісного складу, Наглядова рада не може приймати рішення, крім рішення з питань скликання Загальних зборів. В такому випадку Товариство, протягом трьох місяців з дня, коли кількість членів Наглядової ради, повноваження яких дійсні, стала половиною або менше половини її кількісного складу, має скликати позачергові Загальні збори для обрання нових членів Наглядової ради.

Ревізійна комісія є органом Товариства, який контролює фінансово-господарську діяльність Товариства. Завдання Ревізійної комісії полягає у здійсненні планових та позапланових перевірок фінансово-господарської діяльності Товариства. У своїй діяльності Ревізійна комісія керується чинним законодавством України, Статутом Товариства, Положенням про Ревізійну комісію Товариства, іншими документами та рішеннями, які були прийняті Загальними зборами. Ревізійна комісія має право:

- вимагати надання всіх матеріалів, бухгалтерських та інших документів, необхідних для проведення перевірок;
- отримувати від посадових осіб Товариства інформацію та документацію, необхідних для проведення перевірок;
- отримувати від посадових осіб Товариства інформацію та документацію, необхідні для належного виконання покладених на неї функцій, протягом 5 робочих днів з дати подання письмової вимоги про надання такої інформації та документації;
- отримувати усні та письмові пояснення від посадових осіб та працівників Товариства щодо питань, які належать до компетенції Ревізійної комісії, під час проведення перевірок;
- оглядати приміщення, де зберігаються грошові кошти і матеріальні цінності та перевіряти їх фактичну наявність;
- вносити на розгляд Наглядової ради питання стосовно діяльності посадових осіб Товариства;
- вносити пропозиції щодо усунення виявлених зловживань, вчинених посадовими особами Товариства;
- у разі необхідності залучати для участі у проведенні перевірок посадових осіб і працівників Товариства, професійних консультантів експертів, аудиторські організації або індивідуальних аудиторів.

Ревізійна комісія зобов'язана:

- проводити планові та позапланові перевірки фінансово-господарської діяльності Товариства;
- проводити перевірки річного звіту про фінансово-господарську діяльність Товариства, який подається Дирекцією Загальним зборам;
- своєчасно складати висновки за підсумками перевірок та надавати їх Наглядовій раді, Дирекції та ініціатору проведення позапланової перевірки;
- розглядати кошториси витрат та плани Товариства;
- надавати висновки щодо річної фінансової звітності з поданням їх на розгляд Наглядової ради. Без висновків Ревізійної комісії Загальні збори не вправі затверджувати річну фінансову звітність;
- доповідати Загальним зборам та Наглядовій раді про результати проведених перевірок та виявлені недоліки і порушення;
- негайно інформувати Наглядову раду та Дирекцію про факти шахрайства та зловживань, які виявлені під час перевірок;
- здійснювати контроль за усуненням виявлених під час перевірок недоліків і порушень та за виконанням пропозицій Ревізійної комісії щодо їх усунення;
- вимагати позачергового скликання Загальних зборів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам Товариства або виявлення зловживань посадовими особами органів управління Товариства;
- повідомляти Загальні збори або Наглядову раду, якщо перевірка була ініційована останньою, про всі виявлені у ході перевірок чи розслідувань недоліки та зловживання посадових осіб Товариства.

- До компетенції Дирекції Товариства відноситься:
- організація виконання рішень Загальних зборів та Наглядової ради;
- затвердження кошторисів витрат, що фінансуються за рахунок прибутку Товариства;
- розробка заходів за основними напрямками діяльності Товариства, визначеними Загальними зборами акціонерів та Наглядовою радою Товариства;
- розробка та затвердження оперативних планів діяльності Товариства;
- вирішення питань організації виробництва, постачання, збуту, фінансування, кредитування (за погодженням з Наглядовою радою Товариства), розрахунків, обліку і звітності, оплати праці працівників Товариства, його філій, представництв, реалізації інвестиційної технічної та цінової політики, ефективного витрачання коштів, трудового розпорядку та внутрішнього контролю;
- вирішення питань поточного керівництва роботою внутрішніх структурних підрозділів, філій, представництв;
- забезпечення підготовки управлінських рішень всіх підрозділів лінійно-функціональної структури управління Товариством;
- розгляд матеріалів перевірок та ревізій, а також звітів керівників філій, представництв;
- аналіз квартальних та річних звітів керівників філій, представництв, Товариства в цілому і визначення заходів щодо підвищення ефективності господарської діяльності;
- обґрунтування порядку розподілу прибутку та заходів щодо покриття збитків;
- підготовка пропозицій щодо визначення розміру дивідендів;
- розробка пропозицій щодо внесення змін та доповнень до Статуту та інших внутрішніх документів Товариства;
- внесення пропозицій про створення, реорганізацію та ліквідацію філій та представництв, розробка планів їх діяльності;
- розробка пропозицій про придбання та відчуження цінних паперів, в тому числі інших акціонерних товариств;
- підготовка питань, які виносяться на розгляд Загальних зборів;
- здійснення підготовки річних (чергових) та позачергових Загальних зборів, включаючи підготовку необхідних документів і пропозицій;
- вирішення інших питань, згідно з чинним законодавством України та цим Статутом.

Член Дирекції, в тому числі Генеральний Директор, має право:

- отримувати повну, достовірну та своєчасну інформацію про Товариство, необхідну для виконання своїх функцій;
- в межах визначених повноважень самостійно вирішувати питання поточної діяльності Товариства;
- вимагати скликання позачергового засідання Дирекції або Наглядової ради;
- отримувати справедливую винагороду за виконання функцій члена Дирекції, розмір якої встановлюється у трудовому контракті.

Член Дирекції, в тому числі Генеральний Директор, зобов'язаний:

- діяти в інтересах Товариства добросовісно, розумно та не перевищувати свої повноваження. Обов'язок діяти добросовісно і розумно означає необхідність проявляти сумлінність, обачливість та належну обережність, які були б у особи на такій посаді за подібних обставин;
- керуватися у своїй діяльності чинним законодавством України, Статутом, цим Положенням, іншими внутрішніми документами Товариства;
- виконувати рішення, прийняті Загальними зборами, Наглядовою радою та Дирекцією;

- брати участь у засіданні Дирекції та Наглядової ради на її вимогу;
- дотримуватися встановлених у Товаристві правил та процедур щодо вчинення правочинів;
- дотримуватися всіх встановлених у Товаристві правил, пов'язаних з режимом обігу, безпеки та збереження інформації з обмеженим доступом. Не розголошувати конфіденційну інформацію, яка стала відомою у зв'язку з виконанням функцій члена Дирекції, особам, які не мають доступу до такої інформації, а також використовувати її у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб;
- своєчасно надавати Дирекції, Наглядовій раді, Ревізійній комісії, внутрішнім та зовнішнім аудиторам Товариства повну і точну інформацію про діяльність та фінансовий стан Товариства.

10) Висловлення думки аудитора (аудиторської фірми) щодо інформації, зазначеної у підпунктах 5–9 цього пункту, а також перевірки інформації, зазначеної в підпунктах 1–4 цього пункту

Ми перевірили інформацію, зазначену у пунктах 1–4 частини третьої статті 127 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

На нашу думку, Звіт про корпоративне управління за 2022 рік містить всю інформацію, яка вимагається пунктами 5–9 частини третьої статті 127 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

– Ревізійна комісія Товариства проводила перевірку фінансово-господарської діяльності Товариства за результатами фінансового 2022 року та за її результатами не було виявлено порушень.

– Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» (код ЄДРПОУ 23731031, вебсторінка: office@hlb.com.ua).

10) Інформація, передбачена Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» (для фінансових установ)

КЕЙС 4

На основі основних форм звітності ПрАТ «Київської кондитерської фабрики “Рошен”» за 2022 рік та додаткової інформації здійсніть розрахунок основних аналітичних показників, які характеризують:

- 1) фінансовий стан підприємства;
- 2) результати його діяльності;
- 3) використання активів.

Обґрунтуйте використання конкретної методики розрахунків.

Рекомендації щодо методики аналізу:

1. Почніть з перевірки взаємоузгодженості показників фінансової звітності підприємства.

Якщо підприємство склало фінансову звітність за вимогами НП(С)БО, скористайтеся Методичними рекомендаціями з перевірки порівнянності показників фінансової звітності (наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013 р. № 476), що містять такі таблиці порівняння:

№	Показники, що порівнюються	Порівнювальні показники
1	2	3
<i>Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»</i>		
1	Рядок 1000, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 1001 мінус рядок 1002, графи 3 і 4
2	Рядок 1010, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 1011 мінус рядок 1012, графи 3 і 4
3	Рядок 1015, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 1016 мінус рядок 1017, графи 3 і 4, у разі якщо інвестиційна нерухомість оцінюється за первісною вартістю
4	Рядок 1020, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 1021 мінус рядок 1022, графи 3 і 4, у разі якщо довгострокові біологічні активи оцінюються за первісною вартістю
5	Рядок 1095, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1000, 1005, 1010, 1015, 1020, 1030, 1035, 1040, 1045, 1050, 1060, 1065, 1090, графи 3 і 4
6	Рядок 1100, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює сумі рядків 1101, 1102, 1103, 1104, графи 3 і 4
7	Рядок 1135, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює рядку 1136, графи 3 і 4
8	Рядок 1165, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює сумі рядків 1166, 1167, графи 3 і 4
9	Рядок 1180, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює сумі рядків 1181, 1182, 1 183, 1 184, графи 3 і 4
10	Рядок 1195, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1100, 1110, 1115, 1120, 1125, 1130, 1135, 1140, 1145, 1155, 1160, 1165, 1170, 1180, 1190, графи 3 і 4
11	Рядок 1300, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1095, 1195, 1200, графи 3 і 4
12	Рядок 1410, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює сумі рядків 1411, 1412, графи 3 і 4
13	Рядок 1425, графи 3 і 4	Форма № 1, як правило менше або дорівнює рядку 1400, графи 3 і 4
14	Рядок 1430, графи 3 і 4	Форма № 1, менше або дорівнює рядку 1400, графи 3 і 4

15	Рядок 1495, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1400, 1405, 1410, 1415, 1435 плюс або мінус рядок 1420 мінус рядки 1425, 1430, графи 3 і 4
16	Рядок 1520, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює рядку 1521, графи 3 і 4
17	Рядок 1525, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює рядку 1526, графи 3 і 4
18	Рядок 1530, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює сумі рядків 1531, 1532, 1533, 1534, графи 3 і 4
19	Рядок 1595, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1500, 1505, 1510, 1515, 1520, 1525, 1530, 1535, 1540, 1545, графи 3 і 4
20	Рядок 1620, графи 3 і 4	Форма № 1, більше або дорівнює рядку 1621, графи 3 і 4
21	Рядок 1695, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1600, 1605, 1610, 1615, 1620, 1625, 1630, 1635, 1640, 1645, 1650, 1660, 1665, 1670, 1690, графи 3 і 4
22	Рядок 1900, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 1495, 1595, 1695, 1700, 1800, графи 3 і 4
23	Рядок 1900, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 1300, графи 3 і 4
<i>Форма № 1-м «Баланс»</i>		
24	Рядок 030, графи 3 і 4	Форма № 1-м, рядок 031 мінус рядок 032, графи 3 і 4
25	Рядок 035, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 036 мінус рядок 037, графи 3 і 4, у разі якщо довгострокові біологічні активи оцінюються за первісною вартістю
26	Рядок 080, графи 3 і 4	Форма № 1-м, сума рядків 020, 030, 035, 040, 070, графи 3 і 4
27	Рядок 160, графи 3 і 4	Форма № 1-м, рядок 161 мінус рядок 162, графи 3 і 4
28	Рядок 260, графи 3 і 4	Форма № 1-м, сума рядків 100, 110, 130, 160, 170, 210, 220, 230, 240, 250, графи 3 і 4
29	Рядок 280, графи 3 і 4	Форма № 1-м, сума рядків 080, 260, 270, 275 графи 3 і 4
30	Рядок 380, графи 3 і 4	Форма № 1-м, сума рядків 300, 320, 340 плюс або мінус рядок 350 мінус рядок 360, графи 3 і 4
31	Рядок 620, графи 3 і 4	Форма № 1-м, сума рядків 500, 510, 530, 550, 570, 580, 605, 610, графи 3 і 4
32	Рядок 640, графи 3 і 4	Форма № 1-м, сума рядків 380, 430, 480, 620, 630, графи 3 і 4
<i>Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»</i>		
33	Рядок 2010, графа 3	Форма № 2, рядок 2011 мінус рядок 2012 мінус рядок 2013 плюс рядок 2014, графа 3, у разі заповнення всіх цих рядків
34	Рядок 2090, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2000, 2010 мінус рядки 2050, 2070, графа 3
35	Рядок 2095, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2050, 2070 мінус рядки 2000, 2010, графа 3
36	Рядок 2110, графа 3	Форма № 2, більше або дорівнює алгебраїчній сумі рядків 2111, 2112, графа 3
37	Рядок 2120, графа 3	Форма № 2, більше або дорівнює сумі рядків 2121, 2122, графа 3
38	Рядок 2180, графа 3	Форма № 2, більше або дорівнює сумі рядків 2181, 2182, графа 3
39	Рядок 2190, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2090, 2120 плюс або мінус рядки 2105, 2110 мінус рядки 2130, 2150, 2180 або рядок 2120 плюс або мінус рядки 2105, 2110 і мінус рядки 2095, 2130, 2150, 2180, графа 3
40	Рядок 2195, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2095, 2130, 2150, 2180 мінус рядок 2120 плюс або мінус рядки 2105, 2110 або сума рядків 2130, 2150, 2180 мінус рядки 2090, 2120 і плюс або мінус рядки 2105, 2110, графа 3

41	Рядок 2240, графа 3	Форма № 2, більше або дорівнює рядку 2241, графа 3
42	Рядок 2290, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2190, 2200, 2220, 2240 мінус рядки 2250, 2255, 2270 і плюс або мінус рядок 2275 або сума рядків 2200, 2220, 2240 мінус рядки 2195, 2250, 2255, 2270 і плюс або мінус рядок 2275, графа 3
43	Рядок 2295, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2195, 2250, 2255, 2270 мінус рядки 2200, 2220, 2240 і плюс або мінус рядок 2275 або сума рядків 2250, 2255, 2270 мінус рядки 2190, 2200, 2220, 2240 і плюс або мінус рядок 2275, графа 3
44	Рядок 2350, графа 3	Форма № 2, рядок 2290 плюс або мінус рядок 2300 плюс або мінус рядок 2305 мінус рядок 2295, графа 3
45	Рядок 2355, графа 3	Форма № 2, рядок 2295 плюс або мінус рядок 2300 плюс або мінус рядок 2305 мінус рядок 2290, графа 3
46	Рядок 2450, графа 3	Форма № 2, алгебраїчна сума рядків 2400–2445 графа 3
47	Рядок 2460, графа 3	Форма № 2, рядок 2450 плюс або мінус рядок 2455 графа 3
48	Рядок 2465, графа 3	Форма № 2, рядок 2460 плюс рядок 2350 мінус рядок 2355 графа 3
49	Рядок 2550, графа 3	Форма № 2, сума рядків 2500–2520, графа 3
50	Рядки 2000 – 2550, графа 4	Форма № 2 за аналогічний період попереднього року, рядки 2000–2550, графа 3 (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
<i>Форма № 2-м «Звіт про фінансові результати»</i>		
51	Рядок 030, графа 3	Форма № 2-м, рядок 010 мінус рядок 020, графа 3
52	Рядок 070, графа 3	Форма № 2-м, сума рядків 030, 040, 050, графа 3
53	Рядок 120, графа 3	Форма № 2-м, сума рядків 080, 090, 100, графа 3
54	Рядок 130, графа 3	Форма № 2-м, рядок 070 мінус рядок 120 графа 3
55	Рядок 140, графа 3	Декларація з податку на прибуток підприємства
56	Рядок 150, графа 3	Форма № 2-м, рядок 130 мінус рядок 140 графа 3
57	Рядки 010–160, графа 4	Форма № 2-м за попередній рік, рядки 010–160, графа 3
<i>Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)»</i>		
58	Рядок 3195, графа 3	Форма № 3, сума рядків 3000, 3005, 3010, 3015, 3020, 3025, 3035, 3040, 3045, 3050, 3055, 3095, графа 3, мінус сума рядків 3100, 3105, 3110, 3115, 3135, 3140, 3145, 3150, 3155, 3190, графа 3
59	Рядок 3195, графа 4	Форма № 3, сума рядків 3000, 3005, 3010, 3015, 3020, 3025, 3035, 3040, 3045, 3050, 3055, 3095, графа 4, мінус сума рядків 3100, 3105, 3110, 3115, 3135, 3140, 3145, 3150, 3155, 3190, графа 4
60	Рядок 3295, графа 3	Форма № 3, сума рядків 3200, 3205, 3215, 3220, 3225, 3230, 3235, 3250, графа 3, мінус сума рядків 3255, 3260, 3270, 3275, 3280, 3290, графа 3
61	Рядок 3295, графа 4	Форма № 3, сума рядків 3200, 3205, 3215, 3220, 3225, 3230, 3235, 3250, графа 4, мінус сума рядків 3255, 3260, 3270, 3275, 3280, 3290, графа 4
62	Рядок 3395, графа 3	Форма № 3, сума рядків 3300, 3305, 3310, 3340, графа 3, мінус сума рядків 3345, 3350, 3355, 3360, 3365, 3370, 3375, 3390, графа 3
63	Рядок 3395, графа 4	Форма № 3, сума рядків 3300, 3305, 3310, 3340, графа 4, мінус сума рядків 3345, 3350, 3355, 3360, 3365, 3370, 3375, 3390, графа 4

64	Рядок 3400, графа 3	Форма № 3, рядок 3195, графа 3, плюс або мінус рядок 3295, графа 3, плюс або мінус рядок 3395, графа 3
65	Рядок 3400, графа 4	Форма № 3, рядок 3195, графа 4, плюс або мінус рядок 3295, графа 4, плюс або мінус рядок 3395, графа 4
66	Рядок 3405, графа 3	Форма № 1, рядок 1165, графа 3
67	Рядок 3405, графа 3	Форма № 3, рядок 3415, графа 4 (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
68	Рядок 3405, графа 4	Форма № 1, за аналогічний період попереднього року, рядок 1165, графа 3 (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
69	Рядок 3415, графа 3	Форма № 1, рядок 1165, графа 4
70	Рядок 3415, графа 3	Форма № 3, рядок 3405, графа 3, плюс або мінус рядок 3400, графа 3, плюс або мінус рядок 3410, графа 3
71	Рядок 3415, графа 4	Форма № 1, за аналогічний період попереднього року, рядок 1165, графа 4 (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
72	Рядок 3415, графа 4	Форма № 3, рядок 3405, графа 4, плюс або мінус рядок 3400, графа 4, плюс або мінус рядок 3410, графа 4
<i>Форма № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)»</i>		
73	Рядок 3500, графа 3	Форма № 2, рядок 2290 графа 3
74	Рядок 3500, графа 4	Форма № 2, рядок 2295 графа 3
75	Рядок 3520, графа 3	Форма № 2, рядки 2255, 2270, 2250 графа 3 мінус рядки 2200, 2220, 2240, графа 3
76	Рядок 3520, графа 4	Форма № 2, сума рядків 2200, 2220, 2240, мінус рядки 2255, 2270, графа 3
<i>{Пункт 77 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 401 від 15.04.2014}</i>		
78	Рядок 3570, графа 3	Форма № 3-н, різниця між сумою рядків 3500, 3505, 3510, 3515, 3520, 3550, 3560, графа 3 і сумою рядків 3510, 3515, 3520, 3540, 3550, 3560, графа 4
79	Рядок 3570, графа 4	Форма № 3-н, різниця між сумою рядків 3500, 3510, 3515, 3520, 3540, 3550, 3560, графа 4 і сумою рядків 3510, 3515, 3520, 3550, 3560, графа 3
80	Рядок 3195, графа 3	Форма № 3-н, рядок 3570, графа 3, мінус рядок 3580, графа 4 та мінус рядок 3585 графа 4
81	Рядок 3195, графа 4	Форма № 3-н, рядок 3570, графа 4, плюс рядок 3580, графа 4
82	Рядок 3295, графа 3	Форма № 3-н, різниця між сумою рядків 3 200, 3205, 3515, 3220, 3225, 3230, 3235, 3 250, графа 3 і сумою рядків 3255, 3260, 3270, 3 275, 3280, 3290, графа 4
83	Рядок 3295, графа 4	Форма № 3-н, різниця між сумою рядків 3255, 3260, 3270, 3275, 3280, 3290, графа 4 і сумою рядків 3200, 3205, 3215, 3220, 3225, 3230, 3235, 3250, графа 3
84	Рядок 3395, графа 3	Форма № 3-н, різниця між сумою рядків 3300, 3305, 3310, 3340, графа 3 і сумою рядків 3345, 3350, 3355, 3360, 3365, 3370, 3375, 3390, графа 4
85	Рядок 3395, графа 4	Форма № 3-н, різниця між сумою рядків 3345, 3350, 3355, 3360, 3365, 3370, 3375, 3390, графа 4 і сумою рядків 3300, 3305, 3310, 3340, графа 3
86	Рядок 3400, графа 3	Форма № 3-н, сума рядків 3195, 3295, 3395, графа 3 або рядок 3195, графа 3 плюс рядок 3295, графа 3 мінус рядок 3395, графа 4 або рядок 3195, графа 3 мінус рядки 3295 і 3395, графа 4 або рядок 3195, графа 3 мінус рядок 3295, графа 4

		плюс рядок 3395 графа 3 або рядок 3295, графа 3 мінус рядок 3195 і 3395, графа 4 або рядок 3295, графа 3 плюс рядок 3395, графа 3 мінус рядок 3195, графа 4 або рядок 3395, графа 3 мінус рядок 3195, графа 4 мінус рядок 3295, графа 4
87	Рядок 3400, графа 4	Форма № 3-н, сума рядків 3195, 3295, 3395, графа 4 або рядок 3195, графа 4 плюс рядок 3295, графа 4 мінус рядок 3395, графа 3 або рядок 3195, графа 4 мінус рядки 3295 і 3395, графа 3 або рядок 3195, графа 4 мінус рядок 3295, графа 3 плюс рядок 3395, графа 4 або рядок 3295, графа 4 мінус рядок 3195 і 3395, графа 3 або рядок 3295, графа 4 плюс рядок 3395, графа 4 мінус рядок 3195, графа 3 або рядок 3395, графа 4 мінус рядок 3195, графа 3 мінус рядок 3295, графа 3
88	Рядок 3405, графа 3	Форма № 1, рядок 1165, графа 3
89	Рядок 3405, графа 3	Форма № 3-н, рядок 3415, графа 5 (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
<i>{Пункт 90 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 401 від 15.04.2014}</i>		
91	Рядок 3410, графа 4	Форма № 3-н, рядок 3515, графа 3
92	Рядок 3415, графа 3	Форма № 1, рядок 1165, графа 4
93	Рядок 3415, графа 3	Форма № 3-н, сума рядків 3400, 3405, 3410, графа 3
94	Рядок 3415, графа 3	Форма № 3-н, сума рядків 3400, 3405, графа 3 мінус рядок 3410, графа 4 або сума рядків 3405, 3410, графа 3 мінус рядок 3400, графа 4 або сума рядків 3405, графа 3 мінус сума рядків 3400, 3410, графа 4
<i>Форма № 4 «Звіт про власний капітал»</i>		
95	Рядок 4000, графи 3–0	Форма № 1 (на 31 грудня попереднього року), рядки 1400–1495, графа 4, відповідно (з урахуванням вписуваних граф)
96	Рядок 4000, графи 3–10	Форма № 4 (за попередній рік), рядок 4300, графи 3–10 відповідно (з урахуванням вписуваних граф)
97	Рядок 4095, графи 3–10	Форма № 1 (на 31 грудня звітного року), рядки 1400–1495, графа 3 відповідно (якщо у звітному періоді не встановлено помилок за минулі роки) (з урахуванням вписуваних рядків)
98	Рядок 4095, графи 3–10	Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 4000, 4005, 4010 і 4090, графи 3–10 відповідно
99	Рядок 4100, графа 7	Форма № 2, рядок 2350 або 2355, графа 3
100	Рядок 4110, граф 4 і/або 5	Форма № 2, рядок 2460, графа 3
101	Рядок 4205, графа 3 (позитивне значення)	Форма № 4, рядок 4205, графа 7 (від'ємне значення)
102	Рядок 4210, графа 6 (позитивне значення)	Форма № 4, рядок 4210, графа 7 (від'ємне значення)
103	Рядок 4295, графи 3–10	Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 4100–4291, графи 3–10 відповідно (з урахуванням вписуваних граф)
104	Рядок 4300, графи 3–10	Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 4095 і 4295, графи 3–10 відповідно (з урахуванням вписуваних граф)
105	Рядок 4300, графи 3–10	Форма № 1 (на 31 грудня звітного року), рядки 1400–1495, графа 4 відповідно (з урахуванням вписуваних рядків)
106	Рядки 4000–4300, графа 10	Форма № 4, рядки 4000–4300, алгебраїчна сума граф 3–9 відповідно (з урахуванням вписуваних граф)
<i>Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»</i>		
107	Рядки 010–080, графа 14	Форма № 5, рядки 010–080, графа 3, мінус графа 4, плюс графа 5, плюс або мінус графа 6, мінус або плюс графа 7, мінус графа 8, плюс графа 9, мінус графа 10, мінус графа 11,

		плюс або мінус графа 12, мінус або плюс графа 13, плюс графа 15 відповідно
108	Рядок 080, графи 3 і 14	Форма № 1, рядок 1001, графи 3 і 4
109	Рядок 080, графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 1002, графи 3 і 4
110	Рядок 080, графи 3–15	Форма № 5, алгебраїчна сума рядків 010–070, графи 3–15 відповідно
111	Рядок 090, графа 14	Форма № 5, рядок 090, графа 3 мінус графа 4 плюс графа 5 мінус графа 8, плюс графа 9 мінус графа 11, плюс або мінус графа 12, мінус або плюс графа 13
112	Рядок 090, графа 3 мінус графа 4	Форма № 1, рядок 1050, графа 3
113	Рядок 090, графа 14	Форма № 1, рядок 1050, графа 4
114	Рядки 100–260, графа 14	Форма № 5, рядки 100–260, графа 3, мінус графа 4, плюс графа 5, плюс або мінус графа 6, мінус або плюс графа 7, мінус графа 8, плюс графа 9, мінус графа 10, мінус графа 11, плюс або мінус графа 12, мінус або плюс графа 13, плюс графа 15 відповідно
115	Рядок 105, графи 3 і 14	Форма № 1, рядок 1015 плюс рядок 1017, графи 3 і 4
116	Рядок 105 графа 14 мінус рядок 269	Форма № 1, рядок 1016, графа 4
117	Рядок 105, графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 1017, графи 3 і 4
118	Рядок 260, графи 3 і 14 мінус рядок 105 графи 3 і 14	Форма № 1, рядок 1011, графи 3 і 4
119	Рядок 260, графи 4 і 15 мінус рядок 105 графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 1012, графи 3 і 4
120	Рядок 260, графи 3–19	Форма № 5, алгебраїчна сума рядків 100–250, графи 3–19 відповідно
121	Сума рядків 265 і 926	Форма № 1, рядок 1200 графа 4 (розбіжність на інші активи, призначені для продажу)
122	Рядок 269	Форма № 1, рядок 1015 мінус рядок 1016 плюс рядок 1017, графа 4
123	Рядок 340, графа 4	Форма № 1, рядок 1005, графа 4 (розбіжність на суму авансових платежів підрядникам для фінансування капітального будівництва)
124	Рядок 340, графи 3 і 4	Форма № 5, сума рядків 280–330, графи 3 і 4
125	Сума рядків 350–370, графа 4	Форма № 1, рядок 1030, графа 4
126	Сума рядків 380–410, графа 4	Форма № 1, рядок 1035, графа 4
127	Рядок 420, графа 5	Форма № 1, рядок 1160, графа 4
128	Рядок 420, графи 3, 4, 5	Форма № 5, сума рядків 350–410, графи 3, 4, 5
129	Сума рядків 421–423	Форма № 1, рядок 1035, графа 4
130	Сума рядків 424–426	Форма № 1, рядок 1160, графа 4
131	Сума рядків 440–490, графа 3	Форма № 2, рядок 2120, графа 3
132	Сума рядків 440–490, графа 4	Форма № 2, рядок 2180, графа 3
133	Рядок 491, графа 4	Форма № 5, рядок 775 графа 4
134	Сума рядків 500–520, графа 3	Форма № 2, рядок 2200, графа 3

135	Сума рядків 500–520, графа 4	Форма № 2, рядок 2255, графа 3
136	Сума рядків 530, 550, 560, графа 3	Форма № 2, рядок 2220, графа 3
137	Сума рядків 540, 550 і 560, графа 4	Форма № 2, рядок 2250, графа 3 плюс Форма № 5 рядок 342 плюс рядок 633
138	Сума рядків 570–610, 630, графа 3	Форма № 2, рядок 2240, графа 3
139	Сума рядків 570–600, 620, 630, графа 4	Форма № 2, рядок 2270, графа 3
140	Рядок 690, графа 3	Форма № 5, сума рядків 640–680, графа 3
141	Рядок 690, графа 3	Форма № 3, рядок 3415, графа 3
142	Рядок 690, графа 3	Форма № 1, рядок 1165, графа 4
143	Рядок 780, графи 3–9	Форма № 5, сума рядків 710–775, графи 3–9
144	Рядки 710–780, графа 9	Форма № 5, рядки 710–780, сума граф 3, 4, 5 мінус графи 6, 7
145	Сума рядків 800–860, 880–910, графа 3	Форма № 1, рядок 1100, графа 4
146	Рядок 870, графа 3	Форма № 1, рядок 1110, графа 4
147	Рядок 890, графа 3	Форма № 1, рядок 1102, графа 4
148	Рядок 900, графа 3	Форма № 1, рядок 1103, графа 4
149	Рядок 910, графа 3	Форма № 1, рядок 1104, графа 4
150	Рядок 920, графи 3, 4, 5	Форма № 5, сума рядків 800–910, графи 3, 4, 5
151	Рядок 940, графа 3	Форма № 1, рядок 1125, графа 4
152	Рядок 1210	Форма № 5, сума рядків 1241 і 1251
153	Рядок 1210	Декларація з податку на прибуток підприємства
154	Рядок 1220, мінус рядок 1230	Форма № 1, рядок 1045, графа 3
155	Рядок 1230, мінус рядок 1220	Форма № 1, рядок 1500, графа 3
156	Рядок 1225	Форма № 5, рядок 1220 мінус або плюс рядок 1242, мінус або плюс рядок 1252
157	Рядок 1225, мінус рядок 1235	Форма № 1, рядок 1045, графа 4
158	Рядок 1235, мінус рядок 1225	Форма № 1, рядок 1500 графа 4
159	Рядок 1235	Форма № 5, рядок 1230 плюс або мінус рядок 1243, плюс або мінус рядок 1253
160	Рядок 1240	Форма № 5, рядок 1241 плюс або мінус рядок 1242, плюс або мінус рядок 1243
161	Рядок 1240	Форма № 2, рядок 2300, графа 3
162	Рядок 1250	Форма № 5, рядок 1251 плюс або мінус рядок 1252, плюс або мінус рядок 1253
163	Рядок 1300	Форма № 5, сума рядків 080 і 260, графа 10, плюс рядок 1430, графа 8
164	Рядок 1310	Форма № 5, сума рядків 1311, 1312, 1314–1317
165	Рядок 1410, графи 13 і 17	Форма № 1 рядок 1020 плюс рядок 1022 мінус 1021 графи 3 і 4
166	Рядок 1410, графа 3 мінус графа 4 плюс графа 13	Форма № 1, рядок 1020, графа 3

167	Рядок 1410, графа 11 мінус графа 12 плюс графа 17	Форма № 1, рядок 1020, графа 4
168	Рядок 1410, графи 3 і 11	Форма № 1, рядок 1021, графи 3 і 4
169	Рядки 1410–1415, графа 11	Форма № 5, рядки 1410–1415, графа 3, плюс графа 5, мінус графа 6, мінус графа 9, плюс графа 10
170	Рядки 1410–1415, графа 12	Форма № 5, рядки 1410–1415, графа 4, мінус графа 7, плюс графа 8
171	Рядки 1410–1415, графа 17	Форма № 5, рядки 1410–1415, графа 13, плюс графа 14, плюс або мінус графа 15, мінус графа 16
172	Рядок 1410, графа 3 плюс графа 13, графа 11 плюс графа 17	Форма № 1, рядок 1020 плюс рядок 1022, графи 3 і 4
173	Рядок 1410, графи 3–17	Форма № 5, сума рядків 1411–1415, графи 3–17
174	Рядок 1410, графи 4 і 12	Форма № 1, рядок 1022, графи 3 і 4
175	Рядки 1420–1424, графа 11	Форма № 5, рядки 1420–1424, графа 3, плюс графа 5, мінус графа 6, мінус графа 9, плюс графа 10
176	Рядки 1420–1424, графа 17	Форма № 5, рядки 1420–1424, графа 13, плюс графа 14, плюс або мінус графа 15, мінус графа 16
177	Рядок 1420, графа 3 плюс графа 13	Форма № 1, рядок 1110 графа 3
178	Рядок 1420, графа 3 плюс графа 13, графа 11 плюс графа 17	Форма № 1 рядок 1110, графи 3 і 4
179	Рядок 1420, графа 11 плюс графа 17	Форма № 1, рядок 1110 графа 4
180	Рядок 1420, графи 3–17	Форма № 5, сума рядків 1421–1424, графи 3–17
181	Рядок 1430, графи 3–17	Форма № 5, сума рядків 1410 і 1420, графи 3–17
182	Рядки 1500, 1520 і 1540, графа 3 мінус графа 4	Форма № 5, рядки 1500, 1520 і 1540, графа 5 мінус графа 6
183	Рядки 1500, 1520 і 1540, графа 11	Форма № 5, рядки 1500, 1520 і 1540, графа 5 мінус графа 6 мінус графа 7 плюс або мінус графа 10
184	Рядок 1500, графи 3–11	Форма № 5, сума рядків 1510, 1513–1519, графи 3–11
185	Рядки 1510–1519, 1530–1539, графа 11	Форма № 5, рядки 1510–1519, 1530–1539, графа 5, мінус графа 6, мінус графа 7, плюс або мінус графа 10
186	Рядки 1510–1519, 1530–1539, графа 5	Форма № 5, рядки 1510–1519, 1530–1539, графа 3, мінус графа 4, якщо графа 3 > графа 4
187	Рядки 1510–1519, 1530–1539, графа 6	Форма № 5, рядки 1510–1519, 1530–1539, графа 4, мінус графа 3, якщо графа 3 < графа 4
188	Рядок 1520, графи 3–11	Форма № 5, сума рядків 1530, 1533–1539, графи 3–11
189	Рядок 1540, графи 3–11	Форма № 5, рядок 1500, плюс рядок 1520 графи 3–11
190	Рядок 1540, графа 5	Форма № 2, рядок 2122, графа 3
191	Рядок 1540, графа 6	Форма № 2, рядок 2182, графа 3
192	Рядки 1500–1540, графа 10	Форма № 5, рядки 1500–1540, графа 8, мінус графа 9
<i>Форма № 6 «Інформація за сегментами»</i>		
193	Сума граф 3–16 за рядками 010–390 відповідного року	Форма № 6, рядки 010–390, графи 17 і 18
194	Рядок 010, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 011–013, графи 3–18
195	Рядок 011, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2000, графи 3 і 4
196	Рядок 013, плюс рядок 051, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2120, графи 3 і 4

197	Рядок 020, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 021, 022, графи 3–18
198	Сума рядків 020 і 052, графи 17 і 18	Форма № 2, сума рядків 2200, 2220, графи 3 і 4
199	Сума рядків 021, 022, 052, графи 17 і 18	Форма № 2, сума рядків 2200, 2220, графи 3 і 4
200	Рядок 030, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2240, графи 3 і 4 або різниця, включена до рядку 050 Форми № 6
201	Рядок 040, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 010, 020, 030, графи 3–18
202	Рядок 060, графи 3–18	Форма № 6, рядок 012, графи 3–18
203	Рядок 070, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 040, 050 мінус рядок 060, графи 3–18
204	Рядок 080, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 081, 082, графи 3–18
205	Рядок 081, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2050, графи 3 і 4
206	Рядок 090, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2130, графи 3 і 4
207	Рядок 100, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2150, графи 3 і 4
208	Рядок 110, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2180, графи 3 і 4
209	Рядок 120, графи 17 і 18	Форма № 2, сума рядків 2250, 2255, графи 3 і 4
210	Рядок 121, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2255, графи 3 і 4
211	Рядок 130, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2270, графи 3 і 4
212	Рядок 140, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 080, 090, 100, 110, 120, 130, графи 3–18
213	Рядок 160, графи 3–18	Форма № 6, рядок 082, графи 3 – 18
214	Рядок 170, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 140, 150 мінус рядок 160, графи 3–18
215	Рядок 180, графи 3–18	Форма № 6, рядок 040 мінус рядок 140, графи 3–18
216	Рядок 190, графи 3–18	Форма № 6, рядок 070 мінус рядок 170, графи 3–18
217	Рядок 190, графи 17 і 18	Форма № 2, рядок 2350 або 2355, графи 3 і 4
218	Рядок 230, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 200 і 220, графи 3–18
219	Рядок 230, графи 17 і 18	Форма № 1, рядок 1300, графи 3 і 4
220	Рядок 270, графи 3–18	Форма № 6, сума рядків 240, 260, графи 3–18
221	Рядок 270, графи 17 і 18	Форма № 1, сума рядків 1595, 1695, 1700, 1800, графи 3 і 4
222	Рядок 280, графи 17 і 18	Форма № 5, рядок 340, графа 3 (за звітний і попередній рік)
223	Рядок 290, графи 17 і 18	Форма № 5, рядок 1300, графа 3 (за звітний і попередній рік)
224	Рядок 300, графи 17 і 18	Форма № 6, рядок 011, графи 17 і 18
225	Рядок 310, графи 17 і 18	Форма № 6, рядок 230, графи 17 і 18
226	Рядок 320, графи 17 і 18	Форма № 6, рядок 280, графи 17 і 18
227	Рядок 350, графи 17 і 18	Форма № 6, рядок 300, графи 17 і 18
228	Рядок 360, графи 17 і 18	Форма № 6, рядок 310, графи 17 і 18
229	Рядок 370, графи 17 і 18	Форма № 6, рядок 320, графи 17 і 18

Якщо підприємство складає фінансову звітність за вимогами МСФЗ, подібні взаємозв'язки ви маєте перевірити, керуючись алгоритмами розрахунку статей форм звітності.

2. Побудуйте агрегований аналітичний баланс шляхом:

- 1) об'єднання однорідних статей, що дає змогу підвищити наочність балансу;
- 2) доповнення балансу такими показниками структури, динаміки, структурної динаміки розміщення ресурсів та джерел їх фінансування:

– вертикального (структурного) аналізу, розрахованими як питома вага окремих статей звітності у підсумковому показнику та опис структурних зрушень;

- горизонтального (часового) аналізу, розрахованими як абсолютні та відносні зміни конкретних статей звітності у порівнянні з попереднім періодом;
- трендового аналізу як основних тенденцій розвитку в часі показників звітності.

3. Розрахуйте визначені вами фінансові показники, скориставшись методикою Національного банку України для розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351) – викладена у такій таблиці (де К – коефіцієнт для великого та середнього підприємства, МК – коефіцієнт для малого підприємства, ф. – форма, р. – рядок, гр. – графа звіту):

№	Фінансовий показник	Характеристика	Формула розрахунку	Алгоритм розрахунку	
				Великі та середні	Малі
1	К ₁ , МК ₁ – показники капіталу	Частка капіталу в балансі підприємства	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу (актив)}}$	ф. 1 р. 1495 гр. 4 ф. 1 р. 1300 гр. 4	ф. 1-м р. 1495 гр. 4 ф. 1-м р. 1300 гр. 4
2	К ₂ , МК ₂ – показники загальної ліквідності	Спроможність підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$	ф. 1 р. 1125 + р. 1100 + р. 1165 гр. 4 ф. 1 р. 1695 гр. 4	ф. 1-м р. 1125 + р. 1155 + р. 1100 + р. 1165 гр. 4 ф. 1-м р. 1695 гр. 4
3	МК ₃ – показники покриття боргу прибутком до оподаткування	Спроможність обслуговування боргу прибутком до оподаткування	$\frac{\text{Фінансовий результат до оподаткування}}{\text{Чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання}}$	–	ф. 2-м р. 2290 гр. 3 ф. 1-м р. 1595 + р. 1600 + р. 1610 – р. 1165 гр. 4
4	К ₄ , МК ₄ – показники швидкої ліквідності	Спроможність підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок високоліквідних активів	$\frac{\text{Високоліквідні активи}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$	ф. 1 р. 1125 + р. 1165 гр. 4 ф. 1 р. 1695 гр. 4	ф. 1-м р. 1125 + р. 1155 + р. 1165 гр. 4 ф. 1-м р. 1695 гр. 4
5	К ₅ , МК ₅ – показники оборотності запасів	Період повного обороту запасів	$\frac{\text{Запаси}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}}$	(ф. 1 р. 1100 + р. 1110 гр. 4) · 365 ф. 2 р. 2050 гр. 3	(ф. 1-м р. 1100 + р. 1110 гр. 4) × 365 ф. 2-м р. 2050 гр. 3
6	К ₆ , МК ₆ – показники покриття боргу валовим прибутком	Спроможність обслуговування боргу валовим прибутком	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання}}$	ф. 2 р. 2090 – р. 2095 гр. 3 ф. 1 р. 1510 + р. 1515 + р. 1600 + р. 1610 – р. 1165 гр. 4	ф. 2-м р. 2000 – р. 2050 гр. 3 ф. 1-м р. 1595 + р. 1600 + р. 1610 – р. 1165 гр. 4
7	К ₇ , МК ₇ – показники заборгованості	Частка боргу підприємства до активів	$\frac{\text{Короткострокові та довгострокові зобов'язання}}{\text{Валюта балансу (актив)}}$	ф. 1 р. 1510 + р. 1515 + р. 1600 + р. 1610 гр. 4 ф. 1 р. 1300 гр. 4	ф. 1-м р. 1595 + р. 1600 + р. 1610 гр. 4 ф. 1-м р. 1300 гр. 4

8	К ₈ , МК ₈ – показники оборотності кредиторської заборгованості	Період повного обороту кредиторської заборгованості	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги Собівартість реалізованої продукції	ф. 1 р. 1615 гр. 4 × 365 ф. 2 р. 2050 гр. 3	ф. 1-м р. 1615 гр. 4 × 365 ф. 2-м р. 2050 гр. 3
9	К ₉ – показник рентабельності операційної діяльності	Ефективність операційної діяльності підприємства	Фінансовий результат від операційної діяльності Чистий дохід від реалізованої продукції (зароблених страхових премій)	ф. 2 р. 2190 – р. 2195 гр. 3 ф. 2 р. 2000 + р. 2010 гр. 3	–
10	К ₁₀ – показник поточної ліквідності	Спроможність підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів	Поточні активи Поточні зобов'язання і забезпечення	ф. 1 р. 1195 гр. 4 ф. 1 р. 1695 гр. 4	–
11	К ₁₁ , МК ₁₁ – показники покриття боргу чистим доходом	Спроможність обслуговування боргу доходами від основного виду діяльності	Чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання Чистий дохід від реалізованої продукції (зароблених страхових премій)	ф. 1 р. 1510 + р. 1515 + р. 1600 + р. 1610 – р. 1165 гр. 4 ф. 2 р. 2000 + р. 2010 гр. 3	ф. 1-м р. 1595 + р. 1600 + р. 1610 – р. 1165 гр. 4 ф. 2-м (2-мс) р. 2000 гр. 3
12	МК ₁₂ – показник покриття активів прибутком до оподаткування	Ефективність використання активів підприємства	Фінансовий результат до оподаткування Валюта балансу (актив)	–	ф. 2-м р. 2290 гр. 3 ф. 1-м р. 1300 гр. 4
13	К ₁₃ , МК ₁₃ – показники частки неопераційних елементів балансу	Частка активів, яка не має прямого відношення до операційної діяльності підприємства	Неопераційні активи Валюта балансу (актив)	ф. 1 р. 1000 + р. 1030 + р. 1035 + р. 1040 + р. 1045 + р. 1050 + р. 1090 + р. 1155 + р. 1160 + р. 1190 гр. 4 ф. 1 р. 1300 гр. 4	ф. 1-м р. 1030 + р. 1090 + р. 1160 + р. 1190 гр. 4 ф. 1-м р. 1300 гр. 4
14	К ₁₄ , МК ₁₄ – показники оборотності поточних активів	Період повного обороту поточних активів	Поточні активи Чистий дохід від реалізованої продукції (зароблених страхових премій)	ф. 1 р. 1195 гр. 4 × 365 ф. 2 р. 2000 + р. 2010 гр. 3	ф. 1-м р. 1195 гр. 4 × 365 ф. 2-м р. 2000 гр. 3
15	К ₁₅ – показник покриття фінансових витрат прибутком до оподаткування та амортизації	Спроможність фінансування неопераційних витрат операційним прибутком до вирахування амортизації	Фінансовий результат від операційної діяльності до вирахування амортизації	ф. 2 р. 2190 – р. 2195 + р. 2515 гр. 3 ф. 2 р. 2250 – р. 2220 гр. 3	–

			Чисті фінансові витрати		
16	К ₁₆ , МК ₁₆ – показники рентабельності до оподаткування	Ефективність діяльності підприємства до оподаткування	Фінансовий результат до оподаткування Чистий дохід від реалізованої продукції (зароблених страхових премій)	ф. 2 р. 2190 – р. 2195 + р. 2220 – р. 2250 гр. 3 ф. 2 р. 2000 + р. 2010 гр. 3	ф. 2-м р. 2290 гр. 3 ф. 2-м р. 2000 гр. 3
17	К ₁₇ , МК ₁₇ – показники покриття фінансових витрат валовим прибутком	Спроможність фінансування фінансових витрат валовим прибутком	Валовий прибуток (збиток) Чисті фінансові витрати	ф. 2 р. 2090 – р. 2095 гр. 3 ф. 2 р. 2250 – р. 2220 гр. 3	ф. 2-м р. 2000 – р. 2050 гр. 3 ф. 2-м р. 2270 гр. 3

Інформація підприємства:

ХІІІ. Інформація про господарську та фінансову діяльність емітента

1. Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю)

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн)		Орендовані основні засоби (тис. грн)		Основні засоби, усього (тис. грн)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:	2 166 649	2 123 249	910 920	911 543	3 077 569	3 034 792
будівлі та споруди	206 487	181 439	906 424	906 424	1 112 911	1 087 863
машини та обладнання	1 431 631	1 613 467	1 589	2 168	1 433 220	1 615 635
транспортні засоби	5 816	4 550	0	0	5 816	4 550
земельні ділянки	136 560	136 560	0	0	136 560	136 560
інші	386 155	187 233	2 907	2 951	389 062	190 184
2. Невиробничого призначення:	785 609	768 752	0	0	785 609	768 752
будівлі та споруди	605	590	0	0	605	590
машини та обладнання	1	1	0	0	1	1
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	784 823	767 994	0	0	784 823	767 994
інші	180	167	0	0	180	167
Усього	2 952 258	2 892 001	910 920	911 543	3 863 178	3 803 544
Опис	<p>Основні засоби знаходяться за місцем розташування Товариства. Володіння ОЗ здійснюється на правах власності на постійній основі. До складу основних засобів підприємством віднесені матеріальні активи, очікуваний термін корисного використання яких більше 1 року та первісна вартість яких складає більше 6,0 тис. грн.</p> <p>Будівлі та споруди – 600 місяців; Обладнання та устаткування – 180 місяців; Транспортні засоби – 60 місяців; Меблі – 120 місяців; Інструменти – 60 місяців.</p> <p>Емітент не має обмежень на користування основними засобами.</p> <p>У звітному році товариство орендувало основні засоби (911 543 тис. грн), виплачено винагороду за оренду в сумі 107 730 тис. грн. У звітному періоді товариство здавало в оренду основні засоби (852 866 тис. грн) – отриманий дохід 92 189 тис. грн. Первісна вартість основних засобів станом на 01.01.2022 року склала 3 494 641 тис. грн.</p> <p>Первісна вартість основних засобів станом на 31.12.2022 року складає 3 619 888 тис. грн.</p>					

	Залишкова вартість станом на 31.12.2022 року склала 2 892 001 тис. грн. Ступінь зносу основних засобів на кінець звітного періоду склала 20,11 %. Ступінь використання – 79,89 %. Зміна вартості основних засобів відбулася за рахунок амортизації (187 098 тис. грн) та їх надходження (127 792 тис. грн)
--	--

2. Інформація щодо вартості чистих активів емітента

Найменування показника	За звітний період	За попередній період
Розрахункова вартість чистих активів (тис. грн)	1 917 775	1 918 452
Статутний капітал (тис. грн)	1 505 883	1 505 883
Скоригований статутний капітал (тис. грн)	1 505 883	1 505 883
Опис	<p>Чисті активи підприємства визначені відповідно Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств, які затверджені рішенням ДКЦПФР № 485 від 17.11.2004 р.</p> <p>Під вартістю чистих активів акціонерного товариства розуміється величина, яка визначається шляхом вирахування із суми активів, прийнятих до розрахунку, суми його зобов'язань, прийнятих для розрахунку.</p> <p>До складу активів, які приймаються до розрахунку, включаються: необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів.</p> <p>До складу зобов'язань, що приймаються до розрахунку, включаються: довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, забезпечення наступних витрат і платежів, доходи майбутніх періодів.</p> <p>Ча 2022 рік = 3 114 538 – 1 182 324 – 14 439 = 1 917 775 тис. грн Ча 2021 рік = 3 166 353 – 1 216 964 – 30 937 = 1 918 452 тис. грн</p>	
Висновок	У звітному періоді чисті активи товариства більші за статутний капітал, що відповідає нормам статті 24 Закону України «Про господарські товариства» та статті 155 Цивільного кодексу України	

3. Інформація про зобов'язання та забезпечення емітента

Види зобов'язань	Дата виникнення	Непогашена частина боргу (тис. грн)	Відсоток за користування коштами (відсоток річних)	Дата погашення
Кредити банку	X	0	X	X
у тому числі:				
Зобов'язання за цінними паперами	X	0	X	X
у тому числі:				
за облігаціями (за кожним власним випуском):	X	0	X	X
за іпотечними цінними паперами (за кожним власним випуском):	X	0	X	X
за сертифікатами ФОН (за кожним власним випуском):	X	0	X	X
за векселями (всього)	X	0	X	X
за іншими цінними паперами (у тому числі за похідними цінними паперами) (за кожним видом):	X	0	X	X

за фінансовими інвестиціями в корпоративні права (за кожним видом):	X	0	X	X
Податкові зобов'язання	X	32 213	X	X
Фінансова допомога на зворотній основі	X	0	X	X
Інші зобов'язання та забезпечення	X	1 164 550	X	X
Усього зобов'язань та забезпечень	X	1 196 763	X	X
Опис	<p>Станом на 31.12.222 року зобов'язання товариства складають 1 196 763 тис. грн, в тому числі:</p> <p>Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги – 460 245 тис. грн;</p> <p>Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом – 17 774 тис. грн;</p> <p>Поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування – 7 722 тис. грн;</p> <p>Поточна кредиторська заборгованість за виданими авансами – 1 402 тис. грн</p> <p>Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці – 28 342 тис. грн.</p> <p>Поточні забезпечення – 14 610 тис. грн.</p> <p>Інші поточні зобов'язання – 639 048 тис. грн.</p> <p>Довгострокові зобов'язання і забезпечення – 14 439 тис. грн.</p> <p>Емітент не має зобов'язань за банківськими кредитами, цінними паперами, облігаціями, іпотечними цінними паперами, сертифікатами ФОН, векселями, похідними та іншими цінними паперами, фінансовими інвестиціями в корпоративні права. Фінансової допомоги на зворотній основі не надавав і не отримував.</p>			

Баланс
(Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2022 р.
Форма № 1

Код за ДК УД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	2 167 436	2 124 007
первісна вартість	1011	2 652 952	2 776 748
знос	1012	(485 516)	(652 741)
Інвестиційна нерухомість	1015	784 823	767 994
первісна вартість	1016	841 689	843 140
знос	1017	(56 866)	(75 146)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	2 118	5 461
Усього за розділом I	1095	2 954 377	2 897 462
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	17 815	25 753
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	147 231	179 870
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 716	5 405
з бюджетом	1135	41 390	1 722
у тому числі з податку на прибуток	1136	1 512	1 722

з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	599	542
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	454	325
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 765	3 459
Усього за розділом II	1195	211 970	217 076
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	3 166 347	3 114 538

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 505 833	1 505 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	6 025	7 314
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	406 594	404 628
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	1 918 452	1 917 775
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	18 594	14 439
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	12 343	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0

у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джекпоту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	30 937	14 439

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	25 580	13 181
товари, роботи, послуги	1615	491 696	460 245
розрахунками з бюджетом	1620	7 281	17 774
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	7 355	7 722
розрахунками з оплати праці	1630	26 723	28 342
одержаними авансами	1635	2 266	1 402
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	18 280	14 610
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	637 777	639 048
Усього за розділом III	1695	1 216 958	1 182 324
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	3 166 347	3 114 538

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік
Форма № 2

I. Фінансові результати

Стаття	Код за ДКУД		1801003
	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	903 395	979 286
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(776 111)	(863 265)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	127 284	116 021
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	724	5 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(57 231)	(60 082)
Витрати на збут	2150	(7 231)	(7 984)
Інші операційні витрати	2180	(59 884)	(37 238)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 662	16 289
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	24 500
Інші фінансові доходи	2220	62 678	49 393
Інші доходи	2240	0	490

Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(67 324)	(60 389)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	30 283
збиток	2295	(984)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	307	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	-4 504
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	25 779
збиток	2355	(677)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2 350, 2 355 та 2 460)	2465	-677	2 579

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	212 654	174 098
Витрати на оплату праці	2505	388 308	442 969
Відрахування на соціальні заходи	2510	84 184	96 421
Амортизація	2515	184 767	152 718
Інші операційні витрати	2520	30 344	107 635
Разом	2550	900 257	973 841

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	60 233 332 392	60 233 332 392
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	60 233 332 392	60 233 332 392
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000430
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000430
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2022 рік

Форма № 3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	959 776	1 012 621
Повернення податків і зборів	3005	0	139 706
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	139 706
Цільового фінансування	3010	6 094	9 634
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	3 214	467
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	16	25
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	90 667	123 869
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	3 155	2 176
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(272 735)	(279 452)
Праці	3105	(319 279)	(363 324)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(84 884)	(96 736)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(145 034)	(157 804)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(4 057)	(3 275)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(60 456)	(62 372)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(4 205)	(4 094)
Витрачання на оплату авансів	3135	(6 134)	(2 802)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(3 373)	(2 331)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	231 483	386 049
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			

фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	544	86 681
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	24 500
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	500
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(206 612)	(359 202)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	- 206 068	- 247 521
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	638 790	766 692
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(637 037)	(875 856)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(4 841)	(9 062)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(22 456)	(21 422)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	- 25 544	- 139 648
Чистий рух коштів за звітний період	3400	- 129	- 1 120
Залишок коштів на початок року	3405	454	1 574
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	0	0
Залишок коштів на кінець року	3415	325	454

Звіт про власний капітал за 2022 рік

Форма № 4

Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений Прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	1 505 833	0	0	6 025	406 594	0	0	1 918 452
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	0	0	0	0	0	0	0	0
Виправлення помилок	4010	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни	4090	0	0	0	0	0	0	0	0
Скоригований залишок на початок року	4095	1 505 833	0	0	6 025	406 594	0	0	1 918 452
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	0	0	0	0	-677	0	0	-677
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	0	0	0	0	0	0	0	0
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	0	0	0	0	0	0	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	0	0	0	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	4113	0	0	0	0	0	0	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	0	0	0	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	4116	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам	4200	0	0	0	0	0	0	0	0
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	0	0	0	0	0	0	0	0
Відрахування до резервного капіталу	4210	0	0	0	1 289	-1 289	0	0	0
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	0	0	0	0	0	0	0	0
Погашення заборгованості з капіталу	4245	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення капіталу: Випуск акцій	4260	0	0	0	0	0	0	0	0

Перепродаж викуплених акцій	4265	0	0	0	0	0	0	0	0
Анулювання викуплених акцій	4270	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення частки в капіталі	4275	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни в капіталі	4290	0	0	0	0	0	0	0	0
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом змін у капіталі	4295	0	0	0	1 289	- 1 966	0	0	-677
Залишок на кінець року	4300	1 505 833	0	0	7 314	404 628	0	0	1 917 775

**Примітки до фінансової звітності,
складеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності**

Основи складання фінансової звітності

Ця фінансова звітність Товариства за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, була складена згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – «МСФЗ»), випущених Комітетом з міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – «КМСФЗ»), та тлумачень, опублікованих Міжнародним Комітетом з тлумачення фінансової звітності (надалі – «МКТФЗ»). Фінансова звітність складена за принципом первісної собівартості, за винятком деяких фінансових інструментів, які оцінюються відповідно до положень МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».

Ця фінансова звітність представлена в тисячах українських гривень («тис. грн»), а всі суми округлені до цілих тисяч, крім випадків, де вказано інше.

Основні принципи облікової політики

Перерахунок операцій в іноземних валютах

Функціональна валюта і валюта презентації для Товариства – українська гривня («грн»). Операції, виражені у валюті, що відрізняється від функціональної валюти (іноземній валюті), первісно відображаються у гривнях за обмінним курсом на дату операції, встановленим Національним Банком України («НБУ»), що вважається переважаючим на ринку.

Монетарні активи і зобов'язання, виражені в іноземній валюті, перераховуються у гривні за офіційним курсом НБУ, що діє на звітну дату. Немонетарні статті, які оцінюються за первісною вартістю в іноземній валюті перераховуються в гривні за обмінним курсом, що діяв на дату первісної операції. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дату визначення справедливої вартості. Усі реалізовані та нереалізовані прибутки та збитки, які виникають внаслідок курсових різниць включаються до складу звіту про сукупний дохід за період.

Основні засоби

Основні засоби Товариства враховуються і відображаються у фінансовій звітності Товариства відповідно до МСБО 16 «Основні засоби».

Товариством прийнято модель обліку основних засобів за історичною собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від знецінення активу.

Основними засобами в обліку визнаються матеріальні активи, вартість яких перевищує 20 000 гривень та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік.

Придбані основні засоби оцінювати по первинній вартості, яка включає вартість придбання і всі витрати, пов'язані з доставкою і доведенням об'єкту до стану придатного для експлуатації. Виготовлені власними силами об'єкти основних засобів оцінювати за фактичними прямими витратами на їх створення. У момент введення в експлуатацію їх вартість порівнюється з вартістю відшкодування відповідно до МСБО 36 «Знецінення активів».

Витрати на ремонти та технічне обслуговування визнаються в тому періоді, в якому були понесені. Суттєві капітальні ремонти та модернізації капіталізуються, а замінені об'єкти виводяться з експлуатації. Прибутки та збитки, що виникають при виведенні основних засобів з експлуатації відображаються в звіті про сукупний дохід в тому періоді, в якому вони були понесені.

Оцінка залишкових строків корисного використання проводиться на регулярній основі з щорічним переглядом для більшості об'єктів. Зміни до оцінок обліковуються достроково. Амортизація починає нараховуватися з дати, коли об'єкт готовий до експлуатації. Амортизація розраховується з використанням прямолінійного методу протягом строку корисного використання, який наведено нижче:

Будівлі та споруди – 600 місяців;

Обладнання та устаткування – 180 місяців;

Транспортні засоби – 60 місяців;

Меблі – 120 місяців;

Вимірювальні прилади – 120 місяців;

Інвентар – 60 місяців;

Комп'ютерна та оргтехніка – 60 місяців; Інструменти – 60 місяців, або на розсуд комісії під час огляду та введення об'єкта в експлуатацію.

Об'єкт основних засобів перестає Товариством визнаватися активом (списується з балансу) у разі його вибуття внаслідок продажу, ліквідації, безоплатної передачі, нестачі, остаточного псування або інших причин невідповідності критеріям визнання активом. Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.

Незавершене будівництво

Об'єкти незавершеного будівництва капіталізуються як окремий компонент основних засобів. При завершенні будівництва вартість переноситься у відповідну групу основних засобів. Незавершене будівництво не амортизується.

Незавершене будівництво нерухомості, що будується або поліпшується з метою орендних платежів класифікується в якості інвестиційної нерухомості відповідно до МСБО 40.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість Товариства відображається у фінансовій звітності згідно з МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість».

Інвестиційна нерухомість первісно оцінюється за первісною вартістю, включаючи витрати по угоді. Після первісного визнання інвестиційна нерухомість обліковується за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

Переводи в категорію інвестиційної нерухомості або з неї здійснюються тоді і тільки тоді, коли має місце зміна в характері використання нерухомості. При переведенні зі складу інвестиційної нерухомості в склад нерухомості, зайнятої власником первісна вартість для цілей подальшого обліку представляє собою справедливу вартість на момент такого переведення. У разі, коли об'єкт нерухомості стає об'єктом інвестиційної нерухомості, Товариство обліковує таку нерухомість відповідно до політики обліку основних засобів до моменту зміни цілей використання.

Критерій розмежування інвестиційної нерухомості і нерухомості, зайнятої Товариством, встановлено в розмірі 10 % загальної площі.

Всі подальші витрати на її добудову, часткову заміну або поточне обслуговування, на момент їх здійснення, відображати аналогічно принципам МСБО 16 «Основні засоби».

При нарахуванні амортизації застосовувати прямолінійний метод.

Строки корисного використання інвестиційної нерухомості встановлено в межах 50 років. Визнання інвестиційної нерухомості припиняється при її вибутті або у випадку коли вона виведена з експлуатації і від її вибуття не очікується економічних вигід в майбутньому. Різниця між чистими надходженнями від вибуття і балансовою вартістю активу включається до складу прибутків або збитків в періоді, в якому відбулося припинення його визнання.

Оренда

У момент укладення договору Товариство оцінює, чи є угода орендою або чи містить вона ознаки оренди. Іншими словами, Товариство визначає, чи передає договір право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на відшкодування.

Товариство в якості орендодавця

Оренда, за якою у Товариства залишаються практично всі вигоди та ризики, пов'язані з володінням активом, класифікується як операційна аренда.

Орендний дохід, що виникає, обліковується лінійним методом протягом строку оренди і включається до складу доходів від реалізації через свій операційний характер.

Товариство в якості орендаря

Товариство застосовує єдиний підхід до визнання та оцінки всіх договорів оренди, за винятком короткострокової оренди та оренди активів з низькою вартістю. У своїй діяльності Товариство укладає довгострокові та короткострокові договори оренди.

Товариство має договори оренди нерухомості, які використовуються у поточній діяльності. Строк оренди зазвичай становить від 1 до 3 років. Товариство також має договори оренди строком не більше 12 місяців. Орендні платежі за короткостроковою орендою та орендою активів з низькою вартістю визнаються як витрати лінійним методом протягом строку оренди.

Інвестиції в дочірні підприємства

Для цілей складання фінансової звітності інвестиції у дочірні підприємства обліковуються за собівартістю.

Зменшення корисності нефінансових активів

На кожен звітну дату Товариство проводить оцінку наявності ознак можливого зменшення корисності активу. За наявності таких ознак чи необхідності проведення щорічного тестування на предмет знецінення, Товариство визначає очікувану вартість відшкодування активу. Очікувана вартість відшкодування активу є більшою з двох величин: справедливої вартості активу або групи активів, що генерують грошові потоки, за вирахуванням витрат на реалізацію та вартості використання активу, окрім випадків, коли актив не генерує грошові потоки, які значною мірою є незалежними від грошових потоків, що їх генерують інші активи або групи активів. У випадках, коли балансова вартість активу перевищує його очікувану вартість відшкодування, вважається що корисність активу зменшилась і його балансова вартість списується до очікуваної вартості відшкодування.

При оцінці вартості використання активу очікувані потоки грошових коштів дисконтуються до їх теперішньої вартості із застосуванням ставки дисконту до оподаткування, що відображає поточні ринкові оцінки вартості грошових коштів у часі та ризики, пов'язані з таким активом. Збитки від зменшення корисності активів, які не були переоцінені, що використовуються в операційній діяльності, визнаються у звіті про сукупний дохід.

На кожен звітну дату здійснюється оцінка наявності ознак того, що збиток від зменшення корисності активу визнаний у попередні періоди, вже не існує або зменшився. При наявності таких ознак, вартість відшкодування активу переоцінюється. Попередньо визнаний збиток від зменшення корисності активу сторнується, тільки при наявності змін в оцінках використаних для визначення вартості відшкодування активу з моменту, коли останній збиток від зменшення корисності був визнаний. У такому випадку балансова вартість активу збільшується до

вартості його відшкодування. Збільшена балансова вартість активу не може перевищувати балансову вартість активу, що була б визначена за мінусом амортизації, якщо збитки від зменшення корисності не були б визнані в попередніх роках. Сторнування збитків від зменшення корисності активів відображається в звіті про сукупний дохід. Внаслідок такого сторнування амортизаційні відрахування коригуються в наступних періодах для того щоб розподілити переоцінену балансову вартість активу, за мінусом залишкової вартості, на систематичній основі протягом залишкового періоду його корисного використання.

Специфіка діяльності Товариства припускає враховувати все Товариство як Одиницю генеруючу грошові потоки, тому знецінення окремого активу, у разі відсутності ознак знецінення Одиниці в цілому в звітності не відображається.

Витрати по позиках

Витрати на позики, які безпосередньо стосуються придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, включаються до вартості цього активу, в іншому випадку витрати на позики відображаються у складі прибутків та збитків в тому періоді, коли вони були понесені. Кваліфікований актив – це актив, який потребує значних затрат часу для підготовки його до використання за призначенням або реалізації. Суттєвим, на виконання вимог даного пункту, вважати період понад 9 місяців з дати, на яку можна ідентифікувати початок капіталізації.

Запаси

Запаси, в більшій мірі, складаються з запасних частин, матеріалів, інструментів та пального. Запаси відображаються за меншою з двох величин: собівартістю та чистою вартістю реалізації. Собівартість розраховується за методом середньозваженої собівартості оцінки запасів при їх вибутті або передачі у виробництво.

Фінансові інструменти – первісне визнання та подальша оцінка

(i) Фінансові активи

Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи при первісному визнанні класифікуються як оцінювані в подальшому за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (ІСД) та за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Класифікація фінансових активів під час первісного визнання залежить від характеристик передбачених договором грошових потоків по фінансовому активу та бізнес-моделі, яка застосовується Товариством для управління даними активами.

За винятком торгової дебіторської заборгованості, яка не містить значного компонента фінансування, Товариство первісно оцінює фінансові активи за справедливою вартістю, збільшеною в випадку фінансових активів, які оцінюються не за справедливою вартістю через прибуток або збиток, на суму витрат за уго-

дою. Торгова дебіторська заборгованість, яка не містить значний компонент фінансування, оцінюється за ціною угоди, визначеною у відповідності до МСФЗ 15 (додатково див. облікову політику у розділі Дохід від договорів з клієнтами).

Для того, щоб фінансовий актив можна було класифікувати та оцінювати за амортизованою вартістю або справедливою вартістю через інший сукупний дохід, необхідно щоб договірні умови цього активу обумовлювали отримання грошових потоків, які є «Виключно платежами в рахунок основної суми боргу і відсотків на непогашену частину основної суми боргу». Така модель має назву SPPI-тесту та здійснюється на рівні кожного інструменту.

Бізнес-модель, що використовується Товариством для управління фінансовими активами, описує спосіб, за допомогою якого Товариство управляє своїми фінансовими активами з метою генерування грошових потоків. Бізнес-модель компанії визначає, чи будуть грошові потоки наслідком отримання передбачених договором грошових потоків, продажу фінансових активів або того й іншого.

Наступна оцінка

З метою подальшої оцінки фінансові активи класифікуються на 4 категорії:

(i) Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю (боргові інструменти);

(ii) Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід з наступною декласифікацією накопичених прибутків та збитків (боргові інструменти);

(iii) Фінансові активи, що класифікуються на думку Товариства як такі, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід без наступної декласифікації накопичених прибутків та збитків при припиненні визнання (дольові інструменти);

(iv) Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Товариство не має жодних фінансових активів, віднесених до категорій (ii)–(iv).

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю (боргові інструменти)

Товариство оцінює фінансові активи за амортизованою вартістю, якщо виконуються обидві наступні умови:

«Фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків»; та

«Договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання у передбачені дати грошові потоки, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та відсотків на непогашену частину основної суми боргу».

Фінансові активи, які оцінюються за амортизованою вартістю, в подальшому оцінюються з використанням методу ефективної процентної ставки та до них застосовуються вимоги щодо знецінення. Прибутки чи збитки визнаються у складі прибутку чи збитку в разі припинення визнання активу, його модифікації чи знецінення.

До категорії фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю, Товариство відносить торгову дебіторську заборгованість. Торгова дебіторська заборгованість – це безумовне право Товариства на компенсацію. Право на компенсацію є безумовним, якщо для того, щоб настала дата сплати такої компенсації, необхідний лише плин часу. Якщо право на безумовну компенсацію не настало, але інші умови договору виконані, Товариство відображає результат операції по даному договору у Звіті про фінансовий стан, як контрактний актив. Контрактний актив – це право Товариства на компенсацію в обмін на товари або послуги, які Товариство передало Замовникові. Товариство оцінює контрактний актив на зменшення корисності відповідно до МСФЗ 9.

За наявності у договорі суттєвого компоненту фінансування, Товариство коригує обіцяну суму компенсації з метою врахування часової вартості грошей. Для оцінки дисконтованої вартості, управлінський персонал використовує ставку дисконтування на момент укладення договору. Для визначення ставки дисконтування використовується вартість довгострокових кредитів за даними статистичної звітності банків України, розміщених на сайті НБУ. Коригування обіцяної суми компенсації, з метою врахування істотного компонента фінансування, не проводиться, якщо на момент укладення договору, період між часом, коли Товариство передає обіцяний товар або послугу Замовникові, та часом, коли відбувається оплата за даний товар або послугу, становить менше одного року.

Припинення визнання

Фінансовий актив припиняє визнаватися (тобто виключається із Звіту про фінансовий стан) якщо:

«термін дії прав на отримання грошових потоків від активу сплинув»; або

«Товариство передає свої права на отримання грошових потоків від активу та/або

(а) Товариство передало практично всі ризики та вигоди від активу або

(б) ані передало, ані зберегло за собою практично всі ризики й вигоди від активу, але при цьому передало контроль над даним активом».

Знецінення фінансових активів

Компанія визнає оціночний резерв під очікувані кредитні збитки (далі – ОКЗ) за всіма борговими фінансовими активами, які не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Стосовно торгової дебіторської за-

боргованості Товариство застосовує спрощений підхід при розрахунку ОКЗ, передбачений стандартом. Таким чином, Товариство не відслідковує зміни кредитного ризику, а натомість на кожну звітну дату визнає оціночний резерв під збитки в сумі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк. Товариство використовує матрицю оціночних резервів, спираючись на свій минулий досвід виникнення кредитних збитків, скоригованих з урахуванням прогнозних факторів, специфічних для позичальників, і загальних економічних умов:

- (i) термін прострочення до 12 місяців – резерв не нараховується;
- (ii) термін прострочення понад 12 місяців – 100 %.

(ii) Фінансові зобов'язання

Первісне визнання та оцінка

Фінансові зобов'язання класифікуються під час первісного визнання відповідно як фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, кредити і позики, кредиторська заборгованість. Усі фінансові зобов'язання первісно визнаються за справедливою вартістю, за вирахуванням (у випадку кредитів, позик та кредиторської заборгованості) витрат по угоді, безпосередньо пов'язаних з їх випуском або придбанням. Фінансові зобов'язання Товариства включають торгову та іншу кредиторську заборгованість та позики.

Подальша оцінка

Подальша оцінка фінансових зобов'язань залежить від їх класифікації наступним чином:

Фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Категорія «фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток» включає фінансові зобов'язання, призначені для торгівлі, і фінансові зобов'язання, визначені при первісному визнанні в якості переоцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Товариство не має фінансових зобов'язань, визначених нею при первісному визнанні в якості переоцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток, а також призначених для торгівлі.

Кредити та позики

Після первісного визнання позики оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Доходи і витрати за такими фінансовими зобов'язаннями визнаються у звіті про прибутки та збитки при припиненні їх визнання, а також по мірі нарахування амортизації з використанням ефективної процентної ставки. Амортизована вартість розраховується з урахуванням дисконтів або премій при придбанні, а також комісійних або витрат,

які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки. Амортизація ефективної процентної ставки включається до складу фінансових витрат в звіті про прибутки та збитки. Грошові потоки, пов'язані з короткостроковою заборгованістю (позики), не дисконтують, якщо вплив дисконтування є несуттєвим. Не суттєвою вважати різницю між номінальною та приведеною вартістю меншу ніж 2 %.

Торгова та інша кредиторська заборгованість

В подальшому торгова та інша кредиторська заборгованість відображається за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Припинення визнання

Визнання фінансового зобов'язання у звіті про фінансовий стан припиняється, якщо зобов'язання погашено, анульовано, або термін його дії закінчився. Якщо наявне фінансове зобов'язання замінюється іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або якщо умови наявного зобов'язання значно змінені, така заміна або зміни враховуються як припинення визнання первісного зобов'язання і початок визнання нового зобов'язання, а різниця в їх балансовій вартості визнається у звіті про прибутки та збитки.

(iii) Взаємозалік фінансових інструментів

Фінансові активи та фінансові зобов'язання підлягають взаємозаліку, а нетто-сума поданням в звіті про фінансовий стан тоді і тільки тоді, коли є здійсненне в цей момент юридичне право на взаємозалік визнаних сум, а також намір провести розрахунок на нетто-основі або реалізувати активи і одночасно з цим погасити зобов'язання.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають в себе кошти на банківських рахунках, депозити до запитання, готівкові кошти та короткострокові високоліквідні інвестиції зі строком погашення до трьох місяців чи менше, які в будь-який час можна обміняти на визначену суму грошових коштів і які не мають значного ризику зміни вартості.

Для цілей звіту про рух грошових коштів, грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти та їх еквіваленти, як зазначено вище, за вирахуванням вартості непогашених банківських овердрафтів.

Забезпечення

Забезпечення визнаються, якщо підприємство в результаті певної події у минулому має юридичні або фактичні зобов'язання, для врегулювання яких, з більшою мірою вірогідності, необхідне вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, і які можна оцінити з достатньою надійністю. Суми створених забезпечень визнаються витратами в періоді нарахування (за винятком суми за-

безпечення, що включається до первісної вартості основних засобів). Забезпечення переглядаються на кінець кожного звітного періоду та коригуються для відображення поточної найкращої оцінки.

Товариство визнає як забезпечення резерв на оплату невикористаних відпусток.

Умовні зобов'язання та умовні активи

Умовні зобов'язання не визнаються у фінансовій звітності. Вони розкриваються у примітках до фінансової звітності, крім тих випадків, коли ймовірність вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, є незначною. Умовні активи не визнаються у фінансовій звітності, але інформація про них розкривається у примітках у тому випадку, якщо існує значна ймовірність одержання економічної вигоди.

Виплати працівникам

Поточні виплати працівникам включають: заробітну плату за окладами та тарифами, інші нарахування з оплати праці; виплати за невідпрацьований час (щорічні відпустки та інший оплачуваний невідпрацьований час); премії та інші заохочувальні виплати. В процесі господарської діяльності Товариство сплачує обов'язкові внески до Державних фондів соціального страхування за своїх працівників, в розмірі передбаченому законодавством України.

Дохід від договорів з клієнтами

Дохід від договорів з клієнтами визнається, коли контроль над товарами або послугами передається клієнту і оцінюється в сумі, що відображає відшкодування, право на яке Товариство розраховує отримати в обмін на ці товари або послуги.

Дохід відображається за вирахуванням податку на додану вартість та знижок.

Товариство дійшло висновку, що як правило, воно виступає у якості принципала в укладених ним договорах, оскільки воно, зазвичай, контролює товари або послуги, перш ніж передати їх клієнту.

Товариство визнає доходи від послуг з переробки давальницької сировини, які задовольняються з плином часу, використовуючи метод за результатами, вимірюючи ступінь надання послуги до повного задоволення цього зобов'язання щодо виконання, пропорційно періоду надання послуг. Ступінь завершеності визначати на підставі погоджених актів виконаних робіт від загальної кількості передбачених робіт по договору. В кінці кожного звітного періоду проводити переоцінку прогресу на шляху до повного виконання договору, що задовольняються з плином часу.

Дохід від реалізації товарів визнається в момент часу, коли контроль над активом передається замовнику, як правило, при поставці товару.

Договори з клієнтами не передбачають обіцянок, які є окремими зобов'язаннями щодо виконання, на які має бути розподілена частина ціни угоди; а також не передбачають жодних змінних компенсацій, значних компонентів фінансування, безготівкового розрахунку, а також винагород, що підлягають сплаті клієнту. У зв'язку з цим у Товариства відсутні договірні активи та договірні зобов'язання.

При передачі товарів з правом повернення, дохід за передані товари визнається у сумі компенсації, на яку Товариство очікує отримати право компенсації. Не визнається дохід для товарів, що, як очікується, будуть повернені. Одночасно визнаються зобов'язання, щодо повернення грошових коштів та актив в сумі відповідного коригування вартості продажів для покриття вартості товарів, отриманих від клієнта, при виконанні зобов'язання щодо повернення грошових коштів.

Податки

Поточний податок на прибуток

Поточні податкові активи та зобов'язання за поточний і попередній періоди оцінюються за вартістю, що очікується до відшкодування податковими органами або до сплати податковим органам, згідно з українським податковим законодавством.

Ставки податку та податкове законодавство, що використовуються для розрахунку цієї суми, – є такі, що були офіційно чи фактично прийняті на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток

Відстрочений податок на прибуток нараховується за методом зобов'язань станом на дату складання балансу по всіх тимчасових різницях між податковою базою активів і зобов'язань та їх балансовою вартістю, відображеною для цілей фінансової звітності.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються за всіма оподатковуваними тимчасовими різницями, крім:

(i) ситуацій, коли відстрочене податкове зобов'язання виникає в результаті первісного визнання гудвілу або активу чи зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням бізнесу, і яке на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток;

(ii) оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні та асоційовані підприємства, якщо материнська компанія може контролювати час сторнування тимчасової різниці й існує ймовірність, що тимчасова різниця не буде сторнована в найближчому майбутньому.

Відстрочені податкові активи визнаються за всіма неоподатковуваними тимчасовими різницями і невикористаним податковим кредитом і податковими збитками, перенесеними на наступні періоди, якщо існує ймовірність отримання опо-

датковуваного прибутку, відносно якого можна застосувати неоподатковувану тимчасову різницю, а також податковий кредит та невикористані податкові збитки, окрім випадків коли:

(i) відстрочений податковий актив, що стосується неоподатковуваних тимчасових різниць, виникає в результаті первісного визнання активу або зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням підприємств, і який на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток;

(ii) відносно оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні і асоційовані підприємства, відстрочені податкові активи визнаються, тільки якщо існує ймовірність сторнування тимчасових різниць у найближчому майбутньому і буде отриманий прибуток, що підлягає оподаткуванню відносно якого можна застосувати тимчасову різницю. Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на дату складання балансу і зменшується, якщо більше не існує ймовірності отримання достатнього оподатковуваного прибутку, який дозволив би реалізувати частину або всю суму такого відстроченого податкового активу. Невизнані раніше відстрочені податкові активи переоцінюються на дату балансу і визнаються тоді, коли виникає вірогідність отримання в майбутньому оподатковуваного прибутку, що дає можливість реалізувати відстрочений податковий актив.

Відстрочені податкові активи і зобов'язання визначаються за ставками податку, застосування яких очікується при реалізації активу або погашенні зобов'язання, на основі податкових ставок (і положень податкового законодавства), що діють на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток, що стосується статей іншого сукупного доходу або тих, які визнаються безпосередньо у складі капіталу, визнається у складі іншого сукупного доходу або безпосередньо у складі капіталу, а не у складі прибутків та збитків.

Відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання підлягають взаємозаліку за наявності повного юридичного права зарахувати поточні податкові активи в рахунок поточних податкових зобов'язань, якщо вони відносяться до податків на прибуток, нарахованих тим самим податковим органом на той самий суб'єкт господарювання.

Податок на додану вартість

Доходи, витрати та активи визнаються за вирахуванням суми податку на додану вартість (ПДВ), крім таких випадків:

(i) ПДВ, що виникає при придбанні активів чи послуг, не підлягає відшкодуванню податковими органами. В такому випадку ПДВ визнається як частина витрат на придбання активу або частина витратної статті, залежно від обставин;

(ii) дебіторська і кредиторська заборгованість, що відображається з урахуванням суми ПДВ.

Власний капітал

Статутний капітал, включає внески засновників. Сума перевищення справедливої вартості вилучених коштів над номінальною вартістю частки засновника відображається як емісійний дохід. Товариство визнає резервний капітал у складі власного капіталу, сформованого відповідно до Статуту підприємства.

Порядок розподілу накопиченого прибутку встановлюється Зборами акціонерів.

Сегменти

Товариство представляє фінансову звітність відповідно до МСФЗ 8 «Операційні сегменти». З метою управління Товариство розділене на бізнес-одиноці, виходячи з послуг, що надаються, і складається з наступних двох звітних сегментів:

(i) сегмент виробництва, який займається наданням послуг з переробки давальницької сировини;

(ii) сегмент інвестиційної нерухомості, який надає в оренду офіси та виробничі площі, що належать Товариству.

Пов'язані особи

Товариство визначає пов'язаних осіб відповідно до ознак, які приводяться в МСБО 24. Товариство розкриває інформацію, щодо пов'язаних осіб у примітках до фінансових звітів. Під час розгляду кожного можливого випадку відносин пов'язаних сторін, увага має бути спрямована на суть цих відносин, а не просто на юридичну форму.

Форми фінансової звітності

Товариство подає фінансову звітність органам виконавчої влади, у формах, які визначені в додатках до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Дані форми є обов'язковими для подання фінансової звітності в Україні, підготовленої відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Для виконання вимог МСФЗ, враховуючи законодавчу невідповідність, Товариство подає фінансову звітність складену відповідно до вимог всіх МСФЗ, в примітках до фінансової звітності. Товариство вважає даний консенсус прийнятним, та як такий, що не суперечить МСФЗ. Для користувачів подання фінансової звітності у формах, які визначені в додатках до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не є обов'язковим, Товариство подає фінансову звітність у формах складених відповідно до вимог МСФЗ.

Нові стандарти, роз'яснення та поправки до чинних стандартів та роз'яснень

Прийнята облікова політика Товариства використана для підготовки фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, в цілому відповідає обліковій політиці, що застосовувалася при підготовці річної фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року, за винятком прийняття нових стандартів та інтерпретацій, які набрали чинності з 01 січня 2022 року.

Стандарти, які були завершені, але ще не набули чинності

Деякі нові стандарти, зміни до стандартів і тлумачення ще не набрали чинності на 31 грудня 2022 р. і не застосовувалися при підготовці цієї фінансової звітності. Товариство планує застосовувати їх тоді, коли вони набудуть чинності. Очікується, що наступні поправки не будуть мати суттєвого впливу на фінансову звітність Товариства:

– МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти» набуває чинності, починаючи з 1 січня 2023 року або після цієї дати, при цьому необхідно розкрити порівняльну інформацію;

– Поправки до МСБО (IAS) 1 – «Класифікація зобов'язань як короткострокових або довгострокових» вступають в силу для річних періодів, що починаються 1 січня у або після цієї дати і застосовуються ретроспективно;

– Поправки до МСБО (IAS) 8 – «Визначення облікових оцінок» набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати і застосовуються до змін в обліковій політиці та облікових оцінках, які відбулися на початку цього періоду або після неї. Дозволяється дострокове застосування, якщо цей факт розкрито;

– Поправки до МСБО (IAS) 1 та Практичної заяви 2 МСФЗ – «Розкриття облікової політики» застосовуються до річних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати, при цьому допускається дострокове застосування. Оскільки поправки до Практичної заяви 2 містять необов'язкові вказівки щодо застосування визначення суттєвості до інформації про облікову політику, дата набрання чинності цим поправкам не потрібна;

– Поправки до МСБО (IAS) 12 – «Відстрочений податок, пов'язаний з активами та зобов'язаннями, що виникають внаслідок однієї операції» слід застосовувати до операцій, які відбуваються на або після початку самого раннього представленого порівняльного періоду.

Істотні облікові судження, оцінки та припущення

Відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності», Товариство обліковує і презентує операції та інші події у відповідності до їх сутності та економічних обставин, а не тільки у відповідності до юридичної форми.

При підготовці фінансової звітності від управлінського персоналу Товариства вимагається робити оцінки та припущення, які мають вплив на суми звітності. Ці припущення базуються на інформації, що була доступна на дату балансу. Фактичні результати можуть відрізнятись від даних оцінок. Основні оцінки та припущення стосовно майбутнього та інші основні джерела оцінки невизначеності на звітну дату, що можуть призвести до необхідності суттєвого коригування балансової вартості відповідних активів та зобов'язань у майбутньому, представлені нижче.

Судження

Подання інформації за сегментами. Керівництво проаналізувало визначення операційного бізнес-сегмента згідно з вимогами МСФЗ 8 і дійшло висновку, що у складі Товариства наявні два звітних сегменти:

- сегмент виробництва продукції, який займається виробництвом кондитерських виробів та наданням послуг з переробки давальницької сировини;
- сегмент інвестиційної нерухомості, який надає в оренду офіси та виробничі площі, що належать Товариству.

Інформація щодо діяльності Товариства в розрізі операційних сегментів наведена в Примітках 12, 21, 22, 30.

Зменшення корисності основних засобів

МСФЗ вимагають, щоб підприємство здійснювало оцінку на кінець кожного звітного періоду, чи існують будь-які ознаки того, що активи втратили свою вартість від зменшення корисності. У разі існування таких ознак Товариство здійснює оцінку суми очікуваного відшкодування відповідного активу для визначення розміру збитку від зменшення корисності (якщо таке зменшення корисності мало місце). Оцінка факту наявності ознак щодо зменшення корисності станом на звітну дату, включно з аналізом внутрішніх та зовнішніх факторів, вимагає від керівництва застосування різних припущень. Оскільки, специфіка діяльності Товариства припускає враховувати все підприємство як єдину одиницю генеруючи грошові потоки, тому знецінення окремого активу, у разі відсутності ознак знецінення одиниці в цілому в звітності не відображається. Жодного зменшення корисності основних засобів не було визнано Товариством у будь-якому з періодів, включених до цієї фінансової звітності, оскільки знецінення одиниці в цілому не відбувалось.

Оцінки

Резерв очікуваних кредитних збитків від знецінення дебіторської заборгованості – Формування резерву від знецінення дебіторської заборгованості базується на оцінці можливості зібрати непогашені суми. Під час оцінки резерву на покриття збитків від знецінення дебіторської заборгованості вимагається від ке-

рівництва застосування істотних суджень і беруться до уваги історія фактично понесених збитків, строки виникнення дебіторської заборгованості, конкретні факти та обставини клієнта, досвід з повернення платежів, а також зміни у загальнодержавних або місцевих умовах, які піддаються спостереженню і стосуються невиконання зобов'язань з виплати дебіторської заборгованості. Такі оцінки регулярно переглядаються Товариством і у разі необхідності у них робляться коригування у звіті про прибутки та збитки за період, в якому про них стало відомо. Товариством не було визнано резерву очікуваних кредитних збитків у будь-якому з періодів, включених до цієї фінансової звітності, оскільки не було встановлено фактів несвоєчасного погашення заборгованості.

Фінансові зобов'язання, вплив дисконтування. В своїй господарській діяльності для задоволення потреб в обігових коштах Товариство використовує, в тому числі, безвідсоткові фінансові допомоги на поворотній основі від пов'язаних сторін, які оцінювалися за амортизованою вартістю, з використанням методу ефективної процентної ставки. Грошові потоки, пов'язані з короткостроковою заборгованістю по кредитах і позиках, не дисконтують, якщо вплив дисконтування є несуттєвим. Не суттєвою вважається різниця між номінальною та приведеною вартістю меншу ніж 2 %.

Строки корисного використання основних засобів. Оцінка строків корисного використання об'єктів основних засобів вимагає від керівництва застосування професійних суджень, які базуються на досвіді роботи з аналогічними активами. Під час визначення строків корисного використання активів керівництво враховує способи очікуваного використання кожного активу, його моральний знос, фактичний знос та умови, в яких буде експлуатуватися цей актив. Зміна будь-якої з цих умов або оцінок призводить до коригування майбутніх термінів амортизації, що обліковується перспективно.

Чиста вартість реалізації запасів. У відповідності до МСБО 2 «Запаси» запаси відображаються за меншою з двох величин: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Під час оцінки чистої вартості реалізації запасів керівництво застосовує різні професійні судження для визначення:

- очікуваної ціни продажу запасів під час звичайної господарської діяльності, за вирахуванням розрахункових витрат на завершення операції продажу;
- поточних ринкових цін та рівня подальшого використання запасів.

На кожну звітну дату Товариство проводить оцінку балансової вартості запасів. Резерв знецінення запасів не створювався на звітну дату. Всі запаси, які обліковуються на балансі, оцінюються за собівартістю.

Припущення про безперервність діяльності Товариства

Дана фінансова звітність була підготовлена на основі принципу безперервності діяльності, який передбачає реалізацію активів і погашення зобов'язань у ході поточної операційної діяльності.

Управлінський персонал має на меті покращення фінансових результатів та забезпечення достатності грошових надходжень від основних видів послуг, що надаються Товариством, для своєчасного та у повному обсязі обслуговування своїх фінансових зобов'язань, що є ключовим фактором із забезпечення сталості його операційної діяльності в осяжній перспективі. У цьому контексті управлінський персонал відзначає, що станом на 31 грудня 2022 року поточні зобов'язання Товариства перевищували поточні активи на 965 248 тис. грн (31 грудня 2021 року: 1 004 988 тис. грн). Така ситуація склалася внаслідок взяття в оренду виробничого приміщення в м. Бориспіль та повного викупу виробничого обладнання, що знаходилося за адресою цього виробничого приміщення, а також заборгованості за отриманою безвідсотковою фінансовою допомогою від материнської компанії. Материнська компанія надала гарантії Товариству щодо фінансової підтримки у разі потреби та відсутності намірів припинення діяльності Товариства у найближчому майбутньому.

Крім того, Примітка 2 розкриває інформацію, що починаючи з 24 лютого 2022 року російська федерація здійснила повномасштабне вторгнення на територію України. Тривалість та вплив широкомасштабних військових дій російської федерації на території України залишається невизначеним, що не дозволяє з достатнім ступенем достовірності оцінити обсяги, тривалість і тяжкість наслідків, а також їх вплив на фінансовий стан та результати діяльності Товариства в майбутніх періодах. Керівництво оцінює, що негативний вплив військової агресії на економіку країни і невизначеність щодо подальшого економічного зростання можуть негативно позначитися на фінансовому становищі і фінансових результатах Товариства.

Керівництво проаналізувало здатність Товариства продовжувати подальшу безперервну діяльність станом на дату випуску цієї фінансової звітності та дійшло висновку, що існує лише один суттєвий фактор невизначеності – подальша значна ескалація військових дій, – який може призвести до дестабілізації діяльності Товариства, що, у свою чергу, може викликати значні сумніви у спроможності Товариства продовжувати безперервну діяльність.

Керівництво Товариства стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків, наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій у політичних, макро-економічних умовах та/або умовах торгівлі може негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Товариства у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

Інформація щодо умов фінансової допомоги від материнської компанії ДП «Кондитерська корпорація «Рошен» наведена у Примітці 18.

Умовні та контрактні зобов'язання

Оподаткування

Для податкового середовища в Україні характерні складності податкового адміністрування, суперечливі тлумачення податковими органами податкового законодавства та нормативних актів, які, окрім іншого, можуть збільшити фінансовий тиск на платників податків. Непослідовність у застосуванні, тлумаченні і впровадженні податкового законодавства може призвести до судових розглядів, які, у кінцевому рахунку, можуть стати причиною нарахування додаткових податків, штрафів і пені, і ці суми можуть бути суттєвими.

На думку керівництва, Товариство виконало усі вимоги чинного податкового законодавства. Керівництво не виключає, що у результаті майбутніх податкових перевірок можуть виникнути суперечності в тлумаченні або оцінці даних, поданих у податковій документації Товариства, що може призвести до нарахування додаткових податкових зобов'язань, штрафів та пені. На думку керівництва, відповідні положення податкового законодавства інтерпретовані ним коректно і Товариство нарахувало та сплатило всі податки відповідно до чинного податкового законодавства. Водночас, у разі іншого підходу до трактування таких операцій податковими органами керівництво оцінює суму можливих умовних зобов'язань щодо податкового обліку витрат станом на 31 грудня 2022 року як незначну для цілей цієї фінансової звітності. Згідно з чинним законодавством податкові декларації підлягають перевірці протягом трьох років після їх подання. Ризик додаткових податкових нарахувань у результаті регулярних податкових перевірок із часом значно знижується.

Трансфертне ціноутворення

Протягом 2022 та 2021 років Товариство не здійснювало операцій, які входять у сферу застосування нормативно правових актів щодо трансфертного ціноутворення.

Юридичні питання

Станом на 31.12.2022 р. суттєві судові справи відсутні.

Цілі та політика управління фінансовими ризиками

Фінансові інструменти Товариства включають грошові кошти та їх еквіваленти, торгіву та іншу дебіторську заборгованість, торгіву та іншу кредиторську заборгованість, позики отримані. Товариство не брало участь в операціях із використанням похідних фінансових інструментів. В зв'язку з непередбачуваністю

та неефективністю фінансового ринку України, загальна програма управління ризиками зосереджена і спрямована на зменшення його потенційного негативного впливу на фінансовий стан Товариства.

Основні ризики, притаманні фінансовим інструментам, включають ринковий ризик, ризик ліквідності та кредитний ризик. Керівництво аналізує та узгоджує політику управління кожним із цих ризиків, основні принципи якої викладені нижче.

Ринковий ризик – Для діяльності Товариства не характерні фінансові ризики у результаті ринкових змін курсів обміну валют та відсоткових ставок.

Ризик ліквідності – Ризик ліквідності являє собою ризик того, що Товариство не зможе погасити свої зобов'язання на момент їх погашення. Завданням керівництва є підтримання балансу між безперервним фінансуванням і гнучкістю у використанні умов кредитування, які надаються постачальниками. Товариство проводить аналіз строків виникнення активів і погашення зобов'язань і планує свою ліквідність у залежності від очікуваних строків погашення відповідних фінансових інструментів. Відповідно до планів Товариства, його потреби в обігових коштах задовольняються за рахунок надходження грошових коштів від операційної діяльності та отримання короткострокової фінансової допомоги від материнської компанії. Товариство не залучає кредитні ресурси. Надходжень від операційної діяльності недостатньо для своєчасного погашення зобов'язань.

Кредитний ризик – Кредитний ризик являє собою ризик того, що Товариство понесе фінансові збитки у випадку, якщо контрагенти не виконують свої зобов'язання за фінансовим інструментом або клієнтським договором. Фінансові інструменти, які потенційно наражають Товариство на істотну концентрацію кредитного ризику, переважно включають грошові кошти та їх еквіваленти, а також торгівлю дебіторську заборгованість.

Товариство переважно розміщує свої грошові кошти та їх еквіваленти у великих банках з надійною репутацією, які знаходяться в Україні. Керівництво здійснює постійний моніторинг фінансового стану установ, де розміщені грошові кошти та їх еквіваленти. Кредитний ризик пов'язаний з невиконанням банками своїх зобов'язань та обмежується сумою грошових коштів та їх еквівалентів.

Товариство здійснює торгові операції тільки з перевіреними і кредитоспроможними клієнтами. Політика Товариства полягає в тому, що можливість надання кредиту клієнтам, які бажають співпрацювати на кредитних умовах, у кожному конкретному випадку аналізується і підлягає формальному затвердженню. Окрім того, керівництво проводить додаткову процедуру моніторингу фінансової інформації про клієнтів на щоквартальній основі. Інші ризики відстежуються і аналізуються у кожному конкретному випадку. Товариство станом на 31.12.2022 року має значну концентрацію кредитного ризику перед одним контрагентом, який є

пов'язаною особою, а саме: ДП «КК «РОШЕН»» в сумі 167 088 тис. грн або 92,89 % від загальної суми торгової дебіторської заборгованості.

Управління капіталом – Для цілей управління капіталом капітал включає в себе статутний капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток. Основною метою Товариства щодо управління капіталом є максимізація акціонерної вартості. Політика управління капіталом направлена на забезпечення і підтримання оптимальної структури капіталу для скорочення загальних витрат на капітал, які виникають, та гнучкості у питаннях доступу до ринків капіталу. Керівництво здійснює регулярний моніторинг структури капіталу і може вносити коригування у політику та цілі управління капіталом з урахуванням змін в операційному середовищі, тенденціях ринку або своєї стратегії розвитку. З метою збереження або зміни структури капіталу Товариство може регулювати виплати дивідендів, проводити повернення капіталу акціонерам або випускати нові акції.

Цілі, політика і процедури управління капіталом протягом періодів, що закінчилися 31 грудня 2022 і 2021 рр., не змінювалися.

Інформація за сегментами

Операційні сегменти – це компоненти, які беруть участь у комерційній діяльності, внаслідок якої вони можуть отримувати доходи та зазнавати витрат, чий операційні результати регулярно переглядає особа, відповідальна за прийняття операційних рішень і стосовно яких є у наявності окрема фінансова інформація. Функції особи, відповідальної за прийняття операційних рішень, виконує виконавчий орган Товариства.

З метою управління Товариство розділене на бізнес-підрозділи, виходячи з виробленої ними продукції і послуг, що надаються, і складається з наступних двох звітних сегментів:

(i) сегмент виробництва, який займається наданням послуг з переробки давальницької сировини;

(ii) сегмент інвестиційної нерухомості, який надає в оренду офіси та виробничі площі, що належать Товариству.

Керівництво здійснює моніторинг операційних результатів діяльності кожного з підрозділів окремо для цілей прийняття рішень про розподіл ресурсів та оцінки результатів їх діяльності. Результати діяльності сегментів оцінюються на основі операційного прибутку або збитків, їх оцінка здійснюється відповідно до оцінки операційного прибутку або збитків у фінансовій звітності. Проте окремі інші операційні витрати, фінансові витрати та доходи і податки на прибуток управляються на груповій основі і не розподіляються на операційні сегменти.

Інформація за географічним розташуванням

Доходи від реалізації Товариства одержані на внутрішньому ринку України. Активи Товариства відносяться до України.

Інформація про основних покупців

До складу доходу 2022 року від основних покупців включено дохід 809 465 тис. грн без ПДВ від надання послуг переробки давальницької сировини одному найбільшому покупцю Товариства (за 2021 рік – 875 789 тис. грн). До складу доходу 2022 року від основних покупців включено дохід 83 932 тис. грн без ПДВ від надання послуг оренди інвестиційної нерухомості чотирьом найбільшим покупцям Товариства (2021 рік – 75 463 тис. грн трьом найбільшим покупцям). Реалізація ні одному іншому покупцю окремо не склала 10 % або більше від доходу Товариства за 2022 та відповідно за 2021 роки.

Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість визначається як сума, за якою інструмент можна обміняти під час здійснення операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, за винятком операцій примусового продажу або ліквідації. Керівництво вважає, що балансова вартість фінансових активів та зобов'язань, визнаних у фінансовій звітності, приблизно дорівнює їх справедливій вартості.

КЕЙС 5

Опрацюйте аудиторський звіт щодо звітності ПрАТ «Київської кондитерської фабрики “Рошен”» за 2022 рік та представте свою позицію щодо таких питань:

1. Інформаційні потреби якої категорії зовнішніх користувачів підтримує позиція аудитора?
2. Який вид аудиторської думки висловлено у звіті?
3. Що є обґрунтуванням висловленої аудиторської думки?
4. Як аудиторський звіт забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень?

Відомості про аудиторський звіт незалежного аудитора, наданий за результатами аудиту фінансової звітності емітента аудитором (аудиторською фірмою)

Найменування аудиторської фірми (П. І. Б. аудитора – фізичної особи – підприємця)	ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ УКРЕЙН»
Розділ Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	4 – суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес
Ідентифікаційний код юридичної особи (реєстраційний номер облікової картки платника податків – фізичної особи)	23731031
Місцезнаходження аудиторської фірми, аудитора Номер реєстрації аудиторської фірми (аудитора) в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	м. Київ, вул. Гусовського, 11/11, офіс 3 0283
Дата і номер рішення про проходження перевірки системи контролю якості аудиторських послуг (за наявності)	номер: 0618, дата: 28.07.2016
Звітний період, за який проведено аудит фінансової звітності	з 01.01.2022 по 31.12.2022
Думка аудитора (01 – немодифікована; 02 – із застереженням; 03 – негативна; 04 – відмова від висловлення думки)	02 – із застереженням
Пояснювальний параграф (за наявності)	немає
Номер та дата договору на проведення аудиту	номер: 123 А/СІ, дата: 03.03.2023
Дата початку та дата закінчення аудиту	дата початку: 13.03.2023, дата закінчення: 28.04.2023
Дата аудиторського звіту	28.04.2023
Розмір винагороди за проведення річного аудиту, грн	290 000,00

Текст аудиторського звіту

На нашу думку, за винятком впливу питання, описаного в параграфі (i) розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту та за винятком неповного розкриття інформації, описаного в параграфі (ii) розділу «Основа для думки із застереженням», фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Товариства на 31 грудня 2022 р., його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 – XIV (далі – ЗУ № 996-ХІV) щодо складання фінансової звітності.

Основа для думки із застереженням

Як описано в Примітці 26 до фінансової звітності, у 2022 році Товариство визнало дохід від різниці між справедливою та номінальною сумою поворотної фінансової допомоги від пов'язаної сторони, у сумі 62 662 тис. грн у складі звіту про сукупний дохід. Ця операція являє собою операцію з акціонером, що діє у якості акціонера, і тому її фінансовий вплив слід визнавати безпосередньо у складі капіталу. Облікова політика, обрана Компанією, не відображає суті операції. В результаті прибуток за 2022 рік був завищений на 62 662 тис. грн, нерозподілений прибуток на 31 грудня 2022 року завищений, а додатковий капітал на 31 грудня 2022 року занижений на 248 129 тис. грн (з урахуванням кумулятивного ефекту модифікацій з вказаного питання за 2019–2021 роки). Наша аудиторська думка щодо фінансової звітності за роки, що закінчилися 31 грудня 2021, 2020 та 2019 років, була відповідним чином модифікована, а саме: прибуток за 2021 рік був завищений на 49 393 тис. грн, нерозподілений прибуток на 31 грудня 2021 року завищений, а додатковий капітал на 31 грудня 2021 року занижений на 185 467 тис. грн (з урахуванням кумулятивного ефекту модифікацій з вказаного питання за 2020 та 2019 роки).

Товариство не розкрило у Примітках до фінансової звітності інформацію щодо справедливої вартості інвестиційної нерухомості, облік якої ведеться за моделлю собівартості, що не відповідає вимогам МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість». Ми не мали змоги визначити вартість, яка повинна була б розкрита, оскільки остання оцінка справедливої вартості проводилася Товариством у 2007 році і ця вартість була визнана Товариством як доцільна собівартість під час першого застосування МСФЗ. Наша аудиторська думка щодо фінансової звітності за роки, що закінчилися 31 грудня 2021, 2020 та 2019 років, була відповідним чином модифікована з цього ж питання.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Товариства згідно з прийнятим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («РМСЕБ») Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) (далі – Кодекс РМСЕБ) та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов’язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності

(і) Ми звертаємо увагу на Примітки 2 та 5 до фінансової звітності, які описують, що в 2022 році російська федерація здійснила військове вторгнення в Україну. Перебіг війни може суттєво вплинути на операційне середовище в країні та діяльність Товариства, а остаточне врегулювання неможливо передбачити з достатньою вірогідністю. Керівництво проаналізувало здатність Товариства продовжувати подальшу безперервну діяльність станом на дату випуску цієї фінансової звітності та дійшло висновку, що існує лише один суттєвий фактор невизначеності – подальша значна ескалація військових дій, – який може призвести до дестабілізації діяльності Товариства, що, у свою чергу, може викликати значні сумніви у спроможності Товариства продовжувати безперервну діяльність. Нашу думку щодо цього питання не було модифіковано.

(ii) Як описано у Примітці 5 до фінансової звітності, короткострокові зобов’язання Товариства перевищували оборотні активи станом на 31 грудня 2022 та 2021 років на 965 248 тис. грн та 1 004 988 тис. грн відповідно. Даний факт, разом з описаним питанням у пункті (і) даного розділу, вказують на існування суттєвої невизначеності, яка може поставити під значний сумнів здатність Товариство продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Плани керівництва стосовно цих питань викладені також у Примітці 5 до цієї фінансової звітності, які серед іншого, передбачають отримання гарантій від материнської компанії щодо фінансової підтримки та відсутності намірів припинення діяльності Товариства. Фінансова звітність не містить жодних коригувань, які могли б знадобитися у результаті вирішення цієї невизначеності. Нашу думку щодо цього питання не було модифіковано.

Ключові питання аудиту, що охоплюють найбільш значущі ризики суттєвих викривлень, включно з оціненими ризиками суттєвих викривлень внаслідок шахрайства

Ключові питання аудиту – це питання, що, на наше професійне судження, були значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися у контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та при формуванні думки щодо неї; при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Додатково до питань, описаних в розділах «Основа для думки із застереженням» та «Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності», ми визначили, що нижче описані питання є ключовими питаннями аудиту, які слід відобразити в нашому звіті.

Ці питання розглядалися в контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувалися при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Щодо питання, описаного нижче, наш опис того, як відповідні питання розглядалися під час нашого аудиту, наведено в цьому контексті. Ми виконали обов'язки, що описані в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту, в тому числі щодо цих питань. Відповідно, наш аудит включав виконання процедур, розроблених у відповідь на нашу оцінку ризиків суттєвого викривлення фінансової звітності. Результати наших аудиторських процедур, в тому числі процедур, що були виконані під час розгляду зазначених нижче питань, служать основою для висловлення нашої аудиторської думки щодо фінансової звітності, що додається.

Ключове питання аудиту

Як відповідне ключове питання розглядалося під час нашого аудиту

Операції з пов'язаними сторонами

Компанія має суттєвий обсяг операцій із пов'язаними сторонами та значну частину продаж проводить пов'язаним сторонам. Тому ми вважаємо, що операції з пов'язаними сторонами є одним з найсуттєвіших питань нашого аудиту.

Розкриття інформації щодо операцій з пов'язаними сторонами представлено у Примітці 17 до фінансової звітності. Ми отримали розуміння політик та процедур Компанії щодо відображення операцій з пов'язаними сторонами.

Ми проаналізували умови договорів продаж та позик з пов'язаними сторонами.

Ми розглянули залишки рахунків з пов'язаними сторонами та оцінили структуру дебіторської та кредиторської заборгованостей за строками виникнення та грошовими надходженнями та платежами, здійсненими після звітного періоду.

Ми проаналізували розкриття операцій з пов'язаними сторонами, які наведені у фінансовій звітності.

Ми отримали від управлінського персоналу Товариства письмові запевнення щодо повного розкриття операцій з пов'язаними особами, які суттєво впливають на фінансову звітність за 2021 рік, щодо тверджень про відсутність нерозкритих додаткових угод.

Інша інформація

Інша інформація складається зі Звіту про управління та Звіту про корпоративне управління за 2021 рік (але не включає фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо неї), які ми отримали до дати цього звіту аудитора, і Річної інформації емітента цінних паперів за 2022 рік, який ми очікуємо отримати після цієї дати. Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація має вигляд такої, що містить суттєве викривлення. Якщо на основі проведеної нами роботи стосовно іншої інформації, отриманої до дати звіту аудитора, ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт.

Як описано вище в параграфі (і) розділу «Основа для думки із застереженням», фінансова звітність викривлена щодо питання, описаного в цьому параграфі. Ми дійшли висновку, що існує суттєве викривлення іншої інформації внаслідок цього питання.

Коли ми ознайомимось з Річною інформацією емітента цінних паперів, якщо ми дійдемо висновку, що вона містить суттєве викривлення, ми повідомимо про це питання Наглядову Раду.

Відповідальність управлінського персоналу та наглядової ради за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання та достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ і вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та за таку систему внут-

рішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовано, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Товариство чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Наглядова рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Товариства.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність в цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;

- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосується аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;

– оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;

– доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Втім майбутні події або умови можуть примусити Товариство припинити свою діяльність на безперервній основі;

– оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що покладені в основі її складання, так, щоб досягти достовірного подання.

Ми повідомляємо Наглядовій Раді разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо Наглядовій Раді твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо наглядову раду про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту.

Звіт щодо додаткової фінансової інформації

Наш аудит був проведений з метою висловлення думки щодо фінансової звітності в цілому. Нормативні форми фінансової звітності, які додаються до фінансової звітності, наведені як додаткова фінансова інформація, подаються з метою відповідності нормативним вимогам щодо фінансової звітності.

Ми провели аудиторські процедури щодо поданої додаткової фінансової інформації в рамках аудиту фінансової звітності і, на нашу думку, за винятком впливу питання, описаного в параграфі 1 розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, додаткова фінансова інформація була підготовлена належним чином, в усіх суттєвих аспектах, відповідно до фінансової звітності Товариства в цілому.

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів

Додатково до вимог Міжнародних стандартів аудиту, у звіті незалежного аудитора ми надаємо також інформацію відповідно до вимог частин 3 та 4 статті 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII (далі – ЗУ № 2258-VIII) та відповідно до Вимог до інформації, що стосується аудиту або огляду фінансової звітності учасників ринку капіталу та організованих товарних ринків, нагляд за якими здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), затверджених рішенням НКЦПФР від 22.07.2021 р. № 555 (далі – Вимоги НКЦПФР):

Призначення аудитора та загальна тривалість продовження повноважень

Рішенням Наглядової ради Товариства № б/н від 26.12.2022 року, за результатами проведеного конкурсу з відбору суб'єктів аудиторської діяльності, нас було вчетверте призначено суб'єктом аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності Товариства за 2022 рік. Загальна тривалість виконання аудиторського завдання без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень становить 4 роки.

Щодо узгодження звіту незалежного аудитора з додатковим звітом до аудиторського комітету Ми підтверджуємо, що думка аудитора, наведена в цьому звіті аудитора, узгоджується з Додатковим звітом до аудиторського комітету Товариства, який ми випустили ___ квітня 2023 року відповідно до вимог ст. 35 Закону № 2258-VIII;

Надання неаудиторських послуг

Ми підтверджуємо, що ми не надавали послуг, що заборонені МСА чи статтею 6, пунктом 4 Закону № 2258-VIII, та що ключовий партнер з аудиту та аудиторська фірма були незалежними по відношенню до Товариства при проведенні аудиту. Також, ми не надавали Товариству жодних інших послуг, крім послуг з обов'язкового аудиту цієї фінансової звітності.

Інформацію про кінцевого бенефіціара та структуру власності наведено у Примітці 1 до фінансової звітності Товариства.

Товариство станом на 31 грудня 2022 року не має дочірніх підприємств.

Товариство не є контролером або учасником небанківської фінансової групи.

Товариство є підприємством, що становить суспільний інтерес, відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV.

Відповідно до «Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками», затвердженого рішенням НКЦПФР від 01.10.2015 р. № 1597, пруденційні показники, встановлені НКЦПФР для відповідного виду діяльності для професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків, не поширюється на Товариство.

Ми перевірили інформацію, зазначену у пунктах 1–4 частини третьої статті 127 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

На нашу думку, Звіт про корпоративне управління за 2022 рік містить всю інформацію, яка вимагається пунктами 5–9 частини третьої статті 127 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

Ревізійна комісія Товариства проводила перевірку фінансово-господарської діяльності Товариства за результатами фінансового 2022 року та за її результатами не було виявлено порушень.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» (код ЄДРПОУ 23731031, веб-сторінка: office@hlb.com.ua) проводило аудит фінансової звітності Товариства на підставі договору про виконання завдання з аудиту № 123 А/СІ від 03.03.2023 р. Аудит був проведений у період з 13.03.2023 р. по 28.04.2023 р.

Твердження щодо річної інформації

Керівництво несе відповідальність за підготовку фінансової звітності, яка достовірно відображає фінансовий стан Приватного акціонерного товариства «Київська кондитерська фабрика “Рошен”» станом на 31 грудня 2022 року, а також результати його діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі за рік, що закінчився цією датою, у відповідності до Міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – «МСФЗ»).

При підготовці фінансової звітності керівництво несе відповідальність за:

– забезпечення правильного вибору та застосування принципів облікової політики;

– представлення інформації, у т. ч. даних про облікову політику, у формі, що забезпечує прийнятність, достовірність, співставність та зрозумілість такої інформації;

- розкриття додаткової інформації у випадках, коли виконання вимог МСФЗ, є недостатнім для розуміння користувачами впливу конкретних операцій, інших подій чи умов на фінансовий стан та фінансові результати діяльності Товариства;
- оцінку спроможності Товариства продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому.

Керівництво також несе відповідальність за:

- створення, організацію та підтримання ефективної та надійної системи внутрішнього контролю у Товариства;
- ведення обліку у формі, яка б дозволяла розкрити та пояснити операції Товариства, а також надати на будь-яку дату інформацію з достатньою точністю про фінансовий стан Товариства і забезпечити відповідність фінансової звітності Товариства МСФЗ;
- ведення бухгалтерського обліку у відповідності до законодавства та МСФЗ;
- застосування обґрунтовано доступних заходів щодо збереження активів Товариства; – виявлення і запобігання випадкам шахрайства та інших порушень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. 2021. URL: <https://cutt.ly/awe8SDeJ>
2. Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants. 2022. URL: <https://cutt.ly/Owe8D8U6>
3. Guide to Using International Standards on Auditing in the Audits of Small-and Medium-Sized Entities. URL: <https://cutt.ly/ywe8PauC>
4. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. В. І. Грушко, 4-те вид. доп. і перероб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 324 с.
5. Бержанір І. А. Організація і методика аудиту: навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. 326 с.
6. Бурлан С. А., Руденко Н. О. Організація і методика аудиту: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.
7. Височан О. С., Грицеляк У. І. Передумови та проблеми цифрової трансформації обліково-комунікаційного процесу. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 3(69). С. 132–138.
8. Гевлич Л. Л. Аудит та бухгалтерська експертиза: навч. посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 150 с.
9. Гевлич Л. Л. Концепція життєвого циклу підприємства як чинник вибору методики аудиту. *Фінанси. Облік. Банки*. 2019. № 1(24). С. 17–27.
10. Гевлич Л. Л. Місце ризику в процесі незалежного аудиту. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2023. № 73. С. 73–78.
11. Гевлич Л. Л. Процес незалежного аудиту крізь призму оцінки ризику. *Трансформація суспільних відносин в умовах цивілізаційних змін: кол. моногр.* Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 238–259.
12. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Digital Technologies in Accounting and Audit. *Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (випуск 75)*: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 6–7 березня 2023 р.) / редкол.: О. Патряк та ін.; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Тернопіль: ФОП Шпак В. Б. С. 45–46.
13. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Інформаційні технології в обліку і аудиті: проблеми та перспективи в диджитал-економіці. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2023. № 3. С. 40–44.
14. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 132 с.

15. Гончарук С. М. Організація і методика аудиту: конспект лекцій. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 18 с.
16. Аудит: методика і організація: навч. посібник, 2-ге вид., перероб. і доп. / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.
17. Кравченко І. Й. Перспективи впровадження інструментів цифрової економіки в систему статистичного аналізу, бухгалтерського обліку та аудиту. *Облік і фінанси*. 2022. № 3(97). С. 12–20.
18. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013 р. № 476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#top>
19. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#n12>
20. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності). Видання 2018 р. URL: <http://195.78.68.18/minfin/document/81073/D6.pdf>
21. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2018 р. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu>
22. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text
23. Олабоді О. В. Облік. Оподаткування. Аудит. Київ: Нац. ун-т харч. технол., 2021. 234 с.
24. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
25. ПрАТ «Київська кондитерська фабрика “Рошен”»: офіційний сайт. URL: <http://kcf.roshen.com/>
26. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258–XIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
28. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#top>
29. Рязанова Н. О. Аудит: навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.

30. Фінансовий аналіз: навч. посібник / уклад.: Н. Л. Марусяк. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

31. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/>
32. Державна регуляторна служба України. URL: <http://www.drs.gov.ua/>
33. Ernst & Young Global Limited. URL: <http://www.ey.com>
34. KPMG Ukraine. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home.html>
35. Аудиторська палата України. URL: <https://www.apu.com.ua/>
36. International Financial Reporting Standards. URL: <https://www.ifrs.org/>
37. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
38. Верховна Рада України: офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
39. Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України. URL: <https://www.ufraa.org/>
40. Financial Accounting Standards Board. URL: <https://fasb.org/>

ДОДАТОК А

Приклад листа-угоди з аудиту фінансової звітності загального призначення

Відповідному представнику управлінського персоналу чи тим, кого наділено найвищими повноваженнями компанії АВС:

[Мета та обсяг аудиту]

Ви запропонували нам провести аудит фінансової звітності компанії АВС, що складається з балансу станом на 31 грудня 20X1 р., звіту про прибутки та збитки, звіту про зміни у власному капіталі, звіту про рух грошових коштів за рік, що минув на зазначену дату, та стислого викладу суттєвих облікових політик, а також іншої пояснювальної інформації. Цим листом ми із задоволенням підтверджуємо прийняття цього завдання з аудиту й наше розуміння його. Наш аудит проводитиметься з метою висловлення думки щодо фінансової звітності.

[Відповідальність аудитора]

Ми проведемо аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Ці стандарти вимагають від нас дотримання етичних вимог, а також планування й виконання аудиту з метою отримання достатньої впевненості у тому, що фінансова звітність не містить суттєвого викривлення. Аудит передбачає виконання процедур з метою отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриття інформації у фінансовій звітності. Вибір процедур залежить від судження аудитора, включно з оцінкою ризиків суттєвого викривлення у фінансовій звітності внаслідок шахрайства або помилки. Аудит також передбачає оцінку прийнятності використаних облікових політик і достатності облікових оцінок, здійснених управлінським персоналом, та оцінку загального подання фінансової звітності.

Через властиві обмеження аудиту разом із властивими обмеженнями внутрішнього контролю існує неминучий ризик того, що деякі суттєві викривлення можна не виявити, навіть якщо аудит належно спланований і виконується відповідно до МСА.

Під час оцінки ризиків ми розглядаємо внутрішній контроль, доречний для складання фінансової звітності суб'єкта господарювання, з метою розробки аудиторських процедур, прийнятних за цих обставин, але не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Проте ми повідомимо Вам у письмовій формі про будь-які суттєві недоліки внутрішнього контролю, що стосуються аудиту фінансової звітності, які ми ідентифікували під час аудиту.

[Відповідальність управлінського персоналу та ідентифікація застосованої концептуальної основи фінансової звітності]

Ми проведемо аудит з огляду на те, що управлінський персонал і, за потреби, ті, кого наділено найвищими повноваженнями, визнає та розуміє, що він несе відповідальність за:

а) складання та достовірне подання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності;

б) внутрішній контроль, який за визначенням управлінського персоналу є необхідним для надання можливості скласти фінансову звітність, що не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства чи помилки;

в) забезпечення:

– нашого доступу до всієї інформації, яка, як відомо управлінському персоналу, є доречною для складання фінансової звітності, як-от записи, документація тощо;

– додатковою інформацією, про яку ми можемо зробити запит до управлінського персоналу, з метою аудиту;

– необмеженого доступу до працівників суб'єкта господарювання, від яких, як ми визначили, необхідно одержати аудиторські докази.

Як складник процесу нашого аудиту ми проситимемо управлінський персонал та в разі потреби тих, кого наділено найвищими повноваженнями, підтвердити у письмовій формі запевнення, надані нам у зв'язку з аудитом. Ми сподіваємося на повне сприяння Вашого персоналу під час нашого аудиту.

[Інша важлива інформація]

[Необхідно вставити в разі потреби іншу інформацію. Це можуть бути домовленості про гонорари, виставлення рахунків та інші особливі умови, залежно від обставин].

[Звітність]

[Необхідно вставити належне посилання на очікувану форму та зміст аудиторського звіту].

Форма та зміст нашого звіту, можливо, потребуватимуть змін з урахуванням результатів нашого аудиту.

Прохання підписати та повернути примірник цього листа, що додається, з метою підтвердження та згоди про домовленість стосовно нашого аудиту фінансової звітності, включно з відповідальністю кожного з нас.

XYZ& Co.

Підтверджено та погоджено від імені компанії ABC

(підпис)

Ім'я, прізвище та посада

Дата

ДОДАТОК Б

Фрагмент тесту оцінки аудитором СВК підприємства щодо виробничих запасів

Складник СВК	Питання	Відповідь (так / ні)
Середовище контролю	Розроблена структура відділу закупівель із зазначенням: – обов'язків; – підлеглості; – інформаційних взаємозв'язків	
	Затверджений перелік посадових осіб із правом підпису первинних документів на відпуск ТМЦ	
	Організація матеріальної відповідальності: – матеріально відповідальні особи призначені наказом керівника; – укладено договори про повну матеріальну відповідальність; – розроблені алгоритми передачі цінностей	
	Розроблені внутрішні нормативні документи: – наказ про облікову політику із необхідними додатками; – посадова інструкція працівника; – положення про організацію обліку та внутрішнього контролю	
	Розроблена система матеріального стимулювання / покарання за якісне / неякісне виконання обов'язків	
	Організація складського господарства: – забезпечені умови зберігання ТМЦ відповідно до їх особливостей; – розроблений порядок складського обліку	
	Наявні засоби захисту інформації від несанкціонованого доступу	
Заходи контролю	Діє система регулярних лабораторних досліджень запасів на складі	
	Встановлена посадова особа перевіряє відповідність даних первинного, синтетичного та аналітичного обліку запасів	
	Головний бухгалтер контролює кореспонденцію рахунків з обліку запасів	
	Інвентаризація проводиться за встановленим планом	
	Працівники внутрішнього контролю проводять позапланові перевірки відповідності даних обліку фактичній наявності запасів за видами	
	Приймаються рішення за результатами відхилень даних обліку і фактичності наявності запасів	
	До перевірок залучаються незалежні треті особи	
	Дані автоматизованого обліку контролюються на предмет актуальності та дотримання алгоритмів формування показників	

ДОДАТОК В

Приклад анкети експертної оцінки наказу про облікову політику підприємства

№	Критерій оцінки	Бал (від 1 до 3)
1	Наявність вихідних даних (назва, дати тощо)	
2	Перелік загальнонаціональних нормативних документів, що регламентують зміст облікової політики підприємства	
3	Структурованість тексту	
4	Наявність підписів відповідальних осіб	
5	Розкриття організації бухгалтерського обліку та документообігу	
6	Розкриття форми обліку, робочого плану рахунків, форм первинних документів	
7	Розкриття прав й обов'язків керівника підприємства, головного бухгалтера, працівників бухгалтерії	
8	Розкриття критеріїв визнання активів та зобов'язань	
9	Розкриття класифікації активів та зобов'язань	
10	Розкриття організації та ведення первинного, аналітичного, синтетичного обліку за видами активів, зобов'язань, капіталу	
11	Розкриття порядку обліку необоротних активів	
12	Розкриття порядку обліку запасів	
13	Розкриття інформації про дебіторську заборгованість	
14	Розкриття інформації про зобов'язання	
15	Розкриття інформації про фінансові інвестиції	
16	Розкриття порядку обліку доходів та витрат	
17	Розкриття порядку коригування помилок та змін в обліковій політиці	
18	Розкриття порядку формування фондів	
19	Розкриття порядку організації внутрішньогосподарського контролю	
20	Розкриття податкового обліку	
Підсумкова оцінка		

Шкала оцінювання:

- 1 – відсутня інформація або не відповідає нормативним вимогам;
- 2 – інформація розкрита неповно або не повністю відповідає нормативним вимогам;
- 3 – інформація розкрита повно та повністю відповідає нормативним вимогам.

Навчальне видання

Лариса ГЕВЛИЧ, Іван ГЕВЛИЧ

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ

Навчальний посібник

Редактор Вакалюк Я. С.
Технічний редактор Гомон О. К.

Підписано до друку 29.12.2023 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 13,6.
Тираж 100 прим. Зам. № 123.

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018 р.